

ΣΩΚΡ. ΝΙΚΑ - ΠΑΝ. ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ
ΓΕΩΡΓ. ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ - ΚΑΙΤΗΣ ΧΙΩΤΕΛΛΗ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΓΙΑ ΤΗΝ Α' ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ 1977

47

Η Ανάγνωση του Κυρίου

Μαρτ. κη' 1-11
Ιανου. ιδ' 1-10 }
Μαρτ. 16η' 1-8
Ιωάν. ι' 1-31

47

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Συντερίσμος:
1) Ο Εσώ αποκαλύπτει την αρχή στην οποία
2) Οι χριστιανοί βοηθεύνται παρασκευαστούσι
3) Οι νέοι αναγνωρίζονται ως μαστίρες που
4) Είναι θεοφόροι.
5) Εξωχιόμενοι είναι οι νέοι ποτένιοι ως άριθμοι
6) Έχεις ποτέ νείς νέον δικαίωμα: 1) Μή την Ανέβει
7) Η γραμματική Ανανεώσω: 2) Μή την χριστού
8) Επιβεβαίωσης της θεοφορίας
9) Μή την Ανέβασην πειρήγης 3) Μή την έργεις των άλλων
10) Νέα γηγετική ανανέωση 3) Μή την έργεις των άλλων
11) Νέοι γηγετικοί Χριστούς οι νέοι Χριστίστος ζωρεύει
12) Ράντη επωνύμεια θεοφορίας
13) Μετανάστευση θεοφορίας

Μέ απόφαση της Ελληνικής Κυβερνήσεως τά διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου τυπώνονται από τόν Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων και μοιράζονται ΔΩΡΕΑΝ.

μ) Αναγγελία των λιγίων

Λοιμ. μ) 50-53

Πρότας Παναγίου α' 319
,, β' 5-41

Συναβία των Αναγγελών:

- 1) Μή την Ανάγγελή της επιτρέψει το πατέρα του.
- 2) Μή την Ανάγγελή αύσησε για τον διπλωματικό σερβιτός, γιατί ο κύριος Σύντλογος της Ανάγγελης του είναι διπλωματικός γιατί ταυτότητα της είναι η σταύρωση στη δεξιά του χερός.
- 3) Μή την Ανάγγελη επιτρέψει στην τηλεοπτική Τύχη Παναγία να την προβολεί αλλά να εισηγηθεί πιο θεατές στη σύντομη αγήματα του.

83

ΣΩΚΡ. ΝΙΚΑ - ΠΑΝ. ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ
ΓΕΩΡΓ. ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ - ΚΑΙΤΗΣ ΧΙΩΤΕΛΗ

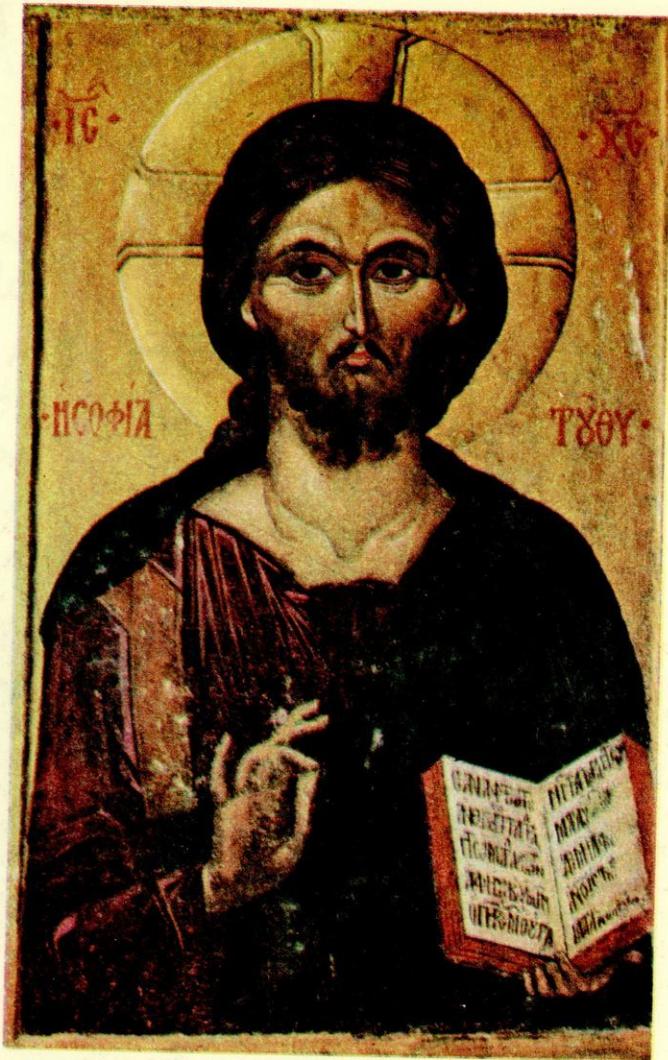
Μανά Αναγνώσου

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ Α' ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ 1977

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΟΙΚΕΙΟΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

1. Η Φιλοξενία

‘Η φιλοξενία τοῦ Ἀθραάμ (Γεν. 18, 1-18). Μέ εἶνα πολύ σημαντικό γεγονός ἀπό τή ζωή τοῦ Ἀθραάμ ἀρχίζουμε τά μαθήματά μας.

‘Ο Ἀθραάμ εἶχε κατασκηνώσει μαζί μέ τή γυναίκα του τή Σάρρα καί τούς ύπηρέτες του στήν πεδιάδα Μαμθρῆ, δυτικά τῆς Χεθρών, ὅπου βοσκοῦσε τά κοπάδια του. Μιά μέρα, ἐνῶ καθόταν στήν πόρτα τῆς σκηνῆς του, εἶδε τρεῖς ἄγνωστους ἄνδρες νά ῥχονται. “Ἐτρεξε νά τούς ύποδεχτεῖ, καί ἀφοῦ, κατά τή συνήθεια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τούς προσκύνησε σκύβοντας ὡς τή γῆ, τούς εἶπε: «Μιά καί μοῦ δώσατε τή χαρά νά μέ ἐπισκεφτεῖτε, δεχτεῖτε νά σᾶς πλύνουν τά πόδια καί καθεῖστε κάτω ἀπό τή βελανιδιά νά δροσιστεῖτε καί νά γευματίσετε. Κατόπιν συνεχίζετε τό δρόμο σας, ἀπό όπου λοξοδρομήσατε γιά νά μέ ἐπισκεφτεῖτε». Οι τρεῖς ἄγνωστοι δέχτηκαν. ‘Ο Ἀθραάμ εἶπε στή Σάρρα νά ψήσει ψωμί καί ἐκείνος ἔτρεξε στά κοπάδια, ἔφερε βούτυρο, γάλα καί διέταξε ἔναν ύπηρέτη νά σφάξει ἔνα καλό μοσχάρι. Μέ ὅλα αύτά ἐτοίμασε τό γεῦμα καί τό πρόσφερε στούς ξένους. Καθώς ἔτρωγαν αύτοί, ἐκείνος μέ διακριτικότητα τούς παράστεκε.

Οι ξένοι σέ μιά στιγμή ρώτησαν: «Ποῦ είναι ἡ γυναίκα σου ἡ Σάρρα»; «Μέσσα στή σκηνή», ἀπάντησε ὁ Ἀθραάμ. «“Οταν θά ἐπιστρέψουμε, ἡ Σάρρα θά ἔχει ἀποκτήσει ἔνα γιό», τοῦ εἶπαν. ‘Η Σάρρα ἀκουσε τά λόγια τῶν ξένων καί γέλασε μέσα τῆς, γιατί κι ἐκείνη κι ὁ Ἀθραάμ ἦταν γέροντες καί τό θαρροῦσε ἀδύνατο ν' ἀποκτήσει παιδί. Οι ξένοι εἶπαν στόν Ἀθραάμ: «Γιατί γέλασε ἡ Σάρρα; Μήπως ὑπάρχει κάτι ἀδύνατο γιά τό Θεό»;

‘Η φιλοξενία τοῦ Ἀθραάμ. Φορητή εἰκόνα τοῦ 16ου αι. πού βρίσκεται στό Βυζαντινό Μουσεῖο Ἀθηνῶν. Είναι ἐμπνευσμένη ἀπό τή διήγηση τῆς Γενέσεως (18,1-2) καὶ εἰκονίζει τήν Ἁγία Τριάδα.

“Οταν ξεκίνησαν νά φύγουν ὁ Ἀθραάμ τούς κατευόδωσε καὶ ἐκεῖνοι τοῦ φανέρωσαν ὅτι οἱ ἀπόγονοί του θά γίνουν ἔθνος μεγάλο καὶ ὅτι ἀπό αὐτὸν θά εύλογηθοῦν ὅλα τά ἔθνη τῆς γῆς.

Ο φιλοξενούμενος Θεός φιλοξενεῖ. Οἱ τρεῖς ἄγνωστοι ἄντρες πού φιλοξένησε ὁ Ἀθραάμ είναι, σύμφωνα με τή διδασκαλία τῆς Ἑκκλησίας μας, ἡ φανέρωση τῆς Ἁγίας Τριάδας. Ὁ παντοδύναμος καὶ ἀόρατος Θεός παρουσιάστηκε μέ αὐτὸν τὸν ἀπλό τρόπο στὸν Ἀθραάμ, γιά νά τοῦ ἀποκαλύψει τὸ θέλημά Του. Δέχτηκε μέ ἀγάπη καὶ συγκατάβαση τή φιλοξενία πού Τοῦ πρόσφερε ὁ Ἀθραάμ, ἐνῶ ὅλα ἡταν δῶρα δικά Του. Γιατί ὁ Θεός εἶχε δώσει στὸν Ἀθραάμ, ὅπως δίνει καὶ στὸν κάθε ἄνθρωπο, ὅλα τά καλά, ύλικά καὶ πνευματικά. Καὶ ὁ Πατριάρχης τοῦ ἴσραηλιτικοῦ λαοῦ ἀξιώθηκε νά φιλοξενήσει τὸν Κύριο τοῦ κόσμου, τό Θεό, πού στήν πραγματικότητα Αύτός φιλοξενεῖ τὸν ἄνθρωπο. Γιατί ὅλη ἡ δημιουργία, ἡ ἄψυχη καὶ ἡ ἔμψυχη φύση, ἡ γῆ, ὁ ἥλιος, τ' ἀστέρια, τά ζῶα, τά πουλιά, τά ψάρια, τά φυτά, είναι δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ. Καὶ μέσα σ' αὐτή τή θαυμαστή δημιουργία, ὁ Θεός φιλοξενεῖ τό τελειότερο πλάσμα Του, τό λογικό Του δημιούργημα, τόν ἄνθρωπο.

Ἡ ύλική φύση, με τήν ὄμορφιά καὶ τή σοφία πού είναι πλασμένη, μιλάει στὸν ἄνθρωπο γιά τό Θεό· τοῦ φανερώνει τήν ἀγάπη τοῦ Δημιουργοῦ καὶ τόν καλεῖ σέ θαυμασμό, διξιολογία καὶ ὑμνο. Ἡ εύγνωμοσύνη τοῦ ἄνθρωπου πρός τό Θεό, πού τόν φιλοξενεῖ μέσα στό θαυμαστό Του κόσμο, δέν ἐκδηλώνεται μόνο μέ λόγια εύχαριστίας. Ἡ εύχαριστία του γίνεται πράξη, ὅταν αὐτόν τόν κόσμο τόν ὄμορφαίνει μέ τήν προσπάθειά του καὶ τόν προσφέρει μέ ἀγάπη στό Θεό.

Αύτό ἔκανε καὶ ὁ Ἀθραάμ ὅταν πρόσφερε στό Θεό τά προϊόντα τῆς δημιουργίας ἐπεξεργασμένα καὶ ἀπό τόν ἄνθρωπο, ὅπως τό ψωμί, τό βούτυρο, τό ψητό κρέας. Ὁ Θεός, σάν ἀνταπόδοση αὐτής τῆς προσφορᾶς, ὑπόσχεται στόν Ἀθραάμ τή γέννηση γιοῦ πού θά φέρει τήν εὐλογία σ' ὅλα τά έθνη. Σ' αύτά τά λόγια φανερώνεται τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία τοῦ ἄνθρωπου καὶ τοῦ κόσμου· γιατί ἀπό τή γενιά τοῦ Ἀθραάμ θά ῥχόταν στόν κόσμο ὁ Σωτήρας Χριστός.

Τό σχέδιο τῆς σωτηρίας φανερώνει καὶ αύτό, ὅπως καὶ ἡ ύλική φύση, τήν ἀγάπη, τήν πανσοφία καὶ τήν παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ. Πῶς θά μπορέσει ὁ ἄνθρωπος νά εύχαριστήσει τό Θεό μέ τρόπο ἀντάξιο τῶν μεγάλων καὶ θαυμαστῶν Του δώρων; Τό παράδειγμα τοῦ Ἀθραάμ μᾶς δίνει τήν ἀπάντηση. Ἡ εύγνωμοσύνη τοῦ ἄνθρωπου γιά τή δημιουργία καὶ τή σωτηρία ἐκφράζεται μέ τή Θεία Εύχαριστία. Ὁ ἄνθρωπος προσφέρει στό Θεό τούς καρπούς τῆς γῆς καὶ τῆς δικῆς του προσπάθειας, τό ψωμί καὶ τό κρασί, πού ὁ ιερέας τά ύψωνει ἐξ ὄνόματος ὅλων τῶν πιστῶν λέγοντας:

«Τά Σά έκ τῶν Σῶν Σοί προσφέρομεν . . .». Καί ο Θεός τά ἀγιάζει καί τά μετατρέπει σέ Σῶμα καί Άιμα Χριστοῦ πού τό δέχονται οἱ πιστοί μέ «φόβο Θεοῦ, πίστη καὶ ἀγάπη». "Ετοι ἀξιώνονται νά φιλοξενήσουν μέσα τους τό Θεό, ἐνῶ ξέρουν καλά ὅτι ο Θεός τούς φιλοξενεῖ στό Μυστικό Του Δεῖπνο καί στό Τραπέζι τῆς Βασιλείας Του.

Ο Θεός ὅχι μόνο δέχεται νά φιλοξενεῖται ἀπό τόν ἄνθρωπο, ἀλλά καί ζητᾶ τή φιλοξενία του, γιά νά τόν βοηθήσει νά καταλάθει ὅτι τόν ἀγαπάει καί ὅτι τόν θεωρεῖ δικό Του καί οἰκεῖ Του.

Η σημασία τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν. Μιά μεγάλη εὐκαιρία, γιά νά νιώσουμε ὅτι εἴμαστε φιλοξενούμενοι τοῦ Θεοῦ καί ὅτι ο Θεός ζητᾶ τή φιλοξενία μας, μᾶς δίνει τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν. Τό μάθημα αύτό δέν ἔχει σκοπό νά μᾶς γεμίσει τό μυαλό μέ όρισμένες γνώσεις πού ἔχουν σχέση μέ τό Θεό καί μέ τά πρόσωπα τῆς ιερῆς ίστορίας. Μέ τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν ο Θεός μᾶς ζητᾶ νά ἀκούσουμε τό λόγο Του καί νά ἀρχίσουμε νά τόν καταλαθαίνουμε. "Ετοι θά μπορέσουμε νά διακρίνουμε, μέσα στό θαῦμα τῆς δημιουργίας πού μᾶς περιβάλλει καί στό θαῦμα τῆς σωτηρίας τοῦ ἄνθρωπου καί τοῦ κόσμου, τήν παντοδύναμη ἀλλά καί φιλική παρουσία τοῦ Θεοῦ, πού καλεῖ τόν ἄνθρωπο γιά συνεργό Του καί στό ἔργο τῆς δημιουργίας καί στό ἔργο τῆς σωτηρίας. Η ζωή τοῦ ἄνθρωπου ἀποκτᾶ ἔτοι τό ἀληθινό της νόημα, γίνεται πραγματική ζωή, γιατί ὁ ἄνθρωπος θρίσκεται σέ σχέση καί μέ τό Θεό καί μέ τούς συνανθρώπους του καί μέ τήν ύπόλοιπη κτίση. Γιά τόν ἄνθρωπο πού ζεῖ αύτή τή ζωή καί τή σχέση, ο Θεός δέν είναι μιά μακρινή καί ἄγνωστη ύπέρτατη δύναμη, ἀλλά ο παντοδύναμος, πάνσοφος καί πανάγαθος τριαδικός Θεός πού φιλοξενεῖ καί φιλοξενεῖται. Οι συνάνθρωποι ἀποτελοῦν μαζί του τήν κοινή ἄνθρωπινη φύση καί θρίσκεται μαζί τους σέ σχέση ἀγάπης ὅμοια μέ ἑκείνη πού ύπάρχει ἀνάμεσα στά πρόσωπα τῆς Αγίας Τριάδας. "Οσο γιά τήν ύπόλοιπη δημιουργία, αύτή είναι τό ἔργο καί τό σπίτι τοῦ Θεοῦ ὅπου ο ἄνθρωπος φιλοξενεῖται καί πού τόν δένει μαζί τῆς ή εὐθύνη γιά τήν καλλιέργεια καί γιά τή σωτηρία της.

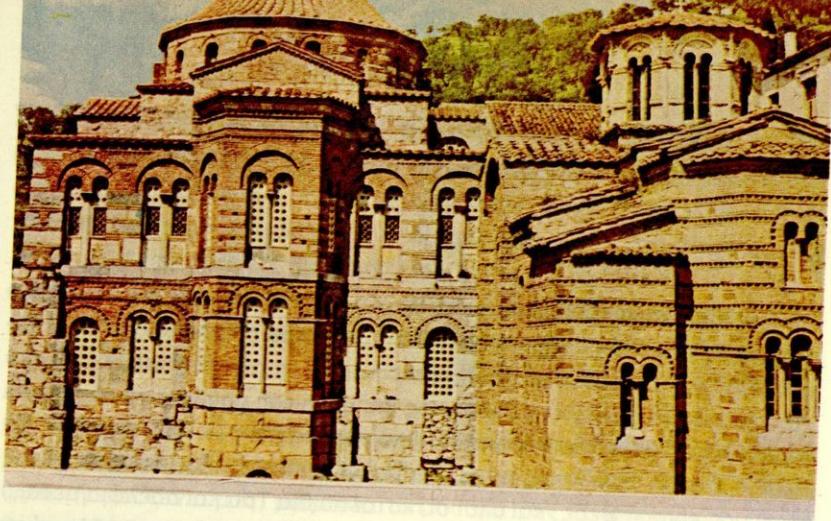
Ετοι τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν είναι ή προετοιμασία γιά τή σωστή κατανόηση τῆς προσωπικῆς καί τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τοῦ ἄνθρωπου. Γιατί φανερώνει ὅτι η ζωή καί η πρόοδος του είναι ζωή καί πρόοδος καί τῆς κοινωνίας τῶν ἄνθρωπων καί τῆς ύλικῆς δημιουργίας πού τόν περιβάλλει. Πηγή τῆς ζωῆς καί τῆς προόδου τοῦ ἄνθρωπου είναι ο Θεός,

πού μέ τό λόγο Του φανερώνεται στόν ἄνθρωπο καί τόν κατευθύνει στήν
έκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς του.

2. Ἡ Ἑκκλησία μας

‘**Ἡ Ἑκκλησία - Οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ.**’ Ο πνευματικός χῶρος, ὅπου ὁ Θεός φιλοξενεῖ τόν ἄνθρωπο, εἶναι ἡ Ἑκκλησία. Ἑκκλησία εἶναι ἡ συνάθροιση τῶν πιστῶν, ὅσων δὴλ. πιστεύουν ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, πού ἔγινε ἄνθρωπος καί ἀδελφός μας, γιά νά μᾶς φέρει ώς ἀδέλφια Του στόν Πατέρα Του καί νά μᾶς κάνει κι ἐμᾶς παιδιά τοῦ Θεοῦ. ”Ετσι ἡ Ἑκκλησία εἶναι μιά μεγάλη οἰκογένεια, ὅπου Πατέρας ὅλων μας εἶναι ὁ Θεός, καί ὅλοι οἱ πιστοί παιδιά Του καί ἀδέλφια μεταξύ τους, μέ πρωτότοκο ἀδελφό τό Χριστό. Αὕτη ἡ οἰκογένεια δέν εἶναι κλειστή. Ἀνοίγει φιλόξενα τίς πόρτες της καί δέχεται ὅλους ἐκείνους πού θέλουν νά πιστέψουν στό Χριστό καί νά γίνουν καί αὐτοί μέλη τῆς δικῆς Του οἰκογένειας, τῆς Ἑκκλησίας.

‘**Ἡ μεταμόρφωση τῆς ζωῆς στό μυστήριο τῆς Ἑκκλησίας.**’ Ο σύνδεσμος πού ὑπάρχει ἀνάμεσα στούς πιστούς εἶναι τόσο δυνατός καί ἀδιάσπαστος, ὡστε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος παρομοιάζει τήν Ἑκκλησία μέ τό ἄνθρωπινο σῶμα. Κεφάλι αὐτοῦ τοῦ σώματος εἶναι ὁ Χριστός καί μέλη οἱ πιστοί. Γιά νά γίνουμε ὅμως μέλη τοῦ Χριστοῦ πρέπει νά ἀναγεννηθοῦμε, δηλ. νά ξαναγεννηθοῦμε. Βέβαια ὅλοι γεννηθήκαμε ἀπό τούς φυσικούς μας γονεῖς ἀλλά αὐτή ἡ καινούργια γέννηση σέ μιά νέα ζωή, στή ζωή τοῦ Χριστοῦ, γίνεται μέ τό ἀγιο Βάπτισμα. Μέ αὐτό γινόμαστε μέλη τῆς Ἑκκλησίας, μετέχουμε στή ζωή της καί ἡ ζωή μας ἀγιάζεται καί μεταμορφώνεται. Μέσα στήν Ἑκκλησία νιώθουμε ὁ ἔνας τόν ἄλλο ώς ἀδελφό, παρ’ ὅλες τίς διαφορές πού ἔχουμε ώς ἄνθρωποι, (πλούσιοι-φτωχοί, μορφωμένοι-ἀγράμματοι κλπ.) γιατί πιστεύουμε στόν ἴδιο Θεό, προσευχόμαστε μέ τόν ἴδιο τρόπο, κοινωνοῦμε ἀπό τό ἴδιο Ποτήριο τῆς Εὐχαριστίας. Μέσα στήν Ἑκκλησία ἀγιάζεται ἡ φυσική ἀγάπη πού νιώθει ὁ ἄντρας γιά τή γυναίκα μέ τό μυστήριο τοῦ γάμου, καί ἡ ἀγάπη αὐτή γίνεται εικόνα τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ γιά τήν Ἑκκλησία. Ἡ φυσική ἔξοδος τοῦ ἄνθρωπου ἀπό τόν κόσμο, ὁ θάνατος, γιά τήν Ἑκκλησία δέν εἶναι ἀφανισμός, ἀλλά πέρασμα σέ μιάν ἄλλη ζωή, πού καί σ’ αὐτήν κυριαρχεῖ ὁ Θεός. ”Ετσι οἱ πιστοί πού φεύγουν ἀπό τόν κόσμο αὐτό δέν

Τό Καθολικό τῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ στό Στείρι τῆς Βοιωτίας, 11ος αι. Εἶναι από τά ώραιότερα δείγματα βυζαντινοῦ ναοῦ τοῦ ὁκταγωνικοῦ τύπου.

παύουν νά είναι μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Μέσα στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας ὁ ἀνθρωπος δέν ἐνδιαφέρεται μόνο γιά τά δικά του συμφέροντα καί τίς ἀτομικές του ἀνάγκες, ἀλλά σκέπτεται τίς πνευματικές καί τίς ύλικές ἀνάγκες ὅλων τῶν ἀνθρώπων καί προσεύχεται γι' αὐτές. Ἀκόμα ἡ Ἐκκλησία δέν ξεχνάει καί τόν ύλικο κόσμο πού μέσα σ' αὐτόν μᾶς φιλοξενεῖ ὁ Θεός· ἔτσι προσεύχεται γιά τή γεωργία, γιά τήν εύφορία τῶν καρπῶν τῆς γῆς, γιά εύνοϊκούς καιρούς, γιά ἡρεμία στίς θάλασσες, γιά τήν ἀπαλλαγή μας ἀπό διάφορους κινδύνους, σεισμούς, πλημμύρες κλπ. "Ολες οἱ προσευχές τῆς Ἐκκλησίας ἀποθλέπουν στόν ἀγιασμό καί στήν εύλογία ὀλόκληρου τοῦ κόσμου.

Ἄλλα ἡ Ἐκκλησία, μέ τίς διάφορες γιορτές καί ἀκολουθίες, ἀγιάζει καί τό χρόνο μέσα στόν όποιο ζοῦμε. Βλέπουμε λοιπόν ὅτι ἡ Ἐκκλησία πορεύεται πρός τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ προσευχόμενη, ἀγιάζοντας καί τό χῶρο καί τό χρόνο μέσα στόν όποιο μᾶς φιλοξενεῖ ὁ Θεός.

Μέσα σ' αὐτόν τόν ἀγιασμό τοῦ χρόνου θά πρέπει νά δοῦμε καί τόν ἀγιασμό τοῦ σχολικοῦ ἔτους, ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησία προσεύχεται πάντοτε γιά τούς διδάσκοντες καί τούς διδασκόμενους, ιδιαίτερα στήν ἔναρξη τῶν μαθημάτων. Ἀλλά καί στή διάρκεια ὅλου τοῦ σχολικοῦ χρόνου μέ τήν ὁμαδική προσευχή, τόν ἐκκλησιασμό, τά ἔργα ἀγάπης, τό μάθημα

τῶν θρησκευτικῶν, τόν ἑορτασμό τῶν μεγάλων θρησκευτικῶν ἑορτῶν, τό Σχολεῖο μετέχει στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας καὶ δέχεται τήν εὐλογία της στήν ἐκπλήρωση τοῦ ἔργου του.

Ἡ πρόσκληση γιά συγκέντρωση. Καθημερινά ἀκοῦμε, πρώι καὶ βράδυ, τήν καμπάνα τοῦ Ναοῦ. Είναι μιά πρόσκληση γιά νά συγκεντρωθοῦμε στόν ιερό χῶρο γιά προσευχή, μιά αἰσθητή ἐπανάληψη τῆς προσκλήσεως τοῦ Χριστοῦ: «Ἐλατε στή χαρά τοῦ Κυρίου σας» (Ματθ. 25, 23).

Στά χρόνια τῶν διωγμῶν οἱ χριστιανοί συγκεντρώνονταν στίς κατακόμβες γιά νά τελέσουν τό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας. «Οταν ὁ Χριστιανισμός ἔγινε ἐλεύθερη καὶ στή συνέχεια ἐπίσημη θρησκεία, τότε χτίστηκαν πολλοί Ναοί μέ διάφορα, καθώς ξέρουμε, ἀρχιτεκτονικά σχέδια.

Τό σπίτι τοῦ Πατέρα - Ἡ παρουσία τοῦ Υἱοῦ. «Οταν ὁ Θεός ἔδωσε ἐντολή στό Μωυσῆ νά κατασκευάσει τή Σκηνή τοῦ Μαρτυρίου, τοῦ εἶπε: «Νά φτιάξεις τή Σκηνή σύμφωνα μέ τό πρότυπο πού εἶδες ἐπάνω στό ὅρος» (Ἑξοδ. 25,7 - 8). «Οπως ή Σκηνή ἔκεινη, ἔτσι καὶ κάθε χριστιανικός Ναός θέλει νά μᾶς θυμίσει τήν ούρανια πραγματικότητα. Μέσα στό Ναό νιώθουμε ἐντονότερα τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ. Ἐξωτερικά καὶ ἐσωτερικά δέ μοιάζει μέ κανένα ἄλλο οἰκοδόμημα. Οἱ εἰκόνες, μικρές ἢ μεγάλες, φορητές ἢ τοιχογραφίες, μᾶς θυμίζουν γεγονότα ἀπό τή ζωή τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἀγίων, ἡρωικές πράξεις πίστεως, ίκανές νά διδάξουν, νά ἐνθουσιάσουν καὶ νά ἐμπνεύσουν κάθε ἄνθρωπο πού θέλει νά ἐνωθεῖ μέ τόν Κύριο καὶ νά γίνει πραγματικό μέλος τῆς οἰκογένειας τοῦ Θεοῦ. Στό κέντρο τοῦ ιεροῦ Βήματος θρίσκεται ἡ Ἀγία Τράπεζα, τό πνευματικό ἀντίγραφο τοῦ ούρανιου θυσιαστηρίου, τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τοῦ Τάφου τοῦ Κυρίου.

«Νά κατασκευάσεις τή Σκηνή, καὶ ἔκει θά παρουσιαστῶ σ' ἐσένα» (Ἑξοδ. 25,7), είχε πεῖ ὁ Θεός στό Μωυσῆ. Ἐπάνω στήν Ἀγία Τράπεζα θρίσκεται φυλαγμένο τό Σῶμα καὶ τό Αἷμα τοῦ Κυρίου· ἔκει εἶναι τοποθετημένος ὁ ζωντανός λόγος Του, τό Εὐαγγέλιο· ἔκει προσφέρουμε, μέ ἀντιπρόσωπό μας τόν ιερέα, τήν Εὐχαριστία στό Θεό. Σ' αύτό τό πνευματικό Τραπέζι τρεφόμαστε ἀπό τόν «Οὐράνιο Ἀρτο», τό Χριστό, καὶ ζοῦμε τή χαρά ἔκεινη πού μόνο ἡ παρουσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ μεταξύ μας μπορεῖ νά δώσει. Γιατί μέσα στήν εὐχαριστιακή σύναξη τῆς Ἐκκλησίας νιώθουμε τήν ἀδελφοσύνη μας μέ τούς συνανθρώπους μας καὶ ὅτι εἴμα-

στε παιδιά ένός Πατέρα πού μᾶς ἀγαπᾶ καί κάθε στιγμή μᾶς προσκαλεῖ: «Ἐλάτε κοντά μου ὄλοι» (Ματθ. 11, 28). Γι' αυτό καί ἐμεῖς, στήν πρόσκληση αὐτή, μέχρι όταν μοῦ είπαν· θά πάμε στόν οίκο τοῦ Κυρίου» (Ψαλμ. 121, 1).

Ο Ναός καί τό καθημερινό μας περιθάλλον. "Οταν χτίζουμε τό Ναό στό κέντρο τοῦ χωριοῦ ή τῆς ένορίας μας, φανερώνουμε μιά μεγάλη ἀλήθεια: ὅτι ὁ Ναός είναι τό κέντρο τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. Ἐκεῖ συγκεντρωνόμαστε γιά νά εύχαριστήσουμε τό Θεό, γιά νά προσευχηθοῦμε ὄλοι μαζί καί νά Τοῦ ἀναθέσουμε τίς δυσκολίες, τίς ἀνησυχίες καί τούς φόβους μας. Ἐκεῖ ζητᾶμε τή βοήθειά του γιά τίς ἀνάγκες, τίς ἀτομικές καί τίς ὁμαδικές, καί τό φωτισμό Του γιά τή λύση στά προβλήματα πού παρουσιάζονται στήν ένορία ή στήν κοινωνία ὅπου ζοῦμε. Ἐκεῖ, τέλος, δεχόμαστε τήν ἀγιαστική χάρη τῶν μυστηρίων καί ζοῦμε ἀπό τώρα τή χαρά τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Αλλά ὅπως ή καρδιά συγκεντρώνει τό αἷμα σ' αὐτήν καί τό ξαναστέλνει καθαρισμένο καί ζωογόνο ώς τήν τελευταία ἄκρη τοῦ σώματος, ἔτσι κι ὁ Ναός, πού είναι ή καρδιά τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων συγκεντρώνει τούς πιστούς ὅχι γιά νά τούς κρατήσει γιά πάντα ἐκεῖ, ἀλλά γιά νά τούς ξαναστείλει στά καθημερινά τους ἔργα ἐξαγιασμένους καί μεταμορφωμένους. Ἔτσι ή καθημερινή μας ζωή γίνεται μιά προέκταση τοῦ Ναοῦ, καί τό περιθάλλον μας - σπίτι, σχολείο, ἔργασία, ψυχαγωγία - μεταμορφώνεται σέ τόπο ὅπου βασιλεύει ὁ Θεός καί τό θέλημά Του.

3. «Η Χαρά τοῦ Κυρίου»

Τό χαρμόσυνο ἄγγελμα. Ή ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ στόν κόσμο, πού κορυφώνεται μέ τήν παρουσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, είναι τό πιό χαρμόσυνο γεγονός στήν ἀνθρώπινη ιστορία. Ο ἄγγελος φανέρωσε στούς βοσκούς τῆς Βηθλεέμ τή γέννηση τοῦ Κυρίου μέ τοῦτα τά λόγια: «Μή φοβόσσαστε, σᾶς φέρνω εὐχάριστα νέα πού θά προξενήσουν χαρά σ' ὄλο τό λαό· γεννήθηκε σήμερα στήν πόλη τοῦ Δαβίδ Σωτήρας, πού είναι ὁ Χριστός ὁ Κύριος» (Λουκ. 2, 10-11). Ο Ἰησοῦς εἶπε ὅτι ἡρθε στόν κόσμο γιά νά μείνει ἡ χαρά Του σ' ἐμᾶς καί ἡ χαρά μας νά ὀλοκληρωθεῖ (πρβ. Ἰωάν. 15,11).

Εύχαριστία - Τό μυστήριο τῆς χαρᾶς. Ο Χριστός ἀπευθύνει σέ κάθε

ἀνθρωπο κάθε ἐποχῆς τήν πρόσκληση: «Ἔσελθε εἰς τήν χαράν τοῦ Κυρίου σου» (Ματθ. 25, 21). Ἡ χαρά τοῦ Κυρίου γίνεται χαρά τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν αὐτός ξαναγυρίζει ἐκεī ἀπό ὅπου ἔφυγε ὅταν ἀμάρτησε: στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν συνανθρώπων του. Τή χαρά αὐτή τή ζεī ὁ ἀνθρώπος μέσα στήν Ἑκκλησία, πού είναι ἡ φανέρωση τής Βασιλείας τοῦ Θεοῦ στή γῆ, παρ' ὅλα τά ἐμπόδια, τούς κινδύνους καὶ τίς δοκιμασίες πού τόν συνοδεύουν στήν πορεία του πρός τήν τελείωση. Σ' αὐτή τή δύσκολη πορεία ἡ Ἑκκλησία ἔχει ὄρισει σταθμούς καὶ ὄρόσημα πού ἀνανεώνουν τίς ἀποφάσεις τῶν πιστῶν, τούς δίνουν δύναμη καὶ θάρρος γιά τή συνέχιση τοῦ δρόμου τους. Είναι οἱ διάφορες γιορτές τής Ἑκκλησίας μας, ὅπου γιορτάζουμε γεγονότα ἀπό τή ζωή τοῦ Χριστοῦ (Δεσποτικές), τής Παναγίας (Θεομητορικές) ἢ τῶν Ἀγίων. Ο ἑορτασμός τους μᾶς βοηθεῖ νά θυμηθοῦμε καὶ νά ξαναζήσουμε τά γεγονότα πού ἔχουν ἀμεση σχέση μέ τή σωτηρία μας. Δέν είναι ὅμως δυνατό μέσα στόν ἐκκλησιαστικό χώρο νά γιορτάσουμε ἔνα γεγονός χωρίς τό μυστήριο ἐκεīνο πού μᾶς ἐνώνει μέ τήν πηγή τής ζωῆς καὶ τής χαρᾶς, τόν Κύριο. Γιατί ἡ Θεία Εύχαριστία είναι τό πνευματικό τραπέζι γύρω ἀπό τό ὅποιο ἐνώνεται ὅλη ἡ οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ Θεός φιλοξενεῖ τά παιδιά Του προσφέροντάς τους ώς τροφή πνευματική τό Σῶμα καὶ τό Αἷμα τοῦ Κυρίου. Κάθε φορά πού τελείται τό μυστήριο αὐτό, ἐπαναλαμβάνεται ἡ πρόσκληση τής Ἑκκλησίας γιά τή μετοχή στή χαρά τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό καὶ μετά τή Θεία Κοινωνία, ἡ Ἑκκλησία ξεσπά σ' ἔνα χαρμόσυνο καὶ θριαμβευτικό ὕμνο: «Ἔδαμε τό ἀληθινό φῶς, λάβαμε τό "Αγιο Πνεῦμα, βρήκαμε τήν ἀληθινή πίστη προσκυνώντας τήν ἀδιάρετη" Αγία Τριάδα, γιατί αὐτή μᾶς ἔσωσε». Τή χαρά τής συμμετοχῆς τήν ἔνιωθαν πάντα οἱ πιστοί ἀπό τούς χρόνους τῶν Ἀποστόλων (Πράξ. 2, 46) ώς τίς μέρες μας, γιατί ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ στή ζωή μας είναι αἰτία χαρᾶς. Αὐτή ἡ πνευματική χαρά, πού πηγάζει ἀπό τήν εύχαριστιακή ζωή, ἀπό πολύ νωρίς είχε προεκτάσεις καὶ στήν καθημερινή ζωή τῶν πιστῶν. Ἀπό τούς πρώτους χριστιανικούς αἰώνες ἔχουμε μαρτυρίες ὅτι οἱ θρησκευτικές γιορτές γίνονταν καὶ γιορτές τοῦ κάθε σπιτιοῦ, τής ἐνορίας, τοῦ χωριοῦ. Αὐτό τό ζοῦμε ἀκόμα καὶ σήμερα. Οἱ μεγάλες θρησκευτικές γιορτές γίνονται γιορτές ὄλων μας. Ἡ γιορτή τοῦ ἐνοριακοῦ Ναοῦ μας γίνεται γιορτή ὄλων τῶν ἐνοριτῶν, ἡ γιορτή τοῦ πολιούχου γίνεται γιορτή ὄλων τῶν κατοίκων τοῦ χωριοῦ ἢ τής πόλεως. Ἀπό τό γεγονός αὐτό ξεκινοῦν καὶ τά διάφορα ἔθιμα πού ἔχουν οἱ κάτοικοι τῶν διάφορων περιοχῶν, ἀνάλογα μέ τίς θρησκευτικές

γιορτές πού τελοῦν. Ἡ χαρά τῆς Ἐκκλησίας γίνεται χαρά πανανθρώπινη καὶ διαποτίζει τὴν οἰκογενειακή καὶ τὴν κοινωνική ζωή. Τὸ πανηγύρι τῆς Ἐκκλησίας γίνεται καὶ πανηγύρι ὅλου τοῦ κόσμου. Παράλληλα μὲ τὴν προετοιμασία καὶ τὸ στόλισμα τοῦ Ναοῦ γιά τὴ γιορτή, στολίζονται καὶ ἔτοιμάζονται καὶ τὰ σπίτια. Ἡ διάθεση τῶν ἀνθρώπων ἀλλάζει, ἡ προσμονή τῆς γιορτῆς δίνει ἔνα χαρούμενο τόνο στὴ ζωή, ὅλοι γίνονται πιό ἀνοιχτόκαρδοι, πιό μεγαλόψυχοι. Συχωρᾶνε ὁ ἔνας τὸν ἄλλον καὶ προσπαθοῦν νά μή θλάψουν κανένα. Σκέπτονται τούς φτωχούς, τούς πονεμένους, τούς ἀρρώστους καὶ φροντίζουν νά τούς ἀνακουφίσουν, γιά νά μπορέσουν ὅλοι νά γιορτάσουν καὶ τίποτα νά μή σκιάζει τὸ πανηγύρι τῆς χαρᾶς. "Ολα αὐτά είναι μιά ἀπόδειξη ὅτι ἡ χαρά τῆς Ἐκκλησίας γίνεται καὶ χαρά ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ὅχι τυπικά ἀλλά οὐσιαστικά.

«Εἰσέλθετε πάντες». Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι στά πανηγύρια τῶν χωρικῶν μας μαζεύονται καὶ ἀπό ἄλλα κοντινά ἢ μακρινά χωριά γιά νά χαροῦν τῇ μέρᾳ ἐκείνῃ ὅλοι μαζί. Μετά τὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας στρώνεται γιορταστικό τραπέζι καὶ οἱ ἀνθρωποι τραγουδοῦν, παίζουν τά μουσικά τους ὅργανα, χορεύουν, εύθυμοιν. "Ολη μέρα κρατάει ἡ διασκέδαση καὶ ἡ γιορτή καὶ τὸ βράδυ σταματοῦν τά τραγούδια κι οἱ χοροί καὶ ὅλοι γυρίζουν στά σπίτια τους.

Ωστόσο ὑπάρχει κάτι πού δέν τελειώνει ποτέ, οὕτε καὶ παύει νά ἀκούγεται: είναι ἡ πρόσκληση τῆς Ἐκκλησίας: «Εἰσέλθετε πάντες» στὴ χαρά τοῦ Κυρίου μας. "Οσοι ζητοῦν τὴ χαρά είναι προσκαλεσμένοι. Μέσα στό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας ὑπάρχει πάντα θέση γιά τὸν καθένα μας. Ἐκεῖ μετέχουμε στό συμπόσιο τῆς χαρᾶς, ἐνωνόμαστε μέ τὸν Κύριο, μέ τὴ Θεοτόκο, μέ τούς Ἀγίους, μέ τούς συγγενεῖς καὶ φίλους πού ἔφυγαν ἀπό τὴ ζωή αὐτή, ἀκόμη καὶ μέ ὅλους τούς συνανθρώπους μας. πού κοινωνοῦν ἀπό τὸ Ποτήριο τῆς Εὐχαριστίας τοῦ Κυρίου. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πού μᾶς προσκαλεῖ είναι τόσο μεγάλη, ὥστε οἱ ἀνθρώπινες ἀτέλειες ξεπερνιοῦνται: ὅλοι τὸ νοιώθουν καλά πώς είναι ἀδέλφια μεταξύ τους καὶ παιδιά τοῦ ἐνός Θεοῦ καὶ Πατέρα.

Οἱ προεκτάσεις αὐτῆς τῆς εὐχαριστιακῆς συμμετοχῆς μας στὸ Δεῖπνο τοῦ Κυρίου φτάνουν ὡς τὴν καθημερινή μας ζωή. Ὁ πιστός μεταμορφώνεται ἀπό τὴν κοινωνία του μέ τὸν Κύριο καὶ μεταμορφώνει τὸ περιβάλλον του. Ἡ παρουσία του μέσα στὴν καθημερινή ζωή, μέ τὴν ἀγάπη, τὴ δικαιοσύνη, τὴν ἀλήθεια πού σκορπά γύρω του, είναι μιά

παρουσία εὐεργετική πού δίνει ζωή, χαρά καί φῶς στήν κοινωνία τῶν ἀνθρώπων.

“Οταν ὁ Κύριος, μετά τήν Ἀνάστασή Του, συνάντησε τίς Μυροφόρες, τούς ἀπηύθυνε τό «Χαίρετε». Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔγραψε στούς Φιλιππησίους: «Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε. Πάλι σᾶς λέω, χαίρετε» (4, 5). Σ' αὐτή τή χαρά, πού ὁ Κύριος μᾶς δίνει, μᾶς καλεῖ καί ὁ “Ἄγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος στόν «Κατηχητικό Λόγο» του, πού διαθάζεται στήν Ἑκκλησία στήν πιό χαρούμενη στιγμή, στή Θεία Λειτουργία τῆς Ἀναστάσεως: «Ἐλατε λοιπόν ὄλοι στή χαρά τοῦ Κυρίου σας . . . πλούσιοι καί φτωχοί χορέψητε μαζί . . . ὅσοι νηστέψατε καί ὅσοι δέ νηστέψατε εὐφρανθεῖτε σήμερα. Τό Τραπέζι εἶναι γεμάτο· ἀπολαύστε το ὄλοι. Τό μοσχάρι εἶναι πολὺ· κανείς νά μή μείνει πεινασμένος. ”Ολοι νά ἀπολαύσετε τό συμπόσιο τῆς πίστεως. ”Ολοι νά ἀπολαύσετε τόν πλοῦτο τῆς ἀγάπης τοῦ Κυρίου».

4. Ἡ Ἀγία Γραφή

‘Ο γραπτός λόγος τοῦ Θεοῦ. ’Από τά πανάρχαια χρόνια ὁ Θεός μέ διάφορους τρόπους φανερώθηκε στούς ἀνθρώπους καί τούς ἀποκάλυψε τό θέλημά Του. ”Οπως θά δοῦμε, ἀποκαλύφτηκε στούς Πατριάρχες, στό Μωυσῆ, στούς Προφήτες καί σ’ ἄλλα ιερά πρόσωπα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. ’Ο Μωυσῆς, οἱ Προφήτες καί ὄλοι οἱ ἄλλοι, στούς ὅποιους ὁ Θεός φανέρωσε τό θέλημά Του, δίδαξαν τό λαό προφορικά, ἀλλά θεώρησαν χρήσιμο καί νά γράψουν τά ὅσα ὁ Θεός τούς ἀποκάλυψε. Τά βιβλία πού γράφτηκαν ἀποτέλεσαν τήν Παλαιά Διαθήκη.

“Οταν ὁ Κύριος ήμաν Ἰησοῦς Χριστός ἤρθε στόν κόσμο, δίδαξε προφορικά καί ἔδωσε τήν ἐντολή στούς μαθητές Του νά πορευτοῦν σ’ ὄλο τόν κόσμο καί νά φέρουν παντοῦ τό χαρμόσυνο μήνυμα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Οἱ Ἀπόστολοι καί οἱ συνεργάτες τους μετέδωσαν προφορικά τό εὐαγγέλιο τῆς σωτηρίας. ”Οταν ὅμως οἱ ἀνάγκες τῆς Ἑκκλησίας τό ἐπέβαλαν, ἔγραψαν τό λόγο τοῦ Θεοῦ καί ἔτσι γράφτηκε ἡ Καινή Διαθήκη. ’Η Παλαιά καί ἡ Καινή Διαθήκη μαζί ἀποτελοῦν τήν Ἀγία Γραφή.

Τό Θεῖο καί τό ἀνθρώπινο στοιχεῖο στήν Ἀγία Γραφή - ‘Ἡ θεοπνευστία. ’Από τή μελέτη τῆς Ἀγίας Γραφῆς καταλαβαίνουμε ὅτι περιέχει θεῖες ἀλήθειες καί ὥχι ἀνθρώπινες ἐπινοήσεις. Πολλές φορές στήν Π.Δ. βρίσκουμε τίς ἐκφράσεις «τάδε λέγει Κύριος» ἢ «λόγος Κυρίου», πού

Ο Αναπεσών. Τοιχογραφία του Μανουήλ Πανσέληνου. Ναός του Πρωτάτου στις Καρυές του Αγίου Όρους, 14ος αι. Παράσταση τῆς προφητείας τοῦ Ἰακώβ γιά τό Μεσσία: «'Αναπεσών ἐκοιμήθης ὡς λέων καὶ ὡς σκύμνος . . .» (Γεν. 49,9)

φανερώνουν ότι οἱ ιεροὶ συγγραφεῖς εἶχαν συνείδηση ότι δέν διδάσκουν δικές τους ιδέες, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ πού ἀποκαλύφτηκε σ' αὐτούς. Τά θιβλία τῆς Α.Γ. γράφτηκαν σέ διάστημα 1300 ἑτῶν ἀπό διάφορους συγγραφεῖς, πού ἔζησαν σέ διαφορετικό ίστορικό, πολιτιστικό, γεωγραφικό καὶ πολιτικό πλαίσιο. Ἀκόμα καὶ ἡ γλώσσα πού χρησιμοποίησαν δέν ήταν ἡ ἴδια. Ἀλλοι ἔγραψαν στήν ἑβραϊκή, ἄλλοι στήν ἀραμαϊκή καὶ ἄλλοι στήν ἑλληνιστική κοινή (ἀπλοποιημένη ἀρχαία ἑλληνική) γλώσσα. Παρά τίς σημαντικές αὐτές διαφορές, δέ διαπιστώνεται καμιά ἀντίθεση ἡ διαφορά διδασκαλίας μέσα σ' ὅλη τήν Α.Γ. Ἡ ἐνιαία αὐτή μετάδοση τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ μᾶς ὀδηγεῖ στή σκέψη ότι οἱ ιεροὶ συγγραφεῖς φωτίστηκαν ἀπό τό Θεό καὶ ἔγραψαν χωρίς λάθη τή θεία ἀποκάλυψη. Ὁ Θεός μεταχειρίστηκε λοιπόν σάν ὄργανά Του τούς ιερούς συγγραφεῖς, ἀλλά τούς ἄφησε ἐλεύθερα νά ἐκφραστοῦν, ἀνάλογα μέ τή μόρφωσή τους καὶ ἀνάλογα μέ τή μόρφωση καὶ τις ἀνάγκες τῶν ἀναγνωστῶν τους. Αὐτός ὁ φωτισμός τοῦ Θεοῦ (θεοπνευστία) εἶναι ἡ ἐγγύηση ότι οἱ ιεροὶ συγγραφεῖς μᾶς παρέδωσαν ἀλάθητα τό λόγο τοῦ Θεοῦ, ἄρα καὶ ἡ Α.Γ. εἶναι ὀλόκληρη ἀλάθητη. Αὐτό τό μαρτυρεῖ ὁ Ἀπ. Παῦλος όταν γράφει: «Κάθε Γραφή (δηλ. κάθε θιβλίο τῆς Α.Γ.) εἶναι θεόπνευστη καὶ ὥφελη γιά νά διδάσκει, γιά νά ἐλέγχει τίς πλάνες, γιά νά διορθώνει αὐτούς πού

άμαρτάνουν, γιά νά παιδαγωγεῖ στήν ἀρετή» (Β': Τιμ. 3,16). Καί ὁ Ἀπ. Πέτρος μᾶς διδάσκει: «Στό παρελθόν, δέν προφήτεψαν ποτέ ἄνθρωποι ἀπό τή δική τους θέληση, ἀλλά προφήτεψαν ἄγιοι ἄνθρωποι ἀφοσιωμένοι στό Θεό, πού φωτίζονταν ἀπό τό "Ἄγιο Πνεῦμα» (Β': Πετρ. 1,21).

Ο λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ Παράδοση τῆς Ἔκκλησίας. Εἴδαμε ὅτι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ στήν ἀρχῇ μεταδιδόταν προφορικά κι ἀργότερα γράφτηκε σέ βιβλία. Αὐτό ὅμως δέν ἔγινε μέ δόλοκληρη τή θεία ἀποκάλυψη. «Ἐνα τμῆμα της ἔξακολούθησε νά μεταδίδεται προφορικά μέσα στό χώρο τῆς Ἔκκλησίας. Ό Εὐαγγελιστής Ἰωάννης γράφει: « 'Ὑπάρχουν καὶ ἄλλα πολλά πού ἔκαμε ὁ Ἰησοῦς, καὶ πού ἂν γράφονταν μέ λεπτομέρειες, δόλοκληρος ὁ κόσμος δέ θά μποροῦσε νά χωρέσει τά βιβλία πού θά γράφονταν » ('Ιωάν. 21, 25).

Ἐτσι καταλαβαίνουμε ὅτι ἡ Ἱερή Παράδοση είναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ πού δέν ἔχει γραφτεῖ, ἀλλά μεταδίδεται προφορικά μέσα στήν Ἔκκλησία καὶ ἔχει τήν ἴδια ἀξία μέ τήν Α.Γ. Μέ τό φῶς τῆς Ι.Π. ἐρμηνεύεται ὄρθα ἡ Α.Γ., καὶ παράλληλα ἡ Α.Γ. Βεβαιώνει τή γνησιότητα τῆς Ι.Π. Ἡ Ἔκκλησία μας στό πέρασμα τῶν αἰώνων διατύπωσε περιληπτικά καὶ κατέγραψε τό περιεχόμενο τῆς Ι.Π. στίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, στούς ιερούς κανόνες, στό Σύμβολο τῆς Πίστεως, στή Θ. Λειτουργία, στά συγγράμματα τῶν Πατέρων τῆς Ἔκκλησίας, πού συμφωνοῦν ἀπόλυτα μέ ὅλη τήν Ι.Π. τῆς Ἔκκλησίας μας.

Τά βιβλία καὶ οἱ συγγραφεῖς τῆς Α.Γ. Ἡ Ἀγία Γραφή, αύτό τό σύνολο θεόπνευστων βιβλίων πού περιέχουν τήν ἀποκάλυψη τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ στούς ἀνθρώπους καὶ τήν πρόσκλησή τους στήν αἰώνια χαρά τῆς Βασιλείας Του, ἀποτελεῖται, ὅπως εἴδαμε, ἀπό δύο τμήματα: τήν Παλαιά καὶ τήν Καινή Διαθήκη. Στήν Π. Δ. ιστορεῖται ἡ προετοιμασία τῆς ἀνθρωπότητας ἀπό τό Θεό γιά νά δεχτεῖ τήν παρουσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ Κ.Δ. μαρτυρεῖ γιά τή Σωτηρία πού ὁ Ἰησοῦς Χριστός πρόσφερε καὶ προσφέρει σέ κάθε ἄνθρωπο.

Ἡ Π.Δ. περιέχει 49 Βιβλία, πού ἀνάλογα μέ τό περιεχόμενό τους τά χωρίζουμε σέ:

Ιστορικά	Ποιητικά	Προφητικά
Γένεσις	Ψαλμοί	Ἡσαΐας
Ἐξόδος	Ἰώβ	Ιερεμίας

<i>Iστορικά</i>	<i>Ποιητικά</i>	<i>Προφητικά</i>
Λευϊτικόν	Παροιμίαι	Βαρούχ
Αριθμοί	Έκκλησιαστής	Θρῆνοι Ιερεμίου
Δευτερονόμιον	Άσμα Ασμάτων	Ἐπιστολὴ Ιερεμίου
Ιησοῦς τοῦ Ναυῆ	Σοφία Σολομῶντος	Ιεζεκιήλ
Κριταί	Σοφία Σειράχ	Δανιήλ
Ρούθ		Ωσηέ
Βασιλειῶν Α'-Δ'		Αμώς
Παραλειπομένων Α'-Β'		Μιχαίας
Ἐσδρας Α'-Β'		Ιωήλ
Νεεμίας		Οθδιού
Τωβίτ		Ιωνᾶς
Ιουδίθ		Ναούμ
Ἐσθήρ		Αθθακούμ
Μακκαθαίων Α'-Γ'		Σοφονίας
		Ἀγγαῖος
		Ζαχαρίας
		Μαλαχίας

Γνωρίζουμε τά όνόματα τῶν περισσοτέρων συγγραφέων τῶν βιβλίων τῆς Π.Δ. ἢ ἀπό τὴν Ἱδια τή μαρτυρία τοῦ βιβλίου, ἢ ἀπό τὴν ἀρχαία παράδοση. Μερικῶν βιβλίων οἱ συγγραφεῖς εἰναι ἄγνωστοι. Τοῦτο ὅμως δέ σημαίνει ὅτι δέν είναι καὶ θεόπνευστοι.

Η Κ.Δ. περιέχει 27 βιβλία, πού ἀνάλογα μέ τό περιεχόμενό τους τά χωρίζουμε σέ

<i>Iστορικά</i>	<i>Διδακτικά</i>	<i>Προφητικά</i>
Τά εὐαγγέλια κατά:	Οἱ Ἐπιστολές πρός:	Ἡ Ἀποκάλυψις
Ματθαίον	Ρωμαίους	τοῦ Ιωάννου
Μᾶρκον	Κορινθίους Α'-Β'	
Λουκᾶν	Γαλάτας	
Ιωάννην	Ἐφεσίους	
Αἱ Πράξεις	Φιλιππησίους	
τῶν Ἀποστόλων	Κολοσσαῖς	
	Θεσσαλονικεῖς Α' - Β'	

Διδακτικά

Οι έπιστολές πρός: 'Επιστολές Καθολικές
ΤιμόθεονΑ'-Β' 'Ιακώθου
Τίτον Πέτρου Α'-Β'
Φιλήμονα 'Ιωάννου Α'-Γ'
'Εθραίους 'Ιούδα

Ο χωρισμός των βιβλίων της Α.Γ. στίς τρεῖς αύτές κατηγορίες είναι συμβατικός, γιατί σέ κάθε κατηγορία μποροῦν νά θρεθοῦν στοιχεία των ἄλλων κατηγοριών, ὅπως π.χ. στά ιστορικά βιβλία ύπάρχουν καί ποιητικά καί προφητικά στοιχεία.

Γλώσσα καί μεταφράσεις τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Τά βιβλία τῆς Α.Γ. γράφηται σέ διάφορες γλώσσες: στήν ἐθραϊκή, στήν ἀραμαϊκή καί στήν ἐλληνιστική κοινή. Επειδή ή τελευταία, ἔπειτα ἀπό τίς κατακτήσεις τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ἔγινε διεθνής γλώσσα, χρειάσθηκε νά μεταφραστοῦν σ' αὐτήν ὅσα βιβλία είχαν γραφτεῖ στήν ἐθραϊκή ή στήν ἀραμαϊκή.

Οι ἀρχαίες μεταφράσεις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης είναι:

Στήν Ἑλληνιστική Κοινή	Στή Λατινική	Στή Συριακή
Μετάφραση	Ιτάλα (Β' μ.Χ. ai.)	Πεσειτώ (Β' μ.Χ. ai.)
τῶν ἐβδομήκοντα(Ο')	Βουλγάτα (=κοινή,	
"Αρχισε τόν Γ' π.Χ. ai.	Δ' μ.Χ. ai. γραμμένη	
στήν Ἀλεξάνδρεια.	ἀπό τόν Ιερώνυμο)	

Νεώτερες μεταφράσεις τῆς Ἀγίας Γραφῆς:

Η Α.Γ. ἔχει μεταφραστεῖ ὡς τώρα σέ 1.550 γλώσσες καί διαλέκτους. Συνεχίζεται ή προσπάθεια νά μεταφραστεῖ καί σέ ἄλλες διαλέκτους γιά νά γνωρίσουν ὅλοι τό λόγο τοῦ Θεοῦ. Κυκλοφορεῖ σέ περισσότερα ἀπό 30.000.000 ἀντίτυπα τό χρόνο, γεγονός πού δείχνει τή δίψα τοῦ ἀνθρώπου γιά τήν ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ.

Ιστορικές καί ἀρχαιολογικές μαρτυρίες γιά τήν Ἀγία Γραφή. Η Α.Γ. δέν είναι βιβλίο ιστορίας ή ιστορίας τοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλά ἀποκά-

λυψη τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ στούς ἀνθρώπους διά τοῦ ισραηλιτικοῦ λαοῦ. Ὁ λαός αὐτός εἶχε σχέσεις, ἀλλοτε φιλικές καὶ ἀλλοτε ἔχθρικές, μέ τούς γειτονικούς λαούς. Ἡ Π.Δ. μᾶς πληροφορεῖ γιά τούς λαούς αὐτούς καὶ γιά τή σχέση τους μέ τό λαό τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἐπίσης γιά τή θρησκεία, τήν πολιτική καὶ τήν πολιτιστική κατάσταση τῶν ἀλλων λαῶν τῆς Μ. Ἀνατολῆς (Φιλισταίων, Ἀσσυρίων, Βαθυλανίων, Αἰγυπτίων, Ρωμαίων). Ἡ Π.Δ. ἀναφέρει ἀκόμα πολλά ὄνόματα ἀρχηγῶν κρατῶν (Να-θουχοδονόσορ, Δαρεῖος, Μ. Ἀλέξανδρος, Ἀντίοχος), ὅπως καὶ τοποθεσίες ὅπου συνέβησαν σπουδαῖα γεγονότα, μέσα καὶ ἔξω ἀπό τὸν Παλαιστινιακό χῶρο (Ἱερουσαλήμ, Χεθρών, Σαμάρεια, Βαθυλώνα, Τύρος, Σιδών, ὄρος Κάρμηλος, ὄρος Λίβανος κ.ἄ.). Οἱ ἀχαιολόγοι μέ τίς ἀνασκαφές τους σέ περιοχές πού ἀναφέρονται στήν Π.Δ. φέρνουν στό φῶς εύρήματα πού δικαιώνουν τά γραφόμενά της. Ἀλλά καὶ τά εύρήματα πού τυχαῖα ἤρθαν στό φῶς (ὅστρακα τῆς Λάχης, χειρόγραφα τῆς Νεκρᾶς Θάλασσας κλπ.) ἀποδείχνουν τήν ἀλήθεια τῶν γραφομένων στήν Π.Δ. Τό ἵδιο συμβαίνει καὶ μέ τήν Κ.Δ. Ὄνόματα πόλεων (Ἱερουσαλήμ, Βηθλεέμ, Ἱεριχώ, Ναζαρέτ, Καπερναούμ, Καισάρεια Φιλίππου κλπ.), ἐπίσημων προσώπων, (αύτοκράτορας Ὀκταβιανός Αὔγουστος, Κυρήνιος, Πόντιος Πιλάτος, Ἡρώδης, Ἀρχέλαος, Ἡρώδης Ἀντίπας, Ἀννας, Καιάφας, Γαμαλιὴλ, οἱ ἀσιάρχαι τῆς Ἐφέσου, Γαλλίων, κ.ἄ.) ἀναφέρονται καὶ σέ ἑξαχριστιανικά βιθλία καὶ ἔτοι ἐπιβεβαιώνεται ἡ ἀξιοπιστία τῆς Κ.Δ.

Ἄπ' ὅσα εἴπαμε γίνεται φανερό ὅτι ἡ ἱστορία τῶν ἀρχαίων λαῶν ἐπαληθεύει τίς πληροφορίες τῆς Α.Γ., κατά τίς ὁποῖες ἡ ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ ἔγινε σέ ὄρισμένο τόπο καὶ χρόνο καὶ οἱ συνέπειες τῆς ἀποκαλύψεως αὐτῆς ἔγιναν αἰσθητές, ἅμεσα ἡ ἔμμεσα, στούς ἀλλους λαούς, ἀσχετα ἄν πίστεψαν ἡ ὥχι σ' αὐτήν.

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ Ο ΘΕΟΣ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ

Ο θεός αποκαλύπτεται στην πρώτη μέρος της ιερατικής πάροδου στην ομώνυμη επανάσταση. Η ιερατική πάροδος πραγματεύεται στην ορθογώνια πλατεία της Αγίας Γραφής, στην οποία ο θεός αποκαλύπτεται σε δύο μορφές: ως θεός της ομοιότητας και ως θεός της διαφοράς. Ο θεός της ομοιότητας είναι ο θεός της ζωής, ο θεός της φύσης, ο θεός της ανθρωπότητας. Ο θεός της διαφοράς είναι ο θεός της αναγέννησης, ο θεός της ζωής στην θάνατο, ο θεός της ζωής στην θανάτου.

Ο θεός της ομοιότητας αποκαλύπτεται στην ομώνυμη επανάσταση στην ορθογώνια πλατεία της Αγίας Γραφής. Το πρώτο να της αριστούντος είναι ο θεός της ζωής, ο θεός της φύσης, ο θεός της ανθρωπότητας. Το δεύτερο να της αριστούντος είναι ο θεός της αναγέννησης, ο θεός της ζωής στην θάνατο, ο θεός της ζωής στην θανάτου. Ο θεός της ομοιότητας είναι ο θεός της ζωής, ο θεός της φύσης, ο θεός της ανθρωπότητας. Ο θεός της διαφοράς είναι ο θεός της αναγέννησης, ο θεός της ζωής στην θάνατο, ο θεός της ζωής στην θανάτου.

Η Αγία Γραφή γνωστή Αρμενική γένος κασμός «έκ του υπόδεινος» (Rev. 1, 1-2). Το έπαντα πάντα δημιουργούνται τόνισθα από Αγία Γραφή

Η ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

5. «Δι' οὐ τά πάντα ἐγένετο»

Οἱ ἀλήθειες τῆς βιβλικῆς διηγήσεως ἀποθλέπουν στή σωτηρία μας.

Από τή στιγμή πού ό ἄνθρωπος μεγαλώνει καί ἀρχίζει νά σκέφτεται, ἔνα σωρό ἐρωτήματα γεννιοῦνται μέσα του καί ζητοῦν μιάν ἀπάντηση. Ποιός ἔκαμε τόν κόσμο, πότε καί γιατί τόν ἔκαμε, πῶς θρέθηκε ό ἄνθρωπος πάνω στή γῆ καί γιά ποιό σκοπό πλάστηκε, είναι μερικά ἀπό τά ἐρωτήματα αύτά.

Η ἐπιστήμη καί ή φιλοσοφία, στήν προσπάθειά τους νά δώσουν ἀπάντηση σ' αύτά, διατύπωσαν πολλές θεωρίες καί γνῶμες, πού ὅμως ἀλληλοσυγκρούονται καί ἀναιροῦν ή μιά τήν ἄλλη. Η Αγία Γραφή ὅμως μέ τρόπο ἀπλό μᾶς ἀποκαλύπτει ὅτι ό κόσμος ὀλόκληρος, καί φυσικά καί ό ἄνθρωπος, είναι ἔργο τοῦ πάνσοφου Θεοῦ καί δέν ἔγινε τυχαῖα ἀλλά μέ τόν παντοδύναμο λόγο Του.

Δέν πρέπει ὅμως νά ξεχνᾶμε κάτι: ή Αγία Γραφή δέν είναι βιβλίο ἐπιστημονικό, ἀλλά θρησκευτικό. Σκοπός της είναι νά μᾶς κατατοπίσει πάνω στή σχέση πού συνδέει τόν ἄνθρωπο μέ τό Δημιουργό του. Τήν ἐνδιαφέρει ή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καί ὅχι ή ἐπιστημονική ἀπάντηση στίς ἀπορίες του. Γ' αύτό ἀποφεύγει ὅ, τι είναι περιττό καί περιορίζεται σ' ὅτι είναι ἀναγκαῖο γιά τή σωτηρία του, γιατί ἀπό τή σωστή κατανόηση καί τή ζωντανή πίστη του σ' αύτά ἔξαρτιέται καί ή τωρινή εύτυχία του, ἀλλά καί ή θέση του μέσα στήν αἰώνιότητα.

Η Αγία Γραφή γιά τή δημιουργία τοῦ κόσμου «ἐκ τοῦ μηδενός» (Γεν. 1, 1-25). Στό ἐρώτημα ποιός δημιούργησε τόν κόσμο ή Αγία Γραφή

μᾶς λέει ὅτι δέν ̄γινε μόνος του, ὅπως νομίζουν πολλοί, οὔτε ύπηρχε πάντοτε, οὔτε προήλθε ἀπό τό χάος, ὅπως δίδασκαν όρισμένοι ἀρχαῖοι φιλόσοφοι. Ἐάν καθετεί πού ύπάρχει ̄χει αὐτόν πού τό κατασκεύασε καὶ ἐκπληρώνει κάποιο προορισμό, είναι δυνατό αὐτός ὁ ὠραῖος κόσμος νά ̄γινε στήν τύχη χωρίς κανένα σκοπό; Ἡ Ἀγία Γραφή λοιπόν μᾶς διδάσκει ὅτι τόν κόσμο ὀλόκληρο τόν δημιούργησε ὁ Θεός ἀπό τό τίποτα, «ἐκ τοῦ μηδενός». Τόν δημιούργησε ἀπό ἀπέραντη ἀγάπη, μόνο μέ τόν παντοδύναμο λόγο Του. Αὐτός, πού ύπηρχε πρίν ἀπό τόν κόσμο, πρόσταξε καὶ ̄γιναν ὅλα μέσα σέ ̄ξει δημιουργικές μέρες, σέ ̄ξει δηλαδή χρονικά διαστήματα, πού δέν ̄έρουμε πόση διάρκεια είχαν.

Στήν ἀρχή ὁ Θεός δημιούργησε τήν ψήλη. Ἡ γῆ μᾶς τότε ἦταν ἀόρατη καὶ ἀσχημάτιστη καί τή σκέπαζε μαῦρο σκοτάδι: «Ἐν ἀρχῇ ἐποίησε ὁ Θεός τόν οὐρανόν καὶ τήν γῆν. Ἡ δέ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος καὶ σκότος ἐπάνω τής ἀβύσσου. . . » (Γεν. 1, 1-2). Τήν πρώτη μέρα δημιούργησε ὁ Θεός μέ πρόσταγμά Του τό φῶς καὶ ξεχώρισε τή μέρα ἀπό τή νύχτα. Τή δεύτερη μέρα ̄κανε τόν οὐράνιο θόλο. Τήν τρίτη μέρα, μέ ἄλλο πρόσταγμα τοῦ Θεοῦ, ὅλα τά νερά πού σκέπαζαν τή γῆ μαζεύτηκαν σέ ὄρισμένα μέρη. «Ἐτσι σχηματίσθηκαν οἱ θάλασσες καὶ φάνηκε ἡ στεριά. Τότε διέταξε καὶ φύτρωσαν ἀπό τή γῆ χλόη, θάμνοι, φυτά, ἄνθη καὶ δέντρα ὅλων τῶν εἰδῶν. Τήν τέταρτη μέρα ὁ Θεός δημιούργησε τούς «φωστήρες τούς μεγάλους», τόν ἥλιο καὶ τή σελήνη, καὶ τ' ἀναρίθμητα ἀστέρια τοῦ οὐρανοῦ. Τήν πέμπτη μέρα ἔδωσε ἐντολή καὶ ̄γιναν τά ψάρια, πού γέμισαν τίς θάλασσες, καὶ τά πτηνά πού ἀρχισαν νά πετοῦν στόν ἀέρα. Τήν ἕκτη μέρα δημιούργησε ὅλα τά εἰδη τῶν ζώων καὶ τῶν ἐρπετῶν τής γῆς. Μετά ἀπό κάθε δημιουργική μέρα, ὁ Θεός ἔβλεπε τά ἔργα Του καὶ διαπίστωνε ὅτι ἦταν καλά καὶ ὠραῖα. Πραγματικά: ὅπου νά γυρίσουμε τά μάτια μᾶς θαυμάζουμε τήν ὠραιότητα τοῦ κόσμου. Ἡ τάξη, ἡ ὁμορφιά καὶ ἡ σοφία μέ τήν ὄποια είναι καμωμένος, δείχνουν ὅτι ὁ Θεός είναι ὁ σοφός δημιουργός του. «Ολα τά δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ είναι «καλά λίαν» (Γεν. 1, 31). Φρόντισε νά είναι ὁμορφη καὶ χαριτωμένη ἡ δημιουργία μέσα στήν ὄποια θά ἔθαζε τόν ἄνθρωπο νά ζήσει. Καὶ ἀφοῦ τά ἐτοίμασε ὅλα, τήν τελευταία μέρα-τήν ἔκτη- ὁ Θεός ἔπλασε καὶ τόν ἄνθρωπο, τό πιό τέλειο καὶ πολύτιμο πλάσμα μέσα στήν ἀπέραντη δημιουργία.

‘Ο σκοπός τής ύλικής δημιουργίας. Τώρα ὅμως γεννιέται ἔνα ἄλλο

έρωτημα: Γιατί έκαμε όλον αύτόν τόν κόσμο ό Θεός; Ποιός είναι ό σκοπός της δημιουργίας; Τόν κόσμο τόν δημιούργησε ό Θεός από άπεραντη άγαθότητα καί άγάπη. Θέλησε νά δημιουργήσει καί ἄλλα ὄντα πού νά γίνουν μέτοχοι στή μακαριότητά Του. Τόν έκαμε γιά νά χαρίσει χαρά καί εύτυχία στά λογικά πλάσματά Του, στούς ἀνθρώπους. Ἀλλά καί γιά ἔναν ἀκόμα λόγο έκαμε τόν κόσμο ό Θεός: γιά νά διαλαλεῖ τή δόξα Του. Μένουμε ἔκθαμβοι μπροστά στό μεγαλείο τής δημιουργίας. Θαυμάζουμε τά ζηργά τοῦ Θεοῦ καί ἡ καρδιά μας πλημμυρίζει ἀπό αἰσθήματα εύγνωμοσύνης καί δοξολογίας γιά τό Δημιουργό.

Προεικόνιση τῆς ἔθδομης μέρας (Μεγάλο Σάββατο). Μέ τήν πλάστην τοῦ ἀνθρώπου στό τέλος τῆς ἔκτης μέρας ό Θεός σταμάτησε νά δημιουργεῖ. Τήν ἔθδομη μέρα ό Θεός τήν εὐλόγησε, ἐπειδή τελείωσε τό ἔργο τῆς δημιουργίας Του, καί ἀναπαύθηκε. Ἡ μέρα αύτή, πού ἀντιστοιχεῖ μέ τό Σάββατο τῶν Ἑβραίων, προεικονίζει τό Μεγάλο Σάββατο τό δικό μας. "Οπως ό Θεός, ἀφοῦ ὀλοκλήρωσε τό ἔργο τῆς δημιουργίας σέ ἔξι μέρες, τήν ἔθδομη ἀναπαύθηκε, ἔτσι καί ὁ Χριστός, ἀφοῦ ὀλοκλήρωσε τό ἔργο Του πάνω στή γῆ, δηλαδή τή σωτηρία τῶν ἀνθρώπων, ἀναπαύθηκε σωματικά μέ τήν ταφή Του.

Ο Υιός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ στή δημιουργία τοῦ κόσμου. Ο Θεός δημιούργησε τά πάντα μέ τό λόγο Του. Ἀρκοῦσε νά πεῖ κάτι καί νά γίνει ἀμέσως. 'Ο λόγος Του μετατρεπόταν ἀμέσως σέ ἔργο, γιατί ἡταν ό παντοδύναμος Λόγος τοῦ παντοκράτορα Θεοῦ, δηλαδή ό Υιός Του.

Τήν ἀλήθεια αύτή μᾶς τή διδάσκει ό εὐαγγελιστής Ἰωάννης, πού ἀρχίζει τό Εὐαγγέλιο του ἔτσι: « στήν ἀρχή τῆς δημιουργίας ὑπῆρχε ὁ προαιώνιος Υιός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ. "Ολη ἡ δημιουργία ἔγινε ἀπό τό Θεό Λόγο καί χωρίς Αὐτόν δὲν ἔγινε τίποτα ἀπό ὅσα ὑπάρχουν στόν οὐρανό καί στή γῆ» ('Ιω.1, 1-3).

Τό ἴδιο μᾶς θεβαίωνει καί ό 'Απόστολος Παῦλος λέγοντας ότι «ὅλα ὅσα ὑπάρχουν στόν οὐρανό καί στή γῆ, δρατά καί ἀόρατα, ἔγιναν μέ τό Χριστό. "Ολα ἀπό 'Εκείνον πῆραν τήν ὑπαρξή τους. Αὐτός ὑπῆρχε πρίν ἀπό ὅλα τά δημιουργήματα καί ὅλα ὑπάρχουν καί συγκρατούνται ἀπό Αὐτόν» (Κοιλ. 1, 16-17). Αύτή ἀκριβώς τήν ἀλήθεια ἐκφράζει καί τό Σύμβολο τῆς πίστεώς μας ὅταν λέει: «δι' οὐ τά πάντα ἔγένετο».

1. «Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ ποίησιν δέ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τό στερέωμα» (Ψαλμ. 18).

2. «΄Ως ἐμεγαλύνθη τά ἔργα Σου, Κύριε· πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας» (Ψαλμ. 103, 24).

3. «Τήν σήμερον μυστικῶς ὁ Μέγας Μωυσῆς προδιετυποῦτο λέγων· καί εὐλόγησεν ὁ Θεός τήν ἡμέραν τήν ἔβδομην. Τοῦτο γάρ ἐστι τό εὐλογημένον Σάββατον· αὕτη ἐστίν ἡ τῆς καταπαύσεως ἡμέρα, ἐν ᾧ κατέπαυσεν ἀπό πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ ὁ μονογενῆς υἱός τοῦ Θεοῦ διά τῆς κατά τόν θάνατον οἰκονομίας τῇ σαρκὶ σαββατίσας· καί εἰς ὥην πάλιν ἐπανελθών διά τῆς ἀναστάσεως, ἐδωρήσατο ἡμῖν ζωῆν τήν αἰώνιον, ὡς μόνος ἀγαθός καί φιλάνθρωπος» (Δοξαστικό τοῦ "Ορθρου τοῦ Μεγ. Σαββάτου).

Ο μεγάλος προφήτης Μωυσῆς ἀπό τήν ἐποχή του διατύπωσε μέ τρόπο συγκαλυμμένο τή σημασία τῆς σημερινῆς μέρας λέγοντας: «καί εὐλόγησε ὁ Θεός τήν ἔβδομη μέρα». Γιατί ἡ σημερινή μέρα (τό Μεγάλο Σάββατο) είναι τό εὐλογημένο Σάββατο. Αὕτη είναι ἡ πραγματική μέρα τῆς ἀναπαύσεως, κατά τήν ὅποια ὁ Μονογενῆς Υἱός τοῦ Θεοῦ ἀναπαύθηκε ἀπό όλα τά ἔργα Του, πεθαίνοντας σωματικά, σύμφωνα μέ τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία μας. Καί ἀφοῦ μέ τήν Ἀνάστασή Του ξαναγύρισε στή δόξα πού είχε πρίν, μᾶς δώρισε τήν αιώνια ζωή, ὡς μοναδικός ἀγαθός καί φιλάνθρωπος πού είναι.

6. «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον» (Α')

Ο ἄνθρωπος «εἰκὼν Θεοῦ καί ὁμοίωσις». Τελευταῖο καί τελειότερο δημιούργημα τοῦ Θεοῦ ἦταν ὁ ἄνθρωπος. Πλάστηκε ὅταν ὅλα είχαν ἐτοιμαστεῖ, σάν βασιλιάς καί κορωνίδα τῆς κτίσεως. Η ξεχωριστή θέση του ἀνάμεσα σ' ἄλλα δημιουργήματα φαίνεται ὄλοφάνερα σ' ὅλες τίς λεπτομέρειες τῆς πλάσεώς του.

Γιά τή δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου ὁ Θεός ἔδειξε ἵδιαίτερο ἐνδιαφέρον. Σκέφτηκε νά τόν κάνει ὁμοιού μέ τόν έαυτό Του. «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καί καθ' ὁμοίωσιν» (Γεν. 1, 26). Σκέφτηκε δη-

λαδή νά τοῦ δώσει ὄρισμένα χαρίσματα πού δέν εἶχαν τά ἄλλα δημιουργήματα. Μέ τά χαρίσματα αὐτά ὁ ἄνθρωπος θά μποροῦσε νά γίνει κατά τό δυνατό τέλειος, νά γίνει ἔνας «κατά χάριν» θεός.

Ο Θεός δέ δημιούργησε τόν ἄνθρωπο μόνο μέ τό λόγο Του, ὥπως ἔκαμε μέ τά ἄλλα κτίσματα. Πήρε πηλό ἀπό τή γῆ καί τόν ἐπλασε ὁ Ἱδιος. "Ετσι τό ίδιαίτερο αὐτό δημιούργημά Του ύπερέχει ἀπό ὅλα τά ἄλλα. "Εχει ἑγκέφαλο καί πολύπλοκο νευρικό σύστημα. Τό πρόσωπό του παρουσιάζει ἔξαιρετική ἀρμονία καί χάρη. Είναι ό καθρέφτης τῆς ψυχῆς του. Ἡ χαρά, ἡ λύπη, ἡ ταραχή, ἡ καλοσύνη κλπ. ζωγραφίζονται σ' αὐτό.

"Ενα ἄλλο πλεονέκτημά του είναι ἡ φωνή καί ἡ γλώσσα. Μέ αὐτή συνθέτει λέξεις καί προτάσεις, ἐκφράζει νοήματα καί συνεννοεῖται μέ τούς ἄλλους ἄνθρωπους. Χωρίς αὐτή δέ θά μποροῦσε νά ἐπικοινωνήσει μέ τούς συνανθρώπους του καί νά δημιουργήσει πολιτισμό.

Ἐκείνο ὅμως πού ἔχει μεγαλύτερη σπουδαιότητα καί δίνει στόν ἄνθρωπο ἀνυπολόγιστη ἀξία είναι ἡ πνοή πού φύσης μέσα του ὁ Θεός, δηλαδή ἡ ψυχή. Είναι ἔνα δῶρο πού μόνο στόν ἄνθρωπο δόθηκε καί δείχνει τήν ίδιαίτερη εύνοια τοῦ Θεοῦ σ' αὐτόν. "Ετσι ώς ψυχοσωματικό δημιούργημα ὁ ἄνθρωπος στέκεται στό μέσο τῆς κτίσεως· ἐνώνει τόν πνευματικό καί τόν ύλικό κόσμο.

Ἡ παρουσία τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ στήν πλάση τοῦ ἄνθρωπου. Στήν πλάση τοῦ ἄνθρωπου βλέπουμε ὄλοφάνερη τήν παρουσία τῆς Ἁγίας Τριάδας. Τή βλέπουμε στή φράση: «ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καί καθ' ὄμοιώσιν» (Γεν. 1, 26), ὅπου τά πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδας φαίνεται νά συσκέπτονται καί νά συνεργάζονται γιά νά πλάσουν τόν ἄνθρωπο.

Τή βλέπουμε ὅμως προπαντός στό ὅτι ὁ ἄνθρωπος πλάθεται «κατ' εἰκόνα» Θεοῦ, δηλαδή προικισμένος μέ ἔνα σωρό χαρίσματα, τά ὅποια συγκροτοῦν τήν ἐνιαία πνευματική του ύπόσταση, τόν κάνουν πρόσωπο. Σάν πρόσωπο ὁ ἄνθρωπος, λογικός καί αύτεξούσιος, μέ τή δύναμη τῆς ἀγάπης ἐνώνεται καί ἐπικοινωνεῖ μέ τά ἄλλα «όμοούσιά» του πρόσωπα, μέ τούς ἄλλους ἄνθρωπους, χωρίς νά συγχέται μέ αὐτά καί νά χάνει τήν αὐτοτέλειά του, ὅπως ἀκριβώς καί τά πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδας.

Τά χαρίσματα καί ὁ προορισμός τοῦ ἄνθρωπου(Κολ. 1, 15-18). Εἴδαμε παραπάνω ὅτι ὁ ἄνθρωπος πλάστηκε ἀπό τό Θεό «κατ' εἰκόνα καί καθ'

όμοιώσιν» Του. 'Η φράση «κατ' εἰκόνα» σημαίνει τά ιδιαίτερα χαρίσματα πού ἔδωσε στόν ἄνθρωπο ό Θεός, ή δέ φράση «καθ' ὁμοίωσιν» σημαίνει τόν ύψηλό προορισμό γιά τόν όποιο τόν προόρισε ἀπό τήν ἀρχή.

Τά χαρίσματα μέ τά όποια προίκισε τόν ἄνθρωπο ό Θεός καί πού δέν ἔδωσε στά ἄλλα δημιουργήματα είναι:

- 'Ο νοῦς, τό λογικό καί ή ἐλεύθερη θέληση. Μέ αὐτά μπορεῖ νά σκέπτεται, νά ἔκφράζει τίς σκέψεις του καί νά ἐπικοινωνεῖ μέ τούς ἄλλους ἄνθρωπους καί τέλος νά ἀποφασίζει καί νά ἐνεργεῖ ἐλεύθερα.

- 'Η κυριαρχία πάνω στή φύση.

- 'Η ἀπάθεια τοῦ σώματος. 'Η ἔλλειψη δηλαδή κάθε πόνου, ἀρρώστιας, θλίψεως καί κόπου.

- 'Η ἔλλειψη κακῶν ἐπιθυμιῶν.

- 'Η δυνατότητα νά γίνει ἀθάνατος.

Μέ τά χαρίσματα αὐτά ὁ ἄνθρωπος ἔχει ὅλες τίς δυνατότητες νά προκόψει στήν ἀρετή καί νά γίνει ὅμοιος μέ τό Θεό. Προορισμός του δηλαδή είναι, χρησιμοποιώντας τά τόσα χαρίσματα καί προτερήματα πού τοῦ ἔδωσε ό Θεός πλάθοντάς τον «κατ' εἰκόνα» Του, νά πετύχει τό «καθ' ὁμοίωσιν», νά γίνει ὅμοιος μέ τό Θεό· νά μοιάσει μέ τό Θεό στήν ἀρετή, στήν ἀγιότητα, στή δικαιοσύνη, στήν ἀγάπη, στήν καλοσύνη, στή στοργή καί στή μακροθυμία πρός τούς ἄλλους ἄνθρωπους.

Προορισμός δηλαδή τοῦ ἄνθρωπου είναι νά γίνει καί αὐτός «θεός» κατά χάρη, ὅμοιος μέ τό Θεό καί Δημιουργό Του. Αύτό τό ύψηλό νόημα κρύβει ή φράση «καθ' ὁμοίωσιν». "Οσο εὐγενική είναι ή καταγωγή τοῦ ἄνθρωπου, ἄλλο τόσο ύψηλός είναι καί ό προορισμός του.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἄι χεῖρές Σου ἐποίησάν με καί ἔπλασάν με· συνέτισόν με καί μαθήσομαι τάς ἐντολάς Σου» (Ψαλμ. 118, 73).

2. 'Ο τεχνίτης Λόγος τοῦ Θεοῦ δημιουργεῖ τόν ἄνθρωπο ἀπό τά δύο, δηλαδή ἀπό τήν ἀόρατη καί ὄρατή φύση· καί ἀφοῦ πῆρε τό σῶμα ἀπό τήν ψῆλη, πού είχε ἥδη δημιουργήθει, καί ἔθαλε μέσα σ' αὐτό πνοή ἀπό τόν ἔσαυτό Του . . . τόν τοποθέτησε πάνω στή γῆ σάν ἔνα δεύτερο κόσμο μεγάλο σέ μικρογραφία, σάν ἄλλον ἄγγελο. . . πού βλέπει τήν ὄρατή κτίση καί είναι μυημένος στά μυστικά τής ἀόρατης, βασιλιά τής γῆς, πού κυβερνιέται ἀπό τόν οὐρανό, ἐπίγειο καί οὐράνιο, πρόσκαιρο καί ἀθάνατο (Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Ε.Π. 36, 321-322).

7. «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον» (Β')

‘Η ύλη καὶ τὸ πνεῦμα στόν ἄνθρωπο (Γεν. 2, 1-8). Εἴδαμε στό προηγούμενο μάθημα τό ιδιαίτερο ἐνδιαφέρον καὶ τήν ξεχωριστή φροντίδα τοῦ Θεοῦ στή δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου. Δέν εἶπε ἀπλῶς νά γίνει, ἀλλά ἔπλασε ὁ Ἰδιος τό σῶμα του, παιρνοντας πηλό ἀπό τή γῆ, πού τό ἔκαμε ἔπειτα ζωντανή ὑπαρξη φυσώντας μέσα του «πνοήν ζωῆς».

Οι δυό αὐτὲς ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ δείχνουν καὶ τή διπλή φύση τοῦ ἀνθρώπου, τήν ύλική καὶ τήν πνευματική. Τό σῶμα του, πού βγῆκε κυριολεκτικά ἀπό τά χέρια τοῦ Θεοῦ, είναι πολύτιμο θεϊκό δῶρο καὶ ὅχι πηγή ἀμαρτίας καὶ δυστυχίας, ὅπως νομίζουν μερικοί. Είναι ὅργανο καὶ ύπηρέτης τής ψυχῆς. Η ἀξία του φαίνεται καὶ ἀπό τό γεγονός ὅτι καὶ ὁ Ἰδιος ὁ Κύριος φόρεσε τήν ἀνθρώπινη σάρκα.

Ἐκείνο ὅμως πού ἔχει μεγαλύτερη σπουδαιότητα καὶ δίνει στόν ἄνθρωπο ἀνυπολόγιστη ἀξία είναι ἡ «πνοή» πού ὁ Θεός ἔθαλε μέσα στό ἀνθρώπινο σῶμα, δηλαδή ἡ ἀθάνατη ψυχή. Είναι τό τελειότερο ἀριστούργημα τοῦ πάνσοφου Θεοῦ καὶ κάνει τόν ἄνθρωπο δημιούργημα

· Ο Ἀδάμ δίνοντας ὄνόματα στά ζῶα. Τοιχογραφία σέ Μονή τῶν Μετεώρων.

τέλειο, βασιλιά καί κύριο τῆς ἄλογης φύσεως. Μέ τήν ψυχή ὁ ἄνθρωπος τοποθετεῖται ἀνάμεσα στούς δύο κόσμους, τόν ὑλικό καί τόν πνευματικό.

Τά δύο αὐτά συστατικά στοιχεῖα, τό σῶμα καί ἡ ψυχή, εἰναι στόν ἄνθρωπο ἐνωμένα σέ μιά θαυμάσια ἐνότητα. Τά δύο μαζί, ἀχώριστα, ἀποτελοῦν τόν ἄνθρωπο. Ἡ ψυχή θέβαια, ὡς ἄυλη ἔχει τό προθάδισμα, ἀλλά καί τό σῶμα, πού ἔχει καί αὐτό θεϊκή τήν προέλευση, εἰναι ἀπαραίτητο γιά τήν ἐκπλήρωση τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἄνθρωπου.

‘Ο ἄνθρωπος «ἄρσεν καί θῆλυ». Τό ύπεροχο δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἄνθρωπος, στήν ἀρχή ἦταν μόνος. Ὁ Θεός βλέποντάς τον σκέφτηκε· «δέν εἰναι καλό πράγμα νά εἰναι ὁ ἄνθρωπος μόνος του· ἃς τοῦ κάνουμε ἔνα βοηθό ὅμοιό του» (Γεν. 2, 18). “Ετοι ἡ θεόπνευστη Γραφή διηγεῖται μέ απλότητα τόν τρόπο μέ τόν ὄποιον ὁ Θεός δημιούργησε τήν Εὔα παίρνοντας μιά πλευρά του. Μέ αὐτό ἥθελε νά δείξει ὅτι ἡ γυναίκα ἔχει θέση πλαί στόν ἄντρα· εἰναι συμπλήρωμα καί βοηθός του. Οὕτε κυρίαρχος καί ἔξουσιαστής τοῦ ἄντρα εἰναι, οὕτε σκλάβα καί ὑπηρέτριά του, ἀλλά πολύτιμος βοηθός καί ἀγαπητός του σύντροφος.

Μέ τή δημιουργία τοῦ Ἀδάμ καί τής Εὔας ὁ Θεός καθιέρωσε ἀπό τήν ἀρχή τής δημιουργίας τόν ιερό θεσμό τοῦ γάμου, τόν εύλογησε μέ τά λόγια του «αὐξάνεσθε καί πληθύνεσθε» (Γεν. 1, 28), καί τόν ἔκαμε ἀδιάλυτο.

‘Η ζωή τοῦ ἄνθρωπου ὡς κοινωνία μέ τό Θεό στόν Παράδεισο. Τούς πρωτόπλαστους ὁ Θεός τούς ἔθαλε νά ζοῦν μέσα στόν Παράδεισο, στόν κῆπο τής Ἐδέμ, στόν τόπο τής χαρᾶς καί τής ἀπολαύσεως. “Αν ὅλη ἡ δημιουργία ἦταν «καλή λίαν», ὁ Παράδεισος ἦταν κάτι ἀκόμα πιό καλό καί ἐκλεκτό καί ὅμορφο. “Ολα τά εἶχαν ἔκει μέσα οἱ πρωτόπλαστοι. Τίποτα δέν τούς ἔλειπε. Ἐκεῖνο ὅμως πού ἔκαμε ἀφάνταστα χαρούμενη τή ζωή τους ἦταν ἡ ἐπικοινωνία μέ τό Θεό. Τόν ἔθλεπαν ὡς στοργικό Πατέρα. Ἀπολάμβαναν τή χαρά καί τά δῶρα τής ἀγάπης Του, τήν ἀπερίγραπτη ψυχική ίκανοποίηση ἀπό τή θεϊκή παρουσία. Ἀκόμα καί ἡ ἐργασία τους ἔκει μέσα στόν Παράδεισο ἦταν χαρά καί εύχαριστηση. Ἡταν ἡ μικρή δική τους δημιουργία κοντά στή μεγάλη δημιουργία τοῦ Θεοῦ. Ἡταν ἔνα εἶδος γυμναστικῆς, ἀρμονικά συνδυασμένης μέ ψυχαγωγία. Δημιουργική δουλειά καί χαρά κοντά στό Θεό, αὐτό σήμαινε Παράδεισος.

‘Η εύτυχία τῶν πρωτόπλαστων στόν Παράδεισο ἦταν ἀποτέλεσμα

τῆς σχέσεώς τους μέ τό Θεό καί τῆς κοινωνίας τους μέ Αύτόν. "Οσο τηροῦσαν τό θέλημά Του, ό Θεός τούς ἀγαποῦσε ἀπεριόριστα καί ζοῦσαν σέ ἀτμόσφαιρα πού ἀκτινοβολοῦσε Θεϊκό φῶς καί οὐράνιο μεγαλεῖο. Ἡ ἀπομάκρυσθή τους ἀπό τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί ή διακοπή τῆς κοινωνίας τους μέ τήν πηγή τῆς χαρᾶς θά εἶχε σάν φυσικό ἐπακόλουθο νά χάσουν ὅλα τά ἀγαθά πού ἀποτελοῦσαν τήν εύτυχία τους στόν Παράδεισο.

KEIMENA

Τόν ἀσήμαντο αὐτόν ἄνθρωπο, πού ἔχει ὑψος μόλις τρεῖς πήχεις καί είναι τόσο κατώτερος ἀπό τά ζῶα ως πρός τή σωματική δύναμη, τόν ἔκαμε πολύ ἀνώτερο ἀπό ὅλα χαρίζοντάς του τή λογική ψυχή, πράγμα πού ἀποτελεῖ ἀπόδειξη τῆς ιδιαίτερης τιμῆς πρός αὐτόν. Γιατί μέ τό λογικό του ὁ ἄνθρωπος ἔχτισε πόλεις, διέσχισε θάλασσες, στόλισε τή γῆ, ἐπινόησε ἀναρίθμητες τέχνες, νίκησε τά πιό ἄγρια ζῶα καί, τό σπουδαιότερο, γνώρισε συνειδητά τό Θεό ὁ ὅποιος τόν ἐπλασε, καί πιασμένος ἀπό τό χέρι Του ὁδηγήθηκε στήν ἀρετή καί ἔμαθε τί είναι καλό καί τί δέν είναι. Ἀπό ὅλα τά πλάσματα πού βλέπουμε, μονάχα αὐτός προσεύχεται στό Θεό. Δέχτηκε θεϊκές ἀποκαλύψεις μονάχα αὐτός... Γ' αὐτόν ὑπάρχει ἡ γῆ, γι' αὐτόν ὁ οὐρανός, γι' αὐτόν ὁ ἥλιος καί τά ἄστρα, γι' αὐτόν οἱ διαδρομές τῆς σελήνης καί οἱ ἐναλλαγές τῶν ἐποχῶν... γι' αὐτόν οἱ παραγωγές τῶν καρπῶν καί τά τόσα πολλά φυτά καί τά ζῶα. Γ' αὐτόν ἡ μέρα καί ἡ νύχτα, γι' αὐτόν στάλθηκαν οἱ ἀπόστολοι καί οἱ προφῆτες, γι' αὐτόν ἄγγελοι ἡρθαν πολλές φορές ως ἀπεσταλμένοι... Γ' αὐτόν ὁ Μονογενῆς Υἱός τοῦ Θεοῦ ἔγινε ἄνθρωπος καί σταυρώθηκε καί ἐτάφη... (Ιω. Χρυσόστομος, Ε.Π. 55, 220-221).

• Ο Ἀρχάγγελος Μιχαήλ. Φορητή εικόνα. Βυζαντινό Μουσείο Αθηνών, 14ος αι.

Η ΑΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

8. Η ἄρνηση τῆς κοινωνίας (Α')

Τό νόημα τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ στούς πρωτόπλαστους. Ό πανάγαθος Θεός, καθώς εἰδαμε, ἔπλασε τούς πρωτόπλαστους «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' δμοίωσίν» Του. Τούς ἔδωσε ἀκόμη τήν ἄδεια νά τρῶνε ἀπό τούς καρπούς ὅλων τῶν δέντρων τοῦ Παραδείσου· μόνο γιά ἔνα ἀπό αὐτά τούς εἶπε: «Νά μή φάτε ἀπό τούς καρπούς τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ πονηροῦ, γιατί τήν ἡμέρα πού θά φάτε θά πεθάνετε» (Γεν. 2, 16-17). Μέ αὐτό τόν τρόπο ὁ Θεός ἔδωσε τήν ἐντολή Του στούς ἀνθρώπους καὶ τούς ἔξηγησε γιά ποιό λόγο δέ θά πρεπε νά τήν παραθοῦν. Σκοπός τῆς ἐντολῆς δέν ἥταν νά περιορίσει τήν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου· ἀντίθετα, μέ τήν ἐντολή Του δείχνει ὁ Θεός ὅτι ύπολογίζει αὐτήν τήν ἐλευθερία καὶ τή σέβεται. Δέ θέλει νά μένει ὁ ἀνθρωπός κοντά Του ἀναγκαστικά ἢ γιατί δέν μπορεῖ νά κάνει ἀλλιῶς, ἀλλά μέ τήν ἐλεύθερη θέληση καὶ τήν ἐκλογή του. Γι' αὐτό καὶ γύρεψε τήν ἐμπιστοσύνη του πού θά ἐκδηλωνόταν μέ τήν ύπακοή του. Τοῦ ἔδινε ἔτσι μεγαλύτερη ἀξία ἀπό ὅλα τά δημιουργήματα. Γιατί μόνο αὐτός, σάν λογικός πού πλάστηκε, μποροῦσε νά ἀνταποκριθεῖ ἐλεύθερα στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ νά μείνει σέ κοινωνία μαζί Του. "Ἐτσι θά ἔφτανε στόν προορισμό του, δηλ. στήν ὁμοίωσή του μέ τό Θεό.

Ο σατανάς καὶ ἡ ἀπομάκρυνση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τήν κοινωνία τοῦ Θεοῦ. Ό Θεός ἀγαπᾶ τόν ἀνθρωπο· τόν ἔπλασε κατά τή δική Του εἰκόνα καὶ τοῦ ἔδωσε τή δυνατότητα νά βρίσκεται σέ κοινωνία μαζί Του. Ποιός δέ θά χαιρόταν νά βλέπει τόν ἀνθρωπο νά ἀπολαμβάνει τήν παρουσία τοῦ

“Αγγελοι, ἀπό τήν «Ἐτοιμασία τοῦ Θρόνου». Τοιχογραφία στή Μητρόπολη τοῦ Μυστρᾶ.

Θεοῦ; Νά τὸν βλέπει ὅχι μόνο νά δέχεται τά θεϊκά δῶρα, ἀλλά καὶ νά Τοῦ δίνει τήν εὐχαριστία του, νά συνομιλεῖ μαζί Του ὥπας τό παιδί με τόν πατέρα του; Ὡστόσο κάποιος ὅχι μόνο δέ χαίρεται, ἀλλά ἀντίθετα πικραίνεται, φθονεῖ τόν ἄνθρωπο καὶ μηχανεύεται τρόπους γιά νά βάλει τέλος σ' αὐτή τήν ἀγαλλίαση καὶ τήν παντοτινή γιορτή. Είναι ό σατανάς. Ξέρει αὐτός ότι αἰτία τῆς εύτυχίας τοῦ ἄνθρωπου είναι ή κοινωνία του με τό Θεό, ότι ἄν αὐτή ή κοινωνία σπάσει, ὅλη αὐτή ή μακαριότητα θά χαθεῖ. Πῶς θά τό καταφέρει αὐτό; Μέ δόλο. “Ἄν πεῖ στόν ἄνθρωπο: «δέν μπορῶ νά ύποφέρω τήν εύτυχία σου καὶ θέλω νά τήν καταστρέψω», ἐκείνος θά καταλάβει ότι είναι ἔχθρος του καὶ θά φυλαχτεῖ. “Ἄν ομώς παρουσιαστεῖ σάν φίλος, ἄν τόν θαμπώσει μέ ώραίες ύποσχέσεις καὶ κλονίσει τήν ἐμπιστοσύνη του στό Θεό, τότε ἔχει ἐλπίδες νά φτάσει στό σκοπό του. Γι' αὐτό θά διαστρέψει τήν ἀλήθεια. Θά παρουσιάσει στά μάτια τοῦ ἄνθρωπου τό Θεό φθονερό, πού νά μή θέλει νά γίνει ό ἄνθρωπος ὅμοιος με Ἐκείνον. Ἐνώ ξέρουμε ότι ό Θεός ἔπλασε τόν ἄνθρωπο καθ' ὅμοιώσιν Του, δηλ. γιά νά όμοιωθει τελικά μέ Αὔτόν. Ἀλλά, ἐνώ αὐτό θά γινόταν με τήν κοινωνία τοῦ ἄνθρωπου με τό Θεό καὶ με τήν ὑπακοή του σ' Αὔτόν, ό σατανάς λέει τό ἀνάποδο: ότι μέ τήν ἀνυπακοή καὶ μέ τήν ἀπομάκρυνση ἀπό τό Θεό θά γίνει ό ἄνθρωπος θεός. “Ἔτσι παίρνει τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ, πού ἦταν μέσο γιά τήν τελείωση καὶ τή θέωση τοῦ ἄνθρωπου καὶ τή

χρησιμοποιεῖ ὡς μέσο γιά τή δυστυχία του καί τήν καταστροφή του. Αύτή ή διαστροφή τῆς ἀλήθειας πού κάνει ό σατανάς λέγεται διαβολή, γι' αὐτό καὶ ὄνομάζεται διάβολος.

Τά πονηρά πνεύματα - 'Ο πνευματικός κόσμος τῶν ἄγγέλων. Γιατί ὅμως ὁ διάβολος μάχεται τόσο πολύ τό ἔργο τοῦ Θεοῦ καί τήν ἀνθρώπινη εύτυχία; Ἡ Ἅγια Γραφή μᾶς διδάσκει ότι ὁ Θεός ἀπό ἀπειρη ἀγάπη, πρίν ἀπό τὸν ὑλικό κόσμο, δημιούργησε τὸν πνευματικό κόσμο, τούς ἀγγέλους. Οἱ ἄγγελοι δέν ἔχουν ὑλικό σῶμα, εἶναι «ἄυλοι», «ἀσώματοι». Σκοπός τους εἶναι νά δοξολογοῦν ἀκατάπαυστα τὸ Θεό καί νά ὑπηρετοῦν τό ἅγιο θέλημά Του γιά τήν ἀνθρώπινη σωτηρία. Ὁ ἀριθμός τους εἶναι πολύ μεγάλος. «Μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων» γράφει ἡ Ἅγια Γραφή (Δαν. 7, 10, Ἀποκ. 5, 11). «Υπάρχουν πολλά «τάγματα» - ὄμάδες πού ἔχουν τά ὄνόματα: «Ἄγγελοι», «Ἀρχάγγελοι», «Ἀρχές», «Ἐξουσίες», «Δυνάμεις», «Θρόνοι», «Κυριότητες», «Χερουβείμ», «Σεραφείμ». Ἡ ἀγαθότητά τους καὶ ἡ ἀγιότητά τους ἐκδηλώνεται μέ τήν ὑπακοή τους στό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Μερικοί ἄγγελοι φθόνησαν τή δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ θέλησαν νά γίνουν θεοί. «Ετσι μέ ἀρχηγό τους τόν Ἔωσφόρο ξεσηκώθηκαν ἐνάντια στό Θεό. «Θά ἀνέβω καί θά στήσω τό θρόνο μου μπροστά στό Θεό, καί θά γίνω ὅμοιος μέ τόν Ὕψιστο». Μέ αὐτά τά λόγια ὁ Μέγας Ἀθανάσιος παρουσίασε τήν ἐπανάσταση τοῦ Ἔωσφόρου κατά τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεός θέλει ὅλα τά λογικά πλάσματά Του (οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἀνθρωποί) νά Τοῦ μοιάσουν στήν ἀγιότητα ἐφαρμόζοντας τό θέλημά Του. Ὁ τρόπος πού διάλεξε ὁ Ἔωσφόρος δείχνει ἀσέθεια καὶ περιφρόνηση στό θεῖο θέλημα. Γι' αὐτό ἀπομακρύνθηκε ἀπό τή θεία ἀγάπη, καὶ ἀπό «ἄγγελος φωτός» ἔγινε «ἄγγελος σκότους». Ἐπειδή δέν μπορεῖ πιά νά ζει σέ κοινωνία ἀγάπης μέ τό Θεό, γι' αὐτό μάχεται τό ἔργο Του. Θέλει μέ κάθε τρόπο νά παρασύρει στήν πτώση του καὶ τόν ἀνθρωπο, νά τόν κάνει νά ἀποξενωθεῖ ἀπό τήν πηγή τῆς ἀληθινῆς ζωῆς καὶ νά τόν πάρει κάτω ἀπό τή φοβερή τυραννία του. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, μέ τήν παρουσία Του στή γῆ, μέ τό σταυρικό Του θάνατο καὶ τήν Ἀνάστασή Του, σύντριψε τή δύναμη τοῦ διαβόλου. Ἡ τελική καὶ αἰώνια καταδίκη του θά γίνει στή Δεύτερη Παρουσία τοῦ Κυρίου.

‘Αντίθετα, οἱ ἄγγελοι πού ἔμειναν πιστοί στό θέλημα τοῦ Θεοῦ, ζοῦν μέσα στήν κοινωνία τῆς ἀγάπης Του, ύμνοῦν τό ἅγιο ὄνομά Του, εἶναι «λειτουργοί» τοῦ Θεοῦ καὶ βοηθοί τοῦ ἀνθρώπου στόν ἀγώνα του ἐνάντια στό διάβολο. Σέ πολλά περιστατικά ἀπό τήν Καινή καὶ τήν Παλαιά Δια-

Θήκη οι ἄγγελοι ἐμφανίζονται ώς ἀγγελιοφόροι ἐνός μηνύματος τοῦ Θεοῦ καὶ ώς συμπαραστάτες καὶ βοηθοί ἐκείνων πού Τόν ἀγαποῦν. Στή Θεία Λειτουργία, συχνά ἀναφέρομαστε στόν ὑμνο τῶν ἀγγέλων: ὅταν ψάλλουμε τό «ἄγιος ὁ Θεός» πρίν ἀπό τὸν Ἀπόστολο, τό χερουβικό ὑμνο μετά τό Εὐαγγέλιο καὶ τέλος τό «ἄγιος, ἄγιος, ἄγιος Κύριος σαθαώθ», ὅπως τό ἀναφέρει ὁ προφήτης Ἡσαΐας στό ἔκτο κεφάλαιο τοῦ θιβλίου του. Ἀκόμα παρακαλοῦμε νά στείλει ὁ Κύριος στόν καθένα μας ἔναν ἄγγελο νά ὀδηγεῖ τά θήματά μας καὶ νά φυλάξει τό σῶμα καὶ τήν ψυχή μας.

‘Η Ἐκκλησία μας γιορτάζει τή Σύναξη τῶν Ἅγιων Ἅγγέλων στίς 8 Νοεμβρίου.

9. Ἡ ἄρνηση τῆς κοινωνίας (Β')

‘Η διήγηση τῆς Γενέσεως γιά τήν πτώση τοῦ ἀνθρώπου. Τήν εύτυχία τοῦ ἀνθρώπου κοντά στό Θεό φθόνησ ὁ διάβολος. Παρουσιάστηκε στήν Εὕα μέ μορφή φιδιοῦ καὶ τής εἰπε: «Εἶναι ἀλήθεια ὅτι εἶπε ὁ Θεός νά μη φάτε τόν καρπό ἀπό κανένα δέντρο στόν παράδεισο»; ‘Η Εὕα ἀπάντησε ὅτι ἀπό ὅλα τά δέντρα μποροῦσαν νά φάνε, μόνο τούς καρπούς τοῦ δέντρου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ πονηροῦ είχε πεῖ ὁ Θεός ὥχι μόνο νά μήν τούς φάνε, ἀλλά οὔτε καὶ νά τούς ἀκουμπήσουν γιατί θά πεθάνουν. «Δέ θά πεθάνετε», τής λέει ὁ διάβολος. «Ξέρει ὁ Θεός ὅτι ἂν φάτε ἀπό τούς καρπούς αὐτοῦ τοῦ δέντρου, θά ἀνοιχτοῦν τά μάτια σας καὶ θά γίνετε σάν θεοί πού ξέρουν νά ξεχωρίζουν τό καλό ἀπό τό κακό». ‘Ο διάβολος ἔπαψε νά μιλεῖ, ἀλλά ἡ σκέψη τῆς Εὕας γυρνοῦσε στά λόγια του. Ξανακοίταξε τό δέντρο τῆς γνώσεως καὶ είδε ὅτι ἡταν ὡραῖο, οἱ καρποί του τῆς φάνηκαν ἐλκυστικοί καὶ τής γεννήθηκε ἡ ἐπιθυμία νά κόψει καὶ νά φάει. ‘Η ἐπιθυμία αὐτή ἔγινε τόσο ἐντονη, πού τήν ἔκαμε νά ξεχάσει τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ. “Ἐφαγε ἀπό τούς καρπούς ἐκείνου τοῦ δέντρου καὶ ἔδωσε καὶ στόν ἄντρα τῆς πού ἔφαγε καὶ αὐτός. Τότε κάτι ἄλλαξε· σάν νά ἀνοιξαν τά μάτια τους καὶ είδαν πράγματα πού δέν ἔβλεπαν πρίν. Ἀλλά τί είδαν; “Οτι ἡταν γυμνοί. Αὐτή ἡ κατάσταση, πού δέν τούς προκαλοῦσε πρίν καμιά ντροπή, τώρα τούς είναι ἀνυπόφορη. Παίρνουν καὶ ράθουν φύλλα συκιάς γιά νά σκεπάσουν τή γύμνια τους. Καὶ νά πού ὁ Θεός καλεῖ τόν Ἀδάμ καὶ ἐκείνος ἀντί νά πάει κοντά Του τρέχει νά κρυφτεῖ: «Κύριε, λέει, ἀκουσα τή φωνή σου καὶ φοβήθηκα γιατί είμαι γυμνός καὶ κρύφτηκα». ‘Ο Θεός δέ σταματάει τή συνομιλία μέ τόν Ἀδάμ·

Ἡ πτώση τῶν πρωτόπλαστων καὶ ἡ ἔξωσή τους ἀπό τὸν Παράδεισο. Μικρογραφία ἀπό χειρόγραφο τῆς Ἐθν. Βιβλιοθήκης τοῦ Παρισιοῦ, 12ος αἰ.

προχωρεῖ γιά νά τὸν βοηθήσει νά καταλάθει τὸ σφάλμα του, γι' αύτό τὸν ρωτάει: «Ποιός οοῦ εἶπε ὅτι είσαι γυμνός; Μήπως ἔφαγες ἀπό τὸν καρπό πού εἶχα πεῖ νά μή φᾶς»; «Ἡ γυναίκα πού μοῦ ἔδωσες σύντροφό μου, ἀπαντάει ό Ἀδάμ, αὐτή μοῦ ἔδωσε καὶ ἔφαγα». Ο Θεός ρωτάει τὴν Εὕα γιατί παράκουσε τὴν ἐντολή Του καὶ ἐκείνη δικαιολογεῖται: «Μέ ξεγέλασε τό φίδι».

Ο Θεός ἀναγγέλλει τώρα τά ἐπακόλουθα πού θά 'χει αὐτή ἡ παρακοή στὴν ἐντολή Του. Ο διάβολος, πού μέ τό ψέμα του ξεγέλασε τούς πρωτόπλαστους, θά 'ναι καταραμένος καὶ μισθός ἀπό ὅλους. Ἡ Εὕα μέ πόνους θά γεννᾶ τά παιδιά της, θά ζητεῖ ἀπό τὸν ἄντρα της νά τὴν

προστατεύει καί ἔκεινος θά τήν ύποδουλώνει. 'Ο Ἀδάμ μέ κόπο θά βγάζει τό ψωμί του, γιατί ἡ γῆ καί ἡ φύση ὀλόκληρη δέ θά τοῦ είναι φιλική ὅπως πρῶτα καί θά χρειάζεται νά ύπερνικάει πολλές δυσκολίες γιά νά κερδίζει τά ἀγαθά της. "Ετσι ἡ ζωή του θά είναι γεμάτη πόνους ὡς τό θάνατο του, ὅταν τό σῶμα του θά μπει καί πάλι στή γῆ ἀπό τήν όποια καί πλάστηκε.

‘Ο ἄνθρωπος ἀρνεῖται τήν κοινωνία του μέ τό Θεό. 'Ο ἄνθρωπος, ξεγελασμένος ἀπό τόν πονηρό καί φθονερό διάβολο, ἀρχίζει νά ἀμφιθάλλει γιά τήν ἀγάπη πού τοῦ ἔχει ὁ Θεός καί γιά τή σοφία τῆς ἐντολῆς Του. Χάνει τήν ἐμπιστοσύνη του σ' Αὐτόν καί ἀκολουθεῖ συμβουλές πού τοῦ ύπόσχονται νά γίνει σάν τό Θεό, ἀνεξάρτητος ἀπό 'Εκείνον. Ξεχνάει ὅτι ἡ ζωή, ἡ εύτυχία του μέσι στόν παράδεισο καί κάθε ἀγαθό πού χαίρεται είναι δῶρα τοῦ Δημιουργοῦ του. Δέ βλέπει ὅτι ἡ ἐλευθερία του είναι καί αὐτή δῶρο τοῦ Θεοῦ, πού οἱ ἐντολές Του δέν τήν περιορίζουν, ἀλλά ἀντίθετα τής δίνουν τή δυνατότητα νά ύπάρξει καί νά ἀναπτυχθεῖ. Χωρίζεται ἔτσι ἀπό τό Θεό, κόβει τό δεσμό τῆς ἀγάπης πού τόν ἔδενε μαζί Του καί ύψωνε τή δική του θέληση πιο πάνω ἀπό τή θέληση 'Εκείνου. 'Η παρακοή του σημαίνει ἄρνηση τῆς προσωπικῆς κοινωνίας του μέ τό Θεό, ἀποκοπή τῆς φλέβας πού τόν ἔτρεφε ἀπό τήν πηγή τῆς ζωῆς καί τῆς ἀλήθειας.

'Η οὐσία λοιπόν τῆς ἀμαρτίας τῶν πρωτόπλαστων, ἀλλά καί κάθε ἀμαρτίας, είναι αὐτή ἡ ἄρνηση τῆς κοινωνίας μέ τό Θεό. Σάν τό δύτη πού κόβει τό σωλήνα τῆς ἐπικοινωνίας του μέ τή συσκευή τοῦ ὁξυγόνου πού τοῦ δίνει ζωή.

ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΤΡΙΩΔΟΥ

Α' ΣΤΙΧΗΡΟ 'Εσπερινοῦ Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς

'Ο πλάστης μου Κύριος,
χοῦν ἐκ τῆς γῆς προσλαθών με,
ζωηρῷ φυσήματι,
ψυχώσας ἐζώωσε καί ἐτίμησεν,
ἐπί γῆς ἀρχοντα, ὄρατῶν ἀπάντων, καί 'Αγγέλοις ὁμοδίαιτον.
Σατάν δ' ὁ δόλιος,
ὅργάνῳ τῷ ὄφει χρησάμενος,

Οι συνέπειες τής ἀμαρτίας. "Αν συγκρίνουμε τή ζωή τοῦ ἀνθρώπου πρίν καὶ μετά τὴν πτώση, μποροῦμε νά καταλάβουμε ποιές ἦταν οἱ συνέπειες τῆς ἀνθρώπινης παρακοῆς στό θεῖο θέλημα. Πρώτα ἐπικοινωνοῦσε ἄμεσα καὶ ἐλεύθερα μέ τό Θεό. Τώρα Τόν φοβᾶται καὶ κρύβεται. Πρώτα, ντυμένος τήν ἀθωότητά του, δέν ἔνιωθε γυμνός. Τώρα βλέπει τή γυμνότητά του σάν ἀδυναμία καὶ προσπαθεῖ νά τή σκεπάσει. Πρώτα οἱ δυσό πρωτόπλαστοι ἦταν σάν ἅνθρωπος. Τώρα ξεχωρίζουν, ό ἕνας ρίχνει τίς εὐθύνες στόν ἄλλον. 'Ο κόσμος, πού ἦταν πρίν γεμάτος ἀπό τή φιλική παρουσία τοῦ Θεοῦ καὶ τή συντροφιά τοῦ ἄλλου ἀνθρώπου, τώρα ἀδειάζει. 'Ο ἀνθρωπος αἰσθάνεται μόνος, χώρια ἀπό τό Θεό καὶ ἀπό τόν ἄλλο ἀνθρωπο, ξένος. Πρώτα ἦταν ἐλεύθερος, τώρα ἔγινε δοῦλος, γιατί, «ὁ καθένας πού κάνει τήν ἀμαρτία, είναι δοῦλος τής ἀμαρτίας» ('Ιωάν. 8, 34). "Οταν Ἠταν ἐλεύθερος, καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἄλλου τοῦ Ἠταν σεβαστή. Τώρα πού ὁ ἴδιος ὑποδουλώθηκε, προσπαθεῖ νά ύποτάξει στόν ἔαυτό του τόν ἄλλον ἀνθρωπο, νά τόν ἔξουσιάσει. "Ετσι ξεκινοῦν οἱ ἔχθρες, τά μίση, οἱ πόλεμοι ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους.

'Αλλά καὶ ἡ δημιουργία, πού Ἠταν ὡς τότε «καλή λίαν», δέχεται τήν ἐπίδραση τῆς ἀμαρτίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ γίνεται ἔχθρική ἀπέναντί του. 'Η γῆ, γιά νά τοῦ δώσει τ' ἀγαθὸν της, πρέπει νά ποτιστεῖ μέ τόν ἴδρωτα του. Τά στοιχεῖα τῆς φύσεως ζητοῦν νά καταστρέψουν τά ἔργα του. Οἱ πλημμύρες, ἡ έηρασία, οἱ σεισμοί, οἱ ἀρρώστιες τοῦ στέκουν ἐμπόδιο σ' ὅ, τι καταπιάνεται. Καί τέλος ὁ θάνατος γίνεται ὁ μεγαλύτερος καὶ ἀκαταμάχητος ἔχθρός του, συνέπεια καὶ αύτός τῆς ἀποκοπῆς του ἀπό τήν πηγή τῆς ζωῆς, τό Θεό.

'Ο Πλάστης μου καὶ Κύριος
με πήρε, χῶμα ἀπό τή γῆ,
καὶ μ' ἔνα φύσημα ζωῆς
ψυχή μοῦ δώσει καὶ ζωή καὶ τήν τιμήν
νά 'μαι ἄρχοντας πάνω στή γῆ
σε κάθε πράγμα ὄρατο
καὶ νά συγκατοικῶ μέ τούς.' Αγγέλους.
'Αλλά ὁ πανούργος Σατανάς

έν βρώσει έδελέασε,
καί Θεοῦ τῆς δόξης ἔχωρισε,
καί τῷ κατωτάτῳ,
θανάτῳ παραδέδωκεν εἰς γῆν.
'Αλλ' ώς Δεσπότης καί εὔσπλαγχνος,
πάλιν ἀνακάλεσαι.

Δοξαστικό Στιχηρῶν Ἔσπερινοῦ τῆς Τυρινῆς

'Εκάθησεν Ἀδάμ,
ἀπέναντι τοῦ Παραδείσου,
καὶ τὴν ιδίαν γύμνωσιν θρηνῶν ὡδύρετο.
Οἶμοι,
τὸν ἀπάτη πονηρὰ πεισθέντα καὶ κλαπέντα,
καὶ δόξης μακρυνθέντα!
οἴμοι,
τὸν ἀπλότητι γυμνόν,
νῦν δέ ἡπορημένον!
'Αλλ' ὁ Παράδεισε,
οὐκέτι σου τῆς τρυφῆς ἀπολαύσω,
οὐκέτι ὄψομαι τὸν Κύριον καὶ Θεόν μου καὶ Πλάστην
εἰς γῆν γάρ ἀπελεύσομαι,
ἔξ ἥς καὶ προσελήφθην.
'Ἐλεῆμον Οἰκτίρμον βοῶ σοι.
'Ἐλέησόν με τὸν παραπεσόντα.

Α' Τροπάριο ε' Ὡδῆς τοῦ Κανόνα τῆς Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς

Φθονήσας πάλαι μοι ὁ ἔχθρός,
τῆς ἐν Παραδείσῳ εὔτυχοῦς,
ἀναστροφῆς ὁ μισάνθρωπος,
ὅφεως ἐν εἴδει με ὑπεσκέλισε,
καὶ δόξης ἀιδίου ξένον με ἔδειξε.

το φίδι ἔκανε ὄργανο,
μέ τήν τροφή μ' ἀπάτησε
ἀπό τῇ δόξα τοῦ Θεοῦ μέ χώρισε
καὶ μ' ἔνα θάνατο ἅτιμο
μ' ἔδωσε αἰχμάλωτο στή γῆ.
“Ομως Ἐσύ ώς Κύριος καὶ σπλαχνικός
κοντά Σου πάλι κάλεσε καὶ φέρε με.

Ἐκάθησε ὁ Ἀδάμ ἀντίκρυ στὸν Παράδεισο
καὶ γιά τῇ γύμνωσή του θρηνοῦσε καὶ δερνότανε.

Ἀλίμονο σέ μένα,
πού πίστεψα σέ μιάν ἀπάτη δολερή κι ἀποπλανήθηκα
κι ἀπό τῇ δόξα ἀπομακρύνθηκα.

Ἀλίμονο σέ μένα,
πού ἥμουν γυμνός μέ ἀπλότητα,
μά τώρα στερημένος.

Παράδεισε, τῇ γλύκα σου
ἄλλο δέ θ' ἀπολαύσω,
οὕτε θά δῶ πιά τό Θεό
τόν Κύριο μου καὶ Πλάστη.

Γιατί θά φύγω γιά τή γῆ
ἀπό ὅπου είμαι πλασμένος.

Σ' Ἐσένα πού 'χεις καὶ σπλαχνιά
καὶ λύπηση φωνάζω:

Ἐλέησέ με πού ἔσφαλα
καὶ μάκρυνα ἀπό Σένα.

Ἐφθόνησε παλιά ὁ ἐχθρός πού μισεῖ τούς ἀνθρώπους
τό πῶς μές στόν Παράδεισο εὐτυχισμένος ζούσα
καὶ μοῦ 'θαλε τρικλοποδιά, φιδιοῦ μορφή ὅταν πήρε,
καὶ μ' ἀποξένωσε πικρά ἀπ' τήν αἰώνια δόξα.

Α' Τροπάριο στ' Ὡδῆς τοῦ Κανόνα τῆς Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς

Στολήν με ἐνέδυσας,
θεούφαντον Σωτήρ,
ἐν τῇ Ἐδέμ ώς εὔσπλαγχνος·
ἐγώ δέ σου παρείδον τήν ἐντολήν,
πεισθείς τῷ ἀλάστορι,
καί γυμνός καθωράθην ὁ ταλαίπωρος.

Δ' Τροπάριο θ' Ὡδῆς τοῦ Κανόνα τῆς Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς

Θαρρῶ τῷ πλήθει, τῷ τοῦ ἐλέους σου,
Χριστέ Σωτήρ,
καί θείας ἐκ πλευρᾶς σου τῷ Αἴματι·
δὶ' οὐ καθηγίασας τήν φύσιν βροτῶν,
ηνοίξας δέ τάς πύλας,
τοῖς σοί λατρεύουσι,
τάς τοῦ Παραδείσου, Ἀγαθέ,
τάς πρίν κλεισθείσας Ἀδάμ.

Α' Στιχηρό τῶν Αἰνων τῆς Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς

Οἴμοι!
ὁ Ἀδάμ, ἐν θρήνῳ κέκραγεν,
ὅτι ὄφις καὶ γυνή,
θεϊκῆς παρρησίας με ἔξωσαν,
καὶ Παραδείσου τῆς τρυφῆς ξύλου βρῶσις ἡλλοτρίωσεν.
Οἴμοι!
οὐ φέρω λοιπόν τό ὅνειδος·
οὐ ποτέ βασιλεύς τῶν ἐπιγείων πάντων κτισμάτων Θεοῦ,
νῦν αἰχμάλωτος ὥφθην,
ύπο μιᾶς ἀθέσμου συμβουλῆς·
καί ὁ ποτέ δόξαν ἀθανασίας ἡμφιεσμένος,
τῆς νεκρώσεως τήν δοράν,
ώς θνητός ἐλεεινῶς περιφέρω.
Οἴμοι!
τίνα τῶν θρήνων συνεργάτην ποιήσομαι;

ποιεν να παντρεύεται τη δοτήσιμη σπέρματά της θηλύτρων μεταφεθόλιθο ουρανός
Μές στόν Παράδεισο στολή μοῦ φόρεσες, Σωτήρα,
πού Σύ ώς Θεός τήν ὑφανες ἀπ' τήν πολλή Σου ἀγάπη.
Μά ἐγώ τόν τρισκατάρατο πιστεύω καὶ ἀθετώντας
τήν ἐντολή Σου εἶδα γυμνός ὁ δύστυχος πώς ἥμουν.

ρυσσλί θοτ ροζθ Ο - «σιλεγγυριστωαρί» δΤ. 8Γ

Χριστέ, Σωτήρα, ἀναθαρρῶ ἀπ' τοῦ ἐλέους τό πλῆθος
κι ἀπό τό αἷμα πού ἔσταξε τό θεϊκό πλευρό Σου.
Μ' αὐτό ἐντελῶς τήν ἄγιασες τή φύση τῶν ἀνθρώπων,
καὶ τίς κλεισμένες στόν Ἀδάμ πύλες τοῦ Παραδείσου,
Πανάγαθε, τίς ἄνοιξες σ' αὐτούς πού Σέ λατρεύουν.

΄Αλίμονο! ἔκραζε ὁ Ἀδάμ θρηνώντας,
γιατί ἡ γυναίκα καὶ τό φίδι μ' ἀπομάκρυναν
ἀπό τή θεϊκή συνομιλία
κι ὁ ἀπολαυστικός καρπός τοῦ δέντρου
μ' ἔκανε ξένο πιά γιά τόν Παράδεισο.

΄Αλίμονο!
δέ γίνεται ἄλλο νά ύποφέρω τή ντροπή μου:
ἐγώ πού κάποτε ἥμουν βασιλιάς
σ' ὅλα τά κτίσματα τοῦ Θεοῦ πάνω στή γῆ
τώρα βρέθηκα αἰχμάλωτος
ἀπό ἄνομη μιά συμβουλή.
Κι ἐγώ, πού τότε μ' ἔντυνε ἀθανασίας δόξα
τής νέκρωσής μου τήν προβιά ωσάν θνητός
θλιβερά περιφέρω.
΄Αλίμονο!

Αλλά σύ Φιλάνθρωπε,
ό ἐκ γῆς δημιουργήσας με,
εύσπλαγχνίαν φορέσας,
τῆς δουλείας τοῦ ἔχθροῦ,
ἀνακάλεσαι καὶ σῶσον με.

10. Τό «Πρωτευαγγέλιο» - 'Ο Θεός τοῦ ἐλέους

Η ἀγάπη τοῦ Θεοῦ στόν ἀποξενωμένο ἄνθρωπο. Εἴδαμε ὅτι ὁ Θεός, ὅταν ἔδινε τήν ἐντολή Του στούς πρωτόπλαστους, τούς εἶχε πεῖ νά προσέξουν, γιατί ἀν τήν παρέθαιναν οἱ συνέπειες θά ἤταν φοβερές. "Ομως τά λόγια τοῦ διαθόλου τούς ξεγέλασαν. Τό δηλητήριο τῆς διαθολῆς πού ἔσταξε στήν ψυχή τους, σκότωσε τήν ἐμπιστοσύνη τους στό Θεό. Ἀντί νά πάνε κοντά Του ἔταν τούς καλεῖ, ἐκεῖνοι κρύθονται. Τόν ντρέπονται καὶ Τόν φοβοῦνται. Νιώθουν σάν νά μήν είναι πιά τά παιδιά Του, ἀλλά ξένοι καὶ ἔρημοι. Σάν ἔνας τοῖχος νά ύψωθηκε ἀνάμεσα σέ κείνους καὶ στό Θεό καὶ δέν μποροῦν πιά νά ἐπικοινωνήσουν μαζί Του οὕτε νά δεχτοῦν τήν ἀκτινοθολία τῆς ἀγάπης Του.

Γιατί ὁ Θεός, βέθαια, δέν ἔπαψε νά ἀγαπᾶ τόν ἄνθρωπο καὶ μετά τήν ἀποξένωσή του. Βλέπει τό πλάσμα, πού δημιούργησε μέ τόση φροντίδα καὶ ἀγάπη, νά γυμνώνεται ἀπό τήν πρώτη του δόξα, νά ταπεινώνεται καὶ νά παραδίνεται στήν ἀπελπισία καὶ στό θάνατο. Καταλαβαίνει ὅτι ἡ ἀνάμνηση τῆς παλιᾶς του εύτυχίας τόν κάνει νά αἰσθάνεται ἀκόμα πιό ἀβάσταχτο τόν τωρινό του ξεπεσμό. Ξέρει, καὶ τοῦ προλέγει, τή δυστυχία, τόν πόνο καὶ τό μόχθο πού τόν περιμένει. Ἀλλά δέ σταματάει ἐκεῖ. Μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νά ἀρνήθηκε τό Θεό, ὥμως ὁ Θεός δέν ἀρνιέται τό πλάσμα Του. Η ἀγάπη Του βρίσκει τρόπο νά μήν ἀφήσει τόν ἄνθρωπο χωρίς ἐλπίδα. Ἀπό αὐτή κιόλας τή στιγμή ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νά ξέρει ὅτι δέν είναι ὀλότελα χαμένος. Μέσα στά λόγια τοῦ Θεοῦ ἀχνοφέγγει ἡ μακρινή αύγη τῆς λυτρώσεώς του. Η ύπόσχεση πού δίνει ὁ Θεός στόν ἄνθρωπο μπορεῖ νά τόν στηρίξει στή σκοτεινή σκλαβιά του, ὥσπου νά 'ρθει ἡ ὥρα νά ἐλευθερωθεῖ.

Τό Πρωτευαγγέλιο-Προεικόνιση τῆς Θυσίας καὶ τῆς Ἀναστάσεως

ποιόν νά φωνάξω νά μέ βοηθάει στούς θρήνους μου;

“Ομως Ἐσύ πού τούς ἀνθρώπους ἀγαπᾶς,

πού μ' ἔπλασες ἀπό τή γῆ,

τό ἔλεός Σου φόρεσε

καὶ κάλεσε καὶ θγάλε με

ἀπό τήν ἔχθρική σκλαβιά,

Ἐσύ, καὶ λύτρωσέ με.

τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτή τήν ύπόσχεση τή δίνει ὁ Θεός τήν ὥρα πού ἀπευθύνεται στό διάθιλο, τόν αἴτιο τής δυστυχίας τοῦ ἀνθρώπου: «Θ' ἀφήσω νά γεννηθεῖ ἔχθρα ἀνάμεσα σέ σένα καὶ στή γυναίκα, ἀνάμεσα στούς ἀπογόνους σου καὶ στούς δικούς της ἀπογόνους. Αὐτός θά σου συντρίψει τό κεφάλι καὶ σύ θά τοῦ πληγώσεις τή φτέρνα» (Γεν. 3, 15).

Ο ἀνθρωπος δέν μπορεῖ νά πάψει νά 'ναι πλάσμα τοῦ Θεοῦ, εἴτε τό ἀναγνωρίζει καὶ Τόν ύπακούει, εἴτε περηφανεύεται καὶ Τόν περιφρονεῖ. “Ο, τι καὶ νά κάνει, δέν μπορεῖ νά σθήσει τή θεϊκή του καταγωγή. Ὑπάρχει βαθιά χαραγμένη μέσα του ἡ μνήμη τής χαρᾶς τοῦ Παραδείσου, πού μέ τίποτα δέν μπορεῖ νά συγκριθεῖ. Ἡ πιό δυνατή καὶ ἀληθινή του ἐπιθυμία είναι νά ξανακερδίσει αὐτή τήν εύτυχία. Αὐτό ψάχνει καὶ αὐτό ἐπιδιώκει. Αὐτό βάζει ὡς στόχο του, ἀλλά σάν ἄπειρος σκοπευτής ξαστοχάει. Καὶ ἐνῶ γυρεύει τήν εύτυχία του, βρίσκεται χωρίς νά τό καταλάβει μέσα στήν πιό μεγάλη δυστυχία. Ξεκινάει νά κάνει κάτι ώραϊο πού τό θέλει καὶ πού γεμίζει τήν ψυχή του χαρά: καὶ βρίσκεται νά κάνει ἐκεῖνο πού δέ θέλει καὶ πού ἡ καρδιά του τό μισεῖ. Ποιός θά λυτρώσει τό δυστυχισμένο ἄνθρωπο πού ζεῖ μέσα σ' αὐτή τήν τραγικότητα; «Α ὑ τ ὁ ζ», είπε ὁ Θεός, ὁ ἀπόγονος τής Εὔας, ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ καὶ Υἱός τής Παρθένου Μαρίας, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, πού θά καταλύσει τή δύναμη τοῦ διαθόλου.

Τά λόγια πού είπε ὁ Θεός στό διάθιλο αὐτή τήν τραγική γιά τούς πρωτόπλαστους στιγμή είναι τό πρώτο χαρμόσυνο ἄγγελμα, τό πρώτο Εὐαγγέλιο (Πρωτευαγγέλιο) τής σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου. Προαναγγέλλει τόν ἐρχομό στόν κόσμο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πού, μέ τήν ἀπόλυτη ύπακοή στό θέλημα τοῦ Θεοῦ Πατέρα Του, τή διδασκαλία, τά θαύματά Του, τά ἄγια Πάθη Του καὶ τήν Ἀνάστασή Του, σύντριψε τή δύναμη τοῦ διαθόλου. Τό μόνο πού μπόρεσε νά κάμει ὁ διάθιλος στό Χριστό ἡταν νά ξεσηκώσει τό φθόνο τῶν ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ νά πετύχει τό

σταυρικό Του θάνατο. Αύτό σήμαιναν καί τά λόγια τοῦ Θεοῦ ὅτι ὁ διάβολος θά τοῦ πληγώσει τή φτέρνα, δηλ. θά δείξει ὅλη του τή μοχθηρία, ἀλλά δέν θά μπορέσει νά νικήσει τόν ἀντίπαλό του. Γιατί αὐτός ἴσα-ἴσα ὁ σταυρικός θάνατος τοῦ Χριστοῦ καί ἡ Ἀνάστασή Του τόν ἀνέδειξαν νικητή καί θριαμβευτή πάνω στήν καταστρεπτική δύναμη τοῦ διαβόλου.

‘Η σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καί ἡ καταδίκη τῆς ἀμαρτίας. Ἀπό ὅσα πιό πάνω εἴπαμε, μποροῦμε νά καταλάθουμε ὅτι, ἀπό τή στιγμή πού ὁ Θεός καταδικάζει τό διάβολο, ἀρχίζει γιά τόν ἀνθρωπο ή ἱστορία τῆς σωτηρίας του. Ὁ Θεός, καθώς θά δοῦμε καί στά ἐπόμενα κεφάλαια, ἔμεινε πιστός στήν ύπόσχεσή Του. Σ' ὅλη τήν Παλαιά Διαθήκη φανερώνεται ἡ ἀγάπη Του στόν ιουδαϊκό λαό, χωρίς νά παύει νά ἀγαπᾶ καί τούς ἄλλους λαούς. “Ολους τούς προετοιμάζει, μέ διαφορετικό τόν καθένα τρόπο, γιά νά δεχτοῦν τή σωτηρία πού θά τούς πρόσφερε μέ τόν Υἱό Του, γιά νά γίνει μιά καινούργια ἀνθρωπότητά μέ γενάρχη τό «νέο Ἀδάμ», τόν Ἰησοῦ Χριστό. Αύτό διδάσκει καί ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «καθώς ἐν τῷ Ἀδάμ πεθαίνουν ὄλοι, ἔτσι καί ἐν τῷ Χριστῷ θά λάβουν ζωήν» (Α΄ Κορ. 15, 22). Αύτό είναι τό νόμα τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου: ἡ ζωή. Ὁ θάνατος, πού εἶχε ἀκολουθήσει ὡς συνέπεια τῆς παρακοής τοῦ Ἀδάμ, κατατροπώνεται μέ τήν ύπακοή τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἀνθρωπος πού πιστεύει στό Χριστό καί ύπακούει σ' Αύτόν, ξαναβρίσκει τήν κοινωνία του μέ τήν πηγή τῆς ζωῆς καί ἀποδιώχνει ἀπό πάνω του τή νέκρωση τοῦ θανάτου. Ἔτσι τό ἔργο τοῦ διαβόλου, πού ἦταν νά παρασύρει τόν ἀνθρωπο στήν ἀμαρτία καί στό θάνατο, ἀποτυχαίνει. Ἡ ἔξουσία του ἐκμηδενίστηκε. “Οσο καί ἂν μάχεται ἀκόμα, ούσιαστικά είναι καταδικασμένος.

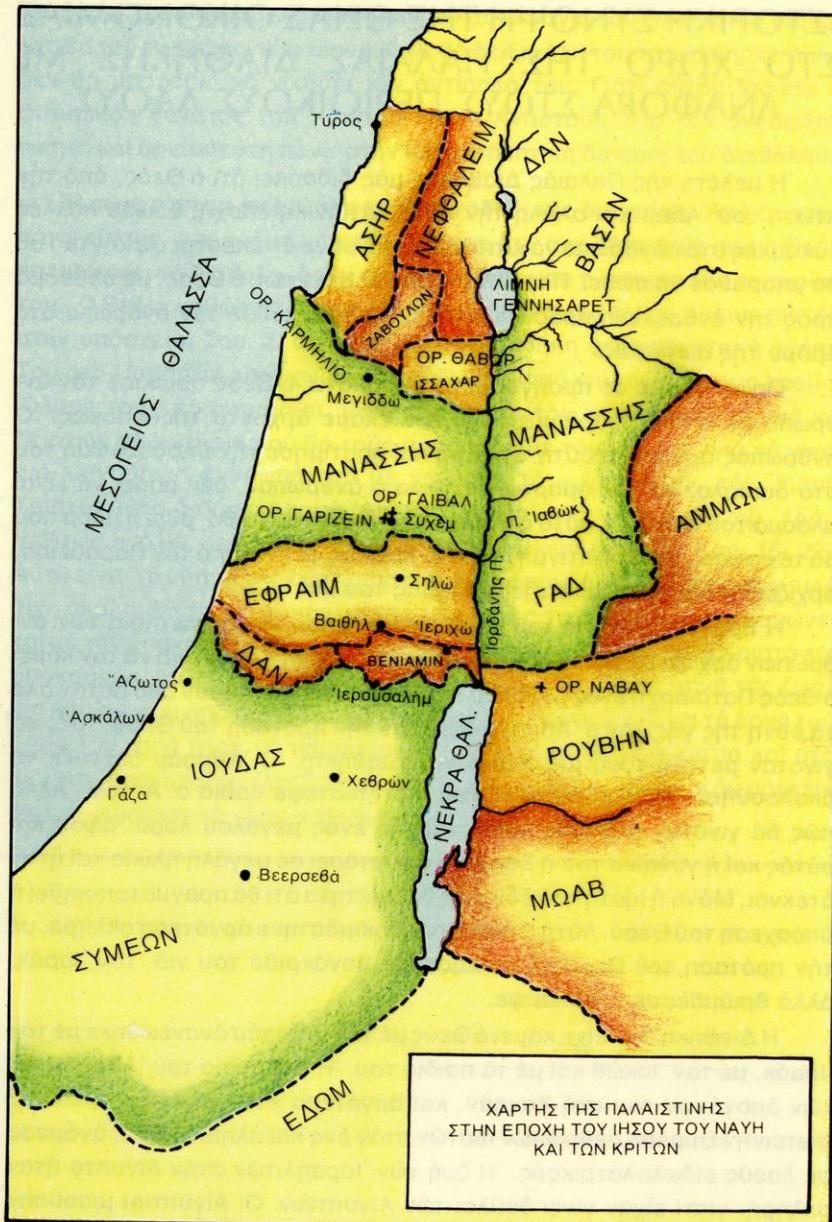
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΜΕ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟΥΣ ΠΕΡΙΟΙΚΟΥΣ ΛΑΟΥΣ

‘Η μελέτη τῆς Παλαιάς Διαθήκης μᾶς διδάσκει ὅτι ὁ Θεός; ἀπό τὴν πτώση τοῦ Ἀδάμ καὶ σ' ὅλη τὴν προχριστιανική ἐποχή, ἔδωσε πολλές εὐκαιρίες στὸν ἄνθρωπο νά καταλάθει, ὅτι μόνο ἂν ἐπέστρεφε κοντά Του θά μποροῦσε νά σωθεῖ. Παράλληλα μᾶς δείχνει πῶς ὁ Θεός, μέ σεβασμό πρός τὴν ἄνθρωπινη προσωπικότητα, παιδαγωγοῦσε τὸν ἄνθρωπο στὸ δρόμο τῆς σωτηρίας.

“Οπως εἴδαμε σέ προηγούμενα μαθήματα, ὁ Θεός προίκισε τὸν ἄνθρωπο μέ σπάνια χαρίσματα καί τὸν ἔκαμε ἄρχοντα τῆς κτίσεως. Ὁ ἄνθρωπος ἀρνήθηκε αὐτή τὴν τιμή καί προτίμησε τὴν ὑποδούλωσή του στὸ διάθιλο. “Ἄν καί ἀμαρτωλός τώρα ὁ ἄνθρωπος, δέν παύει νά είναι πλάσμα τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό ὁ Θεός τοῦ ὑπόσχεται ὅτι θά 'ρθει ἡ μέρα πού θά τὸν σώσει. Ἀπό τή στιγμή πού ὁ ἄνθρωπος φεύγει ἀπό τὸν Παράδεισο, ἀρχίζει κιόλας ἡ ιστορία τῆς σωτηρίας του.

‘Η πραγματοποίηση τοῦ σχεδίου τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία τῶν ἄνθρωπων ἀρχίζει μέ τὴν κλήση τοῦ Ἀθραάμ ἀπό τή Χαράν, γιά νά τὸν κάμει ὁ Θεός Πατριάρχη ἐνός μεγάλου λαοῦ, καί νά εύλογηθοῦν ἀπό αὐτὸν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. “Ἄν ὁ Ἀθραάμ δεχόταν τὴν πρόταση τοῦ Θεοῦ, τότε θά γινόταν μεταξύ τους μιά συμφωνία (Διαθήκη). Ὁ Ἀθραάμ δέχτηκε νά ἀκολουθήσει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ γιατί πίστεψε βαθιά σ' Αὔτόν. Ἄλλα πῶς θά γινόταν ἀρχηγός καί γενάρχης ἐνός μεγάλου λαοῦ, ἀφοῦ καί αὐτός καί ἡ γυναίκα του ἡ Σάρρα είχαν φτάσει σέ μεγάλη ἡλικία καί ἦταν ἀτεκνοί; Μόνο ἡ πίστη τοῦ ἔδινε τή βεβαιότητα ὅτι θά πραγματοποιηθεῖ ἡ ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ. Αὔτή ἡ πίστη του δοκιμάστηκε ἀργότερα σκληρά, μέ τὴν πρόταση τοῦ Θεοῦ νά θυσιάσει τό μονάκριβο του γιό, τὸν Ἰσαάκ, ἀλλά θριάμβευσε καί ἔλαμψε.

‘Η Διαθήκη πού είχε κάμει ὁ Θεός μέ τὸν Ἀθραάμ ἀνανεώθηκε μέ τὸν Ἰσαάκ, μέ τὸν Ἰακώθ καί μέ τά παιδιά του. Ἡ παρουσία τοῦ Ἀθραάμ καί τῶν ἀπογόνων του στή Χαναάν, καί ἀργότερα στὴν Αἴγυπτο, ἦταν μιά φωτεινή ἐξαίρεση ἀνθρώπων πιστῶν στὸν ἔνα καί ἀληθινό Θεό, ἀνάμεσα σέ λαούς εἰδωλολατρικούς. Ἡ ζωή τῶν Ἰσραηλιτῶν στὴν Αἴγυπτο ἦταν σκληρή, γιατί είχαν γίνει δοῦλοι τῶν Αἴγυπτίων. Οἱ Αἴγυπτοι μισοῦσαν

τούς Ίσραηλίτες γιατί δέν πίστευαν στούς θεούς τους ἀλλά στόν ἀληθινό Θεό. Πολλές φορές σκέπτονταν μήπως ὁ Θεός εἶχε ξεχάσει τήν ὑπόσχεση πού εἶχε δώσει στούς προγόνους τους. Τό σχέδιο ὅμως τοῦ Θεοῦ δέν ἀλλάζει. Καλεῖ τό Μωυσῆ νά γίνει ἀρχηγός τοῦ λαοῦ καὶ νά τὸν ὁδηγήσει ἀπό τή δουλεία τῆς Αἰγύπτου στή «γῆ τῆς ἐπαγγελίας, ὅπου ρέει μέλι καὶ γάλα».

Ἡ θαυμαστή ἔξοδος, ἡ διάβαση τῆς Ἐρυθρᾶς Θάλασσας, τό μάννα, τό νερό, ἡ νίκη κατά τῶν Ἀμαληκιῶν, ἡ φωτεινή νεφέλη ἡταν ἀποδείξεις ὅτι ἡ σωτηρία τοῦ λαοῦ ἀπό τή δουλεία τῶν Αἰγυπτίων ἔγινε μέ τή θεία ἐπέμβαση. Στό Σινά κάλεσε ὁ Θεός τό λαό Του, γιά νά ἀνανεώσει μαζί του τή Διαθήκη τῶν πατέρων τους. Διά μέσου τοῦ Μωυσῆ δίνει στό λαό τό Νόμο Του καὶ ὁ λαός ὑπόσχεται ὅτι θά τόν ἐφαρμόσει πιστά. Πολλές φορές βέβαια στή διάρκεια τῆς πορείας μέσα στήν ἔρημο ὅχι μόνο τόν παράκουσε, ἀλλά βρέθηκαν καὶ μερικοί πού συμβούλεψαν ὅτι θά 'ταν καλύτερα νά γυρίσουν πάλι στή δουλεία τῆς Αἰγύπτου. Στή διάρκεια αὐτῆς τῆς πορείας οἱ Ίσραηλίτες συνειδητοποίησαν ὅτι εἶναι ἔθνος μέ θέση καὶ ἀποστολή μέσα στήν ιστορία.

Οταν πέθανε στήν ἔρημο ὁ μεγάλος ἀρχηγός τους, ὁ Μωυσῆς, ὁ Θεός φανέρωσε ἔνα νέο ἀρχηγό, τόν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, πού τούς ὁδήγησε στή Χαναάν καὶ τούς ἔδειξε πῶς νά τήν καταλάθουν καὶ νά τή μοιράσουν μεταξύ τους οἱ δώδεκα φυλές. Ἡ ἐγκατάστασή τους στή γῆ τῶν πατέρων τους τούς φέρνει σέ ἀντίθεση καὶ σέ σκληρούς πολέμους μέ τούς Φιλισταίους, πού κατοικούσαν στά παράλια τῆς Παλαιστίνης καὶ ἥθελαν νά κατακτήσουν καὶ τό ἐσωτερικό τῆς χώρας. Οἱ γείτονες αὐτοί, πού εἶχαν ἀναπτύξει ἀξιόλογο πολιτισμό, ἐπηρέασαν πολύ τούς Ίσραηλίτες, σέ τέτοιο μάλιστα βαθμό ὥστε πολλοί ἀπό αὐτούς νά γίνουν εἰδωλολάτρες.

Τήν ἐποχή αὐτή γίνονται ἄρχοντες τοῦ Ίσραηλιτικοῦ λαοῦ, σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, οἱ Κριτές. Αύτοί ἡταν δίκαιοι ἄνθρωποι καὶ πιστοί στό Θεό· ἀναλάμβαναν τήν ἀρχηγία τοῦ λαοῦ, ὅταν αὐτός βρισκόταν σέ κίνδυνο. Ἀπό τούς πιο σπουδαίους Κριτές ἡταν ὁ Γεδεών, ὁ Σαμψών, ὁ Ιεφθάς, ἡ Δεεθώρα, ὁ Ἡλί καὶ ὁ Σαμουήλ (1200-1050 π.Χ.). Ό Σαμουήλ, θρησκευτικός καὶ πολιτικός ἀρχηγός τῶν Ίσραηλιτῶν, ἔχρισε βασιλιά τό Σαούλ (1040-1005 π.Χ.). Ἀπό τότε ἀρχίζει ἡ ἐποχή τῶν βασιλέων, μερικοί ἀπό τούς όποιους ἀναδείχτηκαν πολύ σπουδαῖοι, ὅπως ὁ Δαθίδ καὶ ὁ Σολομώντας.

Ἐνα γεγονός μοναδικό στόν Ίσραηλ, σέ σχέση μέ τούς ἄλλους

Ο Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ δέχεται τήν ἐπίσκεψη τοῦ ἀρχάγγελου Μιχαήλ, τὸν ὥποιο καὶ προσκυνᾷ. Μικρογραφία ἀπό εἰλητάριο τοῦ 10ου αἰ. πού βρίσκεται στή βιθλιοθήκη τοῦ Βατικανοῦ.

λαούς, είναι ή υπαρξη προφητῶν πού ἔπαιξαν ἀποφασιστικό ρόλο στή Θρησκευτική καί πολιτική ζωή τοῦ λαοῦ. Οἱ προφῆτες ἡταν τό στόμα τοῦ Θεοῦ. Αὐτοί μιλοῦσαν ὡς ἐκπρόσωποί Του, γιά νά ἐλέγξουν τούς ἄρχοντες καί τό λαό ὅταν ξέφευγαν ἀπό τό θεῖο θέλημα. Καλοῦσαν σέ μετάνοια καί πρόλεγαν τί συμφορές θά χτυποῦσαν τό ἔθνος ὁλόκληρο ἢν δέν ἐπέστρεφε στήν πίστη καί στή λατρεία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ἀλλά παράλληλα ἔφερναν καί τό χαρμόσυνο μήνυμα τῆς θείας συγγνώμης καί τῆς ἀνασυγκροτήσεως τοῦ κράτους. Βεβαίωναν τό λαό ὅτι, παρά τίς πρόσκαιρες τιμωρίες καί ταλαιπωρίες του, ὁ Θεός μένει πιστός στό λόγο Του καί θά στείλει Ἐκείνον πού τούς είχε ύποσχεθεῖ ὡς Σωτήρα τοῦ Ἰσραήλ.

Αὐτό ἡταν τό προφητικό μήνυμα καί στίς μέρες τῆς δόξας, ἀλλά καί στούς καιρούς τῆς ταπεινώσεως τοῦ Ἰσραήλ. Μέσα στή μακραίωνη πορεία του ὁ ἰσραηλιτικός λαός ζοῦσε τήν παρουσία τῶν προφητῶν ὡς τήν πιό ἀπαραίτητη συμπαράσταση καί βοήθεια σέ κάθε στιγμή. Γι' αύτό ἔπεσε σέ μεγάλη θλίψη ὅταν ἔθλεπε νά μήν παρουσιάζεται πιά κανένας προφήτης μέσα στό λαό τοῦ Ἰσραήλ (πρθ. Α' Μακ. 9, 27). Ο ἀγώνας τῶν προφητῶν ἡταν ἀγώνας ἐνάντια στήν πολυθεΐα τῶν λαῶν μέ τούς ὥποιους ὁ ἰσραηλιτικός λαός, ἀναγκαστικά καί μέ διάφορους τρόπους, ἐρχόταν σέ ἐπικοινωνία. Οἱ Ἀσσύριοι, οἱ Βαθυλώνιοι, λαοί μέ ύψηλῆς στάθμης πολιτισμό, κυριάρχησαν στήν περιοχή πού ζοῦσε ὁ ἰσραηλιτικός λαός. Οἱ

άρχοντες τοῦ λαοῦ, ξεχνώντας τήν πίστη στόν ἀληθινό Θεό, ἔδειξαν τή διάθεση νά ρθοῦν σέ στενότερη ἐπικοινωνία μέ τούς λαούς αύτούς. Αύτό εἶχε ως συνέπεια τή διαίρεση τοῦ βασιλείου καί ἀργότερα τήν ύποταγή στούς Ἀσσύριους καί στούς Βαβυλώνιους, ἀπό τούς ὁποίους ὀλοκληρωτικά καταστράφηκαν καί αἰχμαλωτίστηκαν.

Ο ἄνθρωπος δέν μπορεῖ πάντα νά καταλάβει ἀπό τήν πρώτη στιγμή τό μακρόπονο σχέδιο τοῦ Θεοῦ. "Ετσι μερικά γεγονότα τῆς ιστορίας τοῦ φαίνονται ἀκατανόητα. "Οταν ὅμως φανοῦν τά ἀποτελέσματα, τότε θαυμάζει τή σοφία καί τήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Οι πολλές δοκιμασίες τοῦ Ἰσραὴλ εἶχαν σκοπό παιδαγωγικό, τόσο γιά τόν ἴδιο, ὅσο καί γιά τούς ἄλλους λαούς. Αύτό τό θλέπουμε στήν ιστορία τῶν Τριῶν Παίδων καί τοῦ Δανιήλ. Τό ἴδιο φανερώνεται καί στόν ψαλμό 125, 1-3: «"Οταν ἐπέτρεψε ὁ Κύριος νά ἐπιστρέψουμε στή Σιών (ἀπό τή Βαβυλώνια αἰχμαλωσία), αἰσθανθήκαμε χαρά μεγάλη καί παρηγοριά... τότε εἴπαν μερικοί εἰδωλολάτρες: μεγάλα καί θαυμαστά ἔκανε ὁ Κύριος σ' αὐτούς (στούς Ἰσραηλίτες)». Πραγματικά, ή ἐπιστροφή ἀπό τή Βαβυλώνια αἰχμαλωσία καί ἡ ἀνασυγκρότηση τοῦ κράτους, μέ θάση τό Νόμο τοῦ Θεοῦ, ή δράση τοῦ Νεεμία καί τοῦ "Εσδρα, ή τόνωση τῆς πίστεως στήν ἔλευση τοῦ Μεσσία ὅπως εἶχαν προφητεύει οἱ προφήτες, ἔδωσαν τή δυνατότητα μᾶς νέας ζωῆς στόν Ἰουδαϊσμό. Ή παρουσία τῶν Συναγωγῶν ἤταν γιά τούς Ἰουδαίους τής διασπορᾶς ἔνα μέσο συντηρήσεως τῆς θρησκευτικῆς καί τῆς ἔθνικῆς τους συνειδήσεως. Γι' αὐτό, ὅταν οι Σελευκίδες θέλησαν νά ἐπιβάλουν τήν εἰδωλολατρική θρησκεία, ή ιουδαϊκή ἀντίδραση ἤταν ἀμεσητή καί σκληρή καί κατέληξε στή Μακκαθαϊκή ἐπανάσταση.

Από τό Β' π.Χ. αιώνα συνέβη κάτι σημαντικό στή θρησκευτική καί κοινωνική ζωή τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ. Μερικοί Ἰουδαῖοι θέλησαν νά ἀνανεώσουν τήν ἀφοσίωσή τους στήν παλιά πίστη τῶν πατέρων τους καί γιά τό λόγο αὐτό συγκρότησαν ὅμάδες (τάξεις) θρησκευτικές, πού σκοπό εἶχαν τήν πιστή τήρηση τοῦ Νόμου καί τῶν ἀρχαίων θρησκευτικῶν παραδόσεων τοῦ λαοῦ. "Ετσι παρουσιάστηκε ή τάξη τῶν Φαρισαίων. Αύτοί καυχιόνταν ὅτι ἤταν οἱ μόνοι πού τηροῦσαν πιστά τό Νόμο, καί ὅλοι οἱ ἄλλοι ἤταν ἀμαρτωλοί. Στήν πραγματικότητα ἤταν ύποκριτές, χωρίς ἀγάπη γιά τό συνάνθρωπό τους, γι' αὐτό κι ὁ Κύριος ἐπανειλημμένα τούς καταδίκασε καί φανέρωσε στό λαό, πού τούς θεωροῦσε ἀγίους, τό πραγματικό τους πρόσωπο. "Άλλη θρησκευτική τάξη ἤταν τῶν Σαδδουκαίων, πού περιλάμβανε τήν ἀριστοκρατική μερίδα τοῦ λαοῦ. Ἐπειδή δέν πίστευαν

στήν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν, οἱ Φαρισαῖοι τούς μισοῦσαν. Οἱ δύο αὐτές τάξεις συμφωνοῦσαν μόνο ὅταν ἥθελαν νά πειράζουν καὶ νά κατηγορήσουν τὸν Κύριο. Ἡ τάξη τῶν Ἐσσαίων ἤταν μοναστική. Ἔμεναν στήν ἔρημο σέ κοινόθια καὶ ἀπέφευγαν κάθε σχέση μὲ τίς δυό προηγούμενες τάξεις. Συγγενῆς τάξη πρός τούς Ἐσσαίους ἤταν καὶ οἱ Ἐρημίτες, πού κατοικοῦσαν στήν περιοχὴ τῆς δυτικῆς ἀκτῆς τῆς Νεκρᾶς Θάλασσας καὶ συγκεκριμένα στὸ Κιρμπέτ Κουμράν. Ἡ τάξη τῶν Ζηλωτῶν ἤταν θρησκευτικὴ ἀλλά καὶ πολιτική. Οἱ Ζηλωτές ἤταν ἀσπόνδοι ἐχθροί τῶν Ρωμαίων, ἀλλά καὶ κάθε Ἰουδαίου πού συνεργαζόταν μ' αὐτούς. "Οσοι δέν ἀνῆκαν σέ καμιά ἀπό τίς παραπάνω τάξεις, ἢ τίς ἄλλες πού παρουσιάστηκαν ἀργότερα, ἀποτελοῦσαν τὸν ἀπλό λαό.

Οἱ δύο τελευταῖοι αἰώνες π.Χ., μέ τούς ἀδιάκοπους πολέμους κατά τῶν Σελευκιδῶν, τήν ἐσωτερικὴ ἀστάθεια καὶ τέλος τήν ύποταγή στούς Ρωμαίους, παρουσιάζουν ἑνα σπουδαῖο χαρακτηριστικό: Οἱ Ἰουδαῖοι ἐρμηνεύουν τίς ἀρχαῖες μεσσιανικές προφητεῖες κατά ἔνα νέο τρόπο, ἀνάλογο μέ τίς ἱστορικές συνθῆκες κάτω ἀπό τίς ὁποῖες ζοῦν. Οἱ προφῆτες εἶχαν πεῖ ὅτι ὁ Θεός θά στείλει Σωτήρα πού θά λυτρώσει τὸν κόσμο ἀπό τήν ἀμαρτία καὶ ὅτι τό ἔργο του θά ἔχει παγκόσμιο χαρακτήρα. Οἱ Ἰουδαῖοι ὅμως τῶν δύο τελευταίων αἰώνων περίμεναν τὸ Μεσσία γιά νά τούς σώσει, ὅχι ἀπό τήν ἀμαρτία, ἀλλά κυρίως ἀπό τὸν ξένο ζυγό καὶ νά ἐγκαταστήσει μιά ἐπίγεια καὶ παγκόσμια βασιλεία τοῦ Ἰσραὴλ. Γι' αὐτό ὅταν ὁ Κύριος ἤρθε στόν κόσμο καὶ πρόσφερε τὸν Ἐαυτό Του γιά τήν ἀνθρώπινη σωτηρία, ἐλάχιστοι Ἰουδαῖοι Τόν πίστεψαν. Οἱ πιό πολλοί Τόν καταδίωξαν καὶ στό τέλος Τόν σταύρωσαν. "Ετσι ἀποδείχτηκε ἀληθινή ἡ σχετική προφητεία τοῦ Ἡσαΐα.

Ο ἵδιος προφήτης εἶχε πεῖ ὅτι, στό πέρασμα τῶν αἰώνων, ἀπό τὸ σύνολο τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, μόνο ἑνα τμῆμα θά ἐμενε πιστό στό Θεό, τό «ὑπόλοιπον» («λεῖμμα»), πού θά περίμενε τήν ἀποκατάσταση τοῦ Ἰσραὴλ. Αὐτό τό «ὑπόλοιπον» δέχτηκε πραγματικά μέ ἀγνή καρδιά τό μήνυμα τοῦ ἐρχομοῦ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, πού ἀκούστηκε στήν ἔρημο τοῦ Ἰορδάνη ἀπό τόν Ἰωάννη τόν Πρόδρομο.

Από αὐτό τό «ὑπόλοιπον» τοῦ λαοῦ, πού θά πιστέψει στό κήρυγμα τῆς σωτηρίας ὅπως τό ἔφερε στόν κόσμο «ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀπό Ναζαρέτ», «ὁ Γιός τοῦ Θεοῦ καὶ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ» (Ιωάν. 1, 49), θά προέλθει ὁ «νέος Ἰσραὴλ», «ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ», πού θά θεμελιωθεῖ πάνω στήν καινούργια συμφωνία (Καινή Διαθήκη) μεταξύ τοῦ Θεοῦ καὶ ὅλων τῶν

ΤΕΡΟΣΗΙΤΩΝΟΙ
ΙΕΝΑΝΤΙΟΝ

ΙΣΤΟΥ ΝΑΥΗ

‘Ο Ιησοῦς τοῦ Ναυῆ. Τοιχογραφία στή Μονή τοῦ ‘Οσίου Λουκᾶ.

άνθρωπων, τή γραμμένη μέ τό Αἷμα τοῦ Κυρίου πάνω στό Γολγοθά.

“Ετσι ἐκπληρώνεται τό σχέδιο τῆς θείας οἰκονομίας. Ή Ἐκκλησία, τό «Σύμα τοῦ Χριστοῦ», είναι ἡ πραγματοποίηση τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Θεοῦ γιά τήν ἀνθρώπινη σωτηρία, γιατί μόνο μέσα στόν πνευματικό της χῶρο ὁ ἀνθρωπος ζεῖ τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ καί τό γεγονός τῆς σωτηρίας του.

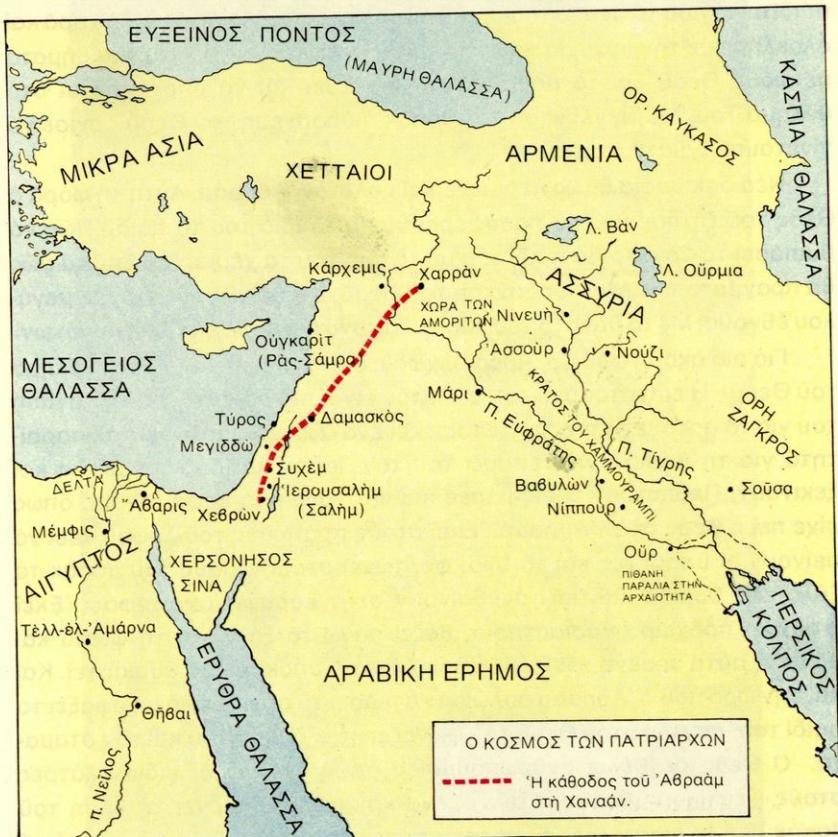
Η ΚΛΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

11. Η κλήση τοῦ Θεοῦ

‘Η νέα πρόσκληση τοῦ Θεοῦ πρός τήν ἀνθρωπότητα. Η ύπόσχεση πού ἔδωσε ὁ Θεός στούς πρωτόπλαστους, ὅτι θά στείλει στόν κόσμο Λυτρωτή, ἀνανεώθηκε ἀργότερα πολλές φορές. Γιά τήν πραγματοποίησή της διάλεξε ὁ Θεός ἐναν ἄντρα εύσεβή, τόν Ἀθραάμ, καὶ τόν ἔκαμε ἀρχηγό καὶ γενάρχη ἐνός λαοῦ ἐκλεκτοῦ, λαοῦ περιούσιου. Ὁ λαός αὐτός θά διατηρούσε τήν πίστη στόν ἀληθινό Θεό καὶ ἔτσι θά προετοίμαζε τήν ἀνθρωπότητα γιά τόν ἐρχομό τοῦ Σωτῆρα. Μέ τήν ἐκλογή τοῦ Ἀθραάμ, ὁ Θεός ἀπευθύνει νέα πρόσκληση πρός τήν ἀνθρωπότητα.

‘Ο Ἀθραάμ ζοῦσε στή Μεσοποταμία 2.000 περίπου χρόνια πρό Χριστοῦ. Ἐκεῖ δέχτηκε τή μεγάλη κλήση τοῦ Θεοῦ: «Φύγε ἀπό τήν πατρίδα σου καὶ ἀπό τούς συγγενεῖς σου καὶ ἀπό τό σπίτι τοῦ πατέρα σου», τοῦ εἶπε μιά μέρα ὁ Θεός, «καὶ πήγαινε στή χώρα πού θά σου δείξω ἐγώ· ἐκεῖ ηά σέ κάνω γενάρχη μεγάλου ἔθνους, θά σέ εὐλογήσω καὶ θά κάνω τό ὄνομά σου ἐνδοξο... ἀπό σένα θά εὐλογηθοῦν ὅλες οἱ φυλές τῆς γῆς» (Γεν. 12, 1-3).

‘Η πίστη καὶ ἡ ὑπακοή τοῦ Ἀθραάμ. Η θυσία πού ζήτησε ὁ Θεός ἀπό τόν Ἀθραάμ ήταν μεγάλη. Πῶς νά ἀφήσει τήν πατρίδα του καὶ νά φύγει; Πῶς νά πάει νά ζήσει σέ μιά χώρα πού οὔτε τ’ ὄνομά της δέν ξερε; Πῶς νά ξεκινήσει γιά τό ἄγνωστο χωρίς κάν νά ξέρει γιά ποιό λόγο; Ομως ἡ πίστη του στό Θεό είναι μεγάλη. “Ἐχει ἐμπιστούνη στό λόγο Του. Ὑπακούει λοιπόν χωρίς δισταγμό στήν κλήση τοῦ Θεοῦ καί, παρά τά ἔθδομήντα πέντε του χρόνια, ἐτοιμάζεται καί ξεκινᾶ χωρίς καθυστέρηση γιά τή χώρα πού θά τοῦ ἔδειχνε ὁ Θεός.

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ

— — — Η κάθοδος του Ἀβραάμ στή Χαναάν.

"Υστερα ἀπό μακρινό κι ἐπικίνδυνο ταξίδι ἔφτασε στή Χαναάν, στή σημερινή Παλαιστίνη. Ἐκεῖ ὁ Θεός τοῦ φανέρωσε ὅτι αὐτή ἦταν ἡ χώρα πού τοῦ ύποσχέθηκε καὶ ὅτι οἱ ἀπόγονοί του θά πληθύνουν σάν τα ἀστέρια τοῦ οὐρανοῦ (Γεν. 15, 5). Ὁ Ἀβραάμ γεμάτος εὐγνωμοσύνη στό Θεό ἔχτισε βωμό ὅπου Τόν λάτρευε μέ προσευχές καὶ θυσίες, καὶ περίμενε μέ πίστη νά ἀληθέψει ἡ ύπόσχεσή Του ὅτι θ' ἀποκτήσει ἀπογόνους πολλούς.

Πραγματικά ὅταν ὁ Ἀβραάμ ἦταν πιά ἑκατό χρονῶν καί ἡ γυναίκα του ἡ Σάρρα ἐνενήντα, ἀπέκτησαν ἔνα παιδί πού τό ὄνομασαν Ἰσαάκ. Τό

παιδί αύτό πού τό ὄνομά του σημαίνει γέλιο, τούς ἔδωσε μεγάλη χαρά καὶ όλοκλήρωσε τήν εύτυχία τους. Τό ἀνέτρεφαν ἀπό τά πρώτα του βήματα μέ φόβο Θεοῦ καὶ τό μάθαιναν νά πιστεύει καὶ νά ύποτάσσεται στό θέλημά Του. Μέ τή γέννηση τοῦ Ἰσαάκ ή ύπόσχεση τοῦ Θεοῦ ἀρχισε νά γίνεται πραγματικότητα.

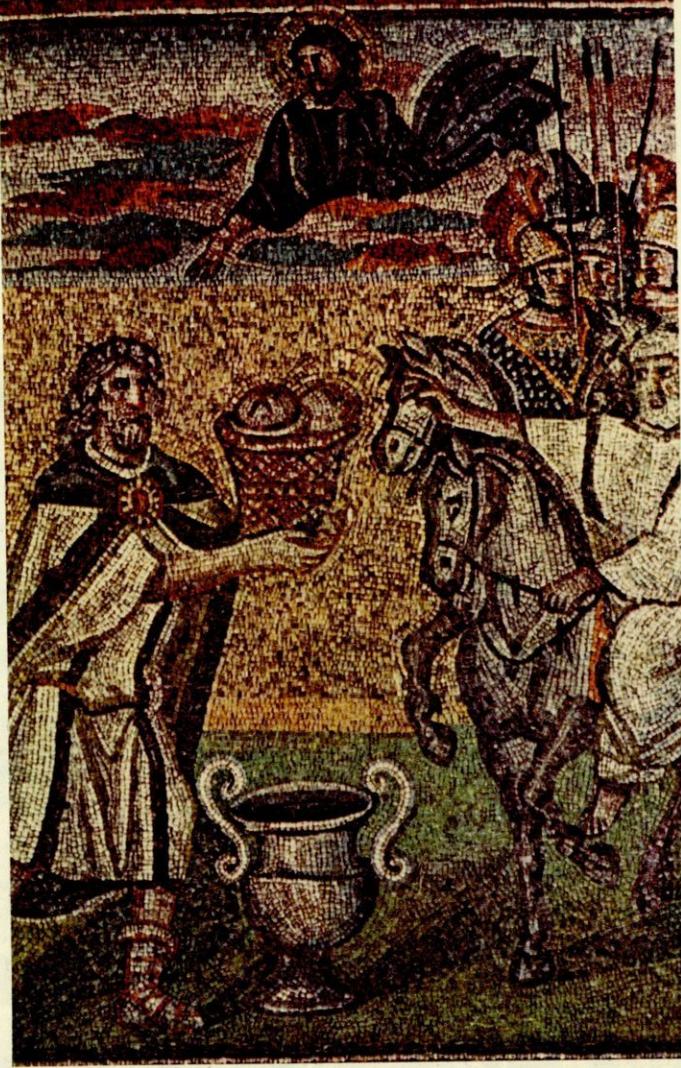
Νέα δοκιμασία ὅμως περίμενε καὶ πάλι τόν Ἀθραάμ. Αύτή τή φορά ὁ Θεός τοῦ ζήτησε νά τοῦ προσφέρει θυσία τό ἵδιο του τό παιδί! Πῶς νά θυσιάσει τό μονάκριβο παιδί του μέ τά ἵδια του τά χέρια; Καὶ ἐπειτα πῶς θά πραγματοποιόταν ή ύπόσχεση τοῦ Θεοῦ, ὅτι θά γίνει γενάρχης μεγάλου ξθνους; Μέ τό θάνατο τοῦ Ἰσαάκ θά χανόταν κάθε ἐλπίδα ἀπογόνων.

Γιά μιά ἀκόμη φορά ὁ Ἀθραάμ χωρίς δισταγμό ύπακουει στό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐμπιστοσύνη του σ' Αύτόν είναι πιό δυνατή ἀπό τήν ἀγάπη του γιά τό μονογενή του γιό. Ἐτοιμάζει ἔνα ζῶο, τό φορτώνει τά ἀπαραίτητα γιά τή θυσία, παίρνει μαζί του τόν Ἰσαάκ καὶ δυό ύπηρέτες καὶ ξεκινοῦν. Περπατοῦν τρεῖς μέρες καὶ φτάνουν στό λόφο Μορία, ὅπως είχε πεῖ ὁ Θεός στόν Ἀθραάμ. Ἐκεī στούς πρόποδες τοῦ λόφου λέει νά μείνουν οἱ ύπηρέτες καὶ τό ζῶο, φορτώνει στούς ὥμους τοῦ Ἰσαάκ τά ξύλα τῆς θυσίας καὶ μαζί ἀνεβαίνουν στήν κορυφή τοῦ λόφου. Ἐκεī φτιάχνει πρόχειρο θυσιαστήριο, βάζει πάνω τά ξύλα γιά τή φωτιά καὶ πάνω σ' αύτά δεμένο τόν Ἰσαάκ πού δέχεται ύπάκουα νά θυσιαστεῖ. Καὶ νά, τήν ώρα πού ὁ Ἀθραάμ ἀπλώνει νά πιάσει τό μαχαίρι γιά νά σφάξει τό παιδί του, ἄγγελος τοῦ Θεοῦ τόν φωνάζει μέ τ' ὄνομά του καὶ τόν σταματᾶ. Ὁ Θεός δέ θέλει ἀνθρωποθυσίες ὅπως ἔκαναν οἱ εἰδωλολάτρες στούς ψεύτικους θεούς. Στέλνει ἔνα κριάρι πού παίρνει τή θέση τοῦ Ἰσαάκ στό θυσιαστήριο. Ἔτσι δοκιμάστηκε καὶ θριάμβευσε ή μοναδική πίστη τοῦ Ἀθραάμ, πού δέ λογάριασε οὔτε τόν ἀγαπημένο του γιό, ὅ, τι πιό πολύτιμο είχε, μπροστά στό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Γι' αύτό καὶ Ἐκεῖνος τόν ἐπαινεῖ καὶ ξαναδίνει τήν ύπόσχεσή Του μέ λόγια ἀκόμη πιό πειστικά αὐτή τή φορά.

Ο Ἰσαάκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης είναι τύπος τοῦ Κυρίου. Στό πρόσωπό του δηλαδή είκονίζεται ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

— Ήταν μονογενής γιός τοῦ Ἀθραάμ καὶ τῆς Σάρρας, ὅπως Ἐκεῖνος τοῦ Θεοῦ.

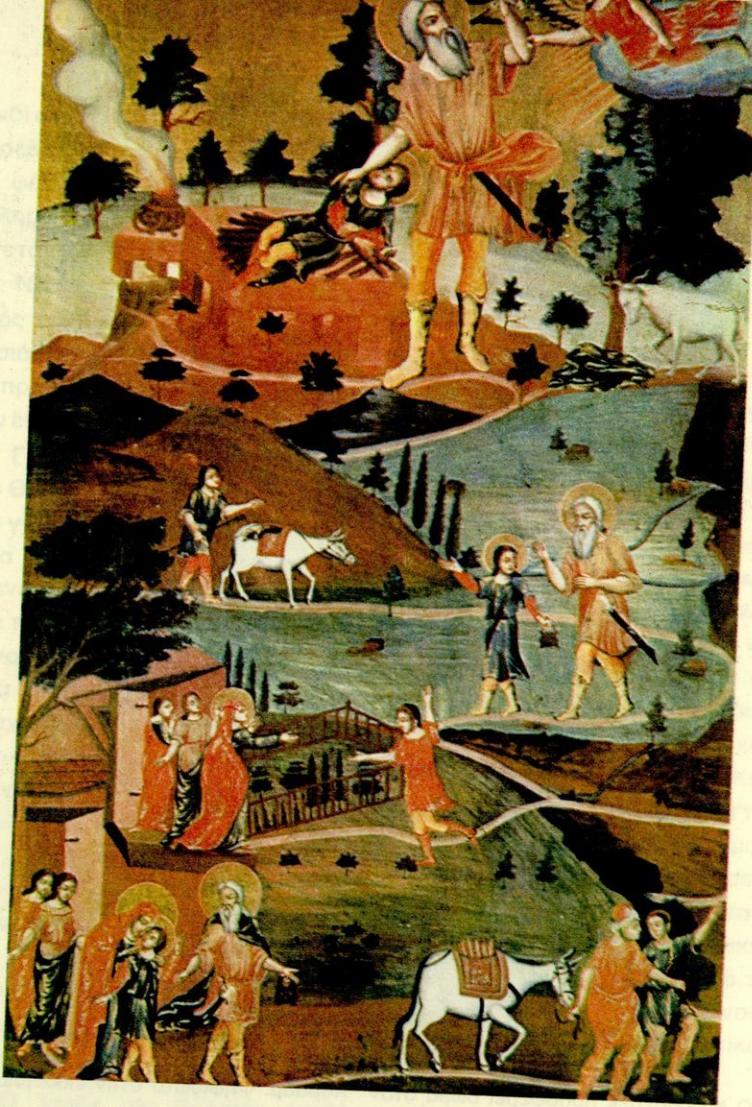
— Κουβάλησε στούς ὥμους του τά ξύλα τῆς θυσίας, ὅπως Ἐκεῖνος τό Σταυρό Του.

‘Ο Μελχισεδέκ προσφέρει δῶρα στὸν Ἀθραάμ. Ψηφιδωτό στήν ἐκκλησίᾳ τῆς Santa Maria Maggiore τῆς Ρώμης, 5ος αι.

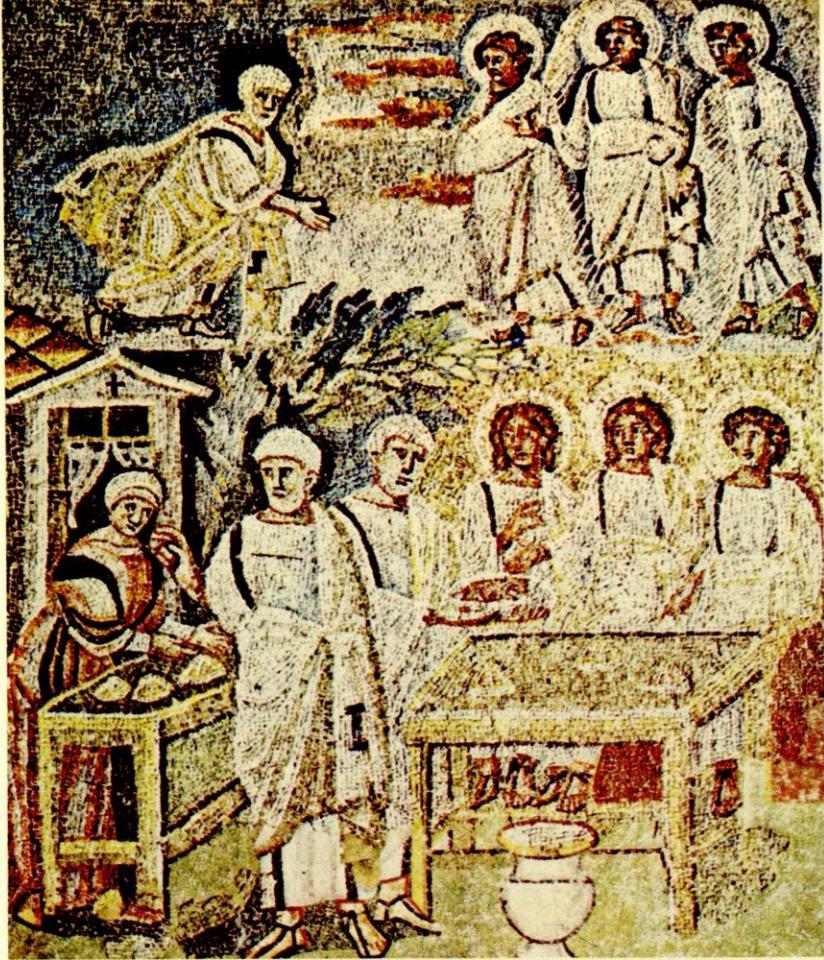
–Δέχτηκε μέ ύπακοή νά θυσιαστεῖ, ὅπως ὁ Κύριος ἔγινε «ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δέ σταυροῦ» (Φιλ. 2, 8).

–Σώθηκε μέ τήν ἐπέμβαση τοῦ Θεοῦ, ὅπως ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἀναστήθηκε, ώς Θεός πού ἤταν.

‘Η θυσία τοῦ Ἀθραάμ. Λαϊκή εἰκόνα πού θρίσκεται στό Βυζαντινό Μουσεῖο. Αθηνῶν, 18ος αι.

‘Ο Ἀθραάμ ώς ύπόδειγμα γιά τὴν κλήση τοῦ Θεοῦ στούς Πατριάρχες, Βασιλεῖς καὶ Προφῆτες. Ἡ πίστη καὶ ἡ ὑπακοή τοῦ Ἀθραάμ στό θέλημα τοῦ Θεοῦ ἀποτέλεσε ἀπό τότε ύπόδειγμα πίστεως καὶ ὑπακοῆς στὴν

Ο Αθθραάμ και οι ἄγγελοι. Ψηφιδωτό του 5ου αι. στή Santa Maria Maggiore.

κλήση πού ἔκανε ὁ Θεός και στούς ἄλλους Πατριάρχες, τὸν Ἰσαάκ και τὸν Ἱακώβ, στούς Βασιλεῖς Δαβίδ και Σολομώντα και στούς Προφῆτες. "Ολοι ἐκεῖνοι οἱ μεγάλοι ἄντρες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὅταν τούς καλοῦσε ὁ Θεός, ἔχοντας ὡς παράδειγμα τό Γενάρχη Ἀθθραάμ, ἔδειχναν ἀπόλυτη πίστη και ύποταγή στό θέλημα τοῦ Θεοῦ και δέχονταν χωρίς ἐπιφυλάξεις τήν ἐντολή Του. "Ετσι ἀξιώθηκαν νά γίνουν ὄργανα στό σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Τὸν τρόπο μέ τὸν ὅποιο τούς κάλεσε ὁ Θεός και τό ρόλο πού ἔπαιξε ὁ καθένας τους στό ἔργο τῆς σωτηρίας θά τά δοῦμε στά ἐπόμενα μαθήματα.

ΚΕΙΜΕΝΑ

‘Αποσπάσματα ἀπό τή «Θυσία τοῦ Ἀθραάμ» τοῦ Βιτσέντου Κορνάρου

ΑΓΓΕΛΟΣ: Ξύπν' Ἀθραάμ, ξύπν' Ἀθραάμ, γείρου κι ἀπάνω στάσου,
μαντάπο ἀπό τούς οὐρανούς σοῦ φέρνω κι ἀφουγκράσου....

ABRAAM: ... Ὡ βασιλέα τ' οὐρανοῦ, εἶντα γροικοῦν τ' αὐτία μου,
εἶντα 'ναι ἐτούτο π' ὥρισες ἐδά 'ς τά γερατειά μου;

Πῶς νά τό δοῦν τά μάτια μου κ' ἡ χέρα νά τό κάμη
καί νά συντρέξῃ τό κορμί, πού τρέμει σάν καλάμι;

SARPA: ... Μέ ποιάν ἀπομονή νά ζῶ, νά μήν ἐθγῆ ἡ ψυχή μου,
ἀξάφνου μ' ἔπιον θάνατον νά χάσω τό παιδί μου; ...

ABRAAM: (Ξυπνώντας τόν Ἰσαάκ)

‘Ω Ἰσαάκ, ὧ Ἰσαάκ, ξύπνησε τό παιδί μου,
ξύπνησε, γείρου νά ντυθῆς, πού νά 'χης τήν εὔκή μου.

ISAAC: Τίς εἰν' ἐπά; τίς μοῦ μιλεῖ; τίς μέ κονεῖ; ἀς μ' ἀφήσει·
νυστάζω καί ζαλίζομαι, κ' ἡρθε νά μέ ξυπνήση; ...

(Φτάνοντας στόν τόπο τῆς θυσίας)

Κύρη, τά πυροβολικά θωρᾶ κρατεῖς 'ς τό χέρι,
'ς τόν κόκκαλον ἐζώστηκες τό κοφτερό μαχαίρι·
ἐγώ σηκώνω τούς δαυλούς, ὅπού μᾶς κάνουν χρεία,
μά πού 'ν τ' ἀρνί, πού 'ν ὁ κριγιός, ὅπού θέλει ἡ θυσία;

ABRAAM: ... Τέκνο μου, δῶσ' εὐκαριστιά εἰς ὅ,τι κι ἄνε πάθης,
κι ἡρθεν ἡ γι ὥρα τά κουρφά ὅπού ζητᾶς νά μάθης... .

‘Ηρθεν ἡ γι ὥρα κι ὁ καιρός, πού μέλλει νά σέ χάσω·
ἐσύ 'σαι τό καλόν ἀρνί, πού θά σέ θυσιάσω... .

ISAAC: Πατέρα μου,

τούτα τά μάτια πού θωρεῖς καί τρέχουν σά ποτάμι,
τούτο τό δροσερό κορμί, πού τρέμει σάν καλάμι,
δέν ἔχουν τόση δύναμη σήμερο νά σέ πείσου,
νά μέ γνωρίσης γιά παιδί, ν' ἀλλάξῃ ἡ ὄρεξή σου;

ABRAAM: Μηδέ φωνάξης, τέκνο μου, κ' ἐμένα θανατώσης,
μ' ἀς εἰσ' ἀπομονετικός, τόν πόνο σου νά χώσης.

Χαμήλωσε τά μάτια σου, χάμαι 'ς τή γῆς συντήρα,
νά κάμωμε τό θέλημα τ' ἀφέντη καί σωτήρα.

Κλίνε τό κεφαλάκι σου λιγάκι, καλογιέ μου,
καί μέ θωρεῖς καί κάμνυσε. Νά τήν θυσία, Θεέ μου.

Ο Μωσῆς λύνει τά σανδαλιά του μπροστά στή φλεγόμενη Βάτο. Φορητή είκόνα που βρίσκεται στό Σινά, 12ος αι.

ΑΓΓΕΛΟΣ: 'Ω 'Αθραάμ, τή μάχαιρα γιάγειρ' 'ς τό φηκάρι
το' ἀγγέλους ἐπερίσσεψεν ἡ ἐδική σου χάρη ...
Δούλε πιστέ, δούλε καλέ, ἄνδρα χαριτωμένε,
εἰς τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, πύργε ξετελειωμένε,
ἐγνώρισεν ὁ Κύριος κι εἶδε τήν ὅρεξή σου·
εὐλογημένος νά 'σαι σύ, τό τέκνο κ' ἡ γυνή σου!

12. Η έξοδος

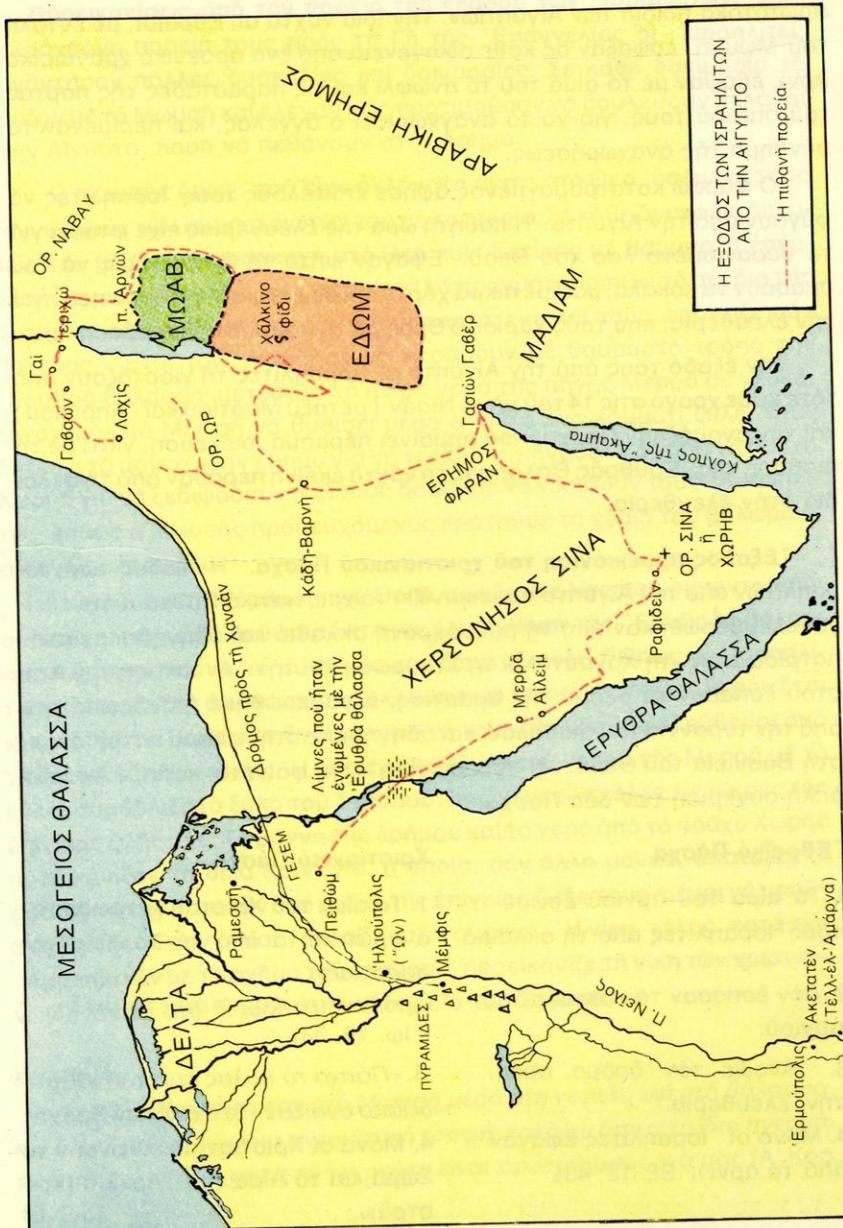
Οι ἀπόγονοι τοῦ Ἀθραάμ βρέθηκαν ἀργότερα δοῦλοι στήν Αἴγυπτο.
Ἐκεῖ ἡ ζωή τους ἦταν σκληρή. Οι Φαραώ τούς ἔθαζαν νά δουλεύουν κάτω
ἀπό ἀνυπόφορες συνθῆκες. Γιά νά μήν πληθαίνουν, διέταξαν τίς μαίες νά
πνίγουν ὅλα τά ἀρσενικά παιδιά τους στόν ποταμό Νείλο. Ὁ Θεός ὅμως
πού ἔθλεπε τά βάσανά τους καί ἄκουε τούς ἀναστεναγμούς τους, ἀπο-
φάσισε νά τούς ἐλευθερώσει. Ὡς ἀρχηγό γιά τό σκοπό αύτό διάλεξε τό
Μωυσῆ.

Η κλήση τοῦ Μωυσῆ πρός τήν ἐλευθερία - Τό Πάσχα. Μιά μέρα πού ὁ
Μωυσῆς ἔβοσκε τά πρόβατα τοῦ πεθεροῦ του στούς πρόποδες τοῦ
ὅρους Σινᾶ, εἶδε νά θγαίνουν φλόγες ἀπό μιά βάτο, χωρίς ὅμως ἡ βάτος
νά καίγεται. Πλησίασε νά δεῖ τί συμβαίνει καί τότε ἄκουσε τή φωνή τοῦ
Θεοῦ νά τοῦ λέει:

«Ἔιδα τίς κακουχίες τοῦ λαοῦ μου στήν Αἴγυπτο, ἄκουσα τήν κραυγή
τῆς ὀδύνης καί τούς στεναγμούς του καί κατέβηκα νά τόν λυτρώσω ἀπό τή
δουλεία τῆς Αἴγυπτου καί νά τόν ὀδηγήσω σέ χώρα εύφορη, πλημμυρι-
σμένη στό μέλι καί στό γάλα ... »Ελα λοιπόν νά σέ στείλω στό Φαραώ γιά νά
ἐλευθερώσεις ἀπό τή δουλεία τό λαό μου» (Ἑξ. 3, 5 ἐξ.).

Καί γιά νά τόν δεχτοῦν οἱ Ἰσραηλίτες ώς ἀρχηγό τους καί νά πεισθεῖ ὁ
Φαραώ νά ἀφήσει ἐλεύθερους τούς συμπατρώτες του, ὁ Θεός φανέ-
ρωσε στό Μωυσῆ τό ὄνομά Του, («ἐγώ εἰμί ὁ ὄν») Ἑξ. 3, 14), τόν ὅπλισε μέ
δύναμη νά κάνει θαύματα καί τοῦ ἔδωσε ώς βοηθό τόν ἀδελφό του
Ἀαρὼν.

Ο Φαραώ Ραμσῆς Β' ὅμως, ὥχι μόνο δέ δέχτηκε νά ἀφήσει ἐλεύθε-
ρους τούς Ἐθραίους, ἀλλά ἔσφιξε περισσότερο τά δεσμά τῆς δουλείας.
Καί ὁ Θεός γιά νά τόν μεταπείσει, ἔστειλε στόν αἰγυπτιακό λαό δέκα
σκληρές τιμωρίες, δέκα «πληγές». Η τελευταία ἀπό αύτές ἦταν ἡ πιό
τρομακτική. «Ἄγγελος τοῦ Θεοῦ ἔξιλόθρεψε μέσα σέ μιά νύχτα ὅλα τά

πρωτότοκα παιδιά τῶν Αἰγυπτίων. Τὴν ἕδια νύχτα οἱ Ἐθραῖοι, μέ εντολή τοῦ Μωσῆ, ἔσφαξαν σέ κάθε οἰκογένεια ἀπό ἐνα ἀρσενικό χρονιάρικο ἄρνι, ἔθαψαν μὲ τὸ αἷμα του τὸ ἀνώφλι καὶ τίς παραστάδες τῆς πόρτας τοῦ σπιτιοῦ τους, γιά νά το ἀναγνωρίσει ὁ ἄγγελος, καὶ περίμεναν τό σύνθημα τῆς ἀναχωρήσεως.

Ο Φαραὼ κατατρομαγμένος ἄφησε ἐπί τέλους τούς Ἰσραηλίτες νά φύγουν ἀπό τήν Αἴγυπτο. Ἡ ποθητή ὥρα τῆς ἐλευθερίας εἶχε φτάσει γιά τό βασανισμένο λαό τοῦ Θεοῦ. Ἔφαγαν ψητό τό ἄρνι, χωρίς νά τοῦ σπάσουν τά κόκαλα, μαζί μέ πικρά χόρτα καὶ ἄζυμο ψωμί καὶ ξεκίνησαν γιά τήν ἐλευθερία, πού τούς χάρισε ὁ Θεός μέ τή θαυμαστή ἐπέμβασή Του.

Τὴν ἔξιδό τους ἀπό τήν Αἴγυπτο οἱ Ἰσραηλίτες τή γιορτάζουν ἀπό τότε κάθε χρόνο στίς 14 τοῦ μῆνα Νισάν (μεταξύ Μαρτίου καὶ Ἀπριλίου) καὶ τήν ὄνομάζουν Πάσχα, πού σημαίνει πέρασμα, διέλευση, γιατί μέ τή διάβαση τῆς Ἐρυθρᾶς Θάλασσας τή νύχτα ἐκείνη πέρασαν ἀπό τή σκλαβία στήν ἐλευθερία.

Ἐξοδος-προεικόνιση τοῦ χριστιανικοῦ Πάσχα. Ἡ ἔξιδος τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπό τήν Αἴγυπτο προεικονίζει τό χριστιανικό Πάσχα. Τότε ἐκεῖνοι ἐλευθερώθηκαν ἀπό τή μακρόχρονη σκλαβιά καὶ ὀδηγήθηκαν στήν πατρίδα τους, τή Χαναάν. Μέ τή Σταύρωση καὶ τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ ἔσπασαν τά δεσμά τῆς ἀμαρτίας, ἐλευθερώθηκε ἡ ἀνθρωπότητα ἀπό τήν τυραννία τοῦ διαβόλου καὶ ὀδηγήθηκε στήν αἰώνια πατρίδα της, στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἡ προεικόνιση αὐτή φαίνεται καθαρά μέ μιάν ἀπλή σύγκριση τῶν δύο Πάσχα:

Ἐθραϊκό Πάσχα

1. Τό αἷμα τοῦ ἄρνιοῦ ἔσωσε τούς Ἰσραηλίτες ἀπό τή σκλαβιά.
2. Δέν ἔσπασαν τά κόκκαλα τοῦ ἄρνιοῦ.
3. "Ἄνοιξε τόν δρόμο πρός τήν ἐλευθερία.
4. Μόνο οἱ Ἰσραηλίτες ἔφαγαν ἀπό τό ἄρνι ("Εξ. 12, 43).

Χριστιανικό Πάσχα

1. Τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ λύτρωσε τήν ἀνθρωπότητα ἀπό τή δουλεία τῆς ἀμαρτίας.
2. «Οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τά σκέλη» (Ιω. 19, 33).
3. «Πάσχα τό πύλας ἡμῖν τοῦ Παραδείσου ἀνοίξαν» (στίχ. αἰνων Πάσχα).
4. Μόνο οἱ Χριστιανοί κοινωνοῦν τό Σῶμα καὶ τό Αἷμα τοῦ Ἀρνίου (Χριστοῦ).

Προεικονίσεις ἀπό τήν πορεία τῆς ἔξόδου τῶν Ἰσραηλίτῶν. Στή μακρόχρονη πορεία τους πρός τή Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας οἱ Ἰσραηλίτες συνάντησαν πολλές δυσκολίες καὶ δοκιμασίες. Σέ κάθε δοκιμασία τά ἔθαζαν μέ τό Μωυσῆ καὶ ἔλεγαν πώς προτιμοῦσαν νά δουλεύουν σκλάβοι στήν Αἴγυπτο, παρά νά πεθάνουν στήν ἔρημο.

Ο Μωυσῆς ὅμως, πού εἶχε ἀκλόνητη πίστη στό Θεό, ὑπέμενε τούς γογγυσμούς τῶν συμπατριωτῶν του μέ καρτερία. Σέ κάθε δυσκολία ἀπευθυνόταν μέ θερμή προσευχή στό Θεό καὶ Ἐκεῖνος μέ θαυμαστή ἐπέμβασή Του, γιά χάρη τοῦ Μωυσῆ καὶ γιά νά πραγματοποιηθεῖ τό σχέδιο τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητας, τούς προστάτευε καὶ τούς φρόντιζε σάν Πατέρας. "Ετοι τούς βοήθησε νά περάσουν μέ θαυμαστό τρόπο τήν Ἐρυθρά θάλασσα· μετέβαλε τά πικρά νερά τῆς πηγῆς Μερρᾶ σέ γλυκά, λέγοντας στό Μωυσῆ νά βυθίσει μέσα σ' αὐτά ἓνα κομμάτι Εύλο· τούς ἔστειλε τό μάννα στήν ἔρημο γιά νά τραφοῦν πήγασε νερό ἀπό τό βράχο Χωρήθ γιά νά ξεδιψάσουν" καὶ τούς βοήθησε νά νικήσουν τούς Ἀμάληκίτες, καθώς ὁ Μωυσῆς προσευχόμενος κρατοῦσε τά χέρια του ἀπλωμένα σέ σχῆμα σταυροῦ.

"Η θαυμαστή ἐπέμβαση τοῦ Θεοῦ στίς δυσκολίες πού συναντοῦσαν οἱ Ἰσραηλίτες εἶχε βαθύτερο νόημα. Η διάβαση τῆς Ἐρυθρᾶς θάλασσας π.χ. προεικόνιζε τό μυστήριο τοῦ Βαπτίσματος. "Οπως οἱ Ἰσραηλίτες περνῶντας τή θάλασσα, ἀπό σκλάβοι πού ἦταν ἔγιναν ἐλεύθεροι, ἔτσι κι ἐμεῖς μέ τό Βάπτισμα θγαίνουμε ἀπό τήν κολυμβήθρα ἐλεύθεροι ἀπό τά δεσμά τῆς ἀμαρτίας. Η μεταβολή τοῦ πικροῦ νεροῦ τῆς Μερρᾶ μέ τό ξύλο, συμβόλιζε τό ξύλο τοῦ Σταυροῦ, πού γλυκαίνει ὅλες τίς πίκρες τῆς ἐπίγειας ζωῆς μας. Τό μάννα τῆς ἔρήμου καὶ τό νερό ἀπό τό βράχο Χωρήθ προεικόνιζαν τή θεία Κοινωνία, ή ὅποια, σάν ἄλλο μάννα, ἀποτελεῖ τό ἐφόδιο τῶν χριστιανῶν στό ταξίδι τῆς ἐπίγειας ζωῆς τους, μέχρι νά μποῦν στή Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας, δηλαδή στόν ούρανό. Η νίκη, τέλος, κατά τῶν Ἀμαληκίτων μέ τό σχῆμα τοῦ σταυροῦ, προεικόνιζε τή νίκη τῶν χριστιανῶν ἐνάντια στό διάβολο μέ τό σημείο τοῦ Σταυροῦ.

KEIMENA

1. "Ολοι βαφτίστηκαν στό Μωυσῆ μέσα στή νεφέλη καὶ στή θάλασσα, καὶ ὅλοι ἔφαγαν τήν ἴδια πνευματική τροφή, καὶ ὅλοι ἤπιαν τό ἴδιο πνευματικό ποτό . . . ἀλλά αὐτά τά γεγονότα εἶναι προτυπώσεις γιά μᾶς (Α' Κορ. 10, 2-6).

‘Ο Ἀαρὼν. Ψηφιδωτό τῆς Μονῆς Δαφνιοῦ, 1100 μ.Χ.

... καὶ ἔσται τὸ αἷμα ὑμῖν ἐν σημείῳ ἐπὶ τῶν οἰκιῶν ...» ("Εξ. 12, 7-13).

6. «Ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἣν περιεποίήσατο διά τοῦ ἰδίου αἵματος» (Πράξ. 20, 28-29).

7. «Στερέωσον, Κύριε, τὴν Ἐκκλησίαν, ἣν ἐκτήσω τῷ τιμίῳ Σου αἷματι» (Καταβασία ‘Υπαπαντῆς).

8. «Καὶ ἔσται ἡ ἡμέρα ὑμῖν αὕτη εἰς μνημόσυνον καὶ ἐορτάσετε αὐτήν... εἰς πάσας τάς γενεάς ὑμῶν» ("Εξ. 12, 14).

13. Ἡ Διαθήκη τοῦ Σινᾶ

Ἡ Θεοφάνεια καὶ ὁ Δεκάλογος. Τρεῖς μῆνες μετά τὴν ἔξοδο τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπό τὴν Αἴγυπτο, ἐμφανίστηκε ὁ Θεός καὶ ἔκαμε ἐπίσημη συμφωνία μαζὶ τους. Μέ τῇ συμφωνίᾳ αὕτη οἱ Ἰσραηλίτες ἀνέλαβαν τὴν ὑποχρέωση νά Τὸν ἄγαποῦν καὶ νά ἐφαρμόζουν τίς ἐντολές Του, καὶ ὁ Θεός νά τούς προστατεύει καὶ νά τούς ἔχει λαό Του περιούσιο.

‘Η ἐμφάνιση τοῦ Θεοῦ στούς Ἰσραηλίτες ἔγινε μέ κάθε ἐπισημότητα καὶ σοβαρότητα. Καθώς ἦταν στρατοπεδευμένοι στούς πρόποδες

2. Σήμερα τὸ πικρό νερό ἀπό τὸν καιρό τοῦ Μωυσῆ γιά τὸ λαό ἀλλάζει καὶ γλυκαίνεται μέ τοῦ Κυρίου τῆν παρουσία (Εὔχῃ Μεγ. Ἀγιασμοῦ).

3. Οἱ πατέρες σας ἔφαγαν τὸ μάννα στήν ἔρημο καὶ πέθαναν... Ἐγώ εἶμαι τὸ ζωντανό φωμί πού κατέβηκε ἀπό τὸν οὐρανό· ἀν κάποιος φάει ἀπό τὸ φωμί αὐτό θά ζήσει αἰώνια... Γιατί ἡ σάρκα μου εἶναι ἀληθινή τροφή καὶ τὸ αἷμα μου ἀληθινό ποτό ('Ιωάν. 6, 49-55).

4. «Κύριε, ὅπλον κατά τοῦ διαβόλου τὸν Σταυρόν Σου ἡμῖν δέδωκας· φρίπτει γάρ καὶ τρέμει μή φέρων καθορᾶν αὐτοῦ τὴν δύναμιν» (Στιχηρό τῶν αἰνῶν τοῦ πλ. δ' ἥχου).

5. «Καὶ λήψονται ἀπό τοῦ αἵματος καὶ θήσουσιν ἐπὶ τῶν δύο σταθμῶν καὶ ἐπί τὴν φλιάν ἐν τοῖς οἴκοις

τοῦ Σινᾶ, κάλεσε τὸ Μωυσῆ ὁ Θεός πάνω στό βουνό καί τοῦ ἔδωσε τὴν παρακάτω ἐντολή:

«Νά πεῖς στούς συμπατριώτες σου τά ἔξης· εἰδατε καί μόνοι σας ὅσα ἔκαμα στούς Αἴγυπτίους γιά νά σᾶς προστατέψω. Ἀν τώρα ἀκούσετε τά λόγια μου καί φυλάξετε τίς ἐντολές μου, θά είστε ὁ ἐκλεκτός λαός μου» ("ΕΞ, 19, 4-5).

Κατέβηκε ὁ Μωυσῆς ἀπό τό βουνό, κάλεσε τούς Ἰσραηλίτες καί τούς μετέφερε τά λόγια τοῦ Θεοῦ. Καί ἐκείνοι ὄλοι μαζί ἀπάντησαν· «Θά ὑπακούσουμε καί θά κάνουμε ὅλα ὅσα εἶπε ὁ Θεός» ("ΕΞ, 19, 8).

Καὶ γιά νά δώσει μεγαλύτερη ἔμφαση στή συμφωνία αὐτή μέ τό λαό του, ὁ Θεός εἶπε στό Μωυσῆ ὅτι θά ἐμφανιστεῖ μέσα σέ νεφέλη καί θά

Η διάθαση τῆς Ἑρυθρᾶς Θάλασσας. Μικρογραφία ἀπό Ψαλτήρι τοῦ 10ου αι. πού βρίσκεται στήν Εθν. Βιβλιοθήκη τοῦ Παρισιοῦ. Ή νύχτα, ὁ θυθός, η θάλασσα καί ἡ ἐρημος εἰκονίζονται προσωποποιημένες.

συνομιλήσει μαζί του, γιά νά τόν άκούσει ό λαός και νά τοῦ ἔχει ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη. Γιά νά γίνουν ὅμως ἄξιοι νά δεχτοῦν τήν πάρουσία τοῦ Θεοῦ, οἱ Ἰσραηλίτες ἐπρεπε νά καθαριστοῦν και νά ἑτοιμαστοῦν κατάληλα τρεῖς μέρες συνέχεια. Ἡ στιγμή τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ είναι μεγαλειώδης και φοβερή.

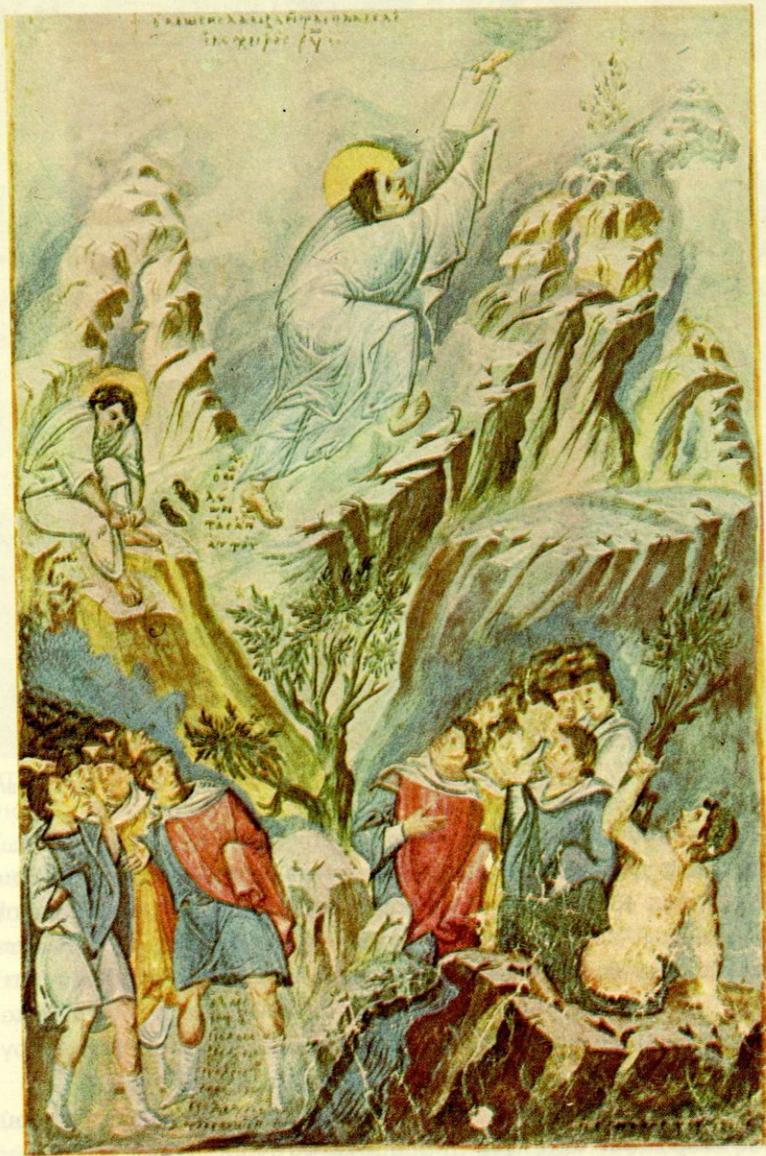
Φωνές, ἀστραπές και βροντές ἄρχισαν νά άκούονται ἀπό τό Σινά, πού ἦταν ὅλο σκεπασμένο μέ σκοτεινά σύννεφα. Σάλπιγγες ἡχούσαν δυνατά και ὀλόκληρο τό βουνό σειόταν συθέμελα. Και ἐνῶ ό λαός, πού ἦταν παραταγμένος σέ κάποια ἀπόσταση, παρακολουθοῦσε τρομαγμένος ὅσα γίνονταν, άκούστηκε ἐπιθλητική ἡ φωνή τοῦ Θεοῦ πού ἔλεγε·

Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ

1. Ἔγώ εἰμι Κύριος ό Θεός σου . . . οὐκ ἔσονται σοι θεοί ἔτεροι πλήν ἐμοῦ.
2. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδέ παντός ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω και ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω και ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς. Οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδέ μή λατρεύσεις αὐτοῖς.
3. Οὐ λήψει τό ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπί ματαίῳ.
4. Μνήσθητι τήν ἡμέραν τῶν Σαθθάτων ἀγιάζειν αὐτήν· ἔξ ἡμέρας ἐργᾶ και ποιήσεις πάντα τά ἔργα σου, τῇ δέ ἡμέρᾳ τῇ ἐθδόμῃ σάθθατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου.
5. Τίμα τόν πατέρα σου και τήν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται και ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπί τῆς γῆς.
6. Οὐ μοιχεύσεις.
7. Οὐ κλέψεις.
8. Οὐ φονεύσεις.
9. Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατά τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ.
10. Οὐκ ἐπιθυμήσεις . . . ὅσα τῷ πλησίον σου ἔστι.

Τά λόγια αὐτά τοῦ Θεοῦ, πού είναι γνωστά ώς **Δεκάλογος**, δόθηκαν ὑστερα στό Μωυσῆ γραμμένα πάνω σέ δύο πλάκες πέτρινες. Οι πλάκες αὐτές φυλάσσονταν σάν τό πολυτιμότερο θρησκευτικό κειμήλιο τοῦ ισραηλιτικοῦ λαοῦ μέσα στήν κιβωτό τῆς Διαθήκης, μαζί μέ μιά στάμνα μέ τό μάννα και τό ραβδί τοῦ Ἀαρών πού θλάστησε.

Σύντομη παρουσίαση τῶν ἐντολῶν. Ἀπό τίς δέκα ἐντολές τοῦ Σινᾶ

Ο Μωυσῆς παίρνει τό Νόμο ἀπό τό χέρι τοῦ Θεοῦ στό Σινά. Μικρογραφία ἀπό χειρόγραφο τοῦ 10ου αἰ. πού βρίσκεται στή βιβλιοθήκη τοῦ Βατικανοῦ.

Η διάθαση της Ἔρυθρᾶς Θάλασσας. Ψηφιδωτό στήν έκκλησία της Santa Maria Maggiore στή Ρώμη, 5ος αι.

οἱ τέσσερις πρῶτες μιλοῦν γιά τά καθήκοντά μας πρός τό Θεό. Τονίζουν ὅτι ἔνας μόνο ἀληθινός Θεός ύπαρχει, στόν ὅποιο ὅλα ὄφείλουν τήν ύπαρξή τους. Ἀπαγορεύουν τήν κατασκευή καὶ λατρεία τῶν εἰδώλων, ἐπιβάλλουν σεβασμό καὶ εὐλάβεια στό ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ὄριζουν ὅτι ἡ ἔθδομη μέρα τῆς ἔθδομάδας πρέπει νά ἀφιερώνεται στή λατρεία τοῦ Θεοῦ, μέ προσευχῇ, ψυχική ἀνανέωση, πνευματική ἀνάταση καὶ μέ ἕργα φιλανθρωπίας καὶ ἀγάπης.

Οἱ ὑπόλοιπες ἔξι ἐντολές ἀναφέρονται στίς σχέσεις μας πρός τούς ἄλλους ἀνθρώπους. Μᾶς λένε νά τιμᾶμε καὶ νά ἀγαπᾶμε τούς γονεῖς μας. Νά σεβόμαστε τήν οἰκογενειακή τιμή καὶ ὑπόληψη τῶν ἄλλων. Νά μήν ἀπλώνουμε τό χέρι μας στήν ξένη περιουσία. Νά σεβόμαστε τή ζωή τῶν

συνανθρώπων μας. Νά μή λέμε ψέματα ποτέ, ίδιαίτερα μάλιστα στά δικαστήρια, όταν πηγαίνουμε μάρτυρες. Καί νά μήν ἐπιθυμοῦμε ποτέ τά ξένα πράγματα.

Οι ἐντολές τοῦ Θεοῦ εἶχαν πάρα πολύ μεγάλη θρησκευτική καί κοινωνική σημασία καί γιά τούς Ἰσραηλίτες καί γιά όλόκληρο τόν κόσμο. Κράτησαν τούς Ἰσραηλίτες μακριά ἀπό τήν εἰδωλολατρία καί προετοίμασαν τήν ἀνθρωπότητα γιά νά δεχτεῖ ἀργότερα τή φανέρωση όλόκληρης τῆς ἀλήθειας, τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως, πού ἔκαμε ό Ἰδιος ό Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ.

KEIMENA

1. «Μωυσῆς ὁ θειότατος, δι' ἐγκρατείας τῷ Θεῷ, πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, λαλεῖν κατηξίωται. Αὐτόν, πιστοί, ζηλώσωμεν» ("Ὕμνος τοῦ Τριώδιου").

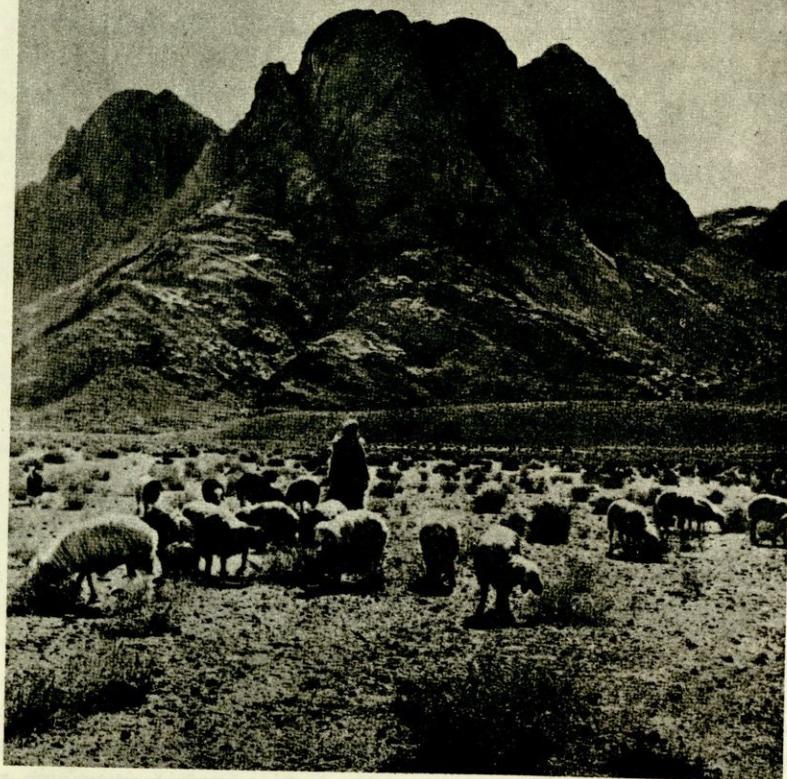
2. «Μή δή παραδώης ἡμᾶς εἰς τέλος διά τό ὄνομά Σου τό ἅγιον καί μή διασκεδάσῃς τήν διαθήκην Σου (μήν ἀθετήσεις τή συμφωνία πού ἔκαμες μαζί μας) καί μή ἀποστήσῃς τό ἔλεός Σου ἀφ' ἡμῶν, διά Ἀθραάμ τόν ἡγαπημένον ὑπό Σου καί διά Ἰσαάκ τόν δοῦλόν Σου καί Ἰσραὴλ τόν ἅγιον Σου» (Δανιήλ 3, 10-11).

14. Τό κοινωνικό περιεχόμενο τῆς μωσαϊκῆς νομοθεσίας

Η νομοθεσία τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ δέν περιορίστηκε μόνο στίς Δέκα Ἐντολές. Μετά ἀπό αύτές, ὁ Μωυσῆς ἀνέβηκε πάλι στό Σινά γιά νά πάρει ἀπό τό Θεό καί ἄλλες ἐντολές, πού ρύθμιζαν τήν κοινωνική ζωή τῶν Ἰσραηλίτων μέ κάθε λεπτομέρεια. Μέ τίς συμπληρωματικές αύτές διατάξεις ή μωσαϊκή νομοθεσία κάλυπτε ὀλες τίς κοινωνικές καί ἀστικές σχέσεις τους. Καθόριζε τόν τρόπο ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης, τό σεβασμό τῆς ζωῆς, τῆς τιμῆς καί τῆς περιουσίας τῶν ἄλλων, τή μεταχείριση τῶν δούλων καί τῶν αἰχμαλώτων, καί ρύθμιζε θέματα ἡθικῆς καί ύγειας.

Μερικές ἀπό τίς ἐντολές αύτές εἶναι ως ἔξης:

a. Οι δικαστές νά μή δέχονται μιά κατηγορία, ἀν δέν ἔχουν ἀποδείξεις. Νά μή μεροληπτοῦν σέ βάρος τῶν φτωχῶν. Νά μήν καταδικάζουν ἀθώους σέ θάνατο, οὔτε νά ἀθωώνουν ἐνόχους μέ δωροδοκίες. Νά μήν ἐπηρεάζονται ἀπό τά πρόσωπα καί νά κρίνουν δίκαια ὅλους, ὅποιοι καί ἀν εἶναι αύτοί.

Τό θεοβάδιστο "Ορος Σινά, όπου μέ τή μεσολάθηση τοῦ Μωυσῆ ἔγινε ἡ πρώτη συμφωνία (παλαιά Διαθήκη) τοῦ Θεοῦ μέ τὸν ισραηλιτικό λαό καὶ δόθηκαν οἱ δέκα ἐντολές.

8. 'Εκεῖνος πού θά σκοτώνει ἄνθρωπο νά καταδικάζεται καὶ αὐτός σε θάνατο. "Οποιος τραυματίσει ἄνθρωπο νά τοῦ πληρώσει τά ἔξοδα θεραπείας καὶ τά μεροκάματα πού ἔχασε ὁ τραυματίας ὅσον καιρό δέν μποροῦσε νά δουλέψει.

"Οποιος κλέψει μοσχάρι ἢ ἀρνί, νά πληρώνει πέντε μοσχάρια ἢ τέσσερα ἀρνιά γιά κάθε κλεμμένο. "Αν ὁ ίδιοκτήτης σκοτώσει τόν κλέφτη

τήν ὥρα πού κλέθει, είναι ἀθώος. "Αν ὅμως τόν σκοτώσει ἀργότερα, είναι ἔνοχος καὶ τιμωρεῖται μέ τάνατο.

Οἱ Ἰσραηλίτες ὅφειλαν ἀκόμα νά είναι δίκαιοι στίς μεταξύ τους συναλλαγές καὶ νά μή χρησιμοποιοῦν δυό μέτρα καὶ δυό σταθμά. Νά μή δωροδοκοῦν γιά νά πετύχουν κάτι. Νά μήν ἀδικοῦν τίς χῆρες καὶ τά ὄρφανά. Νά τιμοῦν καὶ νά σέθονται τούς γονεῖς καὶ τούς μεγαλυτέρους τους καὶ νά μήν παίρνουν τόκο ἀπό χρήματα πού δανείζουν σέ συμπατριώτες τους. "Ανκάποιος ξέπεφτε καὶ πουλιόταν σάν δούλος, δέν ἐπρεπε νά τοῦ φέρονται ὥπως φέρονταν στούς δούλους, ἀλλά νά τόν ἔχουν σάν ἐργάτη καὶ νά μήν τοῦ ἀναθέτουν βαριές δουλειές.

γ. Κάθε ἔθδομο ἔτος, πού τό ἔλεγαν Σαθβατιαῖο, καθώς καὶ κάθε πεντηκοστό, πού τό ἔλεγαν Ἰωθηλαῖο, ἡταν ὑποχρεωμένοι νά ἐλευθερώνουν τούς δούλους, νά χαρίζουν τά χρέη σ' ἐκείνους πού δέν εἶχαν νά τά πληρώσουν, νά ἀφήνουν ἀκαλλιέργητη τή γῆ γιά νά ξεκουραστεῖ καὶ νά κάνουν διάφορες φιλανθρωπίες.

δ. "Αλλες, τέλος, διατάξεις καταδίκαζαν ἐκείνους πού μετατόπιζαν τά σύνορα τῶν χωραφιῶν τους σέ βάρος τοῦ γείτονα, ἐκείνους πού χτυποῦσαν ὕπουλα τούς συνανθρώπους τους καὶ ἐκείνους πού παραπλανοῦσαν τούς τυφλούς στό δρόμο. Καὶ ὅριζαν ὅτι πρέπει, ὅταν συναντοῦν στό δρόμο ἀκόμα καὶ τό ὑποζύγιο τοῦ ἔχθροῦ τους, πού ἡταν χαμένο, νά τό πιάνουν καὶ νά τό ἐπιστρέψουν στόν ἰδιοκήτη του. "Η ἄν συναντοῦσαν στό δρόμο τό ὑποζύγιο τοῦ ἔχθροῦ τους νά ἔχει πέσει ἀπό τό πολύ φορτίο του, δέν ἐπρεπε νά τό προσπεράσουν ἀδιάφοροι, ἀλλά νά τό σηκώσουν.

Γενικά ὁ Μωσαϊκός Νόμος ὁργάνωσε τήν κοινωνική ζωή τῶν Ἰσραηλιτῶν μέ πνεῦμα δικαιοσύνης καὶ φιλανθρωπίας, ἀλλά καὶ αὐτηρότη-

‘Ο Μωσῆς κρατώντας τήν Πεντάτευχο πού ὁ Ἰδιος ἔγραψε. Τοιχογραφία τοῦ Μ. Πανσέληνου, στό Πρωτάτο τοῦ ‘Αγίου ‘Ορους, 14ος αι.

τας. "Επρεπε νά καταλάθουν ἀπό τήν ἄρχῃ οἱ συμπατριώτες τοῦ Μωυσῆ ὅτι δέν μπορούσαν νά παίζουν μέ τό Θεό· ἀντίθετα, ὑστερα ἀπό τίς τόσες εὐεργεσίες Του, εἶχαν αὐξημένες ύποχρεώσεις καὶ ἀπέναντι Του, ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι στούς συνανθρώπους τους.

'Ο Μωσαϊκός Νόμος, θέβαια, δέν ἦταν τέλειος σ' ὅλα. Εἶχε ἀτέλειεις. Οἱ Ἰσραηλίτες πού γιά πρώτη φορά ὄργανώνονταν ώς κοινωνία καὶ ώς ἔθνος, δέν ἦταν ἀκόμα σέ θέση νά καταλάθουν τόν τέλειο νόμο τῆς ἀγάπης. Αὐτόν τό νόμο θά τόν διδάξει υστερα ἀπό πολλά χρόνια ὁ Ἱδιος ὁ Υἱός καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ πρώτα προετοιμαστεῖ ἡ ἀνθρωπότητα ὀλόκληρη μέ τό Νόμο τοῦ Μωυσῆ. Γ' αὐτό βλέπουμε μέσα στίς ύπεροχες διατάξεις του νά ἐπιτρέπεται καὶ ἡ ἐκδίκηση: «'Οφθαλμόν ἀντί ὄφθαλμού, ὁδόντα ἀντί ὁδόντος, χείρα ἀντί χειρός...» ("Εξοδ. 21, 24).

Η ἀξία τῆς μωσαϊκῆς νομοθεσίας. Παρά τίς ἀτέλειεις της ὅμως, ἡ μωσαϊκή νομοθεσία ἔχει μεγάλη ἀξία. Φανέρωσε στούς Ἰσραηλίτες τό θέλημα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ προετοίμασε τήν ἀνθρωπότητα νά δεχτεῖ ὀλόκληρη τήν ἀλήθεια. Η μεγάλη ἀξία της φαίνεται καλύτερα ἀν τήν συγκρίνουμε μέ τίς νομοθεσίες τῶν ἄλλων λαῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Καμιά ἀπό αὐτές δέν εἶχε τόσες εὐεργετικές διατάξεις γιά τούς φτωχούς, τούς ξένους, τούς δούλους, τά ὄρφανά καὶ τίς χῆρες. Γ' αὐτό ἀκόμα καὶ σήμερα, πολλές ἀπό τίς διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου διατηροῦν τήν ἀξία τους. Αὐτό ἦταν φυσικό, αφοῦ ἡ μωσαϊκή νομοθεσία ἦταν «Θεοδίδακτη».

KEIMENA

1. «'Ο Νόμος τοῦ Κυρίου ἄμωμος, ἐπιστρέψων ψυχάς· ἡ μαρτυρία Κυρίου πιστή, σοφίζουσα νήπια. Τά δικαιώματα Κυρίου εὐθέα, εὐφραίνοντα καρδίαν· ἡ ἐντολή Κυρίου τηλαυγής, φωτίζουσα ὄφθαλμούς... Καὶ ἔσονται εἰς εὐδοκίαν τά λόγια τοῦ στόματός μου καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου ἐνώπιόν σου διά παντός, Κύριε, βοηθέ μου καὶ λύτρωτά μου (Ψαλμ. 18, 8-15).

2. «Γιατί τίμησε τό Σάββατο μέ τήν ἄργια; "Οπως ὁ Θεός ἀναπαύτηκε τήν ἔθδομη μέρα τῆς δημιουργίας, ἐπρεπε καὶ ὁ ἀνθρωπός νά ἀφιερώσει μία μέρα στό Θεό, γιά νά δηλώσει ὅτι ὅλος ὁ χρόνος ἀνήκει σ' Ἐκείνον. Διδάξει ἐπίσης μέ αὐτό στόν ισραηλιτικό λαό τή φιλανθρωπία, ὅρισε τό Σάββατο γιά νά ἀναπαύεται ὁ δούλος σου, ἡ δούλη σου, τό βόδι σου καὶ τό ὑποζύγιό σου καὶ ὁ φιλοξενούμενός σου» (Θεοδώρητος).

Δ 15. Ο Δαθίδ καὶ οἱ Ψαλμοί

‘Ο Δαθίδ – Ἡ κλήση καὶ ἡ ζωὴ του.’ Υστερα ἀπό σαράντα χρόνων περιπλάνηση, οἱ Ἰσραηλίτες ἐγκαταστάθηκαν στὴ γῆ τῶν πατέρων τους, τῇ Χαναάν. Τό Μωυσῆ, μετά τὸ θάνατό του, τὸν διαδέχτηκε ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναοῦ, καὶ αὐτὸν πάλι μιὰ σειρά ἀπό ἀληθινά μεγάλους ἄντρες, πού ὁ Θεός ἀναδείκνυε στὶς δύσκολες στιγμές γιὰ νά βοηθήσουν τὸ λαό Του. Οἱ ἄντρες αὐτοὶ λέγονταν Κριτές. Τελευταῖος κριτής τοῦ Ἰσραὴλ ἦταν ὁ Σαμουήλ γέρασε, οἱ Ἰσραηλίτες τοῦ ζήτησαν νά τούς χρίσει βασιλιά, ὅπως εἶχαν τότε καὶ οἱ γύρω λαοί. Μάταια ὁ Σαμουήλ προστάθησε νά τούς πείσει νά ἀλλάξουν γνώμη, μιλώντας τους γιὰ τὰ δεινὰ τῆς βασιλείας. Μπροστά στὴν ἐπιμονή τους ύποχώρησε καὶ ἔχρισε βασιλιά τοῦ Ἰσραὴλ τό Σαούλ.

‘Ο Σαούλ ἦταν γενναῖος πολεμιστής καὶ χάρισε πολλές νίκες στούς Ἰσραηλίτες. Οἱ νίκες του ὅμως αὐτές τὸν γέμισαν ἐγωισμό καὶ τὸν ἔκαμαν νά ξεχάσει τὸ Θεό καὶ τὸ νόμο Του. Γι’ αὐτό ὁ Σαμουήλ τὸν ἀποκήρυξε καὶ μέ ἐντολή τοῦ Θεοῦ ἔχρισε κρυφά στὴ Βηθλεέμ βασιλιά τὸν νεώτερο γιό τοῦ Ἰεσσαί, τό Δαθίδ.

‘Ο Δαθίδ ὡς τότε ζοῦσε ἀπλή ποιμενική ζωὴ. Μέσα στὸν καθαρό ἀέρα καὶ στὴν ἀγνή φύση τῆς Βηθλεέμ προετοιμάστηκε σωματικά καὶ ψυχικά γιὰ τὸ ύψηλό ἀξίωμα πού τοῦ προόριζε ὁ Θεός. Λίγο μετά τὴ χρίση του ἀπό τὸ Σαμουήλ, ὁ Δαθίδ βρέθηκε στὴν αὐλή τοῦ Σαούλ, γιὰ νά τὸν ψυχαγωγεῖ σὲ ὥρες μελαγχολίας μέ τὸ ψαλτήρι του. ‘Ως ἀκόλουθος τοῦ Σαούλ, συνδέθηκε μέ δυνατή φιλία μέ τὸ γιό του Ἰωνάθαν, ἀντιμετώπισε καὶ νίκησε τὸ Φιλισταῖο γίγαντα Γολιάθ, καὶ ἔγινε πολὺ ἀγαπητός στὸ λαό. Αὐτό ὅμως ἔκαμε τὸ Σαούλ νά τὸν φθονήσει καὶ νά θέλει νά τὸν σκοτώσει. ‘Ο Δαθίδ καὶ στὴν περίπτωση αὐτή ἔδειξε τὴ μεγαλοψυχία του καὶ τὴ μεγάλη πίστη του στὸ Θεό, καὶ ἐνῶ κάποτε τοῦ δόθηκε ἡ εὐκαιρία νά σκοτώσει αὐτός τὸ Σαούλ, δέν τό ἔκαμε.

Σέ μιὰ μάχη μέ τοὺς Φιλισταίους, τέλος, πάνω στὰ βουνά τῆς Γελούνε, ὁ Σαούλ καὶ οἱ τρεῖς γιοί του βρῆκαν τὸ θάνατο. ‘Ο Δαθίδ λυπήθηκε βαθιά ὅταν τὸ ἔμαθε καὶ θρήνησε εἰλικρινά τὸ χαμό τους. ‘Υστερα χρίστηκε καὶ ἐπίσημα βασιλιάς, μόνο τῆς Ἰουδαίας στὴν ἀρχή, καὶ ἔπειτα ἀπό ἑφτά χρόνια καὶ τῶν ἄλλων φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ.

‘Ως βασιλιάς ὁ Δαθίδ νίκησε ὄλους τούς ἔχθρούς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ ἀπλωσε τὰ σύνορα τοῦ κράτους του ἀπό τὴ Μεσόγειο ὡς τὸν Εύφρατη. ‘Έκαμε πρωτεύουσά του τὴν Ἱερουσαλήμ πού ἔξελίχτηκε σέ

Δαθίδ καὶ Γολιάθ. Μικρογραφία ἀπό Ψαλτήρι τοῦ 13ου αἰ. πού βρίσκεται στή Μονή Διονυσίου τοῦ Ἀγίου Ὄρους.

‘Ο βασιλιάς Δαβίδ ἐλέγχεται ἀπό τὸν προφήτη Νάθαν καὶ μετανοεῖ. Στό ἀπάνω μέρος τῆς εἰκόνας ἡ μετάνοια εἰκονίζεται προσωποποιημένη. Μικρογραφία ἀπό χειρόγραφο Ψαλτήρι τοῦ 10ου αἰ. πού βρίσκεται στήν Εθν. Βιβλιοθήκη τοῦ Παρισιοῦ.

μεγάλο ἐθνικό καὶ θρησκευτικό κέντρο^{τοῦ} Ἰσραήλ. Μετέφερε ἐκεῖ τὴν Κιβωτό τῆς Διαθήκης καὶ θέλησε νά οἰκοδομήσει μεγαλόπρεπο ναό, γιά νά τὴν τοποθετήσει μέσα. ‘Ο Θεός ὅμως δέν τοῦ τὸ ἐπέτρεψε, ἐπειδὴ ὁ Δαβίδ, παρ’ ὅλη του τὴν πίστη, ἔπεισε σέ βαρύ ἀμάρτημα, στά κατοπινά χρόνια. Γιά τό ἀμάρτημα αὐτό, ὁ Θεός ἔστειλε τὸν προφήτη Νάθαν νά τὸν ἐλέγξει αὐστηρά. ‘Ο Δαβίδ συναισθάνθηκε τὴν ἀμαρτίᾳ·του, μετάνιωσε εἰλικρινά γι’ αὐτό καὶ ζήτησε μέ ταπείνωση τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. ~~Καρπός τῆς μετάνοιας του είναι ὁ τόσο γνωστός 50ος ψαλμός (‘Ἐλέησόν με, ὁ Θεός, κατά τό μέγα ἔλεος Σου . . .’).~~

Ο Δαθίδ βασίλεψε σαράντα χρόνια. Στίς μέρες του τό ισραηλιτικό κράτος γνώρισε πραγματικό μεγαλεῖο καὶ δόξα. Τό ὄνομά του, στήν καρδιά τῶν Ἰσραηλιτῶν, συνδέθηκε μέ τις λαμπρές σελίδες τῆς ιστορίας τους καὶ μὲ τὴν ἀκλόνητη πεποίθηση, ὅτι ἀπὸ τῇ γενειά του θά καταγόταν ὁ Μεσσίας.

Τό μεσσιανικό περιεχόμενο καὶ ἡ ἀξία τῶν ψαλμῶν. Ο Δαθίδ μᾶς ἔφησε καὶ ποιήματα ἀπαράμιλλα. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τούς 150 ψαλμούς τῆς Π.Δ., πού ἀκόμα καὶ σήμερα διαβάζονται καὶ ψάλλονται καθημερινά στὶς ἐκκλησίες μας, εἰναι ἔργα δικά του. Μέσα σ' αὐτούς ὁ Δαθίδ ἀφήνει νά ξεχειλίσει ἡ μεγάλη πίστη καὶ ἡ θερμή ἀγάπη καὶ ἐμπιστοσύνη του πρός τό Θεό, ἀλλά καὶ ὁ πόνος, ἡ ἀγωνία, ἡ θλίψη, ἡ μετάνοια, ἡ ἐξομολόγηση, ἡ χαρά κι ἡ ἐλπίδα του.

Ανάμεσα στό πλήθος τῶν ψαλμῶν ξεχωριστή θέση καὶ σημασία

κατέχουν ἐκεῖνοι πού μιλοῦν γιά τό Μεσσία. Τέτοιοι εἰναι ὁ 2ος, ὁ 15ος, ὁ 21ος, ὁ 44ος, ὁ 71ος καὶ ὁ 109ος κυρίως, ἀλλά καὶ σ' ὅλους τούς ἄλλους ύπαρχουν διάσπαρτες μεσσιανικές πληροφορίες καὶ προρρήσεις. Μέσα σ' αὐτούς τούς ψαλμούς ὁ Δαθίδ, μέ τὴν λεπτή προφητική διορατικότητά του, μᾶς δίνει καθαρή καὶ ὀλόζωντανη τὴν εἰκόνα τοῦ Μεσσία. Τόν παρουσιάζει ὡς ἀπόγονό του, βασιλιά αἰώνιο καὶ θριαμβευτή, πού θά βασιλεύει μέ δικαιοσύνη καὶ ἀλήθεια. Θά ἐκδηλώνει ἐνδιαφέρον γιά τούς φτωχούς. Θά εἰναι Γίος τοῦ Θεοῦ, γεννημένος ἀπό τὸν Πατέρα. Θά ὀνομάζεται Θεός, Κύριος καὶ Δυνατός. Θά ύποστεῖ φρικτά παθήματα, χλευασμούς καὶ καταφρόνηση. Θά τρυπηθοῦν τά χέρια καὶ

Ο Προφητάνας (προφήτης καὶ βασιλιάς) Δαθίδ. Μικρογραφία ἀπό μουσικό χειρόγραφο τοῦ 17ου αι. στή Μονή Ξενοφώντα τοῦ Ἀγίου "Ορους".

Ο Δαβίδ ως Ὄρφεας παίζει τό Ψαλτήρι του. Πίσω του ή Μελωδία καιί δεξιά κάτω τό «ὅρος» Βηθλεέμ, ἀλληγορικά ζωγραφισμένα. Μπροστά διάφορα ζῶα παρακολουθοῦν ἡρεμα τή μουσική. Μικρογραφία τοῦ 9ου αἰ. πού βρίσκεται στήν Ἐθν. Βιβλιοθήκη τοῦ Παρισιοῦ.

τά πόδια του. Θά μοιραστοῦν μέ κλῆρο τά ροῦχα του. Θά ἐγκαταλειφθεῖ τήν ὥρα τοῦ πάθους καιί ἀπό αὐτόν τό Θεό. Θά θγεῖ ἔνδοξες ἀπό τόν τάφο καιί θά σώσει τόν κόσμο. Θά ίδρυσει βασιλεία αιώνια. Θά καθίσει «ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρός», θά ύποταχθοῦν ἔνας-ἔνας οἱ ἔχθροί του κάτω ἀπό τά πόδια του καιί θά λατρεύεται αιώνια.

Μέ ολα αύτά καί ἔνα σωρό ἄλλες ἔμμεσες πληροφορίες πού μᾶς δίνουν οἱ ψαλμοί, σχηματίζουμε σαφή τή μορφή τοῦ Ἐρχόμενου καὶ Προσδοκώμενου Μεσσία.

Οἱ ψαλμοί τοῦ Δαθίδ μέ τό ποικίλο περιεχόμενό τους, μέ τόν πλοῦτο τῶν συναισθημάτων καὶ διδαγμάτων τους, μέ τή λογοτεχνική ὄμορφιά καὶ τό λυρισμό τους, μέ τή θερμή πίστη πού εἶναι διάχυτη σ' ὅλους τούς στίχους τους, μᾶς ἀνυψώνουν πνευματικά καὶ μᾶς φέρνουν σέ στενή ἐπικοινωνία μέ τό Θεό. Γιά τούς λόγους αύτούς οἱ ψαλμοί κατέχουν ἐντελῶς ξεχωριστή θέση στήν παγκόσμια ποίηση.

KEIMENA

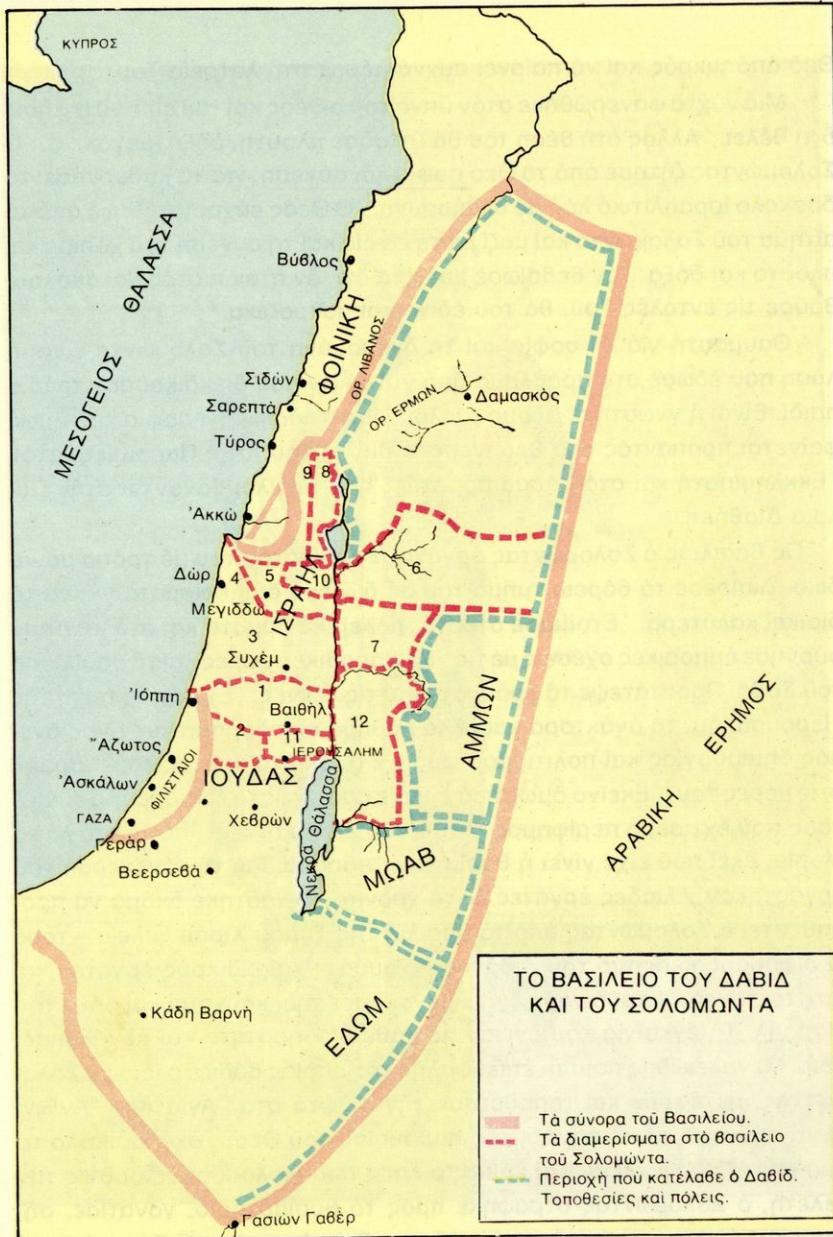
1. Κύριος ποιμάνει με καί οὐδέν με ὑστερήσει. Εἰς τόπον χλόης ἐκεῖ με κατεσκήνωσεν, ἐπί ὅδατος ἀναπαύσεως ἔξεθρεψέ με. Τήν ψυχήν μου ἐπέστρεψεν. Ὁδήγησέ με ἐπί τρίθους δικαιοσύνης ἔνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ἐάν γάρ καὶ πορευθῶ ἐν μέσῳ σκιᾶς θανάτου, οὐ φοβηθήσομαι κακά, ὅτι σύ μετ' ἐμοῦ εἴ . . . (Ψαλμ. 22, 1-4).

2. Γεύσασθε καὶ ἰδετε ὅτι χρηστός ὁ Κύριος· μακάριος ἀνήρ, ὃς ἐλπίζει ἐπ' αὐτόν. Ἐγγύς Κύριος τοῖς συντετριμμένοις τήν καρδίαν καὶ τούς ταπεινούς τῷ πνεύματι σώσει . . . (Ψαλμ. 33, 9 καὶ 19).

3. Εὐλόγει, ἡ ψυχή μου, τόν Κύριον καὶ μῆ ἐπιλανθάνου πάσας τάς ἀνταποδόσεις αὐτοῦ· τόν εὐιλατεύοντα πάσας τάς ἀνομίας σου, τόν ἴωμενον πάσας τάς νόσους σου· τόν λυτρούμενον ἐκ φθορᾶς τήν ζωήν σου, τόν στεφανοῦντά σε ἐν ἐλείᾳ καί οἰκτιρμοῖς. . . Οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ Κύριος, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος· οὐκ εἰς τέλος ὀργισθήσεται, οὐδέ εἰς τόν αἰῶνα μηνιεῖ. . . Καθώς οἰκτείρει πατήρ υἱούς, ψήκτείρησε Κύριος τούς φοβουμένους αὐτόν, ὅτι αὐτός ἔγνω τό πλάσμα ἡμῶν, ἐμνήσθη ὅτι χοῦς ἐσμεν. . . Τό δέ ἐλεος τοῦ Κυρίου ἀπό τοῦ αἰῶνος καὶ ἔως τοῦ αἰῶνος ἐπί τούς φοβουμένους αὐτόν, καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἐπί υἱοῖς υἱῶν τοῖς φυλάσσουσι τήν διαθήκην αὐτοῦ καὶ μεμνημένοις τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι αὐτάς . . . (Ψαλμ. 102, 2-18).

16. Ὁ σοφός Σολομώντας καὶ ὁ ναός

Ἡ σοφία τοῦ Σολομώντα καὶ τό ἔργο του. Τό Δαθίδ διαδέχτηκε στό θρόνο ὁ γιός του Σολομώντας, πού ἔμεινε στήν ίστορία ὡς βασιλιάς σοφός, πλούσιος καὶ δίκαιος. Ἔγινε βασιλιάς δώδεκά μόλις χρονῶν. Τό παράδειγμα καὶ οἱ συμβουλές τοῦ πατέρα του, τόν ἔκαμαν νά ἀγαπάει τό

Η έκταση τοῦ ισραηλιτικοῦ κράτους στήν ἐποχῇ τοῦ Δαθίδ καὶ τοῦ Σολομώντα.

Θεό ἀπό μικρός καί νά παίρνει συχνά μέρος στή λατρεία Του.

Μιά νύχτα φανερώθηκε στόν ύπνο του ὁ Θεός καί τοῦ εἶπε νά ζητήσει ὅ, τι θέλει. "Ἄλλος στή θέση του θά ζητοῦσε πλούτη, δόξα, μεγαλεῖα. Ὁ Σολομώντας ζήτησε ἀπό τό Θεό σοφία καί σύνεση, γιά νά κυβερνήσει τό δύσκολο Ἰσραηλιτικό λαό μέ δικαιοσύνη. Ὁ Θεός εύχαριστήθηκε ἀπό τό αἴτημα τοῦ Σολομώντα καί μαζί μέ τή σοφία καί τή σύνεση τοῦ χάρισε καί πλοῦτο καί δόξα. Τόν βεθαίωσε μάλιστα ὅτι, ἂν ἦταν πιστός καί ἀκολουθοῦσε τίς ἐντολές Του, θά τοῦ ἔδινε καί μακροζωία. /

Θαυμαστή γιά τή σοφία καί τή δικαιοσύνη τοῦ Σολομώντα είναι ἡ λύση πού ἔδωσε στό πρόβλημα δυό γυναικῶν πού διεκδικοῦσαν τό ἵδιο παιδί. Είναι ἡ γνωστή σ' ὅλους «σολομώντεια λύση». Ἡ σοφία του ὅμως φαίνεται προπαντός στά θεόπνευστα βιθλία του, στίς Παροιμίες, στόν Ἑκκλησιαστή καί στό Ἀσμα ἀσμάτων, πού περιλαμβάνονται στήν Παλαιά Διαθήκη.

Ως βασιλιάς ὁ Σολομώντας ὄργάνωσε τό κράτος του μέ τρόπο μοναδικό. Διαίρεσε τό βόρειο τμῆμα του σέ δώδεκα διαμερίσματα γιά νά τό διοικεῖ καλύτερα. Ἔτοίμασε στρατό, πολεμικά ἄρματα καί στόλο. Δημιούργησε ἐμπορικές σχέσεις μέ τίς γύρω ἀραβικές χῶρες καί τή βασίλισσα τοῦ Σαβά. Προστάτεψε τά γράμματα καί τίς τέχνες. Ἐχτισε τά τείχη τῆς Ἱερουσαλήμ, τά ἀνάκτορα καί ἄλλα λαμπρά οἰκοδομήματα. "Ενας ἀνεμος δῆμιουργίας καί πολιτισμοῦ φύσης σ' ὅλο τό κράτος τοῦ Ἰσραὴλ στίς μέρες του. Ἐκεῖνο ὅμως πού ἔμεινε πασίγνωστο ἔως σήμερα είναι ὁ ναός πού ἔχτισε, ὁ περίφημος «Ναός τοῦ Σολομώντος», πάνω στό λόφο Μορία, ἐκεῖ πού είχε γίνει ἡ θυσία τοῦ Ἀθραάμ. Γιά τήν ἀνέγερσή του ἐργάστηκαν χιλιάδες ἐργάτες ἑφτά χρόνια. Χρειάστηκε ἀκόμα νά προμηθευτεῖ ὁ Σολομώντας ἀπό τό βασιλιά τῆς Τύρου Χιράμ ξυλεία – τούς περίφημους κέδρους τοῦ Λιβάνου – χρυσάφι καί εἰδικούς ἐργάτες καί ἀρχιτέκτονες. "Ετσι ὁ ναός ἔγινε μεγαλοπρεπής, καύχημα καί δόξα τοῦ Ἰσραὴλ. Τά ἐγκαίνιά του ἔγιναν μέ κάθε ἐπισημότητα καί μεγαλοπρεπεια. Μεγαλειώδης πομπή, ἐπικεφαλῆς τῆς ὁποίας θάδιζε ὁ ἵδιος ὁ Σολομώντας, μετέφερε καί τοποθέτησε τήν Κιθωτό στά "Αγια τῶν Ἀγίων. "Ενα σύννεφο τότε, σημάδι τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ, σκέπασε ὅλο τό ναό καί τό γύρω χῶρο. Καί καθώς ὁ λαός παρακολουθοῦσε ὅρθιος τήν τελετή, ὁ Σολομώντας στράφηκε πρός τό θυσιαστήριο, γονάτισε, σήκωσε τά χέρια του στόν οὐρανό καί ἔκαμε θερμή προσευχή. Εύχαριστησε τό Θεό πού τόν ἀξίωσε νά φέρει σέ αἰσιο πέρας τό ἔργο πού είχε

‘Ο προφήτης καὶ βασιλιάς Σολομώντας. Μικρογραφία ἀπό Ψαλτήρι τοῦ 14ου αἰ.
πού βρίσκεται στή Μονή Διονυσίου τοῦ Ἀγίου Ὄρους.

ποθήσει ό πατέρας του, Τόν παρακάλεσε νά μήν ἐγκαταλείψει τό λαό Του καί Τοῦ πρόσφερε τό ναού γιά κατοικία Του μέ τά ἔξης μετριόφρονα λόγια: «ἀφοῦ ὀλόκληρος ὁ οὐρανός καί οἱ ἀπέραντες ἐκτάσεις του δέν εἶναι ἀρκετές γιά νά Σέ χωρέσουν, πῶς εἶναι δυνατό νά κατοικήσεις στό ναό αὐτό πού ἔχτισα στό ὄνομά Σου;» (Γ' Βασ. 8, 27). "Επειτα σηκώθηκε καί ἄρχισαν οι θυσίες ἀναρίθμητων ζώων, πού κράτησαν ἑφτά μέρες.

‘Ο ναός τοῦ Σολομώντα ὡς πρότυπο τοῦ χριστιανικοῦ ναοῦ. "Οπως ὅλα τά γεγονότα καί τά πρόσωπα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἔτσι καί ὁ Ναός τοῦ Σολομώντα ἀποτελοῦσε πρότυπο τοῦ χριστιανικοῦ ναοῦ. Ἡταν χωρισμένος σέ δυό κύρια μέρη, τά "Αγια καί τά "Αγια τῶν 'Αγιων, καί είχε ἔνα μικρό προθάλαμο. Ἀπλή σύγκριση τῶν μερῶν του μέ τίς δικές μας ἐκκλησίες δείχνει τήν ἀντιστοιχία πού ύπάρχει μεταξύ τους:

Ναός τοῦ Σολομώντα

Προθάλαμος

"Αγια

"Αγια 'Αγιών

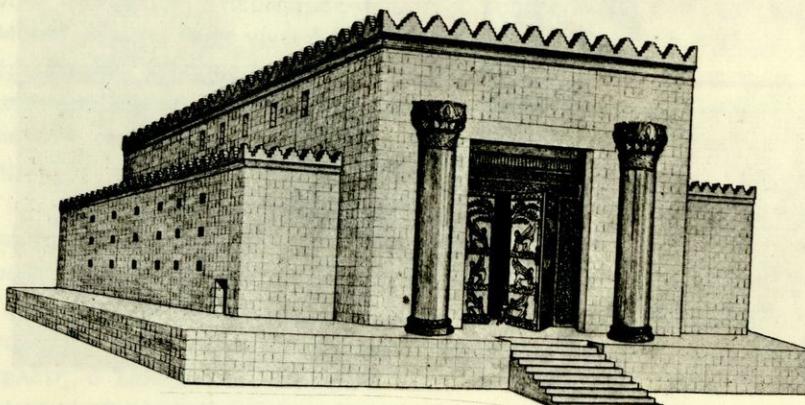
Χριστιανικός ναός

Νάρθηκας

Κυρίως Ναός

'Ιερό Βῆμα

Τά δύο μέρη τοῦ ναοῦ χωρίζονταν μέ βαρύτιμο καταπέτασμα. Κανείς δέν ἐπιτρεπόταν νά μπει στά "Αγια τῶν 'Αγιών. Ἡταν ὁ πιό ιερός χῶρος τοῦ ναοῦ. Μόνο ό μέγας Ἀρχιερέας ἔμπαινε ἐκεῖ μιά φορά τό χρόνο, στή γιορτή τοῦ 'Εξιλασμοῦ. Ἐκεῖ μέσα τοποθετήθηκε ἡ Κιβωτός τῆς

Αναπαράσταση τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομώντα ἀπό τούς Albright καὶ Wright.

Διαθήκης, πού τή σκέπαζαν δυό χρυσά Χερουβείμ μέ τίς φτερούγες τους.

Στά "Αγια τοποθετήθηκε μιά έφταφωτη λυχνία, ἕνα θυσιαστήριο γιά τήν προσφορά τοῦ θυμιάματος καὶ ἡ τράπεζα τῆς προθέσεως. "Εξω, στήν αὐλὴ τοῦ ναοῦ ύπηρχαν: τό μεγάλο «Θυσιαστήριο τῶν ὄλοκαυτωμάτων» γιά τίς θυσίες καὶ λουτήρες γιά τίς καθάρσεις.

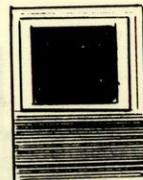
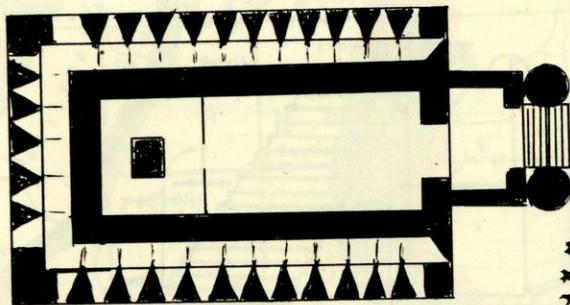
Οι θυσίες καὶ οἱ γιορτές. Μαζί μέ τίς ἄλλες ἐντολές, ὁ Θεός εἶχε δώσει στό Μωυσῆ καὶ ὀδηγίες γιά τόν τρόπο μέ τόν ὅποιο ἔπρεπε νά γίνεται ἡ λατρεία Του. Ἀργότερα, ὅταν οἱ Ἰσραηλίτες ἐγκαταστάθηκαν στή Χαναάν, ἡ λατρεία αὐτή πλουτίστηκε καὶ πῆρε ξέχωρη θέση στή ζωή τους.

Οι θυσίες. Κυριότερη πράξη τῆς λατρείας τοῦ Ἰσραὴλ ἀποτελοῦσαν οἱ θυσίες, μέ τίς ὅποιες οἱ Ἰσραηλίτες πρόσφεραν ἕνα μέρος ἀπό τά ἀγαθά τους στό Θεό, γιά νά Τόν εύχαριστήσουν καὶ νά ζητήσουν τό ἔλεός Του. Οἱ θυσίες ἦταν αἵματηρές καὶ ἀναίμακτες.

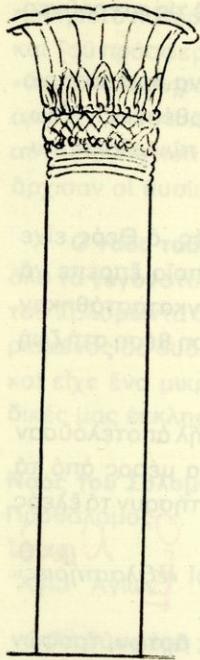
1. Αἵματηρές θυσίες ἦταν: τά «όλοκαυτώματα», οἱ «ξιλαστήριες» καὶ οἱ «εἰρηνικές».

2. Οι ἀναίμακτες θυσίες ἦταν προσφορές καρπῶν, ἄρτων, τροφῶν καὶ θυμιάματος.

Οἱ θυσίες τῶν Ἰσραηλίτων ἦταν ἀτελεῖς καὶ προεικόνιζαν τήν τέλεια σταυρική θυσία τοῦ Χριστοῦ, ἀπό τήν ὅποια καὶ καταργήθηκαν.

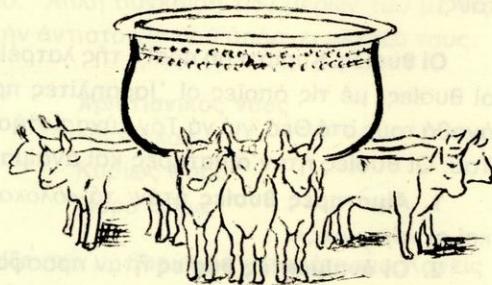

Κάτοψη τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομώντα.

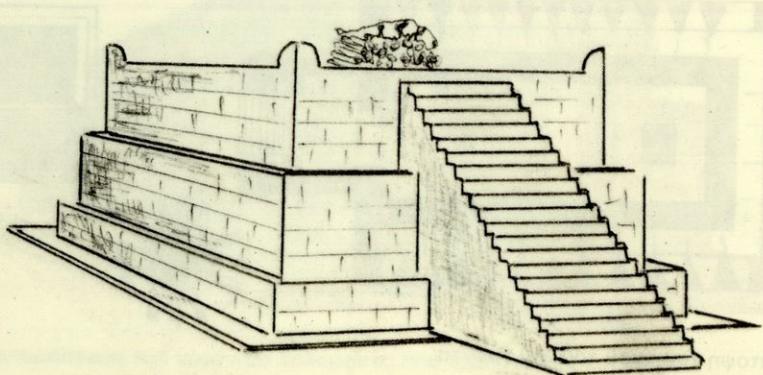

Ο στύλος τοῦ Αἰλάμ. Μιά ἀπό τίς κολόνες πού
ύπηρχαν στήν εἴσοδο τοῦ ναοῦ.

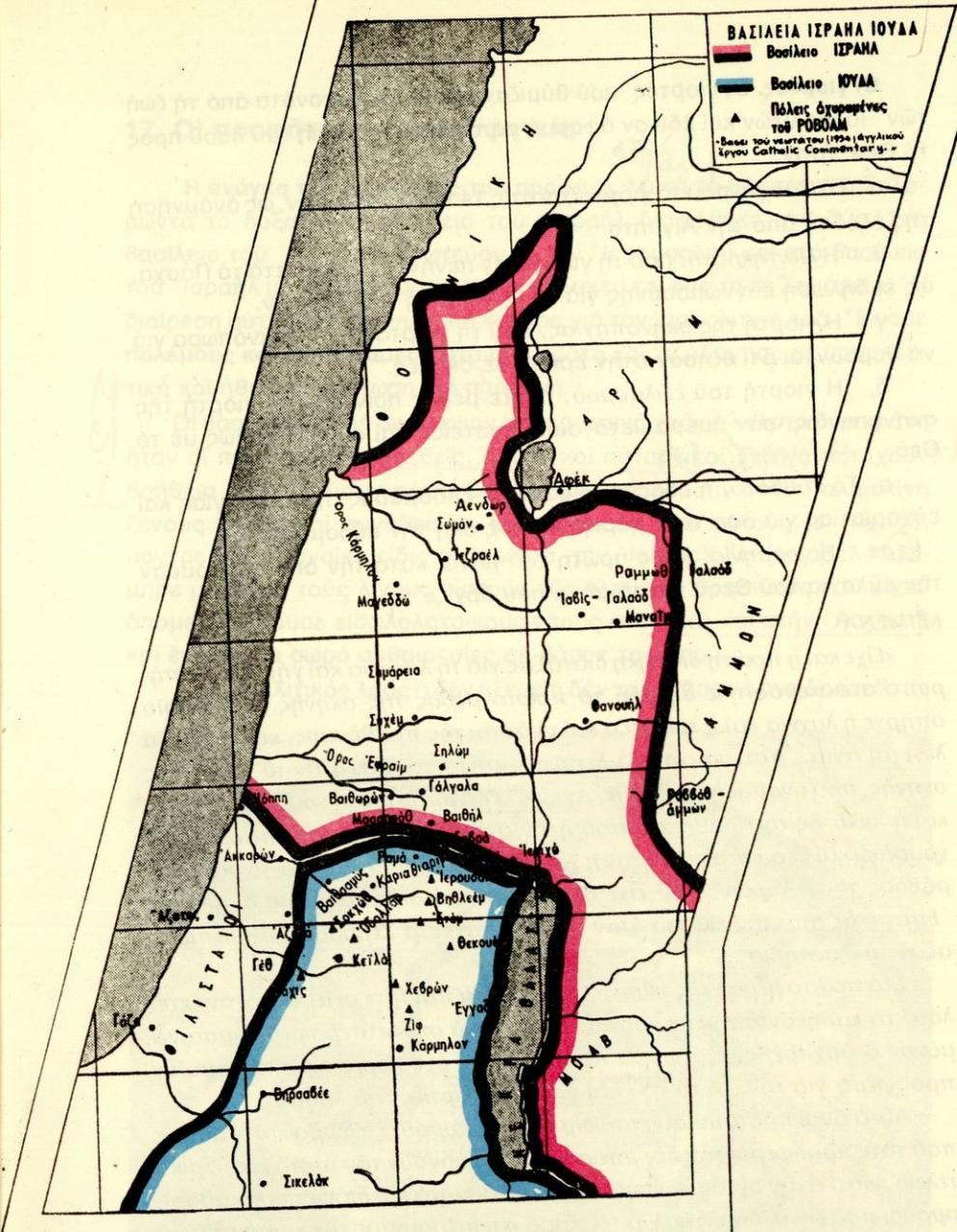
Η χάλκινη θάλασσα τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομώντα.

Τό θυσιαστήριο τῶν Ὀλοκαυτωμάτων.

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΙΣΡΑΗΛ ΙΟΥΔΑ
 Βασίλειο ΙΣΡΑΗΛ
 Βασίλειο ΙΟΥΔΑ
 Πόλεις δημοπράτης
 τοῦ ΡΟΒΩΑΜ
 -Βασιλεῖον του νεωτέρων (1995) απόγονού
 ἑρου Catholic Commentator.-

Χάρτης τῆς Παλαιοτίνης μετά τή διαιρέση της σέ δυο βασίλεια: τό βασίλειο τοῦ Ιούδα καὶ τό βασίλειο τοῦ Ἰσραήλ.

Οι γιορτές. Οι γιορτές, πού θύμιζαν σπουδαῖα γεγονότα ἀπό τή ζωή τῶν Ἰσραηλίτων καὶ ἔδιναν ἀφορμή νά τονωθεῖ ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ πρός τό Θεό, ἡταν:

a. Τό Πάσχα, πού τό γιόρταζαν στίς 14 τοῦ μήνα Νισάν, ώς ἀνάμνηση τῆς ἔξόδου ἀπό τήν Αἴγυπτο.

b. Ἡ Πεντηκοστή, πού τή γιόρταζαν πενήντα μέρες μετά τό Πάσχα, ώς ἐκδήλωση εὐγνωμοσύνης γιά τή συγκομιδή τῶν καρπῶν.

γ. Ἡ γιορτή τῆς σκηνοπηγίας, πού τή γιόρταζαν τό φθινόπωρο γιά νά θυμοῦνται ὅτι ἔζησαν στήν ἔρημο σέ σκηνές.

δ. Ἡ γιορτή τοῦ ἔξιλασμοῦ, πέντε μέρες πρίν ἀπό τή γιορτή τῆς σκηνοπηγίας, σάν ήμέρα μετάνοιας, νηστείας καί συμφιλιώσεως μέ τό Θεό.

ε. Τό Σάββατο, ἡ ἔθδομη μέρα κάθε ἔθδομάδας, ήμέρα ἀργίας καί εύχαριστίας γιά ὅσα τούς χάριζε ὁ Θεός ὅλη τήν ἔθδομάδα. Καί

⑥στ. Ἡ νουμηνία, κάθε πρώτη τοῦ μήνα, κατά τήν ὅποια ζητοῦσαν τήν εύλογία τοῦ Θεοῦ γιά τό μήνα πού ἄρχιζε.

KEIMENA

«Ἔιχε καὶ ἡ πρώτη διαθήκη διατάξεις γιά τή λατρεία καί γήινο ἀγιαστήριο. Κατασκευάστηκε δηλαδή τό πρώτο μέρος τῆς σκηνῆς, στό ὅποιο ὑπῆρχε ἡ λυχνία καί ἡ τράπεζα καί οἱ ὄρτοι τῆς προθέσεως, καί τό ὅποιο λέγεται ἄγια. "Υστερα ἀπό τό δεύτερο καταπέτασμα, ἡταν τό μέρος τῆς σκηνῆς, πού ὀνομαζόταν "Αγια' Αγίων. Ἐκεῖ ὑπῆρχε ἔνα χρυσό θυμιατήρι καί ἡ κιβωτός τῆς διαθήκης, πού ἡταν ἀπό ὅλα τά μέρη σκεπασμένη μέ χρυσάφι καί μέσα σ' αὐτήν ἡταν ἡ χρυσή στάμνα, πού περιεῖχε τό μάννα, ἡ ράθδος τοῦ 'Ααρών, πού ἔιχε βλαστήσει, καί οἱ πλάκες τῆς διαθήκης. Ἐπάνω δέ ἀπό τήν κιβωτό ἡταν ἀπαστράπτοντα Χερουθείμ πού ἐπισκίαζαν τό ἰλαστήριο...»

Στό πρώτο μέρος τῆς σκηνῆς εἰσέρχονται πάντοτε οἱ ἱερεῖς, ὅταν ἐκτελοῦν τά καθήκοντα τῆς ὑπηρεσίας τους, ἀλλά στό δεύτερο μέρος μπαίνει μόνον ὁ ἀρχιερέας, μιά φορά τό χρόνο, καί ὅχι χωρίς αἷμα, τό ὅποιον προσφέρει γιά τόν ἔαυτό του καί γιά τίς ἀμαρτίες τοῦ λαοῦ...

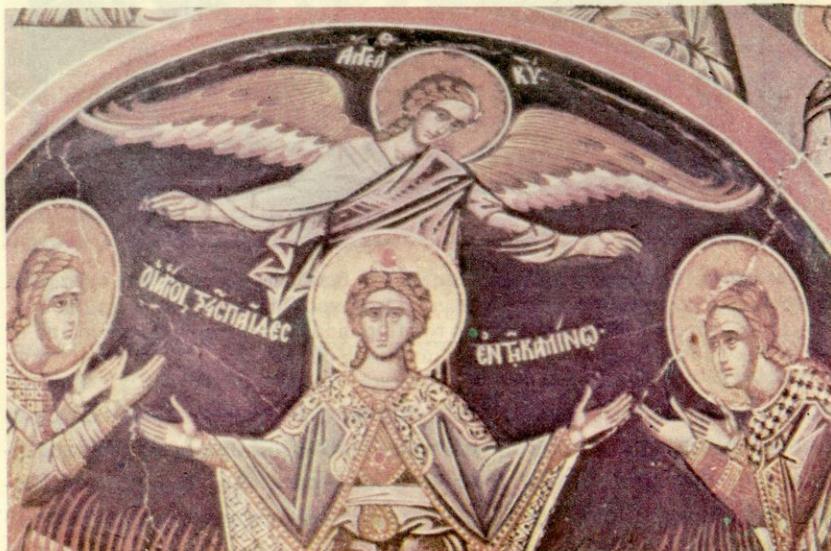
Αὐτά είναι προτυπώσεις τοῦ σημερινοῦ καιροῦ. Τά δώρα καί οἱ θυσίες πού τότε προσφέρονταν δέν μπορούσαν νά κάνουν τόν πιστό ἐσωτερικά τέλειο, γιατί είχαν σχέση μόνο μέ φαγητά καί ποτά καί διάφορους καθαρισμούς, πού είναι διατάξεις γιά τό σῶμα καί ισχύουν ώς τόν καιρό πού θά διορθωθοῦν» ('Εθρ. 9, 1-10).

17. Οι προφήτες – Ἡ προφητεία

Ἡ ἀνάγκη τῆς παρουσίας τοῦ προφήτη. Μετά τό θάνατο τοῦ Σολομώντα τό δοξασμένο βασίλειο τοῦ Ἰσραὴλ διαιρέθηκε στά δύο. Στό βασίλειο τοῦ Ἰούδα μέ πρωτεύουσα τήν Ἱερουσαλήμ καί στό βασίλειο τοῦ Ἰσραὴλ μέ πρωτεύουσα ἀρχικά τήν Συχέμ καί ἐπειτά τη Σαμάρεια. Ἡ διαιρέση αὐτή ἦταν πραγματική κατάρα γιά τόν ισραηλιτικό λαό. Ἐφερε πολέμους καί μίση ἀνάμεσα στά δύο κράτη καί τά ὁδήγησε σέ θρησκευτική καί ἡθική κατάπτωση καί παρακμή.

Οι βασιλιάδες πού βασίλεψαν στά κατοπινά χρόνια καί στά δύο κράτη ἦταν οι περισσότεροι ἀσεθεῖς, ἄδικοι καί αὐταρχικοί. Γιά νά πετύχουν βοήθεια ἀπό τά γύρω κράτη, δέ δίστασαν νά φέρουν στήν Παλαιστίνη ἔνους θεούς καί συνήθειες. "Ἐνας μάλιστα ἀπό αύτούς, ὁ Ἀχαάθ, παντρεύτηκε γυναίκα εἰδωλολάτρισσα, τήν Ἱεζάθελ. Ἡ Ἱεζάθελ πολέμησε μέ μανία τούς λίγους πιστούς τῆς ἀληθινῆς θρησκείας πού είχαν ἀπομείνει, ἰδρυσε εἰδωλολατρικούς ναούς στό Βάαλ καί στήν Ἀστάρτη καί ἔκανε ἔνα σωρό αὐθαιρεσίες σέ θάρος τοῦ λαοῦ.

‘Ο ισραηλιτικός λαός ἥ δέν ἤξερε ἥ δέν τολμοῦσε νά ἀντιδράσει στίς

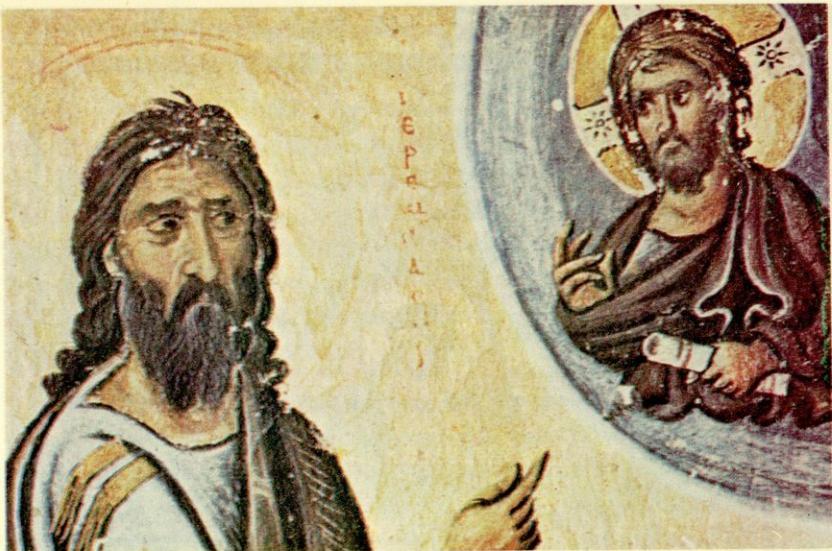
Οι Ἅγιοι Τρεῖς Παῖδες.

Ο προφήτης Ἡσαΐας προσευχομένος από τό βράδυ ώς τό πρωί. Ή νύχτα καί ὁ ὄρθρος εἰκονίζονται προσωποποιημένοι. Μικρογραφία ἀπό Ψαλτήρι τοῦ 9ου αι. πού βρίσκεται στήν Ἐθν. Βιβλιοθήκη τοῦ Παρισιοῦ καί είναι ἐμπνευσμένη ἀπό τό στίχο «ἐκ νυκτός ὄρθριζει τό πνεῦμά μου πρός σέ ὁ Θεός».

αύθαιρεσίες καί στήν τυραννία τῶν βασιλιάδων του. Ἀντίθετα, ἀκολουθώντας καί αὐτός τό παράδειγμά τους, γινόταν κάθε μέρα καί χειρότερος. Εἰδωλολατρία, ἀδικία, διαφθορά καί ἀμαρτία κινδύνευαν νά ἔξαφανίσουν τήν ἀληθινή θρησκεία. Το σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιά τήν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου ἔδειχνε ὅτι πήγαινε νά ματαιωθεῖ.

Στίς δύσκολες αύτές στιγμές ὁ Θεός δέν έγκατέλειψε μόνο του τό

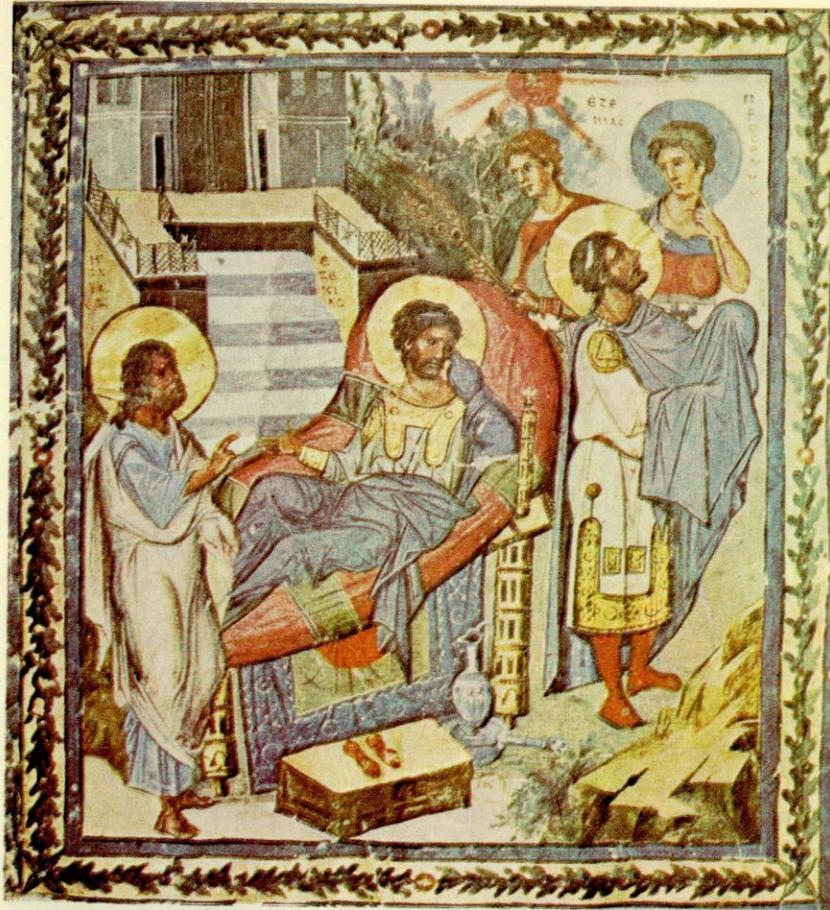

‘Ο προφήτης Ἰερεμίας μπροστά στό Χριστό. Μικρογραφία ἀπό χειρόγραφο τοῦ 1100 περίου, τῆς Λαυρεντιανῆς βιβλιοθήκης τῆς Φλωρεντίας.

λαό Του. "Εστειλε ἄντρες ιερούς, οἱ ὅποιοι μέ τό ζωντανό καὶ καυτερό τους κήρυγμα καὶ μέ θάρρος καὶ αὐτοθυσίας κατάγγειλαν τίς αὐθαιρεσίες τῶν ἀρχόντων, κήρυξαν τή μετάνοια καὶ τήν ούσιαστική λατρεία τοῦ Θεοῦ, μίλησαν μέ γλώσσα ωμή γιά τίς συμφορές πού θά ἔρχονταν σέ λίγο καὶ προφήτεψαν γιά τόν ἐρχομό τοῦ Μεσσία. Οἱ ἄντρες αύτοί ἦταν οἱ προφῆτες.

‘Η κλήση καὶ τό ἔργο τῶν προφητῶν – ‘Η προφητεία ώς ἐνέργημα τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Οἱ προφῆτες ἦταν ἀνθρώποι ποικίλης προελεύσεως. “Ἄλλοι ἀνήκαν στήν ἀνώτερη κοινωνική τάξη καὶ ἦταν πολύ μορφωμένοι καὶ εύφυεις, ὥπως ὁ Ἡσαΐας, ὁ Ὥσητέ κ.ἄ., ἄλλοι ἦταν ἀσημοί καὶ φτωχοί βοσκοί ἢ γεωργοί, ὥπως ὁ Ἀμώς καὶ ὁ Μιχαίας. Δέν ἦταν προετοιμασμένοι γιά τήν ιερή ἀποστολή τους. Τούς καλοῦσε ό Θεός Ξαφνικά, τούς ὑπαγόρευε τό μήνυμά Του καὶ τούς ἔστελνε νά μιλήσουν στό λαό καὶ στούς ἄρχοντες ώς ἀπεσταλμένοι Του. “Οσα ἔλεγαν δέν ἦταν λόγια δικά τους, ἀλλά τοῦ Θεοῦ. Γι' αύτό τό κήρυγμά τους ἄρχιζε μέ τή φράση: «Τάδε λέγει Κύριος. . .».

Τό ἔργο γιά τό ὅποιο τούς καλοῦσε ό Θεός δέν ἦταν εύκολο, γι' αύτό καὶ δέ δέχονταν ἀμέσως τήν κλήση τους. Τρόμαζαν στή σκέψη ὅτι θά γίνουν «στόμα τοῦ Θεοῦ». Πρόθαλλαν ώς δικαιολογία ὅτι δέν μποροῦν νά

‘Ο βασιλιάς Ἐζεκίας κατάκοιτος καὶ ὁ προφήτης Ἡσαΐας Δεξιά πάλι ὁ Ἐζεκίας προσευχόμενος καὶ ἡ προσευχὴ προσωποποιημένη. Μικρογραφία ἀπό Ψαλτήρι τοῦ 10ου αἰ. πού θρίσκεται στήν Ἐθν. 6ιβλοιθήκη τοῦ Παρισιοῦ.

μιλήσουν μέ εύχέρεια· ὅτι εἶναι ἀκόμα νέοι ὅτι ὁ λαός εἶναι δύσκολος καὶ σκληροτράχηλος. Ὁ Θεός τούς διαβεθαίνει ὅτι θά τούς συμπαρασταθεῖ καὶ θά τούς φανερώσει ὅσα θά χρειάζονταν νά ποῦν. “Ἐτσι ἐκεῖνοι ύποτάσσονταν στήν κλήση Του καὶ ἀναλάμβαναν τή βαριά ἀποστολή τους. Παρουσιάζονταν ξαφνικά στό Ναό, στήν ἀγορά ἢ στό δρόμο, ὅπου ύπηρχε κόσμος, καὶ μιλούσαν γιά λογαρισμό τοῦ Θεοῦ.

Παρουσιάζονταν ἀκόμα καὶ στούς ἄρχοντες τοῦ τόπου ἀπρόσκλητοι καὶ τούς ἔφερναν προσωπικά τό μήνυμα τοῦ Θεοῦ. Πολλές φορές, γιά νά

κάνουν τό κήρυγμά τους πιό ζωντανό καί ἀποτελεσματικό, ἐμφανίζονταν δημόσια φορώντας ἀλυσίδες, κλαίγοντας ἢ σχίζοντας τά ροῦχα τους.

Τό χάρισμα τῆς προφητείας ἀποτελεῖ δωρεά καί ἐνέργημα τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Ἐκεῖνο φωτίζει καί ἐμπνέει τούς προφῆτες. ~~«Βρέει προφῆτες»~~. Ἐντάπο τά τρανά δείγματα τῆς δυναμικῆς παρουσίας Του μέσα στὸν κόσμο είναι καί τό προφητικό χάρισμα, πού χορηγεῖ στούς ἐκλεκτούς τοῦ Θεοῦ, ὀδηγώντας τήν ἀνθρωπότητα στήν πραγματοποίηση τοῦ σχεδίου τοῦ Θεοῦ.

Τό περιεχόμενο τῆς προφητείας καί ἡ σημασία της γιά τήν ~~προφητεία~~ άνθρωπου. Ἡ προφητεία τοῦ Ἰσραὴλ δέν ἦταν μόνο πρόρρηση αὐτῶν πού θά γίνονταν στό μέλλον. Ἡταν μιά φωνή διαμαρτυρίας ἐναντίον τῆς αὐθαιρεσίας καί τῆς τυραννίας τῶν ἀρχόντων. Ἡταν ἀκόμα μιά κραυγὴ ἀγωνίας γιά τήν εἰδωλολατρία πού πήγαινε νά ύποσκελίσει τήν ἀληθινή θρησκεία καί ἔνας όραματισμός γιά τό μέλλον τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καί τοῦ κόσμου ὀλόκληρου.

Οι προφῆτες ἦταν ὅργανα καί «στόμα» τοῦ Θεοῦ. Ἡταν στοργικοὶ ποιμένες τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, συνήγοροι τῶν φτωχῶν καί τῶν καταπιεζόμενων καί δάσκαλοι τῆς δικαιοσύνης καί τῆς ἀληθινῆς θρησκείας. Ἡ φωνή τους, γνήσια καί ἀγωνιστική, ἔμοιαζε μέ τή φωνή τοῦ ἄγρυπνου φρουροῦ, πού βλέποντας νά ἔρχεται ἡ καταστροφή καλεῖ τόν κόσμο σέ συναγερμό. «Ἡταν ἡ Ἱδια ἡ φωνή τοῦ Θεοῦ, γι' αὐτό ἀκόμα καί σήμερα μᾶς συγκλονίζει καί μᾶς ἐλκύει, φυτεύει μέσα μας τόν ἄγιο φόβο τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ καί τήν ἀπεριόριστη ἐμπιστοσύνη στό ἄπειρο ἔλεος του. Παρακάτω θά δοῦμε ἀναλυτικά τό περιεχόμενο τῶν προφητειῶν.

KEIMENA

1. Ἡ κλήση τοῦ προφήτη Ἰερεμία (Ἰερεμ. 1, 4-10). Ο Κύριος μοῦ μίλησε καί μοῦ εἶπε· σέ γνωρίζω πολύ καλά πρίν ἀκόμα σέ πλάσω ὡς ἔμβρυο στήν κοιλιά τῆς μητέρας σου καί πρίν γεννηθεῖς σέ εὐλόγησα καί σέ προόρισα νά γίνεις προφήτης στά ἔθνη. Καί ἐγώ τότε εἶπα· ὥ Δέσποτα καί Κύριε, δέν είμαι ἱκανός γιά τό ἔργο αὐτό, γιατί δέν ξέρω νά μιλῶ, ἐπειδή είμαι ἀκόμα πολύ νέος. Καί ὁ Κύριος μοῦ εἶπε· μή λές ὅτι είσαι νέος, γιατί πρός ὅλους ἐκείνους πού θά σέ στείλω, θά πάς καί θά τούς πεῖς όλα ὅσα ἐγώ θά σου δώσω τήν ἐντολή νά πεῖς. Μή φοβηθεῖς μπροστά τους, γιατί ἐγώ θά εἰχαι μαζί σου γιά νά σέ προφυλάγω καί νά σέ γλυτώνω ἀπό κάθε

κίνδυνο. "Απλωσε τότε ό Κύριος τό χέρι του σέ μένα, ἄγγιξε τό στόμα μου και μου είπε· νά, ἐγώ ἔβαλα στό στόμα σου τά λόγια μου. Σέ ἔκανα σήμερα προφήτη στά ἔθνη καί στά βασίλεια γιά νά ξεριζώνεις, νά γκρεμίζεις καί νά καταστρέψεις, ἀλλά καί νά χτίζεις καί νά φυτεύεις.

2. Ἀπολυτίκιο τοῦ Προφήτη Ἡλία

Ο ἐνσαρκος ἄγγελος, τῶν προφητῶν ἡ κρηπτίς,
ο δεύτερος Πρόδρομος τῆς παρουσίας Χριστοῦ,
Ἡλίας ὁ ἔνδοξος,

ἀνωθεν καταπέμψας Ἐλισσαίω τήν χάριν,
νόσους ἀποδιώκει καί λεπρούς καθαρίζει
διό καί τοῖς τιμῶσιν αὐτὸν θρύει ἴαματα.

Ο σαρκωμένος ἄγγελος τῶν προφητῶν τό θεμέλιο,
αύτός πού, ὅπως θά κανε ἀργότερα ὁ Πρόδρομος,
τόν κόσμο ὁδηγοῦσε νά δεχτεῖ τήν παρουσία τοῦ Χριστοῦ,
ὁ ἔνδοξος Ἡλίας,
στέλνοντας ἀπό τόν οὐρανό στόν Ἐλισσαῖο τή χάρη
ἀρρώστιες διώχνει μακριά καί καθαρίζει τούς λεπρούς,
γι' αὐτό γατριές δίνει ἄφθονες σ' αύτούς πού τόν τιμοῦνε.

18. Τό ηθικό καί κοινωνικό κήρυγμα τῶν προφητῶν

Οι προφήτες ἔζησαν σέ μιά ἐποχή πού, ὅπως εἰδαμε, ὅλοι καί ὅλα εἶχαν διαφθαρεῖ. Οι ισχυροί καταδυνάστευαν τούς ἀδύνατους καί γάρ γάρ πλουτίσουν ἔφταναν ἀκόμα καί σέ φόνο. Οι πλούσιοι ἀπομυζόδυσαν τό λαό. "Ολοι καταπατοῦσαν τό δίκαιο. 'Ακόμα καί ἡ θρησκεία, πού θά μποροῦσε νά ἀντιδράσει σ' αὐτή τήν κατάσταση, είχε χάσει καί αὐτή τήν ήθική της δύναμη. Περιοριζόταν μόνο στήν πιστή τέλεση τῶν θυσιῶν καί τῶν ἄλλων τυπικῶν τελετουργικῶν διατάξεων καί είχε καταντήσει καθαρή τυπολατρία. Παράλληλα μέ τήν τυπική ισραηλιτική λατρεία, ἔνα κύμα εἰδωλολατρίας είχε κατακλύσει τήν Παλαιστίνη ὀλόκληρην.

Μπροστά σ' αὐτό τό γενικό ηθικό καί κοινωνικό ἐκτραχηλισμό, οἱ μόνοι πού κράτησαν σθεναρή στάση καί διαμαρτυρήθηκαν ἔντονα ήταν οἱ προφήτες. Μέ γλώσσα ὡμῇ καί παρρησίᾳ ἀξιοθαύμαστη καυτηρίασαν τήν ήθική καί θρησκευτική κατάπτωση τῆς ἐποχῆς τους κατάγγειλαν τήν κοινωνική ἀδικία

‘Ο προφήτης Ἰεζεκιήλ καί τό λιοντάρι πού συμβολίζει τό κατά Μάρκον Εὐαγγέλιο. Λεπτομέρεια από ψηφιδωτό στόν “Οσιο Δαθίδ τῆς Θεσσαλονίκης, 5ος αἱ.

3 – προστάτεψαν τούς φτωχούς καί ἀδύνατους ἀπό τήν ἐκμετάλλευση τῶν ἰσχυρῶν καί

4 κήρυξαν τήν ἀληθινή λατρεία, τή δικαιοσύνη καί τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

Μεταφέροντας τά ἵδια τά λόγια τοῦ Θεοῦ, οἱ προφήτες ἐκφράζουν τή μεγάλη ἀπορία τους γιά τόν τόσο ἐκτραχηλισμό: *τραχηλισμός*

«Ἐγώ σέ φύτεψα δάν ἀμπέλι ἔξαιρετικό καί καρποφόρο, πὰς τῷρα κατάντησες πικρό καί ἄγριο;» (*Ιερ. 2, 21*). *τραχηλισμός*

‘Η συμπεριφορά τοῦ ισραηλιτικοῦ λαοῦ ἀπέναντι στό Θεό, πού τοῦ εἶχε δείξει τόσο πλουσιοπάροχα τήν εὔνοιά Του, εἶναι ἀχαρακτήριστη. Τό παράπονο τοῦ Θεοῦ γι' αὐτό εἶναι μεγάλο·

«Τοὺς μεγάλωσα καί ἀνέθρεψα, σὺντοί ὅμως ἔφυγαν ἀπό κοντά μου! Τό βόδι γνωρίζει τόν ἀφέντη του καί ὁ ὄνος τό παχνί τοῦ κυρίου του· ὁ Ισραὴλ ὅμως δέ μέ γνωρίζει καί ὁ λαός μου δέ μέ κατάλαβε... ἐγκατέλειψαν τό Θεό καί καταφρόνησαν τόν “Ἄγιο τοῦ Ισραὴλ”» (*Ησ. 1, 2-4*). *τραχηλισμός*

‘Αποτέλεσμα αὐτῆς τής ἀχάριστης ἀπομακρύνσεως τοῦ περιούσιου λαοῦ ἀπό τό Θεό ἦταν ἡ μεγάλη ἡθική καί θρησκευτική τους κατάπτωση·

Τό δράμα τοῦ προφήτη Ἱεζεκιὴλ. Μικρογραφία σὲ χειρόγραφο τοῦ 9ου αι. πού βρίσκεται στήν Εθν. Βιβλιοθήκη τοῦ Παρισιοῦ.

«Ονομάζουν τό καλό κακό καὶ τό κακό καλό, παριστάνουν τό σκοτάδι σάν φως καὶ τό φῶς σάν σκοταδί, κάνουν τό πικρό γλυκό καὶ τό γλυκό πικρό» (Ἅσ. 5, 20).

«Σκέφτονται τήν κακία τό βράδυ στό κρεβάτι τους καὶ τήν ἐκτελοῦν τή μέρα, . . . ὅταν ἐπιθυμήσουν κτήματα τά ἀρπάζουν, ὅταν ἐπιθυμήσουν σπίτια τά ἀποσπούν ἀπό τούς ἄλλους. . .» (Μιχ. 2, 1-2).

«Θεσπίζουν πονηρούς νόμους, διαστρέφουν τή δικαιοσύνη σέ βάρος τῶν φτωχῶν, ἀρπάζουν τό δίκαιο τῶν φτωχῶν τοῦ λαοῦ μου, ὥστε ἡ χῆρα

νά είναι θύμα τῆς διαρπαγῆς τους, καὶ τά ὄρφανά ἀντικείμενο τῆς λεηλα-
σίας τους...» ('Ησ. 10, 1-2). *Στιγμή*

Καί τό κατάντημα τῆς θρησκείας δέν είναι καλύτερο. "Οσοι ἀκόμα
δέν παρασύρθηκαν ἀπό τό ρεῦμα τῆς εἰδωλολατρίας, ἀρκοῦνται νά τε-
λοῦν πολλές καὶ θεαματικές θυσίες καὶ γιορτές, νομίζοντας ὅτι μέ αὐτές
Θά ἔξευμενίσουν τό Θεό. Πετυχαίνουν ὅμως ἀκριβῶς τό ἀντίθετο. 'Ο
Θεός ἀποστρέφεται τήν ἐπιφανειακή εὔσέβεια.

«' Ο λαός αὐτός μέ τιμᾶ μέ τά χείλη του, ἐνῶ ἡ καρδιά του είναι μακριά
ἀπό μένα» ('Ησ. 29, 13).

«Γία ποιό λόγο κάνετε ὅλες αὐτές τίς θυσίες σας; Είμαι χορτασμένος
ἀπό τά ὄλοκαυτώματα τῶν κριαριῶν καὶ ἀπό τό λίπος τῶν φιτευτῶν
μοσχαριῶν. Αίμα τάυρων, ἀρνιῶν καὶ τράγων δέν ἐπιθυμῶ. . . " Οταν
ἀπλώνετε τά χέρια σας πρός τό μέρος μου, γυρίζω ἄλλοῦ τά μάτια μου μέ
ἀποστροφή καὶ ὅταν παρατείνετε τίς προσευχές σας, δέ σᾶς ἀκούω· γιατί
τά χέρια σας είναι γεμάτα αἷμα» ('Ησ. 1, 11-15).

΄Η ἀληθινή λατρεία τοῦ Θεοῦ ἀπαιτεῖ ψυχική καθαρότητα, δικαιοσύ-
νη, καλοσύνη καὶ μετάνοια:

«Λουστείτε καὶ καθαριστείτε, ἀφαιρέστε τίς πονηρίες ἀπό τίς ψυχές
σας, πάψετε νά κάνετε πονηρίες, μάθετε νά κάνετε τό καλό, ἐπιδιώξετε τό
δίκαιο, γλυτώστε αὐτόν πού ἀδικεῖται, ἀποδῶστε τό δίκαιο στό ὄρφανό,
ὑπερασπίστε τή χήρα, καὶ τότε ἐλάτε νά συζητήσουμε. . . » ('Ησ. 1, 16-18).

Οἱ ἀρετές τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης τονίζονται μέ ιδιαίτερη
ἐπιμονή ἀπό τούς προφήτες, γιά νά φανεῖ πόσο τίς θέλει ὁ Θεός:

«Σοῦ ἀναγγέλθηκε ἄραγε, ἄνθρωπε, τί είναι καλό, ἡ τί ζητεῖ ὁ Κύριος
ἀπό σένα; Τίποτα ἄλλο ἀπό τό νά ἔξασκεῖς τή δικαιοσύνη καὶ νά ἀγαπᾶς
τήν καλοσύνη καὶ νά είσαι ἔτοιμος νά πορευθεῖς μαζί Τού» (Μιχ. 6, 8).

«Καλοσύνη θέλω καὶ ὄχι θυσίες, γνώση καλή τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι ὄλοκαυ-
τώματα» ('Ωσης 6, 6).

«Θέλω νά ἀναβλύζει σάν νερό τό δίκαιο καὶ ἡ δικαιοσύνη σάν χείμαρ-
ρος ἀδιάβατος» ('Αμώς 5, 24).

«Δικαιοσύνη μάθετε ὅσοι κατοικείτε στή γῆ» ('Ησ. 26, 9).

«Ολα αὐτά ὅμως, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀγάπη, ἡ ἀληθινή λατρεία τοῦ
Θεοῦ, ἀκόμα καὶ ἡ ύλική εύημερία, μέ ἄλλα λόγια ἡ λύση τοῦ λεγόμενου

«κοινωνικού προβλήματος» θά γίνουν πραγματικότητα, όταν οι ἄνθρωποι πάψουν νά αντιδροῦν στό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί δείξουν ταπεινόφρονη διάθεση μποταγῆς σ' αὐτό.

«Ἐάν θέλητε καὶ εἰσακούσητε μου, τά αγαθά τῆς γῆς φάγεσθε»
(Ἑσ. 1, 19).

19. Οἱ προφῆτες γιά τὴν ἔλευση τοῦ Μεσσία

Τό σπουδαιότερο καί τό πιό ἐνδιαφέρον μέρος τῆς διδασκαλίας τῶν προφητῶν είναι ὅτι προείπαν τόν ἐρχομό τοῦ Μεσσία. Πρόκειται γιά φαινόμενο μοναδικό μέσα στήν ιστορία. "Αν καί ἔζησαν αἰώνες πρίν, ὅ, τι εἴπαν γιά τό Μεσσία πραγματοποιήθηκε κατά γράμμα. Είναι τόσο ζωηρά καί συγκεκριμένα τά λόγια τους, πού νομίζει κανείς ὅτι τόν είχαν δεῖ. 'Ο προφήτης Ἡσαΐας μάλιστα ἀναφέρει τέτοιες λεπτομέρειες σχετικά μέ τή ζωή τοῦ Μεσσία, ὥστε νά μπορεῖ νά ὀνομαστεῖ περισσότερο «εὐαγγελιστής» παρά προφήτης.

Νά μερικές ἀπό τίς πιό χαρακτηριστικές προφητείες γιά τό Μεσσία:

1. «Ἴδου ἡγω εἰς ἀποστέλλω τόν ἄγγελόν μου καί ἐπιβλέψεται ὁδόν πρό προσώπου μου» (Μαλ. 3, 1). 'Η προφητεία αὐτή ἀναφέρεται στόν Ἰωάννη τόν Πρόδρομο, ὁ ὅποιος θά ἐρχόταν λίγο πρίν ἀπό τό Χριστό, γιά νά προετοιμάσει τό δρόμο γιά τόν ἐρχομό Του.

2. «Καί αύ, Βηθλεέμ οἶκος τοῦ Ἐφραθά, ὀλιγοστός εἶ τοῦ είναι ἐν χιλιάσιν Ἰουδαίων ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται τοῦ είναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ Ἰσραὴλ» (Μιχ. 5, 1).

Γενέτειρα τοῦ Μεσσία, σύμφωνα μέ τήν προφητεία αὐτή, θά ἦταν ἡ πατρίδα τοῦ μεγαλύτερου βασιλιά τοῦ Ἰσραὴλ, ἡ μικρὴ τότε κωμόπολη Βηθλεέμ, πού ἦταν γνωστή σάν «πόλη Δαβίδ».

3. «Ἴδού ἡ Παρθένος ἐν γαστρί ἔξει καί τέξεται υἱόν, καί καλέσεις τό ονομα αὐτοῦ Ἐμμανουὴλ» (Ἑσ. 7, 14).

'Ο Μεσσίας δέ θά γεννιόταν ὅπως ὅλοι οι ἄνθρωποι. Μητέρα Του θά ἦταν μιά Παρθένος, ἡ ἀγνή καί ἄσπιλη Παρθένος Μαρία. Τή θαυματουργική αὐτή γέννηση τοῦ Μεσσία τήν προφήτεψε καί ὁ Δανιήλ, λέγοντας ἀλληγορικά ὅτι θά είναι «λίθος ἀχειρότμητος ὅρους» (Δαν. 2, 34), δηλ. πέτρα πού θά ἀποσπασθεῖ ἀπό θεονό, χωρίς νά τήν κόψει ἀνθρώπινο χέρι.

Ο προφήτης Μιχαίας. Μονή Δαφνιού
1100 μ.Χ.

4. «Φωνή ἐν Ραμᾶ ἡκούσθη θρῆνου καὶ κλαυθμοῦ καὶ οδυρμοῦ. Ραχὴλ ἀποκλαιομένη οὐκ ἤθελε παύσασθαι ἐπὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆς ὅτι οὐκ εἰσίν» (Ιερ. 38, 15).

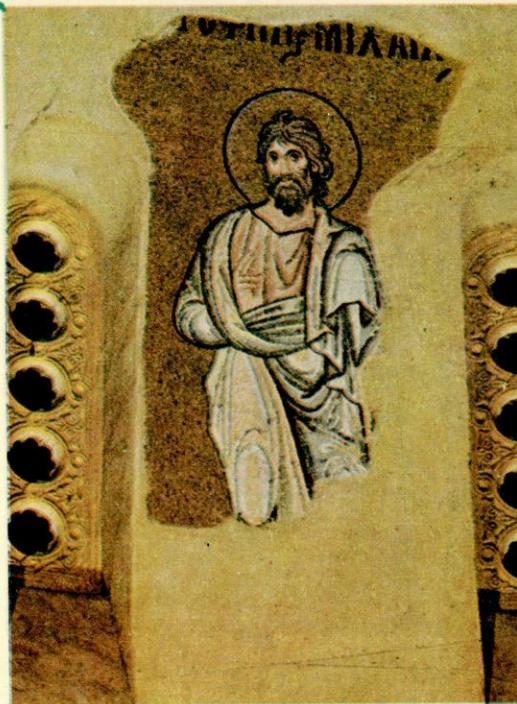
Τή γέννηση τοῦ Μεσσία θά ἀκολουθοῦσε ἡ τρομερή σφαγή τῶν νηπίων ἀπό τὸν Ἡρώδη, πού ἤθελε ἔτσι νά ἔξαφανίσει τό νεογέννητο «Βασιλιά», ἀπό τό φόθο του μήπως τόν ἐκθρονίσει. Τό ἀποτρόπαιο ἐκείνο ἐπεισόδιο τό πρόβλεψε ὁ προφήτης Ἱερεμίας.

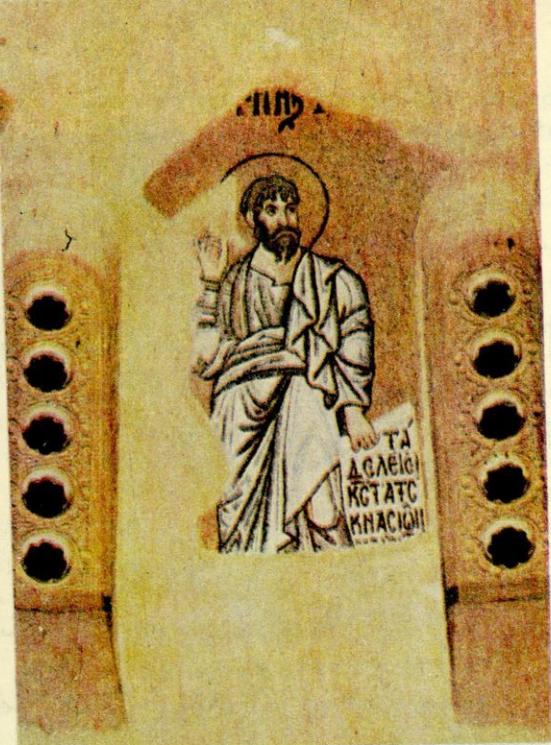
5. «Ἐξελεύσεται ράθδος ἐκ τῆς ρίζης Ἱεσσαί, καὶ ἀνθος ἐκ τῆς ρίζης ἀναβήσεται. Καί ἀναπαύσεται ἐπ' αὐτόν πνεύμα τοῦ Θεοῦ, πνεύμα σοφίας καὶ συνέσεως . . . καὶ ἔσται δικαιοσύνη ἐζωσμένος τήν ὄσφύν αὐτοῦ καὶ ἀληθείᾳ εἰλημένος τάς πλευράς . . . Καί συμβοσκηθήσεται λύκος μετ' ἄρνος . . . » (Ησ. 11, 1-6).

Ο Ἡσαΐας μᾶς λέει ὅτι ὁ Μεσσίας θά κατάγεται ἀπό τή γενιά τοῦ Δαβίδ (γιοῦ τοῦ Ἱεσσαί)· ὅτι δέ θά είναι ἀπλός ἄνθρωπος, ἀλλά καὶ Θεός, σοφός καὶ δυνατός, πού θά κρινει μέ δικαιοσύνη τούς ταπεινούς καὶ τούς φτωχούς, θά σώσει τούς ἀμαρτωλούς, θά ἐλευθερώσει τούς αἰχμαλώτους καὶ θά φέρει εἰρήνη καὶ ὅμονια ὥχι μόνο ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους, ἀλλά καὶ ἀνάμεσα στά ἄγρια θηρία ἀκόμα.

6. «Τότε ἀνοιχθήσονται ὄφθαλμοί τυφλῶν καὶ ὡτα κωφῶν ἀκούσονται. Τότε ἀλεῖται ὡς ἔλαφος ὁ χωλός, τρανή δέ ἔσται γλώσσα μογιλάλων» (Ησ. 35, 5).

Πόσο παραστατικά καὶ ἐπιγραμματικά μᾶς δίνει ο Ἡσαΐας ὅλη τήν ποικιλία τῶν θαυμάτων πού ἔκανε ὁ Χριστός. Τίς θεραπεύεις τῶν τυφλῶν, τῶν χωλῶν καὶ τῶν κωφάλαλων!

‘Ο προφήτης Ἰωάλ. Μονή Δαφνιοῦ,
1100 μ.Χ.

7. «Χαίρε σφόδρα, θύγατερ Σιών· κήρυσσε, θύγατερ Ἱερουσαλήμ· ίδου ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι, δίκαιος καὶ σώζων αὐτός, πρίνας καὶ ἐπιβεβηκός ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ πώλων νέον» (Ζαχ. 9, 9). Μέ τά λόγια αὐτά ὁ προφήτης Ζαχαρίας καλεῖ τήν Ἱερουσαλήμ, αἰῶνες πρίν, σέ συναγερμό καὶ πανηγύρι, γιά νά ύποδεχεται τό Μεσσία, πού ἔρχεται σάν βασιλιάς δίκαιος καὶ πράος καθισμένος πάνω σέ πουλάρι.

8. “Οταν πρόκειται γιά τά πάθη τοῦ Χριστοῦ, οἱ προφῆτες μιλοῦν μέ περισσότερες ἀκόμη λεπτομέρειες. Προφητεύουν

‘Η προφήτης Ἰωνᾶς βγαίνοντας ἀπό τήν κοιλιά τοῦ κοίτους. Μωσαϊκό δάπεδο τῆς νότιας βασιλικῆς τῆς Ἀκυληίας, 4ος αι.

Ο προφήτης Δανιήλ. Τοιχογραφία του Μ. Πανσέληνου στό Πρωτάτο του Αγίου Όρους, 14ος αι.

- ὅτι θά πουληθεῖ γιά τριάντα ἀργύρια· «ἔστησαν τὸν μισθόν μου τριάκοντα ἀργυροῦς» (Ζαχ. 11, 12),
 - ὅτι θά ύποστεῖ κάθε εἰδούς ἔξευτελισμό καὶ μαρτύρια· «τὸν νῦντόν μου ἔδωκα εἰς μάστιγας, τὰς δὲ σιαγόγιας μου εἰς ραπίσματα, τὸ δέ πρόσωπόν μου οὐκ ἀπέστρεψα ἀπό αἰσχύνης ἐμπιτυσμάτων» (΄Ησ. 50, 6),
 - ὅτι θά ὀδηγηθεῖ ἀδιαμαρτύρητα στό πάθος· «ώς πρόθατον ἐπὶ σφαγῆν καὶ ώς ἀμόνος ἐναντίον τοῦ κειρούντος αὐτὸν ἄφωνος» (΄Ησ. 53, 7).
 - ὅτι θά ύποφέρει γιά τίς ἀμαρτίες μας· «οὗτος τάς ἀμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὁδυνᾶται» (΄Ησ. 53, 4),
 - ὅτι τῇ μέρᾳ τῆς σταυρώσεως ὁ ἥλιος θά βασιλέψει, ἐνῶ θά είναι μεσημέρι, καὶ ή γῆ ὀλόκληρη θά σκοτεινιάσει· «καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ... καὶ δύσεται ὁ ἥλιος μεσημβρίας, καὶ συσκοτάσει ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ἡμέρᾳ τῷ φως» (΄Αμώς 8, 9).
 - ὅτι, τέλος, τὴν ὥρα τοῦ πάθους θά ἀνοίξουν οἱ τάφοι καὶ θά ἀναστηθοῦν πολλοί νεκροί· «ἀναστῆσονται οἱ νεκροί καὶ ἐγερθῆσονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις» (΄Ησ. 26, 19).
9. «Ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἐξαναστησόμεθα καὶ ζησόμεθα ἐνώπιον αὐτοῦ» (΄Ωσηέ 6, 2). Οἱ λόγοι αὐτοί τοῦ Ωσηέ ἀναφέρονται στήν τριήμερη Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Γιά τό σημαντικότερο ἀπό ὅλα τά γεγονότα τῆς ἐπίγειας ζωῆς τοῦ Μεσσία, ὅπως είναι ἡ Ἀνάσταση, ἔχουμε καὶ ἄλλες πληροφορίες στήν Π.Δ., τὴν προεικονίζει ὅμως πολύ παραστατικά τό θαῦμα τῆς τριήμερης παραμονῆς τοῦ προφήτη Ἰωνᾶ στήν κοιλιά τοῦ κήπους.

20. Ή αίχμαλωσία - Οι Μακκαθαῖοι

«Ἐπί τῶν ποταμῶν Βαθυλῶνος». Τό 586 π.Χ. οἱ Βαθυλώνιοι κυρίεψαν ὄριστικά τήν Ἱερουσαλήμ. Ὁ βασιλιάς της Σεδεκίας τυφλώθηκε καὶ ὀδηγήθηκε στὴ Βαθυλώνα. Ἡ πόλη λεηλατήθηκε. Ὁ ναός τοῦ Σολομώντα καταστράφηκε τελείως καὶ ὁ λαός σύρθηκε αἰχμάλωτος. Ἐτσι ἄρχισε ἡ «Βαθυλώνιος αἰχμαλωσία». Οἱ προβλέψεις τῶν προφητῶν ἐπαλήθεψαν στὸ ἀκέραιο.

Στὴ Βαθυλώνα οἱ Ἰουδαῖοι ἔγκαταστάθηκαν σὲ γεωργικές περιοχές ἥ σὲ πόλεις καὶ δούλευαν σάν ἐργάτες ἢ ἐμπορευόμενοι. Στήν ἀρχή ὑπέφεραν πόλυ. Μέ τόν καιρό ὅμως προσαρμόστηκαν καὶ ἡ ζωὴ τους ἔγινε καλύτερη. Μερικοί μάλιστα ἀπό αὐτούς, ὡπως ὁ Δανιήλ καὶ οἱ Τρεῖς Παιᾶς, ἀνέβηκαν σὲ μεγάλα ἀξιώματα.

Παρ' ὅλα αὐτά, οἱ περισσότεροι ζοῦσαν ἐκεῖ μέ τῇ νοσταλγίᾳ τῆς ἐπιστροφῆς στήν πατρίδα τους. Κάθε Σάθθατο ἥ ἄλλη γιορτή μαζεύονταν στίς ὅχθες τῶν ποταμῶν καὶ ἐκεῖ ἔκαναν τήν καθιερωμένη προσευχή τους, διάθαζαν τά ἱερά θιβλία τους καὶ ἀναπολοῦσαν τή χαμένη πατρίδα τους. Τί ζωὴ καὶ τή νοσταλγία τῶν Ἰουδαίων στὴ Βαθυλώνα διεκτραγώδει πολὺ παραστατικά ὁ 136ος Ψαλμός:

1. Ἐπί τῶν ποταμῶν Βαθυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς Σιών.

2. Ἐπί ταῖς ἵτεαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τά ὄργανα ἡμῶν.

3. "Οτι ἐκεῖ ἐπηρώτησαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες ἡμᾶς λόγους ψῶν καὶ οἱ ἀπαγαγόντες ἡμᾶς ὅμον· ἄσατε ἡμῖν ἐκ τῶν ψῶν Σιών.

4. Πῶς ἄσωμεν τήν ὠδήν Κυρίου ἐπί γῆς ἀλλοτρίας;

5. Ἐάν ἐπιλάθωμαί σου, Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθείη ἡ δεξιά μου. . .

1. Στής Βαθυλώνας τά ποτάμια
ἐκεῖ καθίσαμε καὶ κλάψαμε
καθώς θυμόμαστε τήν Ἱερουσαλήμ.
2. Μέσα στήν πόλη πάνω στίς ἵτιές
κρεμάσαμε τά μουσικά μας ὄργανα.

*Ananias
Μισαήλ
Αργετος*

3. Γιατί έκει οι νικητές,
πού αίχμαλωτους μᾶς είχαν, γύρεψαν
τά λόγια απ' τίς ώδες μας νά τους ποῦμε.
Κι αύτοί πού μᾶς κουθάλησαν έκει
ύμνους ζητοῦσαν· τραγουδεῖστε μας τής Ιερουσαλήμ τραγούδια.
4. Μά πώς σέ ξένη γη νά τραγουδήσουμε τήν ώδή του Κυρίου;
5. "Αν σέ ξεχάσω Ιερουσαλήμ
τό δεξί χέρι μου νά μέ απολησμονήσει. . .

Οι Τρεῖς Παῖδες. Άναμεσα στούς αίχμαλωτους στή Βαθυλώνα ζοῦσαν καί τρία παιδιά, ό Ανανίας, ό Μισαήλ καί ό Αζαρίας, πού διακρίνονταν γιά τό παράστημα, τή σύνεση καί τήν έξυπνάδα τους, καθώς ἐπίσης καί γιά τήν ἀφοσίωσή τους στή θρησκεία τῶν πατέρων τους. Τά παιδιά αύτά τά διάλεξε ό βασιλιάς Ναθουχοδονόσορας, τά μόρφωσε καί τά πήρε στήν ύπηρεσία του, προορίζοντάς τα γιά τά ἀνώτερα ἀξιώματα.

Οι Τρεῖς Παῖδες στά ἀνάκτορα τοῦ Ναθουχοδονόσορα δέ λησμόνησαν ποτέ τό Θεό καί τίς ἐντολές Του. Ή πίστη τους αύτή δοκιμάστηκε καί θριάμβευσε, ὅταν ό βασιλιάς πρόβαλε τήν παράλογη ἀπαίτηση νά προσκυνήσουν τήν εἰκόνα του. Ἐνώ ὄλος ό λαός ἔπεσε καί προσκύνησε τήν εἰκόνα τοῦ Ναθουχοδονόσορα ὅταν δόθηκε τό σύνθημα, οι Τρεῖς Παῖδες ἔμειναν ὅρθιοι καί ἀρνήθηκαν νά τό κάνουν. Τό ἵδιο καί ὅταν τούς κάλεσε ό βασιλιάς μπροστά τοῦ καί τούς ἀπείλησε ότι θά τούς ρίξει μέσα σέ καμίνι πυρακτωμένο ἐφτά φορές. Πολύ χαρακτηριστική είναι ἡ ἀπάντηση πού τοῦ ἔδωσαν. «΄Υπάρχει στόν οὐρανό ό Θεός, βασιλιά, πού ἐμείς λατρεύουμε, ό όποιος ἔχει τή δύναμη νά μᾶς γλυτώσει ἀπό τό πυρακτωμένο καμίνι καί ἀπό τά χέρια σου. Γνώριζε λοιπόν ότι δέ λατρεύουμε τούς θεούς σου καί δέν προσκυνοῦμε τήν εἰκόνα πού ἔστησες» (Ανανίας, 18). Όργισμένος ό βασιλιάς διέταξε καί τούς ἔριξαν στό πυρακτωμένο καμίνι. Καί τότε ἔγινε τό θαῦμα. Άντι νά ἀκουστοῦν θρῆνοι καί κλαυθμοί, μέσα ἀπό τό καμίνι ἔρχονταν ύμνοι καί ψαλμωδίες. Οι Τρεῖς Παῖδες, μέ τήν παρουσία ἑνός ἀγγέλου, προσεύχονταν καί δοξολογοῦσαν τό Θεό. Ή φλόγα είχε μεταβληθεῖ σέ δροσιά. Ό βασιλιάς κατάπληκτος μπροστά στό θέαμα, ἐλευθέρωσε τούς Τρεῖς Παῖδες καί διέταξε τούς ύπηκοους του νά σέθονται στό ἔξης τό Θεό τους.

Ο ἀγώνας τῶν Μακκαθαίων. Ή «Βαθυλώνιος αίχμαλωσία» ἔληξε τό 538, ὅταν ό βασιλιάς τής Περσίας Κύρος διέλυσε τό βαθυλωνιακό κράτος

καί ἔδωσε στούς Ἰουδαίους τό δικαίωμα νά γυρίσουν στήν πατρίδα τους. Ἡ μέρα πού μέ τόση λαχτάρα περίμεναν ἐπί τέλους είχε ἔρθει. Νέα δοκιμασία ὅμως τούς περίμενε. Τό 63 π.Χ. ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ὑποτάσσοντας τήν Περσία ὑπέταξε καί τήν Παλαιστίνη. Μαζί του οἱ Ἰουδαῖοι διατήρησαν καλές σχέσεις, καθώς καί μέ τούς διαδόχους του, Πτολεμαίους τῆς Αἰγύπτου. "Οταν ὅμως μετά ἐκατό περίπου χρόνια ἡ Παλαιστίνη ἔγινε τμῆμα τοῦ κράτους τῶν Σελευκιδῶν, τά πράγματα ἄλλαξαν. Οἱ Σελευκίδες θέλησαν μέ βίαιο καί σκληρό τρόπο νά τούς ἐπιβάλουν τήν ἐλληνική θρησκεία καί τά ἐλληνικά ἥθη καί ἔθιμα. Τούς ὑποχρέωναν νά τρώνε χοιρινό κρέας, νά θυσιάζουν στό Δία, καί τά παιδιά τους νά κάνουν γυμναστική γυμνά, ὅπως ἔκαναν τότε στήν Ἑλλάδα.

Πολλοί Ἰουδαῖοι ἀναγκάστηκαν νά ύποταχτοῦν. "Αλλοι ὅμως ἔμειναν πιστοί στό Θεό καί στήν παράδοση τῶν πατέρων τους καί ὁδηγήθηκαν στό μαρτύριο. Συγκινητικό είναι τό παράδειγμα τοῦ γέροντα Ἐλεάζαρου καί τῶν Ἐφτά Παιδιῶν μέ τή μητέρα τους Σολομωνή, πού μέ θάρρος ὁμολόγησαν τήν πίστη τους καί μέ ἄφταστη καρτερικότητα δέχτηκαν φριχτό μαρτύριο.

Πολλοί ἄλλοι Ἰουδαῖοι ὅμως ἀντέδρασαν δυναμικά στό θρησκευτικό διωγμό τῶν Σελευκιδῶν. Ὁ ιερέας Ματταθίας μέ τά πέντε παιδιά του θγῆκαν στά θουνά, συγκέντρωσαν καί ἄλλους καί ἄρχισαν θρησκευτικό πόλεμο ἐνάντια στούς Σελευκίδες. "Οταν ὁ Ματταθίας πέθανε, τόν διάδεχτηκε ὁ γιός του Ἰούδας, πού ἐπειδή σφυροκόπησε τούς ἀντιπάλους του ὀνομάστηκε Μακκαθαῖος. Ἀπό αὐτόν ἐπειτα καί οἱ διάδοχοί του ὀνομάστηκαν Μακκαθαῖοι. Οἱ Μακκαθαῖοι, ὕστερα ἀπό σκληρό ἀγώνα, κατόρθωσαν τελικά νά ἐλευθερώσουν τήν Παλαιστίνη καί νά κυθερνήσουν μέ τόν τίτλο τοῦ Ἀρχιερέα γιά ἔνα αἰώνα. Τό 63 π.Χ. ὅμως οἱ διάδοχοί τους, φιλονικώντας γιά τό θρόνο, κάλεσαν ὡς διαιτητή τό Ρωμαϊο στρατηγό Πομπήιο καί ἐκείνος βρῆκε τήν ἀφορμή νά καταλάβει τήν Παλαιστίνη καί νά τήν προσαρτήσει στό ρωμαϊκό κράτος.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. Ψαλμός 125ος

1. Ἐν τῷ ἐπιστρέψαι Κύριον τήν αἰχμαλωσίαν Σιών ἐγενήθημεν ὡσεὶ παρακεκλημένοι.

2. Τότε ἐπλήσθη χαρᾶς τό στόμα ἡμῶν καί ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλι-

άσεως. Τότε ἐρούσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν· ἐμεγάλυνε Κύριος τοῦ ποιῆσαι μετ' αὐτῶν.

3. Ἐμεγάλυνε Κύριος τοῦ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν, ἐγενήθημεν εὐφραινόμενοι.

4. Ἐπίστρεψον, Κύριε, τήν αἰχμαλωσίαν ἡμῶν ὡς χειμάρρους ἐν τῷ νότῳ.

5. Οἱ σπείροντες ἐν δάκρυσιν ἐν ἀγαλλιάσσει θεριοῦσι.

6. Πορευόμενοι ἐπορεύοντο καὶ ἔκλαιον βάλλοντες τά σπέρματα αὐτῶν, ἐρχόμενοι δέ ἥξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει αἴροντες τά δράγματα αὐτῶν.

1. Οταν ὁ Κύριος μᾶς λευτέρωσε ἀπ' τήν αἰχμαλωσία
καὶ πίσω στή Σιών γυρίσαμε,
ἡμαστε πιά σάν παρηγορημένοι.

2. Τότε πλημύρισε χαρά τό στόμα μας
κι ἡ γλώσσα μας ἀγαλλίαση.

Τότε θά ποιῦν τά ἔθνη μεταξύ τους:
τά μεγαλεῖα του ἔδειξε ὁ Κύριος σ' ὅ,τι ἔκανε σ' αὐτούς.

3. Τά μεγαλεῖα του ἔδειξε ὁ Κύριος σ' ὅ,τι ἔκανε σ' ἐμᾶς,
μᾶς γέμισε εὐφροσύνη.

4. Κάνε, Κύριε, νά γυρίσουμε ἀπ' τήν αἰχμαλωσία
ὅπως στό νότο χύνονται οἱ χείμαρροι μ' ὄρμῃ.

5. Κείνοι πού σπέρναν κλαίγοντας θά χαίρονται στό θέρο.

6. Πηγαίναν καὶ πηγαίναν κι ἔκλαιιγαν ὡς ἔριχναν τούς σπόρους
ἀλλά θά ρχονται καὶ θά ρθοῦν χαρούμενοι φέρνοντας τά δεμάτια.

2. Ἀπόσπασμα ἀπό τό λόγο τοῦ Ἰούδα τοῦ Μακκαβαίου

'Η νίκη στόν πόλεμο δέν ἔξαρτιέται ἀπό τόν ἀριθμό τῶν στρατιωτῶν.
'Η δύναμη γι' αὐτήν ἐρχεται ἀπό τόν οὐρανό. Αὐτοί ἐρχονται ἐναντίον μας
γυμάτοι ἀλαζονεία καὶ παρανομία γιά νά ἐξολοθρέψουν καὶ ἐμᾶς καὶ τίς
γυναίκες μας καὶ τά παιδιά μας καὶ νά μᾶς λεγλατήσουν, ἐνώ ἐμείς πολεμάμε γιά τίς ζωές μας καὶ γιά τίς πεποιθήσεις μας...'

(Α'Μακκαθ. 3, 19-20)

21. Η Π.Δ. ώς «Παιδαγωγός εἰς Χριστόν»

Η Π.Δ. ώς «Παιδαγωγός εἰς Χριστόν» (Γαλ. 3, 24). Κεντρική γραμμή τής Παλαιᾶς Διαθήκης, ὅπως εἴδαμε στά μέχρι τώρα μαθήματα, είναι ἡ προετοιμασία τῆς ἀνθρωπότητας νά δεχτεῖ τό Λυτρωτή τοῦ κόσμου, τόν Υἱό καὶ Λόγο τοῦ Θεοῦ. Ὁ Πανάγαθος Δημιουργός, διώχνοντας τούς πρωτόπλαστους ἀπό τόν Παράδεισο ἔδαιτίας τῆς παρακοής τους, ἀποφάσισε ταυτόχρονα νά στείλει τό Μονογενή Του Υἱό, τό Μεσσία, γιά νά ξαναφέρει τόν ἀνθρωπο στόν Παράδεισο. Τήν ἀπόφασή Του μάλιστα αὐτή ἀνακοίνωσε καὶ στούς πρωτόπλαστους (Πρωτευαγγέλιο), ἀλλά καὶ σέ πολλούς εύσεβεῖς ἄντρες τῆς ιστορίας ἀργότερα.

Γιά νά προετοιμάσει ὅμως θρησκευτικά καὶ ἡθικά τήν ἀνθρωπότητα ὥστε νά δεχτεῖ τό Λυτρωτή, ὁ Θεός διάλεξε τόν ἑβραϊκό λαό. Μέ τίς ἀποκαλύψεις καὶ τίς θαυματουργικές ἐπεμβάσεις Του, τόν δίδαξε τήν ἀληθινή θρησκεία καὶ τή σωστή σχέση τῶν ἀνθρώπων μέ τό Θεό καὶ μεταξύ τους. "Ολα σχεδόν τά κύρια πρόσωπα καὶ τά σημαντικά γεγονότα τῆς ιστορίας τοῦ ισραηλιτικοῦ λαοῦ ἀναφέρονται ἅμεσα ἡ ἔμμεσα στό σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία τῆς ἀνθρωπότητας καὶ ἀποτελοῦν πρεικονίσεις καὶ τύπους τοῦ Λυτρωτή (Μελχισεδέκ, Ἰσαάκ, Ἰωσήφ, Ἰώθ, Ἰωνᾶς, διάβαση τῆς Ἐρυθρᾶς θάλασσας, τό μάννα, τό χάλκινο φίδικλπ.).

Ο ισραηλιτικός λαός χρησιμοποιήθηκε ἐπίσης ώς ὄργανο τοῦ Θεοῦ γιά τήν προετοιμασία καὶ τῶν λαῶν νά δεχτοῦν τό Μεσσία. Αὔτο ἔγινε μέ τήν κατάληψη τῆς Παλαιστίνης διαδοχικά ἀπό τούς γύρω λαούς (Ἀσσύριους, Βασιλώνιους, Πέρσες, Ἑλληνες, Ρωμαίους), μέ τή Βασιλώνια αἰχμαλωσία καὶ μέ τή διασπορά τῶν Ισραηλιτῶν σ' ὅλο τόν τότε γνωστό κόσμο, καθώς καὶ μέ τή μετάφραση τῆς Π.Δ. στά Ἑλληνικά. Μέ ὅλα αὐτά ὁ εἰδωλολατρικός κόσμος γνώρισε τήν ἀληθινή θρησκεία καὶ προετοιμάστηκε γιά τήν ἀναμονή τοῦ Λυτρωτή. "Ετσι ἡ Π.Δ. ἔγινε, ὅπως γράφει ὁ Ἀπ. Παῦλος, «Παιδαγωγός εἰς Χριστόν» γιά ὅλη τήν ἀνθρωπότητα. Δηλαδή ἐμπόδισε τούς Ισραηλίτες νά ἀφομοιωθοῦν ἀπό τό εἰδωλολατρικό περιθάλλον μέσα στό όποιο ζοῦσαν· τούς δίδαξε τή συναίσθηση τῆς ἀμαρτίας καὶ τήν ἀληθινή λατρεία τοῦ Θεοῦ· καὶ καλλιέργησε σ' ὅλο τόν κόσμο τόν πόθο γιά τόν ἐρχομό τοῦ Λυτρωτῆ.

Τό «λεῖμμα» στήν Παλαιά καὶ στήν Καινή Διαθήκη. Ο ισραηλιτικός λαός δέ φάνηκε πάντοτε συνεπής στίς ύποχρεώσεις του ἀπέναντι στό Θεό. Πολλές φορές μάλιστα ἡ ἀπομάκρυνσή του ἀπό τή συμφωνία πού

είχε μαζί Του ἡταν τόση, ώστε νόμιζε κανείς ότι τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ πήγαινε νά ναυαγήσει. Καί σ' αύτές ὅμως τίς περιπτώσεις, ὅπως ἡταν π.χ. τό κύμα τῆς διαφθορᾶς πού ἐμφανίστηκε τήν ἐποχή τῶν προφητῶν, ἔμενε πάντοτε ἔνα μικρό μέρος τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, ἔνα «λείμμα» (=ύπόλοιπο). Τό ύπόλοιπο αὐτό ἔμενε πιστό στήν ἀληθινή θρησκεία, θυμόταν τίς ύποσχέσεις τοῦ Θεοῦ καί περίμενε νά πραγματοποιηθεῖ τό σχέδιο Του ('Αμώς 3, 12. 5, 15 κ.ά.). "Ἐτσι μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ ἀξιώθηκε τελικά νά δεῖ νά πραγματοποιεῖται ἡ ύποσχεσή Του ότι θά στείλει τό Μεσσία. Ἀρκεῖ νά θυμηθοῦμε ἐδῶ τό παράδειγμα τοῦ δίκαιου Συμεών στήν Ὑπαπαντή (Λουκ. 2, 25).

Αύτό τό ύπόλοιπο θά γίνει τελικά καί ὁ πυρήνας τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τῆς Ἐκκλησίας, πού θά ιδρύσει ὁ Χριστός πάνω στή γῆ. Θά είναι βέβαια φτωχό καί ὀλιγάριθμο, ἀλλά θά ἀποδειχτεῖ ἐκλεκτό. Θά ἀποτελέσει τόν καινούργιο λαό τοῦ Θεοῦ, πού, ἐνώ θά ζει ἀνάμεσα σέ πλήθη ἀπορροφημένα ἀπό τά ἐπίγεια ἀγαθά, αύτός θά μείνει ἀφοιωμένος στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καί θά γίνει τό νέο προζύμι πού θά ζυμώσει ὅλο τόν κόσμο.

Ἡ χρήση τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης στήν ὄρθοδοξη λατρεία. "Υστερα ἀπό ὅσα μάθαμε ὡς τώρα, φαίνεται καθαρά πόσο μεγάλη σημασία ἔχει ἡ Παλαιά Διαθήκη στό θέμα τῆς σωτηρίας μας γενικά καί στήν ὄρθοδοξη πίστη μας εἰδικότερα. Γι' αύτό ἀκριβώς ἔχει καί ιδιαίτερη θέση μέσα στή λατρεία μας.

Πολλοί ἀπό τούς ὑμνους πού ψάλλονται στίς ἐκκλησίες μας είναι ἐμπνευσμένοι ἀπό τά γεγονότα καί τή διδασκαλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Σ' ὥλες τίς ἀκολουθίες, στά ιερά Μυστήρια καί στή Θεία Λειτουργία διαβάζονται μικρές ἡ μεγάλες περικοπές ἀπό τά ἱστορικά, διδακτικά ἡ προφητικά βιθλία τῆς. Δέν ύπάρχει ὄρθοδοξη λατρευτική ἐκδήλωση, στήν ὅποια νά μή χρησιμοποιεῖται ὁ θρησκευτικός πλοῦτος τῆς Π.Δ. Ἰδιαίτερα μάλιστα τό βιθλίο τῶν Ψαλμῶν, μέ τίς πανανθρώπινες ἀλήθειες του καί τήν πλούσια ποιητική του ἔκφραση, ἀποτελεῖ ἀνεξάντλητη πηγή ἐμπνεύσεως τῶν ὑμνων τῆς λατρείας μας.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Προτοῦ νά ἥθει ἡ πίστη, μᾶς φύλαγε ὁ νόμος σάν νά εἴμαστε κλεισμένοι σέ φρούριο ὥσπου νά ἀποκαλυφθεῖ ἡ πίστη. "Ωστε ὁ νόμος

ήταν παιδαγωγός μας ώς τήν ὥρα πού θά ἐρχόταν ὁ Χριστός γιά νά δικαιωθούμε μέ τήν πίστη. Τώρα πού ἡρθε ἡ πίστη, δέν εἴμαστε πιά κάτω ἀπό τήν παιδαγωγία τοῦ νόμου, γιατί μέ τήν πίστη στόν Ἰησοῦ Χριστό είστε ὄλοι παιδιά τοῦ Θεοῦ καί γιατί ὅσοι βαφτιστήκατε στό Χριστό ἔχετε ντυθεῖ τό Χριστό. Δέν ὑπάρχει Ἰουδαίος οὕτε "Ἐλληνας, δέν ὑπάρχει δούλος οὕτε ἐλεύθερος, δέν ὑπάρχει ἄντρας καί γυναίκα, γιατί ὄλοι σας είστε ἔνας ἄνθρωπος ἐνωμένοι μέ τόν Ἰησοῦ Χριστό. Ἔάν ἀνήκετε στό Χριστό, είστε τότε ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ καί κληρονόμοι σύμφωνα μέ τήν ὑπόσχεση» (Γαλ. 3,23-29).

2. Στίχοι ἀπό τούς Ψαλμούς.

Πρός Κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι με ἐκέκραξα καί εἰσήκουσέ μου.

Ἐὺφράνθην ἐπί τοῖς εἱρηκόσι μοι εἰς οἴκον Κυρίου πορευσόμεθα.

Ἐάν μή Κύριος οἰκοδομήσῃ οἴκον, εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες.

Ύμνοι τῆς Ἑκκλησίας.

Ἐν τῷ θλίβεσθαι με, εἰσάκουσόν μου τὸν ὄδυνῶν, Κύριε, σοὶ κράζω.

Ἐπί τοῖς εἱρηκόσι μοι, ὀδεύσομεν εἰς τὰς αὐλάς τοῦ Κυρίου, ἐὺφράνθη μου τό πνεῦμα.

Ἐάν μή Κύριος οἰκοδομήσῃ οἴκον τῶν ἀρετῶν, μάτην κοπιῶμεν.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ - Ο ΥΙΟΣ
ΚΑΙ
ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

‘Ο Κύριος. Εικόνα του 16ου αι. που βρίσκεται στό Πρωτάτο του ‘Αγίου ’Ορους.

Ο ΕΡΧΟΜΕΝΟΣ

1. Η Προσδοκία

Τό σύραμα τῶν Ἰσραηλιτῶν γιά τό Μεσσία. Ο ισραηλιτικός λαός, κρατώντας τήν ύπόσχεση πού είχε δώσει ό Θεός στούς πρωτόπλαστους, ζούσε και τρεφόταν μέ τήν ἐλπίδα ότι μιά μέρα θά σταλεῖ ό Μεσσίας νά τόν λυτρώσει. Οι Πατριάρχες και προφήτες κάθε τόσο ἐπαναλάμβαναν, ὅπως εἴδαμε, τήν ἀγγελία αὐτῆς τής μεγάλης ἐλπίδας και περιέγραφαν ζωηρά όλα τά περιστατικά τοῦ ἐρχομοῦ Του: τή ζωή Του, τό χαρακτήρα Του, τή διδασκαλία και τά ἔργα Του.

Οσο περνοῦσαν τά χρόνια και πλησίαζε ό καιρός νά πραγματοποιηθεί ή ύπόσχεση τοῦ Θεοῦ, τόσο πιό ζωντανή και ἔντονη γινόταν ή προσδοκία τους. Τόν περίμεναν σάν βασιλιά, ὥραιο, πράο, γλυκό και ἀξιαγάπητο. Η χάρη, πού θά πλημμύριζε τό ἑσωτερικό Του, θά ξεχυνόταν πλούσια ἀπό τά χείλη Του και θά αἰχμαλώτιζε τίς ἀνθρώπινες καρδιές. Θά ἡταν δοξασμένος και δυνατός, θά τούς ἐλευθέρωνε ἀπό τούς κατακτητές πού αἰώνες πολλούς τούς καταπίεζαν και θά βασίλευε αἰώνια. Η βασιλεία Του θά ἡταν βασιλεία δικαιοσύνης, ἀγάπης, χαρᾶς και εἰρήνης και θά ἀπλωνόταν σ' όλα τά σημεῖα τής οἰκουμένης. Θά ἡταν ἀκόμα ό Μεσσίας στοργικός ποιμένας όλης τής γῆς, ἄριστος νομοθέτης και κριτής δίκαιος.

Μέ τό σύραμα αύτό τοῦ Μεσσία πέρασαν οἱ Ἰσραηλίτες όλα τά δύσκολα χρόνια τῆς ιστορίας τους. "Ομως οἱ πάμπολλες ἔθνικές τους περιπέτειες τούς ἔκαναν νά τόν περιμένουν ώς σωτήρα μόνο τοῦ ἔθνους των και ὅχι όλοκληρού τοῦ κόσμου. Κατάντησαν νά τόν πιστεύουν σάν ἐπίγειο βασιλιά, πού θά ἐρχόταν νά τούς ἐλευθερώσει ἀπό τούς Ρωμαίους και ὅχι ώς πνευματικό βασιλιά, πού θά ἐλευθέρωνε όλους τούς ἀνθρώπους ἀπό τή σκλαβιά τής ἀμαρτίας. Γι' αύτό και ὅταν ἦρθε, θλέποντας τίς ἐλπίδες τους νά διαψεύδονται, ἀρνήθηκαν νά πιστέψουν σ' Αύτόν και τόν ἀνέθασαν πάνω στό Σταυρό.

Οι Ιουδαίοι τῆς διασπορᾶς. Τό ισραηλιτικό ἔθνος εἶχε πολλές περιπέτειες. Τούς τελευταίους πρίν ἀπό τὸν Χριστό αἰῶνες ὑποδουλώθηκε διαδοχικά στούς Ἀσσύριους, Βαθυλώνιους, Πέρσες, "Ἐλληνες καὶ Ρωμαίους. Στὸ διάστημα τῶν περιπετειῶν τους αὐτῶν, ἄλλοι ἀπό τούς Ἰσραηλίτες σύρθηκαν, ὅπως εἴδαμε, αἰχμάλωτοι στή Συρία καὶ στή Βαθυλώνα, καὶ ἄλλοι ἀναγκάστηκαν νά ἐκπατρισθοῦν στήν Αἴγυπτο, στή Μ. Ἀσία, στήν Ἐλλάδα, στή Ρώμη καὶ ἄλλοῦ. "Ολοι αὐτοί πού ζοῦσαν μακριά ἀπό τήν πατρίδα τους λέγονταν Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς. Καὶ δέν ἦταν λίγοι. Σέ ἀριθμό δεπερνοῦσαν ἐκείνους πού ζοῦσαν μέσα στήν Παλαιστίνη. Οι περισσότεροι ἀπό αὐτούς ἦταν ἔξυπνοι καὶ πλούσιοι κι ἐπηρέαζαν πολύ τίς τοπικές διοικήσεις.

Οι Ιουδαίοι τῆς διασπορᾶς διατηροῦσαν στενές σχέσεις μέ τήν πατρίδα τους. Τά Ἱεροσόλυμα ἦταν γι' αύτούς ὁ «ὁμφαλός» τῆς γῆς. Ὁ ναός τῶν Ἱεροσολύμων ἀποτελοῦσε τό σύμβολο τῆς κοινῆς πίστεως. Τά θρησκευτικά καὶ τά πατριωτικά τους αἰσθήματα ἦταν σφιχτά δεμένα μεταξύ τους καὶ φρόντιζαν νά τά ἀναζωογονοῦν πηγαίνοντας συχνά γιά προσκύνημα στή χώρα τῶν πατέρων τους.

Θρησκευτικό κέντρο τῶν Ιουδαίων τῆς διασπορᾶς ἀποτελοῦσε ἡ Συναγωγή. Πήγαιναν ἐκεī κάθε Σάββατο γιά νά προσευχηθοῦν, νά ἀκούσουν τό λόγο τοῦ Θεοῦ, ἄλλα καὶ νά ἀναθαψιστοῦν θρησκευτικά καὶ ἐθνικά. Μέ τούς Ιουδαίους τῆς διασπορᾶς δόθηκε ἡ εὔκαιρία νά γνωρίσουν τόν ἀληθινό Θεό καὶ νά πιστέψουν σ' Αύτόν καὶ πολλοί εἰδωλολάτρες, οἱ ὄποιοι, ἀνάλογα μέ τήν πρόσοδό τους στή νέα θρησκεία, ὀνομάζονταν «φοιθούμενοι ἢ σεβόμενοι τόν Θεόν» καὶ «προσήλυτοι». "Ετσι ὅχι μόνο οἱ Ιουδαίοι τῆς διασπορᾶς διατήρησαν τήν ἐλπίδα γιά τόν ἐρχομό τοῦ Μεσσία, ἄλλα προετοιμάστηκαν κατάλληλα καὶ οἱ εἰδωλολάτρες.

Ο πόθος τῆς λυτρώσεως στούς εἰδωλολάτρες. Οι εἰδωλολατρικοί λαοί, ἀπομακρυσμένοι ἀπό τή σωστή πίστη, θρίσκονταν σέ μεγάλη ἡθική κατάπτωση. Οι περισσότεροι ἀπό αύτούς ἦταν δοῦλοι καὶ δέν είχαν κανένα δικαίωμα στή ζωή. Ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἐλευθερία ἦταν πράγματα ἄγνωστα στούς πιό πολλούς. Οι γυναίκες είχαν πολύ κατώτερη θέση μέσα στήν οἰκογένεια καὶ στήν κοινωνία. Τά παιδιά δέν είχαν κανένα δικαίωμα στή ζωή. Οι θρησκεῖες καὶ οἱ φιλοσοφίες είχαν ξεπέσει καὶ δέν μποροῦσαν πιά νά ἰκανοποιήσουν τούς λαούς. "Ολοι ζητοῦσαν λίγη δικαιοσύνη, ἐλευθερία, ἀλήθεια. "Ολοι περίμεναν κάποιον νά τούς λυτρώσει.

Τή νοσταλγία αύτή και τόν πόθο τῆς λυτρώσεως καλλιέργησαν στούς εἰδωλολάτρες, ἐκτός ἀπό τούς Ἰουδαίους τῆς διασπορᾶς, καὶ ὄρισμένοι φωτισμένοι φιλόσοφοι καὶ ποιητές, ὅπως ὁ Αἰσχύλος, ὁ Σωκράτης κι ὁ Πλάτωνας στήν Ἐλλάδα, ὁ Οράτιος, ὁ Οθίδιος καὶ ὁ Βιργίλιος στήν Ρώμη, καὶ ἄλλοι γνωστοί καὶ ἄγνωστοι στήν Αἴγυπτο, στήν Περσία, στήν Κίνα, στήν Ιαπωνία καὶ σ' ὀλόκληρη τήν Ἀνατολή. "Ολοι αὐτοί μιλοῦσαν γιά τόν ξεπεσμό τῶν ἀνθρώπων, τήν ἀνάγκη ἐνός λυτρωτή καὶ τήν ἐλπίδα γιά τόν ἔρχομό Του.

"Ετσι παράλληλα μέ τούς Ἰουδαίους καὶ ὄλοι οἱ εἰδωλολατρικοί λαοί προετοιμάστηκαν κατάλληλα καὶ περίμεναν μέ ἀγωνία μιά μεταθολή στό καλύτερο. Ποθοῦσαν ἔνα λυτρωτή καὶ σωτήρα. Ποιός ὅμως εἶχε τή δύναμη νά διδάξει τήν ἀλήθεια στόν κόσμο καὶ νά φέρει αύτή τήν πολυπόθητη ἀλλαγή; Κανένας ἄνθρωπος δέν ἦταν ίκανός γι' αύτό. Μόνο ὁ Υἱός καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ θά ἔφερνε τήν πραγματική λύτρωση καὶ σ' αύτόν στρεφόταν μέ νοσταλγία ἡ «προσδοκία τῶν Εθνῶν», ὅπως εἶχε προφητέψει ὁ πατριάρχης Ἰακώβ.

KEIMENA

1. «Τοιοῦδε μόχθου τέρμα μή τι προσδόκα,
πρίν ἀν θεῶν τις διάδοχος τῶν σῶν πόνων
φανῇ, θελήσῃ τ' εἰς ἀναύγητον μολεῖν
"Ἄδην, κνεφαία τ' ἀμφί ταρτάρου βάθη".

(Αἰσχύλου, Προμηθεύς δεσμώτης)

Μήν περιμένεις τέρμα τῶν μεγάλων δεινῶν σου, πρίν κάποιος ἀπό τούς θεούς σέ διαδεχτεῖ σ' αύτά καὶ θελήσει νά κατεβεῖ στό σκοτεινό "Άδη καὶ στά ἐρεθώδη βάθη τοῦ ταρτάρου.

2. «Καθεύδοντες διατελοῖτε ἄν, εἰ μή τινα ἄλλον ὑμῖν ὁ Θεός ἐπιπέμψειε κηδόμενός ὑμῶν» (Πλάτωνος, Ἀπολογία Σωκράτους).
3. «Καὶ Αὐτός προσδοκία ἐθνῶν» (Γεν. 49, 10). |

2. Ο Πρόδρομος

'Ο ἄνθρωπος πού ἥρθε νά ἀνοίξει τό δρόμο γιά τό Μεσσία ἦταν ὁ

‘Ο ἄγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος. Ἀνάγλυφο σέ εἰλεφαντοστό πού βρίσκεται στό Μουσεῖο τοῦ Λίθερπουλ, 11ος αι.

Ιωάννης ὁ Πρόδρομος. Τά ἄγια Εὐαγγέλια μιλοῦν μέθαυμασμό γι' αὐτόν. Στό πρόσωπό του συναντιέται ἡ Παλιά μέτην Καινούργια ἐποχή. Γιατί ὁ Ἰωάννης ύπηρξε ὁ τελευταῖος καὶ μέγιστος προφήτης τοῦ Ἰσραὴλ, πού ἐτοίμασε τούς ἀνθρώπους νά δεχτοῦν τό Χριστό καὶ τό κήρυγμα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

‘Η γέννηση καὶ τό ἔργο τοῦ Ἰωάννη (Λουκ. 1, 5-25 καὶ 57-80). Σ' ἔνα μικρό χωριό τῆς ὥρεινῆς Ἰουδαίας ζεῖ ὁ ἱερέας Ζαχαρίας καὶ ἡ Ἐλισάβετ, «δίκαιοι καὶ ἀμεμπτοί» τοῦ Θεοῦ ἄνθρωποι. Ἡταν ἄτεκνοι

ἀλλά καθημερινά καὶ ἐπίμονα ζητοῦσαν ἀπό τό Θεό νά τούς χαρίσει ἓνα παιδί. Αύτόν τόν καιρό κατέβηκε ὁ Ζαχαρίας στά Ἱεροσόλυμα, γιά νά προσφέρει τίς ύπηρεσίες του στό Ναό. Ἡταν ἡ ἐφημερία του, πού διαρκοῦσε ἐφτά μέρες. Τότε ἐπεσε ὁ κλῆρος σ' αὐτόν νά προσφέρει τή θυσία τοῦ θυμιάματος, πράγμα πού γέμισε τήν ψυχή του μέ συγκίνηση καὶ δέος. Καθώς λοιπόν ὁ Ζαχαρίας ἐτοιμαζόταν νά προσφέρει τό θυμιάμα, φῶς δυνατό τόν θάμπωσε καὶ “Ἄγγελος Κυρίου τοῦ ἔφερε τό μεγάλο μήνυμα: ‘Ο Θεός ἄκουσε τίς προσευχές καὶ τίς δεήσεις σου καὶ ἡ Ἐλισάβετ θά φέρει στόν κόσμο παιδί, πού θά ὀνομαστεῖ Ἰωάννης... Τό παιδί αὐτό θά ἔχει τή μεγάλη ἀποστολή, μέ τή δύναμη καὶ τό πνεῦμα τοῦ προφήτη Ἡλία, νά ἀνοίξει τό δρόμο καὶ νά προετοιμάσει τό λαό γιά νά δεχτεῖ τό Μεσσία. Ἡ γέννησή του θά γίνει αἰτία χαρᾶς, ὅχι μόνο γιά τούς γονεῖς του, ἀλλά καὶ γι' ἄλλους πολλούς στή γη, ἀφοῦ αὐτός θά φέρει τό μήνυμα ὅτι ἔφτασε ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Πράγματικά, θ' ἀποδειχτεῖ μεγάλος μπροστά στά μάτια τοῦ Θεοῦ καὶ θά τοῦ δοθοῦν ἄφθονα τά χαρίσματα

‘Η Ἀποτομή τῆς κεφαλῆς Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Μικρογραφία ἀπό Εὐαγγελιστάριο τῆς Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἅγιου Ὄρους, 11ος αἰ.

τοῦ Ἅγιου Πνεύματος, ἀπό τόν καιρό πού θά ναι ἀκόμα στήν κοιλιά τῆς μητέρας του.

Στά πρωτάκουστα αὐτά λόγια, ὁ Ζαχαρίας δέν μπορεῖ νά πιστεψει. ‘Ο “Αγγελος τοῦ λέει τότε ὅτι τό ὄνομά του είναι Γαβριήλ καί ὅτι είναι σταλμένος ἀπό τό Θεό γιά νά τοῦ φέρει τό χαρούμενο ἄγγελμα, πού θά πραγματοποιηθεῖ στόν καιρό του.’ Άλλα ώς τότε, δηλ. ώς τή γέννηση τοῦ παιδιοῦ, ο Ζαχαρίας δέ θά μπορεῖ νά μιλήσει. Αύτά είπε ό “Αγγελος καί χάθηκε. Στό λαό πού περιμένει τήν εύλογία, προσπαθεῖ τώρα ό Ζαχαρίας νά ἐξηγήσει μέ νοήματα τί συνέθη, γιατί πραγματικά ούτε νά μιλήσει μπορεῖ, ούτε νά ἀκούσει. “Οταν τέλειωσε ἡ ἐφημερία του γύρισε στό σπίτι του καί μετά ἀπό ἐννέα μῆνες ἤρθε στόν κόσμο τό παιδί, σύμφωνα μέ τό μήνυμα τοῦ Ἅγγελου. Τότε όλοι, συγγενεῖς καί γείτονες, ἤρθαν νά

μοιραστοῦν μέ τήν Ἐλισάβετ καί τό Ζαχαρία τή μεγάλη τους χαρά, πού ἀπόκτησαν παιδί στά γηρατειά τους.

Η προφητεία τοῦ Ζαχαρία. Τό ὄνομα τοῦ παιδιοῦ δινόταν τήν ὅγδοη-⁸ μέρα, στήν τελετή τῆς περιτομῆς, καί ὅλοι λογάριαζαν νά τοῦ δώσουν τό ὄνομα τοῦ πατέρα του. Ἀλλά ὁ Ζαχαρίας πού δέν μποροῦσε νά μιλήσει ζήτησε μιά πλάκα καί ἔγραψε: «Τό ὄνομά του εἶναι Ἰωάννης». Τότε λύθηκε ἡ γλώσσα του καί χαρούμενος δοξολογοῦσε τό Θεό. πού ἐπισκέφτηκε τό λαό Του καί τοῦ χάρισε τή λύτρωση. Γιατί, μέ τή γέννηση αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ, ὁ Θεός πραγματοποιοῦσε τούς ὄρκους καί τίς ὑποσχέσεις πού είχε δώσει στόν Ἀθραάμ γιά τόν ἐρχομό τοῦ Μεσσία, γιά τή σωτηρία πού θά ῥώταν ἀπό τό γένος τοῦ Δαθίδ, σύμφωνα μέ τό κήρυγμα τῶν προφητῶν.

Στή συνέχεια, ὁ Ζαχαρίας, γεμάτος ἀπό τό "Ἄγιο Πνεῦμα, προφητεύει θαυμαστά πράγματα γιά τόν Ἰωάννη: «Καὶ ἐσύ, παιδί μου, θά ὄνομαστεῖς προφήτης τοῦ Ὑψίστου. Θά ἀνοίξεις τό δρόμο τοῦ Κυρίου καί θά ἐτοιμάσεις τίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων γιά νά δεχτοῦν τή σωτηρία πού Ἐκεῖνος θά φέρει στόν κόσμο, τή συχώρεση τῶν ἀμαρτιῶν, πού τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ θά μᾶς χαρίσει, ὅταν θά ἀνατείλει ἐπάνω μας ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, ὁ Χριστός. Αὐτός πού θά ῥθει γιά νά φωτίσει ὅσους κάθονται στό σκοτάδι καί στό θάνατο. Αὐτός πού θά μᾶς ὀδηγήσει στό δρόμο τῆς εἰρήνης».

Η προσωπικότητα τοῦ Ἰωάννη. Καί τό παιδί μεγάλωνε καθημερινά καί δυνάμωνε μέ τή χάρη τοῦ Ἄγιου Πνεύματος. Γιά τό μεγάλο ἔργο τῆς ζωῆς του ἔπρεπε νά προετοιμαστεῖ μέ νηστεία, ἀσκηση καί προσευχή. Γι' αὐτό πολύ νωρίς τράβηξε γιά τήν ἔρημο. Ἀργότερα τόν βρίσκουμε, ὥριμο ἄντρα πιά, νά ζει στήν ἔρημο μιά σκληρή ζωή. Φορεῖ ροῦχα χοντρά ἀπό τρίχες καμήλας. Τρέφεται μέ ἀκρίδες καί μέλι ἄγριο καί σφίγγει τή μέση του μέ πλατιά δερμάτινη ζώνη. "Ετσι ἀσκημένος ἄρχισε τό ἔργο του, στό 150 ἔτος τής βασιλείας τοῦ αὐτοκράτορα Τιθέριου, γύρω στά 27-29 μ.Χ.

Αἱώνες είχαν οἱ Ἰουδαῖοι νά δοῦν προφήτη πού νά ζωντανεύει μέ τόσο συγκλονιστικό τρόπο τό παλιό προφητικό χάρισμα. Γι' αὐτόν είχε προφητέψει ὁ Ἡσαΐας ὅτι θά ἤταν «ἡ φωνή τῆς ἐρήμου» πού θά ἐτοίμαζε τούς ἀνθρώπους νά δεχτοῦν τό κήρυγμα τοῦ Μεσσία. 'Ο λόγος τοῦ Ἰωάννη στήν ἔρημο ἤταν δυναμικό κήρυγμα μετάνοιας καί ἀλλαγῆς γιά

νά δεχτοῦν οἱ ἄνθρωποι τή βασιλεία τοῦ Θεοῦ πού ἡταν πολύ κοντά τους: «Μετανοεῖτε· ἥγγικε γάρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν». «΄Αλλάξτε ριζικά τίς σκέψεις σας καὶ ὀλόκληρη τή ζωή σας, γιατί πλησίασε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Μή νομίσετε ὅτι ἔξασφαλίσατε τή βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπειδή εἶστε ἀπόγονοι τοῦ Ἀθραάμ.΄ Αλλά νά κάνετε καρπούς ἀνάλογους μέ τή μετάνοιά σας. Γιατί κάθε δέντρο πού δέν κάνει καρπό τό κόθουν σύρριζα καὶ τό ρίχνουν στή φωτιά. . . ».

Οι Ἰουδαῖοι εἶναι μαγεμένοι ἀπό τή μορφή καὶ τό κήρυγμα τοῦ Ἰωάννη. Άκομα κι ὁ βασιλιάς Ἡρώδης τρέφει μεγάλο θαυμασμό γιά τόν Πρόδρομο. Άλλά τόν πιό μεγάλο ἔπαινο γιά τήν προσωπικότητα τοῦ Ἰωάννη τόν ἔκαμε ἀργότερα ὁ Κύριος: «Τί πήγατε στήν ἔρημο νά δεῖτε, εἶπε μιά μέρα στά πλήθη ὁ Ἰησοῦς, ἔνα καλάμι πού τό δέρνει ὁ ἄνεμος; »Οχι βέβαια. Άλλά τότε τί πήγατε νά δεῖτε; «Ἐναν ἄνθρωπο ντυμένο στά μαλακά ρούχα; Αύτοί πού φοράνε τά μαλακά φορέματα θρίσκονται στά παλάτια τῶν βασιλιάδων. Τί βγήκατε λοιπόν νά δεῖτε; »Ἐναν προφήτη; Ναί, σᾶς λέω είναι προφήτης καὶ παραπάνω ἀπό προφήτης. . . Μέ βεβαιότητα σᾶς λέω, δέ γέννησε μάνα σ' ὅλο τόν κόσμο ἄνθρωπο μεγαλύτερο ἀπό τόν Ἰωάννη τό βαπτιστή».

23 Δεκέμβριο

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Μή ὀλιγοψυχήσεις ἐν τῇ προσευχῇ σου». «Προσευχή ταπεινοῦ νεφέλας διῆλθε» (Σοφ. Σειράχ 7, 10 καὶ 35, 17).
2. «Ἄιτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε, κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν» (Ματθ. 7, 7).
3. *Προφῆτα καὶ πρόδρομε τῆς παρουσίας Χριστοῦ,
ἀξίως εὐφημῆσαί σε οὐκ εὐποροῦμεν
ἡμεῖς οἱ πόθω τιμῶντες σε·
στείρωσις γάρ τεκούσης καὶ πατρός ἀφωνία
λέλυνται τῇ ἐνδόξῳ καὶ σεπτῇ σου γεννήσει,
καὶ σάρκωσις Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ
κόσμῳ κηρύγγεται.*

(΄Απολυτίκιο τῆς γιορτῆς)

΄Εσένα, πού τήν παρουσία τοῦ Χριστοῦ προφήτεψες
κι ἐτοίμασες τό δρόμο Του γιά νά 'ρθει
ἄξια νά σ' ἀνυμήσουμε δέ θρίσκουμε τόν τρόπο

έμεις πού μέ λαχτάρα σέ τιμοῦμε.

Ἐπειδή μέ τήν ἔνδοξη καί σεβαστή σου γέννηση
κι ή στείρωση τῆς μάνας καί τοῦ πατέρα ή ἀλαλιά χαθήκανε
κι ή σάρκωση τοῦ Γιοῦ τοῦ Θεοῦ κηρύχτηκε στόν κόσμο.

(΄Απολυτίκιο τῆς γιορτῆς)

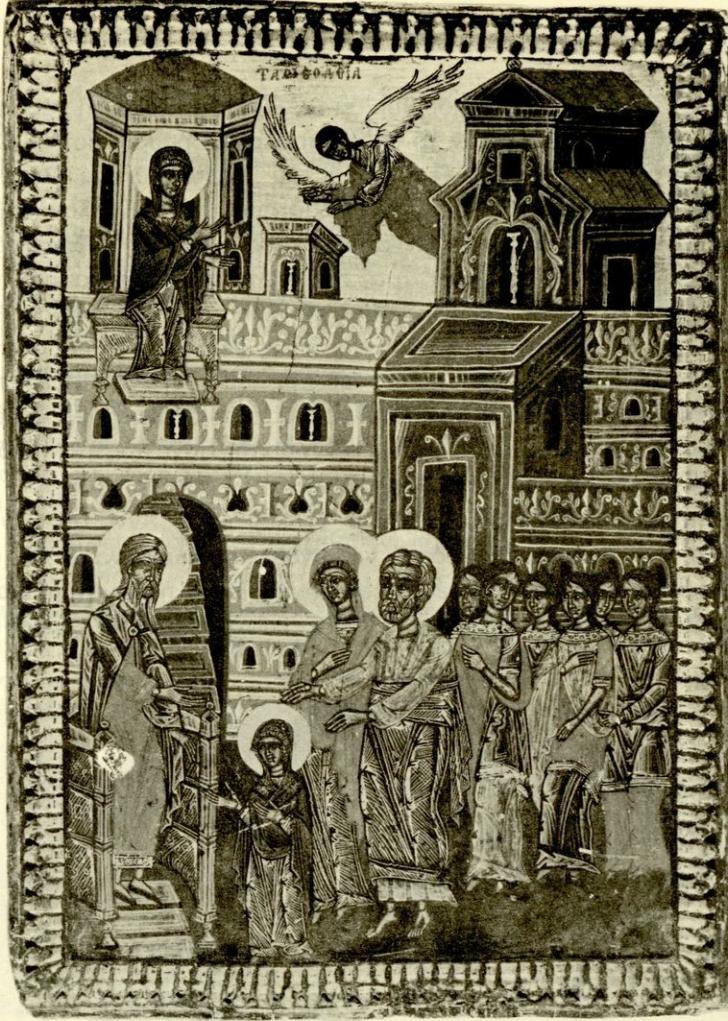
3. Η Παναγία

Στό «Πρωτευαγγέλιο» γινόταν λόγος γιά κάποια μεγάλη γυναίκα τῆς ιστορίας πού θά 'φερνε στόν κόσμο τό Σωτήρα καί Λυτρωτή. Στό πρόσωπο τῆς Παρθένου αὐτή ή πανάρχαια, ἐλπιδοφόρα προφητεία γίνεται πραγματικότητα. Γιατί ἀπό τή Θεοτόκο θά γεννηθεῖ «Αὐτός» πού θά συντρίψει τόν πονηρό καί τά ἔργα του καί θά φέρει στόν κόσμο τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Η Παναγία καί τό «πλήρωμα τοῦ χρόνου» (Ψαλμ. 84, 12). "Ολη ή «Ιερά Ιστορία» μέ τόν 'Αδάμ καί τήν Εὕα, τό Νῶε, τόν 'Αθραάμ καί τό λαό τοῦ 'Ισραὴλ, μοιάζει μέ πορεία πού πάει νά συναντήσει τή Θεοτόκο – τή γυναίκα πού θά γίνει ή σκάλα, γιά νά κατέβει ό Θεός στή γῆ. Γι' αὐτό πολλά θαυμαστά γεγονότα μέσα στήν ιστορία τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ (ὅπως ή κιβωτός τοῦ Νῶε, ή βάτος πού είδε ό Μωυσῆς, ή στάμνα μέ τό μάννα, ή ράβδος τοῦ 'Ααρών πού θλάστησε καί τόσα ἄλλα) προεικονίζουν τήν Παρθένο. Πρός Αὔτήν κατευθύνεται ή ιστορία, μέ ὅλες τίς παρεμβάσεις τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία τοῦ κόσμου."

Καί «ὅταν ἦρθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἔστειλε ό Θεός τό Γιό Του νά γεννηθεῖ ἀπό μιά γυναίκα. . . » (Γαλ. 4, 4). Γιά νά 'ρθει ό Θεός στόν κόσμο ήταν ἀνάγκη νά θρεθεῖ τόπος ἄγιος, ἔνας ναός ὄλοκάθαρος, πού μέσα σ' αὐτόν νά κατοικήσει ό Θεός. Μέ τή γέννηση τῆς Παναγίας, ἦρθε «τό πλήρωμα τοῦ χρόνου», γιατί ή ιστορία καί ή ἀνθρώπινη φύση ἔφτασαν στό σημεῖο νά δώσουν τόν καλύτερό τους καρπό: 'Εκείνην πού θά γινόταν τό κατοικητήριο τοῦ Θεοῦ. Τότε ή φιλανθρωπία καί ή ἀγάπη τοῦ Θεοῦ «ἔκλινε τούς οὐρανούς» καί κατέβηκε ό Χριστός στόν κόσμο μας, ή 'Αλήθεια καί ή Ζωή.

Τό Γενέθλιο καί τά Εισόδια τῆς Θεοτόκου. Γονεῖς τῆς Θεοτόκου ήταν

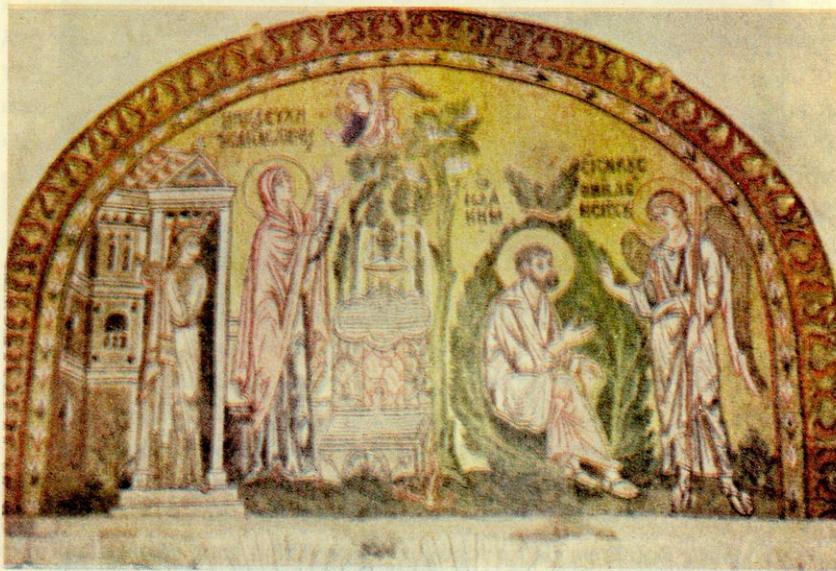

Τά Εισόδια τῆς Θεοτόκου.

ό Ἰωακείμ καὶ ἡ Ἀννα. Κατάγονταν καὶ οἱ δυό τους ἀπό τῇ ρίζᾳ καὶ τό γένος τοῦ Δαβίδ καὶ ἦταν ἄνθρωποι εὔσεβεῖς καὶ δίκαιοι. Ὁμως εἶχαν γεράσει χωρίς νά χουν κάνει παιδί καὶ αὐτό τούς ἔθλιβε τήν καρδιά. Ἀλλά ὁ Θεός βράβεψε τίς προσευχές καὶ τή βαθιά τους εύσεβεια. Τούς χάρισε μιά εύλογημένη κόρη, πού θά γινόταν ἀργότερα ἡ μητέρα τοῦ Κυρίου μας.

‘Η γέννηση τῆς Θεοτόκου θυμίζει τό παλιό θαῦμα μέ τή ράθδο τοῦ Ἀαρὼν πού βλάστησε. Σάν το ἔξερό καὶ ἄκαρπο ραθδί ἔμοιαζε ὅλη ἡ ἀνθρωπότητα. Καὶ ὅπως τό ἔξερό ραθδί τοῦ Ἀαρὼν κάποτε βλάστησε, ἔτσι καὶ ἀπό τό ἀνθρώπινο δέντρο βλάστησε, σάν ἀγνό λουλούδι, ἡ Παναγία. ‘Ο Ἰωακείμ καὶ ἡ Ἄννα, μαζί τους καὶ ὅλη ἡ ἀνθρωπότητα, ἐλευθερώνονται ἀπό τή «στειρότητα» πού σκότωνε τήν ἑλπίδα τους, γιατί ἀπό τή Θεοτόκο θά ἀνατείλει «ὁ ἥλιος τής δικαιοσύνης, Χριστός ὁ Θεός ἡμῶν», πού θά καταργήσει τό θάνατο, ὅπως ψέλνουμε στό ἀπολυτίκιο τής γιορτῆς (8 Σεπτεμβρίου). ‘Ο Ἰωακείμ καὶ ἡ Ἄννα ἀποδείχτηκαν ἀληθινοί εὐεργέτες τοῦ ἀνθρώπινου γένους. «Συνεργάστηκαν» καὶ ἐκεῖνοι στή σωτηρία τοῦ κόσμου, ἀφοῦ ἡ γέννηση τής Παναγίας ἤταν τό δῶρο πού τους χάρισε ὁ Θεός, ἔνα δῶρο ἀντάξιο τής ἀρετῆς τους.

‘Από πολύ μικρή ἡλικία ἔφεραν ὁ Ἰωακείμ καὶ ἡ Ἄννα τήν Παναγία στό ναό, γιά νά μείνει ἐκεῖ ὥσπου νά μεγαλώσει, σύμφωνα μέ τήν ύποσχεση πού είχαν δώσει στό Θεό. Μέσα στό ναό ἔγινε ἡ προετοιμασία τής Παναγίας γιά τή μεγάλη ἀποστολή της. Σ’ ἐποχή πού τό κακό μεσουρά-

‘Η προσευχή τής Ἁγίας Ἄννας. Ψηφιδωτό τοῦ 11ου αι. στή Μονή Δαφνιοῦ.

νοῦσε, ἐκείνη διατηρήθηκε ἀπόλυτα καθαρή. Μέ τή Χάρη τοῦ Θεοῦ, τήν προσευχή, τήν ἀνάγνωση τῆς Γραφῆς καί τήν καλλιέργεια τῶν ἀρετῶν, ἔγινε ό τύπος τοῦ ἀληθινοῦ ἀνθρώπου, σ' ὅλη του τήν ὄμορφιά ὅπως τὸν ἔφτιαξε ό Θεός. "Ἐτσι ἡρθαν στὸ φῶς ὅλα τὰ χαρίσματα τοῦ Θεοῦ πού μετά τήν ἀμαρτία εἶχαν βουλιάξει στά βάθη τοῦ ἀνθρώπου. 'Ἐκπροσωπῶντας τό ἀνθρώπινο γένος στήν καλύτερη μορφή του – ἀληθινή «εἰκόνα τοῦ Θεοῦ», ἔγινε ἡ Παρθένος ἑνας χῶρος πανάγιος, κατάληλος νά δεχτεῖ τό Θεό πού θά ῥχόταν νά γίνει ἀνθρωπος γιά νά σωθεῖ ό κόσμος.'

'Ο Εὐαγγελισμός καί ἡ σημασία του. "Οταν ἡ Παναγία ἔφτασε στή νεανική ἡλικία, ἐπειδή οἱ γονεῖς της εἶχαν στό μεταξύ πεθάνει, οἱ ἵερεῖς τοῦ ναοῦ τῆς ἔδωσαν γιά μνηστήρα τόν Ἰωσήφ, ὁ ὅποιος τήν πήρε στή Ναζαρέτ. 'Ο Ἰωσήφ ἤταν ἄντρας συνετός καί δίκαιος, ἀπό τό γένος τοῦ Δαβίδ. "Εξι μῆνες μετά τό μήνυμα τοῦ ἀγγέλου στό Ζαχαρία, ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ ἐπισκέπτεται τήν Παρθένο καί τή χαιρετά μέ τούτα τά λόγια: «Χαίρε κεχαριτωμένη· ό Κύριος μετά σου· Εὐλογημένη σύ ἐν γυναιξὶν. . .». 'Εκείνη ταράχητη καί σκεπτόταν τί νόημα εἶχαν τά λόγια αὐτά. Τότε ό ἄγγελος τῆς ἀπαντᾶ: «Μή φοβάσαι Μαρία· γιατί σέ σένα στέλνει ό Θεός τή χάρη Του. Θά γεννήσεις παιδί καί θά τοῦ δώσεις τό ὄνομα Ἰησοῦς. Αὐτός θά γίνει μεγάλος καί θά ὄνομαστεί Υἱός τοῦ Θεοῦ. . .». 'Η Μαρία ἀπορεῖ καί ρωτᾶ τόν ἄγγελο: «Πώς θά γίνει αὐτό ἀφοῦ δέν ἔχω παντρευτεῖ». Καί ό ἀρχάγγελος τῆς φανερώνει τό σιωπτόλο μυστήριο τοῦ Θεοῦ, πού ἤταν κρυμμένο μέσα στούς αἰώνες: «Πνεῦμα Ἀγιον ἐπελεύσεται ἐπί σέ καί δύναμις· Υψίστου ἐπισκίασει σοι διό καί τό γεννώμενον ἄγιον κληθήσεται υἱός Θεοῦ» δηλ. Θά ῥθει σέ σένα τό "Αγιο Πνεῦμα καί θά σέ σκιάσει ό δύναμη τοῦ 'Υψίστου γι' αὐτό καί τό ἄγιο θρέφος πού θά γεννηθεῖ θά ὄνομαστεῖ Υἱός Θεοῦ. Τό μυστήριο τῆς θείας Σαρκώσεως ξεπερνά τήν ἀνθρώπινη λογική.

"Ομως στό ἔργο τῆς σωτηρίας είναι ἀπαραίτητη καί ἡ ἀνθρώπινη θέληση. Αὐτήν προσφέρει καί ἡ Παναγία, καθώς δέχεται μέ ὅλη της τήν καρδιά νά ὑπηρετήσει τό Θεό καί νά δώσει ὀλόκληρο τόν ἔαυτό της στό θέλημά Του. «'Ιδού ἡ δούλη Κυρίου, γένοιτο μοι κατά τό ρῆμά σου», λέει ταπεινά στόν ἀρχάγγελο. Στά λόγια αὐτά τῆς Παρθένου ἐκφράζεται ἡ ὄλοκληρωτική συγκατάθεση τοῦ ἀνθρώπου νά «συνεργήσει» στό θεϊκό σχέδιο τῆς σωτηρίας του. 'Από τή στιγμή πού ή Παρθένος ἀποδέχεται τό θεῖο θέλημα, ό Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ παίρνει στά σπλάχνα της τήν ἀνθρώπινη σάρκα. Γι' αὐτό καί στό ἀπολυτίκιο τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ψάλ-

Ο Ευαγγελισμός τῆς Θεοτόκου. Φορητή εικόνα τοῦ 14ου αι. πού βρίσκεται στά Σκόπια, έργο μεγάλου καλλιτέχνη από τήν Κωνσταντινούπολη. Είναι μία από τίς ώραιότερες βυζαντινές εικόνες.

λουμε: Σήμερα άνακεφαλαιώνεται ή σωτηρία μας, (άφοῦ ὅλη ή ίστορία πού προηγήθηκε καταλήγει στό πλήρωμά της πού είναι ό 'Ιησοῦς Χριστός) γιατί «ό Υἱός τοῦ Θεοῦ υἱός τῆς Παρθένου γίνεται».

‘Η τιμή τῆς Παναγίας στήν ‘Ορθόδοξη ‘Εκκλησία. Η Εκκλησία μας τιμᾶ τήν Παναγία πολλές φορές τό χρόνο. Η Θεοτόκος βρίσκεται στήν καρδιά τῆς ὁρθόδοξης λατρείας μας. Στό ναό, ή εἰκόνα της βρίσκεται πάντα πλάι στήν ὡραία πύλη, ἀριστερά, ἐνῶ στήν ἀντίστοιχη θέση στά δεξιά βρίσκεται ή εἰκόνα τοῦ Κυρίου μας. Πάνω ἀπό τήν ἀγία Τράπεζα, στήν κόγχη τοῦ ιεροῦ, εἰκονίζεται μέ ανοιχτή τήν ἀγκαλιά ως πλατυτέρα τῶν οὐρανῶν. Σ’ ὅλη τήν πατρίδα μας χιλιάδες ‘Εκκλησίες είναι ἀφιερωμένες στή χάρη της. Γι’ αὐτήν γράφτηκαν τροπάρια μέ ἄφθαστη ὄμορφιά. Ζωγραφίστηκαν εἰκόνες – ἀληθινά ἀριστουργήματα – μέ τήν ἀγία της μορφή καὶ δέχτηκαν προσευχές καὶ προσκυνήματα ἀπό πολλές γενιές πιστῶν. Στή Θεία Λειτουργία κάθε τόσο ἀναφέρεται τό ὄνομα τῆς Παναγίας πού τήν παρακαλοῦμε νά μεσιτεύει στόν Υἱό της γιά τή σωτηρία μας.

Εἶναι χιλιάδες οἱ πιστοί πού τρέχουν κάθε χρόνο νά ἀκούσουν μέ κατάνυξη τόν ‘Ακάθιστο “Υμνο ἢ τόν Παρακλητικό κανόνα τό Δεκαπενταύγουστο καὶ ἔχουν τήν Παναγιά ἀληθινή παρηγοριά, ἐλπίδα καὶ προστασία στή ζωή τους. Καὶ ὅλοι ἀναθέτουμε τήν ἐλπίδα μας σ’ Αὔτήν: «Τήν κάθε ἐλπίδα σέ Σένα ἐμπιστεύομαι, Μητέρα τοῦ Θεοῦ, φύλαξέ με κάτω ἀπό τή σκέπη σου. . . ».

KEIMENA

1. «Καλότυχο ζευγάρι ‘Ιωακείμ καὶ “Αννα καὶ ἀγνότατο. Ἀπό τόν καρπό τῶν σπλάχνων σας γίνατε γνωστοί. Ἐσεῖς ἀφοῦ ζήσατε μέ εύσεβεια καὶ ὀσιότητα γεννήσατε τήν ἀνώτερη ἀπό ἀγγέλους Κόρη, τήν Κυρία τῶν ἀγγέλων. Κρίνο πού ξεφύτρωσε ἀνάμεσα σ’ ἀγκάθια. . . Τριαντάφυλλο πού πλημμύρισε μέ τό θεϊκό του ἄρωμα τά σύμπαντα. Κόρη τοῦ ‘Αδάμ καὶ μητέρα τοῦ Θεοῦ» (“Αγ. Ιωάννης ὁ Δαμασκηνός, ἀπό τό θιβλίο «‘Η Θεοτόκος», «Λόγος εἰς τό Γενέσιον» σελ. 79).

2. «‘Η Παρθένος δέν είναι ὅπως ἡ γῆ πού συνετέλεσε μέν ἀλλά δέν ἔκανε ἡ ἴδια τίποτα στή δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου. ‘Η Παρθένος πραγματοποίησε ἡ ἴδια μέσα της καὶ πρόσφερε στό Θεό ὅλα ἐκεῖνα πού προσέλκυσαν τόν Τεχνίτη στή γῆ. . . Καὶ ποιά είναι αὐτά; Βίος πανάμωμος, ζωή πάναγνη, ἄσκηση ὅλων τῶν ἀρετῶν. . . ” Ετοι ἔχοντας στολίσει μέ τέτοιο κάλλος καὶ τό σώμα καὶ τήν ψυχή της, κατόρθωσε νά ἐλκύσει ἐπάνω της τό βλέμμα τοῦ Θεοῦ. . . » (Νικόλαος Καβάσιλας, ἀπό τό θιβλίο «‘Η Θεομήτωρ», «Λόγος εἰς τόν Εύαγγελισμόν» σελ. 124).

3. "Αγγελος πρωτοσπάτης ούρανόθεν ἐπέμφθη εἰπεῖν τῇ Θεοτόκῳ τό
χαιρε· καὶ σύν τῇ ἀσωμάτῳ φωνῇ σωματούμενόν σε θεωρῶν Κύριε, ἐ-
ξίστατο καὶ ἵστατο κραυγάζων πρός αὐτήν τοιαῦτα·

Χαῖρε, δι' ἡς η χαρά ἐκλάμψει·

Χαῖρε, δι' ἡς ἡ ἀρά ἐκλείψει·

Χαῖρε τοῦ πεισόντος Ἀδάμ ἡ ἀνάκλησις·

Χαῖρε, τῶν δακρύων τῆς Εὕας ἡ λύτρωσις·

Χαῖρε, ὑψος δυσανάθατον ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς·

Χαῖρε, θάθος δυσθεώρητον καὶ Ἀγγέλων ὄφθαλμοῖς·

Χαῖρε, ὅτι ὑπάρχεις Βασιλέως καθέδρα·

Χαῖρε, ὅτι βαστάζεις τὸν βαστάζοντα πάντα·

Χαῖρε, ἀστήρ ἐμφαίνων τὸν Ἡλιον·

Χαῖρε, γαστήρ ἐνθέου σαρκώσεως·

Χαῖρε, δι' ἡς νεουργεῖται ἡ κτίσις·

Χαῖρε, δι' ἡς θρεφουργεῖται ὁ Κτίστης·

Χαῖρε, Νύμφη ἀνύμφευτε·».

('Από τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἀκάθιστου "Υμνου)

4. Ή Γέννηση

Ή διήγηση τῶν Εὐαγγελίων. Τήν ίστορία γιά τήν Γέννηση τοῦ Χριστοῦ τή μαθαίνουμε ἀπό τούς Εὐαγγελιστές Ματθαῖο καὶ Λουκᾶ. Ὁ πρῶτος ἀναφέρει τήν προσκύνηση τῶν Μάγων καὶ τή φυγή στήν Αἴγυπτο, -θά μιλήσουμε γι' αὐτά στό μάθημα πού ἀκολουθεῖ – ἐνῶ ὁ δεύτερος περιγράφει τή φανέρωση τοῦ θαύματος στούς ποιμένες.

Στή διήγηση τοῦ Εὐαγγελισμοῦ εἰδαμε ὅτι ἡ Παναγία κατοικοῦσε στή Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας. Πῶς λοιπόν ὁ Χριστός γεννήθηκε στή Βηθλεέμ; Ὁ Εὐαγγελιστής Λουκᾶς μᾶς δίνει τήν ἀπάντηση: Ὁ Ρωμαῖος αὐτοκράτορας Ὁκταβιανός, πού ὀνομάσθηκε Αὔγουστος, εἶχε διατάξει νά γίνει ἀπογραφή σ' ὅλες τίς χῶρες τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ ὁ καθένας ἔπρεπε νά πάει στόν τόπο τῆς καταγωγῆς του. Ὁ Ἰωσήφ, πού ἦταν ἀπό τή γενιά τοῦ Δαβίδ, ἔπρεπε νά πάει νά ἀπογραφεῖ, μαζί μέ τή Μαρία στήν πόλη τοῦ Δαβίδ, τή Βηθλεέμ. "Οταν ἦταν ἀκόμα ἐκεῖ, συμπληρώθηκαν οἱ μέρες τῆς Μαρίας καὶ γέννησε τόν Ἰησοῦ. "Ετσι βγήκε ἀληθινή ἡ προφητεία πού ἔλεγε ὅτι ὁ Μεσσίας θά γεννιόταν στή Βηθλεέμ. Σπίτι δέν εἶχαν νά μείνουν ἄλλο ἀπό ἔνα σταῦλο. Τόπος κατάλληλος γιά νά ἀκουμπήσουν τό

Τό σνειρό τοῦ Ἰωσῆφ. Τοιχογραφία στόν "Αγιο Νικόλαο τόν Ὀρφανό τῆς Θεσσαλονίκης, 14ος αἰ.

Ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ. Λεπτομέρεια ἀπό τρίπτυχο τοῦ 17ου αι., τῆς Κρητικῆς Σχολῆς, πού βρίσκεται στό Βυζαντινό Μουσεῖο Ἀθηνῶν.

θρέφοις δέν ύπηρχε. Γι' αύτό ἡ Μαρία τό ξάπλωσε στή φάτνη, ἐκεῖ δηλ. πού ἔθαζαν στά ζῶα νά φᾶνε, ἀφοῦ πρώτα τό τύλιξε σφιχτά σέ πάνινες λουρίδες, ὅπως ἔκαναν παλιότερα οἱ μανάδες τά θρέφη, ἀκόμα καί στόν τόπο μας.

Αύτά ήταν καὶ τὰ σημάδια πού ἔδωσε στούς βοσκούς ὁ Ἀγγελος γιά νά γνωρίσουν τό Χριστό. Ἐκεῖ πού φύλαγαν τά πρόβατα τή νύχτα, "Ἄγγελος στάθηκε μπροστά τους καὶ θρέθηκαν μέσα σέ φῶς θεϊκό. Τρέμοντας ἀπό τό φόβο τους τόν ἄκουσαν νά τούς λέει: «Μή φοβόσαστε, γιατί σᾶς φέρνω χαράς μεγάλης μήνυμα σέ σᾶς καὶ σ' ὅλο τό λαό, ὅτι σήμερα γεννήθηκε γιά σᾶς στήν πόλη τοῦ Δαβίδ σωτήρας, καὶ αὐτός εἶναι ὁ Χριστός ὁ Κύριος. Καὶ νά πῶς θά τόν γνωρίσετε. Θά βρείτε ἔνα βρέφος τυλιγμένο σέ πάνινες λουρίδες καὶ ξαπλωμένο μέσα σέ μιά φάνη». Τότε κοντά σ' αὐτόν τόν "Ἄγγελο φάνηκαν πλῆθος ἄλλοι πού ύμνοῦσαν τό Θεό καὶ ἔλεγαν: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπί γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Μέ τά λόγια αὐτά δοξολογοῦσαν τό Θεό, γιατί τό θέλημά Του νά σώσει τούς ἀνθρώπους γινόταν πραγματικότητα μέ τήν ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ Του, πού ἔφερνε τήν εἰρήνη ἀνάμεσα στό Θεό καὶ στούς ἀνθρώπους, μέσα στόν κάθε ἄνθρωπο καὶ στούς ἀνθρώπους μεταξύ τους.

Χάθηκαν ἀπό μπρός τους οἱ "Ἄγγελοι καὶ τότε οἱ βοσκοί πῆραν τό δρόμο βιαστικοί γιά τή Βηθλεέμ. Βρήκαν τή Μαρία, τόν Ἰωσήφ καὶ τό Βρέφος στή φάνη καὶ διηγήθηκαν τί είδαν καὶ τί ἄκουσαν γιά τό παιδί αὐτό. "Οσοι ήταν ἐκεῖ ἔμειναν ἐκστατικοί γι' αὐτά πού ἄκουσαν ἀπό τούς

Οι Τρεῖς Μάγοι μέ τά δῶρα. Ψηφιδωτό τοῦ θου αἰ. στόν "Άγιο Βιτάλιο τῆς Ραθένας.

Η φυγή στήν Αἴγυπτο. Ψηφιδωτό του 14ου αι. άπό τη Μονή τῆς Χώρας στήν Κωνσταντινούπολη.

βοσκούς. Καί ἡ Μαρία τά φύλαγε ὅλα αὐτά προσεχτικά μές στήν καρδιά της, καθώς τά συνταίριαζε μέ σσα ἡ Ἰδια εἶχε ἀκούσει ἀπό τὸν Ἀγγελο τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

Τό μήνυμα τῶν Χριστουγέννων στὸν κόσμο μας. Αύτά τά θαυμαστά γεγονότα δείχνουν τήν παγκόσμια σημασία πού ἔχει ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ, γιατί συμμετέχουν σ' αὐτήν, ὅχι μόνο οἱ ἀνθρωποι, ἀλλά καὶ οἱ Ἀγγελοι καὶ ἡ φύση ὅλοκληρη. Ἡ γῆ μας, ἡ ἀνθρώπινη ζωή καὶ ὁ κάθε ἀνθρωπος παίρνουν ἀξία καὶ νόημα, ἀφοῦ ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ ἤρθε στή γῆ κι ἔγινε ὅμοιος μ' ἐμᾶς ἀνθρωπος, ἐκτός ἀπό τήν ἀμαρτία, καὶ ἔζησε τήν

ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Πρῶτο Τροπάριο στό «Κύριε ἐκέκραξα» ἀπό τό Μεγάλο Ἐσπερινό

Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ
τό παρόν μυστήριον ἐκδιηγούμενοι.
Τό μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ διαλέλυται,
ἡ φλογίνη ρομφαία τά νώτα δίδωσι,
καὶ τά Χερουθείμ παραχωρεῖ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς·
κάγω τοῦ Παραδείσου τῆς τρυφῆς μεταλαμβάνω,
οὐ προεξεβλήθην διά τῆς παρακοῆς.
Ἡ γάρ ἀπαράλλακτος εἰκών τοῦ Πατρός,
ὁ χαρακτήρ τῆς ἀϊδιότητος αὐτοῦ,

άνθρωπινη ζωή μας. Μᾶς ἔδειξε ἔτσι τήν ἀληθινή εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, πού ἀναζητοῦσαν μάταια ὡς τότε οἱ ἀνθρώποι, ἀλλά καὶ τήν ἀληθινή εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου, πού εἶχε ξεπέσει καὶ φθαρεῖ μέσα στήν ἄγνοια καὶ στήν ἀμαρτία. Στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, Θεός καὶ ἀνθρωπος γίνονται ἑναὶ καὶ γεφυρώνεται τό χάσμα πού τούς χώριζε ὕστερα ἀπό τήν ἀπομάκρυνση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τό Θεό. Αὐτή ἡ συμφιλίωση μέ τό Θεό ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νά συμφιλιωθεῖ ὁ ἀνθρωπος καὶ μέ τόν ἑαυτό του καὶ μέ τούς συνανθρώπους του, νά σταματήσει ὁ διχασμός κι ἡ ἔχθρα πού μόνο καταστροφή μπορεῖ νά φέρει. Γι' αὐτό τό μήνυμα τῶν Χριστουγέννων εἶναι μήνυμα ειρήνης. Ἀλλά εἶναι καὶ μήνυμα γνώσεως. Γιατί στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ γνωρίζει ὁ ἀνθρωπος τό Θεό καὶ αὐτή ἡ γνώση διαλύει τά σκοτάδια τῆς ἄγνοιας καὶ ἐλευθερώνει τόν ἀνθρωπο ἀπό τό φόβο. Εἶναι λοιπόν καὶ μήνυμα ἐλευθερίας τό μήνυμα τῶν Χριστουγέννων, ἀφοῦ ὁ φόβος κάνει τόν ἀνθρωπο δοῦλο. Ο Χριστός γεννιέται γιά νά ἐλευθερώσει τόν ἀνθρωπο ἀπό τά δεσμά τῆς ἀμαρτίας σ' ὥλες της τίς μορφές, τήν κακία, τήν ψευτιά, τήν ἀδικία, καὶ νά φέρει στή θέση τους τήν καλοσύνη, τήν ἀλήθεια, τή δικαιοσύνη πού τόσο λαχταρᾶ ὁ κόσμος μας.

Ἡ χριστουγεννιάτική ύμνολογία τῆς Ἐκκλησίας μας. Μέσα στούς ύμνους τῶν Χριστουγέννων βρίσκουμε τό νόημα τῆς γιορτῆς, ὅπως τό ἔζησαν οἱ πιστοί ὄλων τῶν αἰώνων. Μέ τή Γέννησή Του, ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ γίνεται καὶ Υἱός τοῦ ἀνθρώπου, γιά νά ξαναφέρει τόν πεσμένο ἀνθρωπο

Ἐλάτε νά χαροῦμε μπρός στόν Κύριο
ἐτούτο τό μυστήριο ιστορώντας.

Ο τοῖχος πού στή μέση ὑψωνόταν φραγμός,
σ' ἐρείπια ἔπεσε,

ἡ φλόγινη ρομφαία ἐστράφη πίσω,
φεύγουντε καὶ τά Χερουθίμ πού γύρω φύλαγαν
στό δέντρο τῆς ζωῆς.

Πλούσια γεύμαι κι ἐγώ τήν ἀφθονία τοῦ Παραδείσου
πού μοῦ τόν στέρησε πίκρα ἡ παρακοή.

Γιατί ἡ εἰκόνα τοῦ Πατέρα ἡ ἀπαράλλαχτη

στήν πρώτη του δόξα, τότε πού θρισκόταν σέ κοινωνία μέ τό Θεό. Χωρίς νά πάψει νά είναι τέλειος Θεός, γίνεται καί τέλειος ἄνθρωπος γιά νά ξανακερδίσει, στό σημείο τών ἀνθρώπων, μέ τή δική Του ύπακοή ὅτι έκεινοι ἔχασαν μέ τήν παρακοή τους. Γίνεται ό καινούργιος Ἀδάμ μιᾶς νέας δημιουργίας, πού μέ τό σταυρικό Του θάνατο καί τήν Ἀνάστασή Του θά νικήσει τό θάνατο καί θά ἀναστήσει τό ἀνθρώπινο γένος. Γι' αύτό καί ύμνεται ώς Σωτήρας καί Λυτρωτής καί ή Γέννησή Του γιορτάζεται ώς ἐπίσκεψη τοῦ Θεοῦ ἀνάμεσά μας, μέ τή δική μας ἀνθρώπινη μορφή καί κάτω ἀπό τίς πιο φτωχικές καί ταπεινές συνθῆκες. Αὐτή ή συγκατάβαση τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου είναι ἔνα μυστήριο πού, ὅπως λέει ἔνας ὑμνος τῆς Ἐκκλησίας, τό δοξάζουμε μόνο μέ πίστη: γιατί τό μυστήριο δέ σηκώνει ἔρευνα καί ό νοῦς μας δέν μπορεῖ νά τό χωρέσει.

μορφήν δούλου λαμβάνει,
έξ ἀπειρογάμου μητρός προελθών,
οὐ τροπήν ὑπομείνας·
ὅ γάρ ἦν διέμεινε, Θεός ὡν ἀληθινός·
καί ὅ οὐκ ἦν προσέλαθεν,
ἄνθρωπος γενόμενος διά φιλανθρωπίαν.
Αὐτῷ βοήσωμεν·
Ο τεχθεὶς ἐκ Παρθένου Θεός,
ἐλέησον ήμας.

Τροπάριο τοῦ Μεγάλου Ἐσπερινοῦ

Ἀνέτειλας, Χριστέ, ἐκ Παρθένου,
νοητέ ἥλιε τῆς δικαιοσύνης·
καί ἀστήρ σε ὑπέδειξεν
ἐν σπηλαίῳ χωρούμενον τόν ἀχώρητον·
Μάγους ὀδηγήσας εἰς προσκυνησίν σου,
μεθ' ὧν σε μεγαλύνομεν·
Ζωοδότα, δόξα σοι.

5. Ἡ Υπαπαντή

Ἡ γέννηση ἐνός παιδιοῦ ἦταν γιά τούς Ἰουδαίους ἀπόδειξη τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό καὶ ὅλοι χαίρονταν κάθε φορά πού ἐρχόταν στὸν κόσμο ἔνα νέο παιδί. Κι ἂν τὸ παιδί αὐτό ἦταν πρωτότοκο γινόταν ἰδιαίτερη χαρά, γιατί τὸ παιδί ἀνήκε στὸ Θεό καὶ ἦταν ἀφιερωμένο σ' Αὐτόν. Γι' αὐτή τῇ μεγάλῃ χαρᾷ καὶ εὔεργεσίᾳ πρόσφεραν οἱ γονεῖς τοῦ παιδιοῦ, στίς σαράντα μέρες ἀπό τή γέννησή του, θυσία στὸ Ναό. Οἱ πιό φτωχοί ἔφερναν δυό τρυγόνια ἢ δυό περιστέρια. Ἀνέθηκαν λοιπόν καὶ ὁ Ἰωσήφ μὲ τή Μαρία στὸ Ναό, γιά νά προσφέρουν τήν εὐχαριστήρια θυσία. Μαζί τους είχαν καὶ τό θρέφος Ἰησοῦ.

Ἡ Υπαπαντή τοῦ Χριστοῦ. Μέσα στό ἀνώνυμο πλῆθος τῶν προσκυ-

καὶ τῆς αἰώνιότητάς Του ὁ τύπος
παίρνει τοῦ δούλου τή θωριά
καθώς γεννιέται ἀπό μητέρα ἀνύμφευτη
δίχως ἄλλοιώση καμιά.

"Ετσι, ἐκεῖνο πού ἦταν αὐτό κι ἔμεινε,
οντας Θεός ἀληθινός,
κι ἐκεῖνο πού δέν ἦταν τό προσέλαθε
κι ἄνθρωπος ἔγινε γι' ἀγάπη τῶν ἀνθρώπων.
"Ας Τοῦ φωνάξουμε λοιπόν: Σπλαχνίσου μας
Θεέ, πού ἀπ' τήν Παρθένο ἐγεννήθης.

'Ερόδισε ἡ Παρθένος σάν αύγή
κι ώς ἄλλος ἥλιος πρόθαλες Ἐσύ
γιά νά 'ρθει καὶ στή γῆ Δικαιοσύνη.
Τό ἀστέρι ἔδειξε πράγμα θαυμαστό:
τό σπήλαιο νά χωρεῖ τόν ούρανό
καθώς τούς μάγους φέρνει Σου ώς τήν κλίνη
προσκυνητές στὸν Κύριο τῆς ζωῆς.
Μαζί μ' αὐτούς προσφέρουμε καὶ μεῖς
σέ Σένα δόξα καὶ μεγαλωσάνη.

Η Υπαπαντή τοῦ Ἰησοῦ. Μονὴ Καισαριανῆς, 16ος αι.

νητῶν κανείς δέ διακρίνει τὴν Ἀγία Οἰκογένεια. Μόνο ό γέροντας Συμεών θά ἀποκαλύψει ποιό εἶναι ἐκεῖνο τό παιδί πού φέρνουν στό Ναό.

Ο Συμεών ζεῖ στά ίεροσόλυμα ἐνάρετη ζωή μέ πίστη καί εὐλάβεια. Ἀνήκει καί αὐτός στό ταπεινό καί εὐλογημένο κομμάτι τοῦ λαοῦ («λείμμα»), πού ἔμενε στό Θεό πιστό καί ζούσε μέ τὴν προσμονή τοῦ Σωτῆρα. Χρόνια καί χρόνια περίμενε λοιπόν καρτερικά ό Συμεών τὸν ἐρχομό τοῦ Μεσσία καί Λυτρωτῆ, πού θά 'ταν ἡ ἀληθινή παρηγοριά γιά τό λαό τοῦ Ἰσραήλ. Ἡ πίστη του μέρα μέ τή μέρα γινόταν ἀμετακίνητη, καθώς τό «Ἄγιο Πνεῦμα τὸν βεβαίωνε ὅτι δέν θά πεθάνει πρίν νά δεῖ «τὸν Χριστόν τοῦ Κυρίου».

Καί νά τώρα ἔρχεται στό Ναό ό γέροντας Συμεών, φωτισμένος ἀπό τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Ἐνῶ ό ιερέας ἐτοίμαζε τή θυσία, ἐκεῖνος παίρνει στά χέρια του τό θεῖο Βρέφος καί ὀλόκληρος συγκλονίζεται ἀπό τή συνάντηση («ύπαπαντή») μέ τό Χριστό. Τό πρόσωπό του φωτίζεται καί ἡ καρδιά του γεμίζει εὐγνωμοσύνη γιά τή μεγάλη τιμή πού τοῦ 'κανε ό Θεός, νά δεχτεῖ στήν ἀγκαλιά του τό Λυτρωτή τοῦ κόσμου.

Η προσευχή καί ἡ προφητεία τοῦ Συμεών. Η ψυχή τώρα τοῦ γέροντα ξεσπά σέ ὕμνους καί δοξολογίες πρός τό Θεό: «Νῦν ἀπολύεις τόν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατά τό ρῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἴδον σοὶ ὀφθαλμοί μου τό σωτήριόν σου, ὁ ἡτοίμασας κατά πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν· φῶς είς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καί δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ» (Λουκ. 2, 29-32). Δηλαδή: «Τώρα μπορῶ νά πεθάνω εἰρηνικά, Δέσποτα καί Θεέ μου, γιατί είδαν τά μάτια μου τή σωτηρία πού ἐτοίμασες γιά ὅλους τούς λαούς. Τή σωτηρία πού θά 'ρθει σάν οὐράνιο φῶς, γιά νά ἀποκαλύψει τόν ἀληθινό Θεό στούς ἐθνικούς καί νά δοξάσει τό λαό Σου, τόν Ἰσραήλ». Κατάπληκτοι ἀκοῦν ἡ Παναγία καί ὁ Ἰωσήφ τό γέροντα Συμεών. Καί ἐκεῖνος τούς εὐλογεῖ καί προφητεύει γιά τόν Ἰησοῦν πράγματα θαυμαστά: «Οσοι πιστέψουν στό Χριστό θά ἀναστηθοῦν καί θά σωθοῦν, ἐνῶ ὅσοι Τόν ἀπαρνηθοῦν θά ξεπέσουν ἀπό τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Τό πρόσωπό Του θά είναι μέσα στόν κόσμο «σημεῖο ἀντιλεγόμενο». Οι ἄνθρωποι μπροστά Του θά ξεσκεπάσουν τό βαθύτερο ἑαυτό τους. Γιατί ἐκεῖνοι πού θά 'χουν καθαρή καρδιά θά Τόν πιστέψουν γιά Θεό ἀληθινό. Ἐνῶ οἱ ἄλλοι, πού θά 'χουν σκοτεινή καρδιά, θά Τόν ἀρνηθοῦν πεισματικά καί θά Τόν πολεμήσουν. Θά Τόν πληγώσουν τελικά καί θά Τόν ὀδηγήσουν στό θάνατο τοῦ Σταυροῦ. Αύτό θά γίνει μαχαίρι κοφτερό, πού θά περάσει ώς πέρα τή

μητρική καρδιά «Σοῦ δέ τήν καρδίαν διελεύσεται ρομφαία. . . ». Πολλά χρόνια ἀργότερα θά θυμηθεῖ ή Παναγία τά λόγια αύτά του Συμεών, κάτω ἀπό τό Σταυρό τοῦ Κυρίου. Καὶ ή καρδιά της θά πληγωθεῖ βαθιά.

‘Η Ἐκκλησία μας τιμᾶ τό γεγονός τῆς συναντήσεως (‘Υπαπαντής) τοῦ Συμεών με τό Χριστό στίς 2Φεβρουαρίου. Στή γιορτή, μᾶς προτρέπει ή Ἐκκλησία νά συναντηθοῦμε μέ τό Χριστό καί νά Τόν δεχτοῦμε στήν καρδιά μας, ὅπως ἀκριβῶς καί ό γέροντας Συμεών.

‘Η πρώτη συνάντηση εἰδωλολατρῶν μέ τό Χριστό. Πολλές μέρες ἀργότερα ἥρθαν οἱ Μάγοι ἀπό τήν Ἀνατολήν νά προσκυνήσουν τόν καινούργιο Βασιλιά τῶν Ἰουδαίων. Ἁταν σοφοί ἀστρονόμοι τῆς ἐποχῆς, πού μελετοῦσαν τά φαινόμενα τοῦ οὐρανοῦ καί προσπαθοῦσαν νά πλησίασουν τήν πηγή τῆς Σοφίας πού εἶναι ό Θεός. Αύτοί δέχτηκαν τίς πρώτες ἀχτίνες τοῦ «ἡλιου τῆς δικαιοσύνης». Παρακινήθηκαν ἀπό τό φωτεινό ἀστέρι πού εἶδαν στόν ούρανό καί πού σήμαινε γι' αύτούς ότι γεννήθηκε στόν κόσμο καινούργιος θασιλιάς. ‘Ως ἀντιπρόσωποι λοιπόν τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου («ἡ ἀπαρχή» τῶν Ἐθνῶν, ὅπως λένε τά τροπάρια τῆς Ἐκκλησίας) ξεκίνησαν νά συναντήσουν τό Χριστό. Ἐχοντας τό ἀστέρι γιά ὀδηγό, ἔφτασαν στά Ἱεροσόλυμα, ὕστερα ἀπό μακρινή καί κοπιαστική πορεία, καί ρωτοῦσαν νά μάθουν ποῦ θρισκόταν ό καινούργιος θασιλιάς.

‘Ανάστατος ό θασιλιάς Ἡρώδης μαθαίνει ἀπό τούς Μάγους τή γέννηση νέου θασιλιᾶ. Καλεῖ τούς ἀρχιερεῖς καί τούς γραμματεῖς, καί ἀπό αύτούς ἀκούει τήν παιλιά προφητεία, ότι «ὁ νέος ἄρχοντας πού θά ποιμάνει τό λαό τοῦ Ἰσραήλ» θά γεννηθεῖ στή Βηθλεέμ (Μιχ. 5, 1-2). Τότε παρακαλεῖ μέ πονηριά τούς Μάγους νά πᾶνε νά προσκυνήσουν τό νέο θασιλιά καί στήν ἐπιστροφή τους νά τόν πληροφορήσουν καί αύτόν ποῦ θρίσκεται, γιά νά πάει νά τόν προσκυνήσει. Ἀλλά στό σκοτεινό μυαλό του σχέδιο φοθερό κυκλοφέρει ό θασιλιάς Ἡρώδης.

Φεύγουν λοιπόν οἱ Μάγοι γιά τή Βηθλεέμ. Καί νά, τό θαυμαστό ἀστέρι πού τούς ὀδηγοῦσε ἀπό τήν Ἀνατολή, πῆγε τώρα καί στάθηκε ἀκίνητο πάνω ἀπό τό σπίτι ὅπου ἔμενε ἡ Ἅγια Οἰκογένεια. Μπαίνουν στό σπίτι οἱ Μάγοι καί βλέπουν μέ κατάπληξη ἔνα φτωχό παιδί, πού τίποτα δέν ἔδειχνε ότι ἥταν θασιλιάς. Ὡστόσο αύτοί τό προσκυνοῦν μέ σεβασμό, καί μέ συγκίνηση τοῦ προσφέρουν τά πολύτιμα δῶρα τους: «χρυσόν καί λίθανον καί σμύρναν». Τό χρυσάφι στό θασιλιά τῶν αἰώνων, τό λιθάνι στό

Θεό, καί τή σμύρνα στόν Ἰησοῦ πού ἐπρόκειτο νά πεθάνει καί νά κηδευτεῖ σάν νεκρός ο ἀθάνατος, μᾶς ἔξηγει ἵνας ὑμνος τῆς Ἐκκλησίας.

"Ετσι οι Μάγοι, οι σοφοί, τίμησαν τὸν πάνσοφο Θεό, πού γιά μᾶς τούς ἀνθρώπους ἔγινε φτωχός καί ταπεινός. Ἡ μεγάλη στροφή εἶχε γίνει στὸν κόσμο: «οἱ τοῖς ἄστροις λατρέυοντες ὑπὸ ἀστέρος ἐδιδάσκοντο, Σὲ προσκυνεῖν, τὸν "Ἡλιον τῆς Δικαιοσύνης...»». Μετά τούς Μάγους, πόσοι καί πόσοι λαοί μέσα στήν Ιστορία δέ θά συναντήσουν τὸ Χριστό καί δέ θά πάρουν ἀπό Αὐτόν τὸ φῶς τῆς αἰώνιας Ἀλήθειας!

'Εκεῖνος πού ἔμεινε στὸ φοθερό σκοτάδι ἦταν ὁ Ἡρώδης. Οἱ Μάγοι, ὀδηγημένοι ἀπό τὸν Ἀγγελο, δέ γύρισαν νά τὸν εἰδοποιήσουν. Καί ὁ Ἰωσήφ μέ τῇ Μαρίᾳ καί τὸν Ἰησοῦ ἔψυγαν νύχτα γιά τὴν Αἴγυπτο. Γ' αὐτό καί ὁ Ἡρώδης κατρακυλά στὸ πιό φριχτό ἔγκλημα: σκοτώνει, μέ απανθρωπιά μοναδική στήν Ιστορία, ὅλα τὰ ἀγόρια στήν περιοχή τῆς Βηθλεέμ ἀπό δύο χρονῶν καί κάτω. Ὁ Ἰωσήφ κι ἡ Παναγία ἔμειναν στήν Αἴγυπτο ὥς τὴν ἡμέρα πού πέθανε μέ θάνατο φρικιαστικό ὁ Ἡρώδης. Τότε γύρισαν καί ἐγκαταστάθηκαν μαζί μέ τὸν Ἰησοῦ στή μικρή πόλη Ναζαρέτ.

KEIMENA

1. Ἀπολυτίκιο τῆς Ὅμηρος

Χαῖρε, κεχαριτωμένη Θεοτόκε παρθένε·
ἐκ σοῦ γάρ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης,
Χριστός ὁ Θεός ἡμῶν, φωτίζων τούς ἐν σκότει,
Ἐὺφραίνου καὶ σύ, πρεσβύτα δίκαιε,
δεξάμενος ἐν ἀγκάλαις τὸν ἐλευθερωτὴν τῶν ψυχῶν ἡμῶν
χαριζόμενον ἡμῖν καί τὴν ἀνάστασιν.

Χαῖρε Παρθένε Θεοτόκε πού σέ πλημμύρισε ἡ χάρη·
γιατί ἀνέτειλε ἀπό σένα ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης
γιά νά φωτίσει ὅσους κάθονταν στά σκοτάδια
ὁ Θεός μας, ὁ Χριστός.
Κι ἐσύ Συμεών, γέροντα δίκαιε
πλούσια τώρα εύχαριστήσου
ἀφοῦ στήν ἀγκαλιά σου δέχτηκες Αὐτόν
πού ἐλευθερώνει τίς ψυχές μας
καί μᾶς χαρίζει τὴν ἀνάσταση.

2. Κάθισμα τοῦ "Ορθρου"

Νηπιάζει δι' ἐμέ ό Παλαιός τῶν ἡμερῶν,
καθαρόσιν κοινωνεῖ ό καθαρώτατος Θεός,
ίνα τήν σάρκα πιστώσῃ μου τήν ἐκ Παρθένου
Καί ταύτα Συμεών μυσταγωγούμενος,
ἐπέγνω τὸν αὐτὸν Θεόν φανέντα σαρκί·
καὶ ώς ζωὴν ἡσπάζετο,
καὶ χαίρων πρεσβυτικῶς ἀνεκραύγαζεν·
Ἄπολυσόν με· σέ γάρ κατεῖδον
τήν ζωὴν τῶν ἀπάντων.

'Ο Παλαιός τῶν ἡμερῶν Θεός γίνεται νήπιο γιά μένα·
ό καθαρότατος Θεός μετέχει στοῦ καθαρισμοῦ τήν τελετή
γιά νά μέθεθαιώσει γιά τό σῶμα Του πού πῆρε ἀπ' τήν Παρθένο.
Κι ό Συμεών, μυσμένος σ' ὄλα αὐτά
γνώρισε πώς αὐτός ἦταν ό Θεός πού φανερώθηκε σωματικά.
Καί τόν φιλοῦσε ξέροντας πώς εἶναι ή ζωὴ
καί μέχαρά, μέ τή γεροντική φωνή του ἔλεγε:
Πάρε με τώρα ἀπό τόν κόσμο ἀφοῦ σέ εἶδα
ἐσέ πού εἶσαι γιά ὄλους ή ζωὴ.

6. 'Ο δωδεκάχρονος 'Ιησοῦς

Καθώς μεγάλωνε ό 'Ιησοῦς, γέμιζε ἀπό τή σοφία καί τή χάρη τοῦ Θεοῦ. Εἶχε συμπληρώσει τά δώδεκα χρόνια Του καί, σύμφωνα μέ τό Νόμο, μποροῦσε νά πάρει μέρος στή λατρεία καί στίς γιορτές, ως ἐπίσημο μέλος τῆς κοινότητας, ὅπως ὄλοι οι ἄλλοι 'Ιουδαίοι. Γι' αὐτό τό λόγο ή ἄνοδος τῶν δωδεκάχρονων παιδιῶν στά 'Ιεροσόλυμα καί ή πρώτη συμμετοχή τους στή γιορτή ἔπαιρνε συχνά ἐπίσημο χαρακτήρα. Τό ίδιο ἀκριβῶς ἔγινε καί τόν 'Ιησοῦ.

'Η ἄνοδος τοῦ 'Ιησοῦ στό Ναό τῶν 'Ιεροσολύμων. Στίς μεγάλες γιορτές τοῦ Πάσχα, τής Πεντηκοστῆς καί τής Σκηνοπηγίας πολλοί 'Εθραίοι ἀνέβαιναν στά 'Ιεροσόλυμα ἀπό ὅλη τήν Παλαιιστίνη. Φίλοι καί συγγενεῖς σχημάτιζαν παρέες καί ξεκινοῦσαν γιά τό Ναό. Στό δρόμο συζητοῦσαν, προσεύχονταν ἢ ἔψελναν τούς ὑμνους τοῦ Δαθίδ. Καί τά

παιδιά μέ τίς δικές τους συντροφιές χαίρονταν τό ταξίδι μέ παιχνίδια καί χαρές. Σέ μια ἀπό αύτές τίς συντροφιές ἦταν κι ὁ Ἰησοῦς.

‘Η γιορτή τοῦ Πάσχα κράτησε ἐφτά μέρες καί οἱ τελετές ἦταν λαμπρές. ’Οταν τέλειωσαν οἱ γιορταστικές ἐκδηλώσεις, πάλι παρέες-παρέες οἱ προσκυνητές γύριζαν πίσω στίς πόλεις καί στά χωριά τους. ’Ετοίμασαν λοιπόν ὁ Ἰωσήφ μέ τή Μαρία τά πράγματά τους καί ξεκίνησαν γιά τήν ἐπιστροφήν. ’Οσο γιά τόν Ἰησοῦ, νόμισαν ὅτι θά ἦταν μαζί μέ τά παιδιά. Ταξίδεψαν μιά όλοκληρη ἡμέρα. Σάν ἔφτασαν σ’ ἑνα σταθμό νά ξαποστάσουν, εἶδαν ὅτι ἔλειπε ὁ Ἰησοῦς. ’Εψαξαν σ’ ὅλες τίς συντροφιές, ρωτήσαν ὅλα τά παιδιά, καί ἀφοῦ δέν Τόν βρήκαν πουθενά, γύρισαν πίσω στήν Ἱερουσαλήμ. Τρεῖς μέρες γύριζαν παντοῦ, μά τίποτα δέν κατόρθωσαν. ’Η ἀνησυχία τους είχε φτάσει στό κατακόρυφο. Μέ αύτή τήν ἀγωνία ἥρθαν νά ρωτήσουν καί στό Ναό.

‘Ο Ἰησοῦς καί οἱ διδάσκαλοι τοῦ Ἰσραὴλ. Φτάνοντας στό Ναό ἡ Παναγία καί ὁ Ἰωσήφ, βλέπουν μέ κατάπληξη τόν Ἰησοῦ νά βρίσκεται ἀνάμεσα στούς διδασκάλους τοῦ ναοῦ! Μέ σοβαρότητα καί σύνεση μοναδική συνομιλοῦσε μέ τούς σοφούς τοῦ Ἰσραὴλ, σάν νά ταν καί Ἐκείνος μεγάλος καί σοφός, τούς ἄκουγε καί τούς ρωτοῦσε. Οἱ Ραθβίνοι θαύμαζαν τή χάρη, τή σοφία καί τή σύνεση πού είχαν οἱ ἀποκρίσεις αύτοῦ τοῦ δωδεκάχρονου ἀγοριοῦ. Τί εἰπώθηκε στήν πρώτη αύτή συνάντηση τοῦ Ἰησοῦ μέ τούς διδασκάλους τοῦ Νόμου δέν ἀναφέρουν τά ἄγια Εὐαγγέλια. ’Αργότερα ὁ Ἰησοῦς διδάσκοντας θά πεῖ ὅτι Αὐτός είναι ὁ μοναδικός Προφήτης καί Διδάσκαλος: στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ θά γίνει ἡ ἀποκάλυψη τῆς αἰώνιας Ἀλήθειας τοῦ Θεοῦ.

‘Η πρώτη φανέρωση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς Μεσσία. ’Η Μαρία καί ὁ Ἰωσήφ ξαφνιάστηκαν ὅταν εἶδαν τόν Ἰησοῦ. Γί’ αύτό ἡ Παναγία Τόν ρωτᾶ: «Παιδί μου, γιατί τό ἔκαμες αύτό; ’Ο πατέρας σου καί ἐγώ τρεῖς μέρες τώρα σ’ ἀναζητοῦμε μέ πόνο κι ἀγωνία». Κιό Χριστός τούς ἀπαντᾶ: «Γιατί μέ ζητούσατε; Δέν ξέρατε ὅτι πρέπει νά βρίσκομαι στό σπίτι τοῦ Πατέρα μου;» ’Εκείνοι δέν κατάλαβαν τί σήμαιναν τά λόγια αύτά τοῦ Ἰησοῦ. ’Αλλά ἡ Παναγία συγκέντρωνε στή μητρική καρδιά της ὅλα αύτά τά γεγονότα καί τά φύλαγε στή μνήμη της σάν θησαυρό πολύτιμο. ’Αργότερα θά καταλάθει καί ἔκεινη τά λόγια τοῦ Ἰησοῦ· γιατί μέ τή μαρτυρία πού ἔκαμε γιά τόν ἔαυτό Του ὁ Χριστός φανέρωσε τή σχέση Του μέ τό Θεό - Πατέρα. «Δέν ξέρατε ὅτι ἔπρεπε νά βρίσκομαι στό σπίτι τοῦ Πατέρα

μοι»: Γιά τούς Ἰσραηλίτες, μονάχα ὁ Θεός ἦταν ὁ Κύριος τοῦ Ναοῦ καὶ ἀπόλυτη ἔξουσία πάνω στὸ Ναό θά εἶχε μόνο ὁ ἐρχόμενος Μεσσίας. Γι' αὐτό κι ὁ Χριστός, ὡς Μεσσίας πού εἰναι καὶ Γιός τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀληθινοῦ, μπορεῖ νά μείνει στό Ναό, στό «σπίτι» τοῦ Πατέρα Του.

Αλλά ὅλα αὐτά θά γίνουν ἀργότερα φανερά. Τώρα ὁ Ἰησοῦς γυρίζει στή Ναζαρέτ, μές στή ζεστή ἀγάπη τῆς Θεοτόκου καὶ τοῦ Ἰωάνφ καὶ κάθε μέρα αὐξάνει στή σοφία καὶ στή χάρη τοῦ Θεοῦ. Μέσα στά χρόνια τῆς σιωπῆς πού ἀκολουθοῦν, ὁ Ἰησοῦς ἐτοιμάζεται ἐσωτερικά γιά τό μεγάλο ἔργο Του στή γῆ.

ΚΕΙΜΕΝΑ ή ψ *διάβολος αὐτού μετανιώνει*

1. Ως ἀγαπητά τά σκηνώματά σου, Κύριε τῶν Δυνάμεων! Ἐπιποθεὶς
καὶ ἐκλείπει ἡ ψυχή μου εἰς τάς αὐλάς τοῦ Κυρίου (Ψαλμός 73, 2-3). *(ψ)*

2. Ψαλμός (Προσωπική ἔκφραση)

Καί πάλι κίνησα νάρθω, Χριστέ μου, στήν αὐλή σου,
νά σκύψω στά κατώφλια σου τά τρισαγαπημένα,
ὅπου μέ πόθο ἀχόρταγο τό λαχταράει ἡ ψυχή μου.

Ἡ σάρκα μου ἀναγάλλισε σιμά σου κι ἡ καρδιά μου.
Τό χειδόνι ἡγέρε φωλιά καὶ τό τρυγόνι σκέπη,
νά βάλουν τά πουλάκια τους τά δόλια νά πλαγιάσουν,
στόν ιερό σου τό βωμό, ἀθάνατε Χριστέ μου.

Κάλλιο μιά μέρα στή δική σου αὐλή, παρά χιλιάδες.
Στόν ἥσκιο ὃς είμαι τοῦ ναοῦ σάν παραπεταμένος
καλλίτερα, παρά νά ζω σ' ἀμαρτωλῶν λημέρια.

Ἄλεξ, Παπαδιαμάντης

7. Τά Θεοφάνεια

Ἡ σχέση τοῦ Χριστοῦ μέ τόν Ούρανιο Πατέρα Του ἀποκαλύπτεται μέ τρόπο μεγαλειώδη στόν Ἰορδάνη ποταμό. Ἐδῶ γίνεται ἡ ἐπίσημη ἀναγνώριση τοῦ Ἰησοῦ ὡς Μεσσία καὶ Λυτρωτῆ. Ἐδῶ ὁ Χριστός ἀνακηρύσσεται Υἱός τοῦ Θεοῦ καὶ Βασιλιάς τοῦ κόσμου.

Ἡ Βάφτιση τοῦ Κυρίου. Οἱ Ἰουδαῖοι ἦταν συγκλονισμένοι ἀπό τό κήρυγμα καὶ τή μορφή τοῦ Ἰωάννη. Γι' αὐτό ἔτρεχαν νά βαφτιστοῦν στόν Ἰορδάνη ποταμό. Πολλοί μάλιστα νόμιζαν ὅτι ὁ Πρόδρομος ἦταν ὁ Ἐρχόμενος Μεσσίας. «Ομως ὁ Ἰωάννης τούς ἀπαντοῦσε ταπεινά: «Δέν είμαι ἐγώ ὁ Χριστός. Ἐγώ είμαι ἡ φωνή τῆς ἐρήμου, πού ἐτοιμάζει τό δρόμο τοῦ

‘Η Βάπτιση, ἀπό Τρίπτυχο τοῦ 17ου αἰ. Βυζαντινό Μουσεῖο Ἀθηνῶν.

Κυρίου, ὅπως εἶπε ὁ Ἡσαΐας. Τό βάφτισμα τό δικό μου είναι βάφτισμα προετοιμασίας καὶ γίνεται μέ νερό, γιά νά δεχτείτε τό ἄλλο Βάφτισμα πού θά γίνει μέ τή φωτιά τοῦ Ἅγιου Πνεύματος. Γιατί ἀνάμεσά σας είναι κάποιος πού ἔσεις δέν τόν γνωρίζετε. Αύτός είναι ὁ πρώτος καὶ ὁ δυνατός! ‘Εγώ δέν είμαι ἄξιος νά κρατήσω τά ύποδήματά του».

Μιά μέρα, ἔρχεται στόν Ἰορδάνη καί ὁ Χριστός, ἀνώνυμος καί ἄγνωστος ἀνάμεσα στό πλῆθος. 'Ο Πρόδρομος δέν Τόν γνωρίζει, παρ' ὅλο πού ἡταν συγγενεῖς. "Ομως φωτίζεται ἀπό τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καὶ ἀναγνωρίζει στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ τόν Ἀμνό τοῦ Θεοῦ, πού θά σηκώσει πάνω Του τήν ἀμαρτία τοῦ κόσμου: «*"Ιδε ὁ Ἀμνός τοῦ Θεοῦ, ἀναφωνεῖ ὁ Ἰωάννης, ὁ αἴρων τήν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου!"*

Πλησιάζει τώρα ὁ Ἰησοῦς καὶ ζητεῖ νά βαφτιστεῖ στόν Ἰορδάνη. 'Ο Πρόδρομος αισθάνεται τή μικρότητά του καὶ λέει μέ ταπείνωση στόν Ἰησοῦ: «*"Ἐγώ ἔχω ἀνάγκη νά βαφτιστῶ ἀπό Σένα, καὶ Σύ ἔρχεσαι σέ μένα"*; "Ομως ὁ Κύριος ἔχει πάρει τήν ἀπόφασή Του. Καλεῖ τόν Ἰωάννη νά ἀφήσει τίς ἀντιρρήσεις του, γιά νά ἐκλπληρωθεῖ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ μέ τήν ἐπίσημη ἀναγνώριση τοῦ Μεσσία.

"Υστερα ἀπό τά λόγια αύτά ὁ Πρόδρομος ὑποχωρεῖ. Τότε βαφτίστηκε ὁ Ἰησοῦς στόν Ἰορδάνη. 'Αλλά δέν ἔμεινε μέσα στό ποτάμι, ὅπως οἱ ἄλλοι ἀνθρωποι ὅση ὥρα ἔλεγαν τίς ἀμαρτίες τους: 'Εκεῖνος, ὡς ἀναμάρτητος, βγῆκε ἀμέσως ἀπό τό νερό. Τότε ὁ Οὐράνιος Πατέρας δίνει τήν ἐπίσημη μαρτυρία Του γιά τό Χριστό: «*"Οὐτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός ἐν ᾧ εὐδόκησα"*. Καί τό "Αγιο Πνεῦμα κατέβηκε ἀπό τόν οὐρανό σάν περιστέρι καὶ στάθηκε πάνω ἀπό τόν Ἰησοῦ, γιά νά ἐπιβεβαιώσει τή μαρτυρία, ὅτι ὁ Χριστός είναι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ ὁ ἀγαπητός, ὁ Μεσσίας καὶ Λυτρωτής τοῦ κόσμου.

Η σημασία τῶν Θεοφανείων γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Η θάφτιση τοῦ Κυρίου ὀνομάστηκε στήν Ἐκκλησία μας "Αγια Θεοφάνεια". 'Ο Πανάγιος Θεός φανερώθηκε στόν κόσμο ὡς Ἀγία Τριάδα. Τή στιγμή πού βαφτίζόταν ὁ Ἰησοῦς, ὁ Πατέρας δίνει τή μαρτυρία Του γιά τόν Υἱό, καὶ τό "Αγιο Πνεῦμα, πού θεβαιώνει αύτή τή μαρτυρία, κατεβαίνει σάν περιστέρι στό Βαφτιζόμενο Χριστό. "Ετσι ἀποκαλύπτεται ὁ Τριαδικός Θεός πού ἔρχεται νά ύπηρετήσει τή σωτηρία τοῦ κόσμου. Αύτό θά φανεῖ στό ἔργο τοῦ Χριστοῦ.

'Ο Κύριος δέν ἦρθε στόν κόσμο ὅπως οἱ ἄλλοι βασιλιάδες, γιά νά ἔξουσιάσει τούς λαούς. "Ηρθε γιά «*νά φέρει τό χαρούμενο μήνυμα στούς φτωχούς, νά γιατρέψει τούς πονεμένους, νά κηρύξει στούς αἰχμάλωτους τήν ἐλευθερία, στούς τυφλούς νά φέρει τό φῶς*» (*Ἑσ. 61, 1*). Θά γίνει ὁ ταπεινός Διάκονος πού θά δώσει καὶ τή ζωή Του ἀκόμα γιά τή σωτηρία τῶν ἀνθρώπων. Μέ τό Σταυρό καὶ τήν Ἀνάστασή Του θά ξαναμαζέψει κοντά

Του τούς σκορπισμένους λαούς γιά νά φτιάξει τή νέα άνθρωπότητα, τήν Εκκλησία.

‘Η Βάφτιση τοῦ Κυρίου όνομάστηκε άπό τά πολύ παλιά χρόνια καί «έορτή τῶν Φώτων», γιατί αὐτή τή μέρα βαφτίζονταν ὅσοι ἥθελαν νά γίνουν χριστιανοί, καί ως νεοφύτοι κρατοῦσαν στά χέρια ἀναμμένες λαμπτάδες. “Ήθελαν μέ τόν τρόπο αὐτό νά φανερώσουν ὅτι ἔνα καινούργιο φῶς γέμιζε τήν ψυχή τους. ‘Ηταν τό φῶς «τό ἀνέσπερο», πού πήγαζε ἀπό τόν Τριαδικό Θεό.

Καθώς λοιπόν μελετοῦμε ἡ γιορτάζουμε τά ἄγια Θεοφάνεια, ξαναζοῦμε καί τό δικό μας βάφτισμα. Γιατί καί στό δικό μας βάφτισμα, πού ἔγινε στό ὄνομα τῆς Ἀγίας Τριάδος, ὁμολογήσαμε τόν Κύριο μας Ἰησοῦ Χριστὸν Γιό τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, πού ἥρθε νά σταυρωθεῖ γιά μᾶς. Φωτιστήκαμε καί ἐμεῖς ἀπό τό “Ἄγιο Πνεῦμα γιά νά ἀγαποῦμε τό Θεό καί Πατέρα μας καί νά ὑπηρετοῦμε τούς ἀνθρώπους-ἀδελφούς μας.

‘Από τήν υμνολογία τῆς Ἔκκλησίας μας γιά τά ἄγια Θεοφάνεια. ‘Η Βάφτιση τοῦ Κυρίου είναι κεντρικό γεγονός στό γιορταστικό κύκλο τῆς Ἔκκλησίας μας. Τή μέρα αὐτή γίνεται ὁ Μεγάλος Ἀγιασμός πού ἀγίαζει τά νερά καί ὅλα τά στοιχεῖα τῆς φύσεως, μέ τήν ἐπίκληση τῆς χάρης τοῦ Βαφτισμένου στά νερά τοῦ Ἰορδάνη Χριστοῦ. Τά τροπάρια πού ψέλνονται τήν παραμονή καί τήν ἡμέρα τῶν Φώτων, ὅπως καί οἱ εύχές πού διαβάζονται κατά τό Μεγάλο Ἀγιασμό, τονίζουν ιδιαίτερα τή συμμετοχή τῆς φύσεως στή Βάφτιση τοῦ Χριστοῦ. “Ολος ὁ ύλικος κόσμος ἔξαιραστηκε ἀγγίζοντας τό Πανάγιο Σῶμα τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ.

Στό παρακάτω Ἰδιόμελο τῆς ἀκολουθίας τῶν Μεγάλων Ὡρῶν, ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος διαλαλεῖ τό νόημα τῆς μεγάλης γιορτῆς καί μᾶς καλεῖ ὅλους νά δοξολογήσουμε τήν Ἀγία Τριάδα.

Τροπάριο τῆς ἔνατης “Ωρας

“Οτε πρός αὐτόν ἐρχόμενον δό Πρόδρομος
τόν Κύριον τῆς δόξης ἐθόα θεωρῶν·

“Ιδε, ὁ λυτρούμενος τόν κόσμον

παραγέγονεν ἐκ φθορᾶς·

ἰδε, ρύεται ἡμᾶς ἐκ θλίψεως·

ἰδού ὁ ἀμαρτημάτων ὅφεσιν χαριζόμενος

ἐπί γῆς ἐκ Παρθένου ἀγνῆς ἐλήλυθε δι' ἔλεον·

ἀντί διούλων οἰούς Θεοῦ ἐργάζεται·

ἀντί δέ σκότους φωτίζει τό ἀνθρώπινον

διά τοῦ ὕδατος τοῦ θείου βαπτισμοῦ αὐτοῦ.

Λοιπόν δεῦτε συμφώνως αὐτόν δοξολογήσωμεν
σύν Πατρί καὶ Ἀγίῳ Πνεύματι.

Απόδοση

"Οταν ὁ Πρόδρομος ἔθλεπε
τὸν Κύριο τῆς δόξας νά ῥχεται πρός αὐτόν
θροντοφωνοῦσε·
Νά τος ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου, θγῆκε μές ἀπ' τὸν ξεπεσμό.
Νά τος, μᾶς σώζει ἀπό τῇ θλίψῃ.

Νά, ἐφτασε στή γῆ ἀπ' τὴν ἀγνή Παρθένα γιά νά μᾶς σπλαχνιστεῖ,
Αὐτός πού συχωράει τά ἀμαρτήματα.

Καὶ ἀντί γιά δούλους, παιδιά τοῦ Θεοῦ μᾶς κάνει.
'Αντί γιά τό σκοτάδι, δίνει τό φῶς στό γένος τῶν ἀνθρώπων,
μέ τό νερό τοῦ Θείου Του Βαφτίσματος.
Λοιπόν ἐλάτε μ' ἔνα στόμα νά Τόν δοξολογήσουμε,
μαζί μέ τόν Πατέρα καὶ μέ τό "Άγιο Πνεῦμα.

Σ' ὅλα τά τροπάρια τονίζεται τό θεῖο μεγαλεῖο τοῦ Κυρίου, πού κατά τή
Βάφτιση ντύνεται τήν ἀνθρώπινη ταπείνωση γιά τή δική μας σωτηρία. Τά δύο αύτά
στοιχεῖα, θεῖο μεγαλεῖο καὶ ἀνθρώπινη ταπείνωση, ἐκφράζονται ἔξοχα στό δοξα-
στικό τῆς γιορτῆς.

Δοξαστικό τοῦ "Ορθρου τῶν Θεοφανείων

Νάματα Ἰορδάνεια περιεβάλου, Σωτήρ,
ό ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἴματιον·
καὶ ἐκλινας κορυφήν τῷ Προδρόμῳ,
ό τόν οὐρανόν μετρήσας σπιθαμῇ·
ἵνα ἐπιστρέψῃς κόσμον ἐκ πλάνης
καὶ σώσῃς τάς ψυχάς ἡμῶν.

Απόδοση

Τά νερά τοῦ Ἰορδάνη δέχτηκες νά Σέ τυλίξουνε Σωτήρα μας,

'Εσύ πού ἔχεις τό φῶς γιά φορεσιά.
Καὶ ἐσκυψες τό κεφάλι Σου στόν Πρόδρομο
'Εσύ πού μέ τή σπιθαμή Σου μέτρησες τόν οὐρανό,
γιά νά θγάλεις τόν κόσμο ἀπό τήν πλάνη
καὶ γιά νά σώσεις τίς ψυχές μας.

‘Ο ‘Ιορδάνης ποταμός, καί μαζί του όλη ἡ κτίση, στέκεται μέ απέραντο θαυμασμό μπροστά στήν «ἄκρα ταπείνωση» τοῦ Κυρίου. Μέ τρόπο διαλογικό καί δραματικό έκφράζεται στό δοξαστικό τῆς ἔκτης ὥρας ἡ κατάπληξη τοῦ ‘Ιορδάνη γιά τό μυστήριο τῆς σωτηρίας πού φανερώθηκε στόν κόσμο.

Δοξαστικό τῆς ἔκτης “Ωρας

Τί ἀναχαιτίζεις σου τά Ÿδατα, ὁ ‘Ιορδάνη;
τί ἀναποδίζεις τό ρεῖθρον
καί οὐ προβαίνεις τήν κατά φύσιν πορείαν;
Οὐ δύναμαι φέρειν, φησί, πῦρ καταναλίσκον·
ἔξισταμαι καί φρίττω τήν ἄκραν συγκατάθασιν·
ὅτι οὐκ εἴωθα τόν καθαρόν ἀποπλύνειν,
οὐκέ ἐμαθον τόν ἀναμάρτητον ἀποσμήχειν,
ἀλλά τά ρερυπωμένα σκεύη ἐκκαθαίρειν.
‘Ακάνθας φλέγειν με ἀμαρτημάτων
διδάσκει ὁ ἐν ἐμοὶ βαπτιζόμενος Χριστός·
‘Ο ‘Ιωάννης συμμαρτυρεῖ μοι·
ἡ φωνή τοῦ Λόγου βοᾶ·
“Ιδε ὁ ἀμνός τοῦ Θεοῦ
δοιρων τήν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου.
Αὔτῷ πιστοί θοήσαμεν·
‘Ο ἐπιφανείς Θεός εἰς τήν ήμῶν σωτηρίαν, δόξα σοι.

‘Απόδοση

– Γιατί συγκρατεῖς τά νερά σου, ‘Ιορδάνη;
Γιατί τό ρέμα σου γυρίζεις πρός τά πίσω
καί δέν τραβᾶς τό φυσικό σου δρόμο;
– Δέν μπορῶ, λέει, νά ἀντέξω τή θεϊκή φωτιά, πού ὅλα τά κατακαίει.
Σαστίζω καί τρέμω μπροστά στήν τέλεια συγκατάθαση.
Γιατί δέ συνήθισα νά εξεπλένω τόν καθαρό.
Δέν ἐμαθα νά ἔξαγνίζω τόν ἀναμάρτητο.
‘Αλλά νά καθαρίζω τά λερωμένα σκεύη.
Νά καίω τά ἀγκάθια τῶν ἀμαρτημάτων διδάσκει ὁ Χριστός
πού στά νερά μου σήμερα βαφτίζεται.
‘Ο ‘Ιωάννης μαζί μέ μένα θεβαιώνει.
‘Η φωνή τοῦ Λόγου βροντοφωνεῖ.
Νά ὁ ἀμνός τοῦ Θεοῦ

πού παίρνει πάνω Του τήν ἀμαρτία τοῦ κόσμου. ῥάματοι ἔγνωσσοι· Ο
Σ' αὐτόν, πιστοί, ἃς φωνάζουμε: ὑπέρ δικαιούμενος
Δόξα σ' Ἐσένα, Θεέ, πού φανερώθηκες
γιά τή δική μας σωτηρία.

‘Η Ἐκκλησία μας, καθώς φέρνει στή μνήμη της τό Βάφτισμα τοῦ Κυρίου, μᾶς
θυμίζει ὅτι καὶ μέ τό δικό μας βάφτισμα φωτίζομαστε, ἀγιαζόμαστε, νεκρώνουμε
τήν ἀμαρτία μέ τή δική μας θέληση καὶ τοῦ Θεοῦ τή χάρη, καὶ ἀνεβαίνουμε πρός
Αὐτόν.

Στιχηρό ιδιόμελο τῶν Αἴνων

Τό ἀληθινόν φῶς ἐπεφάνη
καὶ πᾶσι τόν φωτισμόν δωρεῖται.

Βαπτίζεται Χριστός μεθ' ἡμῶν
ο πάσης ἐπέκεινα καθαρότητος,
ἐνίσι ούτων ἀγιασμόν τῷ ὕδατι,
καὶ ψυχῶν τούτων καθάρισμον γίνεται·
ἐπίγειον τό φαινόμενον,

καὶ ὑπέρ τούς οὐρανούς τό νοούμενον·

διά λουτροῦ σωτηρία, δι' ὕδατος τό Πνεῦμα,

διά καταδύσεως ἡ πρός Θεόν ἡμῶν ἄνοδος γίνεται·
Θαυμάσια τά ἔργα σου, Κύριε! Δόξα σοι.

΄Απόδοση

Τό ἀληθινό φῶς φανερώθηκε

καὶ σ' ὅλους φωτισμό σάν δῶρο οὐράνιο χαρίζει.

Βαφτίζεται ὁ Χριστός μαζί μας,

Αὐτός πού πέρα είναι καὶ πάνω ἀπό κάθε καθαρότητα. οὐφ ὅτι δόθειται νόσι Ιω
΄Αγιάζει τό νερό

καὶ τούτο καθαρίζει τίς ψυχές μας.

΄Επίγειο τό φαινόμενο

μά ξεπερνάει τούς οὐρανούς αὐτό πού μυστικά σημαίνει.

Μέ λουτρό χαρίζεται ἡ σωτηρία,

μέ νερό δίνεται τό Πνεῦμα.

Μέ βύθισμα μετάνοιας

τό ἀνέβασμά μας συντελεῖται πρός τό Θεό.

Τά ἔργα Σου, Κύριε, θαυμαστά!

Δόξα σ' Ἐσένα.

Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ: ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

8. Η Βασιλεία τοῦ Θεοῦ (Α')

Τό κήρυγμα τοῦ Βαπτιστῆ Ἰωάννη καλοῦσε τούς ἀνθρώπους νά
έτοιμαστοῦν γιά νά δεχτοῦν τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ πού πλησίαζε. Ὁ
Ἰησοῦς ἀρχίζει τό κήρυγμά Του μέ τά ὅδια λόγια: «μετανοεῖτε· ἥγγικε γάρ ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. 4, 17). Δηλαδή, ἀλλάξτε τόν τρόπο πού
σκέπτεστε καὶ πού ζεῖτε γιατί ἔφτασε ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Αύτό τό
χαρούμενο μήνυμα δέν ἦταν εὔκολο νά τό καταλάθουν οι Ἰουδαῖοι τῆς
ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ, πού περίμεναν τό Μεσσία νά τούς ἐλευθερώσει ἀπό
τούς Ρωμαίους καὶ νά ίδρυσει ἔνα καινούργιο βασίλειο. Ἡ ἐλευθερία πού
ἔφερνε ὁ Χριστός δέν περιορίζοταν στήν ἑθνική ἀνεξαρτησία τους καὶ ἡ
Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔπερνούσε τά μικρά ὄρια ἐνός κράτους. "Υστερα στό¹
πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ δέν ἔθλεπαν κανένα ἀπό ἔκεινα τά ἔξωτερικά
σημάδια πού προμηνοῦν τόν ἐρχομό μιᾶς καινούργιας βασιλείας: στρα-
τιωτική δύναμη, πολιτική ἔξουσία, πλοῦτο καὶ λαμπρότητα. Γι' αύτό καὶ ὁ
Χριστός εἶπε πολλές παραβολές, μικρές ιστορίες ἀπό τήν καθημερινή
ζωή τῶν ἀνθρώπων, πού τούς βοηθοῦσαν νά καταλάθουν τό νόημα καὶ
τήν ἀξία τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

**‘Η ἀξία τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ: ὁ κρυμμένος θησαυρός καὶ ὁ πολύ-
τιμος μαργαρίτης (Ματθ. 13, 44-46). Τό βαθύτερο νόημά τους.**

‘Η Βασιλεία τοῦ Θεοῦ μοιάζει μέ θησαυρό κρυμμένο στό χωράφι.
Ἐνας ἄνθρωπος πού δουλεύει ἐκεῖ, καθώς σκάβει, βρίσκει ἔνα πράγμα
πολύτιμο χωμένο στή γῆ. Ψάχνει καλύτερα καὶ δέν πιστεύει στά μάτια
του: ἐκεῖ μέσα εἶναι θαμμένος ἔνας ὀλόκληρος θησαυρός. Μπορεῖ νά
ἀδιαφορήσει; "Οχι βέθαια. Τί κάνει; Τόν ξανασκεπάζει μέ χῶμα, μήν τόν
θρεῖ κανείς καὶ τοῦ τόν πάρει. "Υστερα τρέχει καὶ ἀπό τή μεγάλη του χαρά²
πουλάει ὅ,τι ἔχει καὶ δέν ἔχει καὶ ἀγοράζει ἐκεῖνο τό χωράφι. "Ετοι ὁ
θησαυρός πού βρίσκεται ἐκεῖ κρυμμένος εἶναι πιά δικός του.

Ο Ιησούς διδάσκοντας. Μικρογραφία από Εύαγγελιστάριο τῆς Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἅγιου Όρους, 11ος αἰ.

Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ μοιάζει ἀκόμα μέ πολύτιμο μαργαριτάρι. Ἐνας ἔμπορος μαργαριταριῶν ἔψαχνε πάντα νά βρεῖ τά πιό ώραια μαργαριτάρια. Καὶ ξαφνικά ἀνάμεσα στ' ἄλλα ξεχωρίζει ἓνα μαργαριτάρι σπάνιο, ἀσύγκριτης ἀξίας. Οὔτε σκέψη νά τ' ἀφήσει. Πηγαίνει καί πουλάει ὅλα του τά ὑπάρχοντα καί ἀγοράζει τό ἀκριβό μαργαριτάρι.

Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ πρωτοφανερώνεται στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Μέ τήν ἐνανθρώπησή Του γίνεται ἀδερφός μας καί μᾶς καλεῖ κοντά στό Θεό πού είναι Πατέρας Του γιά νά γίνει καί δικός μας Πατέρας. "Οσοι δέχτηκαν τό Χριστό ως Υἱό τοῦ Θεοῦ καί πίστεψαν σ' Αὐτόν ἔγιναν καί ἐκείνοι παιδιά τοῦ Θεοῦ. Σχηματίστηκε ἐτοι μιά καινούργια οἰκογένεια μέ κοινό Πατέρα τό Θεό. Μέ τίποτα δέν μπορεῖ νά συγκριθεῖ ἡ τιμὴ πού γίνεται στόν ἀνθρωπο νά ἀνήκει σ' αὐτή τή θεϊκή οἰκογένεια. Η παρουσία τοῦ Θεοῦ καί ἡ κοινωνία μαζί Του δίνουν στόν ἀνθρωπο ζωή, ἐνθουσιασμό, δύναμη, ἀγάπη. Τί λαχταρά ἡ ψυχή τοῦ ἀνθρώπου καί δέν τό δρίσκει κοντά σ' αὐτόν τόν ἀνεξάντλητο θησαυρό τῶν ἀγαθῶν πού είναι ὁ Θεός! Νά γιατί ὁ Χριστός παρομοίασε τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ μέ θησαυρό

Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ

φ. Κόντογλου

Ο Θησαυρός (Φ. Κόντογλου).

καί μέ πολύτιμο μαργαριτάρι. "Ο, τι κι αν έχει ό ανθρωπος καί ο, τι μπορεῖ νά άποκτήσει, πλούτη, έξουσία, φήμη, δόξα, όλα μαζί δέν άξιζουν όσο ή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. "Αν έχει νά διαλέξει, ούτε στιγμή δέ θά διστάσει νά τά στερηθεῖ όλα, όπως στίς δύο παραβολές, γιά νά κερδίσει τό πιό σπουδαίο

καὶ τό πιό πολύτιμο. Καμιά θυσία δέ θά τόν σταματήσει μπροστά σ' αὐτό τό μεγάλο καὶ μοναδικό προνόμιο, νά ἀνήκει στήν οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ, στήν Βασιλεία Του.

‘Η μετοχή στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ: Τό μεγάλο δεῖπνο (Λουκ. 14, 16-24). Τό νόημα τῆς παραβολῆς. Μιά καινούργια διάσταση τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ μᾶς δίνει ἡ παρακάτω παραβολή. “Ενας ἄνθρωπος ἐτοίμασε μεγάλο καὶ γιορταστικό τραπέζι καὶ κάλεσε πλῆθος πολύ. “Οταν ὅλα ἦταν ἔτοιμα ἔστειλε τόν ύπηρέτη του νά φωνάξει τούς καλεσμένους. ‘Αλλά ὅλοι τους βρήκαν κάποιο λόγο γιά νά ἀρνηθοῦν τήν πρόσκληση: ὁ ἑνας τό χωράφι του, ὁ ἄλλος τά βόδια του, ὁ ἄλλος τή γυναίκα του. Τότε ὁ οἰκοδεσπότης ἔστειλε καὶ φώναξε ὅλους τούς φτωχούς καὶ τούς ἀνάπτηρους· καὶ πάλι ἔμεινε τόπος. Καὶ πάλι ἔστειλε καὶ φώναξε ὅλους τούς ξένους καὶ τούς ἄστεγους γιά νά γεμίσει τό τραπέζι.

Τό γιορταστικό τραπέζι είναι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Οἱ καλεσμένοι πού περιφρονοῦν τήν πρόσκληση είναι οἱ ἄρχοντες τοῦ Ἰσραήλ, περήφανοι γιά τό Μωσαϊκό τους Νόμο καὶ γιά τήν καταγωγή τους ἀπό τόν Ἀθραάμ. “Ετσι τή θέση τους τήν παίρνουν οἱ περιφρονημένοι τοῦ Ἰσραήλ, ἀκόμα καὶ οἱ ειδωλολάτρες.

‘Η συγκέντρωση γύρω ἀπό τό ἵδιο τραπέζι καὶ ἡ μετοχή στά ἵδια φαγητά είναι χαρακτηριστικό τῶν ἀνθρώπων πού ἀνήκουν στήν ἵδια οἰκογένεια. Τό κάλεσμα στό τραπέζι δείχνει τιμή, φιλία καὶ οἰκειότητα στούς καλεσμένους. Στό γιορταστικό τραπέζι οἱ καλεσμένοι μετέχουν στή χαρά τοῦ οἰκοδεσπότη καὶ στήν ἀπόλαυση τῆς τροφῆς πού τούς προσφέρει. ‘Η κοινή μετοχή ὅλων στήν ἵδια χαρά καὶ στήν ἵδια ἀπόλαυση τούς ἔνωνται καὶ μεταξύ τους, πράγμα πού ἐκδηλώνεται συχνά στό τραγούδι, ὅπου ὅλων οἱ φωνές ἔνωνται στήν ἵδια μελωδία.

Δέστε τώρα πῶς ὅλα αὐτά τά γνωρίσματα τά βρίσκουμε στήν Ἐκκλησία μας τήν ώρα τῆς Θείας Λειτουργίας. “Ολοι οἱ πιστοί είναι καλεσμένοι στό Δεῖπνο ἀπό τόν οἰκοδεσπότη Θεό. Στήν Ἄγια Τράπεζα ἡ πιό πολύτιμη τροφή, τό Σῶμα καὶ τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, προσφέρεται ἄφθονη στούς πιστούς, πού μετέχουν σ' αὐτό τό γιορταστικό τραπέζι καὶ μέ μιά φωνή ὑμνοῦν καὶ δοξάζουν τό Θεό. “Ετσι ζοῦν οἱ πιστοί ἀπό τώρα τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, πού γίνεται ζωντανή πραγματικότητα μέσα στή Θεία Λειτουργία, ἀλλά πού δέ σταματᾷ ἐκεῖ. Συνεχίζεται καὶ μέσα στόν κόσμο μέ τά ἔργα τους καὶ τή ζωή τους, πού ἀποθλέπουν ὅλα στό «ἐλθέτω ἡ Βασιλεία Σου».

1. Τοῦ δείπνου Σου τοῦ μυστικοῦ σήμερον, Υἱέ Θεοῦ, κοινωνόν με παράλαβε· οὐ μὴ γάρ τοῖς ἐχθροῖς Σου τὸ μυστήριον εἴπω· οὐ φίλημά Σοι δώσω καθάπερ (ὅπως ἀκριβῶς) ὁ Ἰούδας· ἀλλ' ὡς ὁ ληστῆς ὄμολογῷ Σοι· Μνήσθητί μου, Κύριε, ἐν τῇ Βασιλείᾳ Σου ("Υμνος τῆς Μ. Πέμπτης).

2. Ξενίας δεσποτικῆς καὶ ἀθανάτου τραπέζης ἐν ὑπερώψ τόπῳ, ταῖς ὑψηλοῖς φρεσί, πιστοί ἀπολαύσωμεν... (Τροπάριο τῆς θ' Ὁδῆς τῆς Μ. Πέμπτης).

9. Η Βασιλεία τοῦ Θεοῦ (Β')

Η ἐπέκταση τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ: Ο κόκκος τοῦ σιναπιοῦ καὶ ἡ ζύμη (Ματθ. 13, 31-33). Ἐρμηνεία τῶν παραβολῶν. Εἶναι θαυμαστή ἡ ποικιλία τῶν εἰκόνων πού χρησιμοποιεῖ ὁ Χριστός, γιά νά μᾶς δώσει νά καταλάθουμε σωστά τί είναι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Κάποτε εἶπε ὅτι μοιάζει μέ σπόρῳ σιναπιοῦ. Τί μπορεῖ κανείς νά περιμένει ἀπό ἓνα τόσο δά σποράκι; "Ομως ὅταν βλαστήσει καί φουντώσει γίνεται δέντρο σωστό πού μέσα στά κλαδιά του βρίσκουν καταφύγιο τά πουλιά. Μοιάζει ἀκόμα ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ μέ τό προζύμι. Βάζει ἡ νοικοκυρά ἐλάχιστο ἀπό αὐτό μέσα σέ σαράντα κιλά ἀλεύρι καί ὅλη αὐτή ἡ μάζα σιγά-σιγά φουσκώνει καί είναι ἔτοιμη νά ψηθεῖ.

Η Βασιλεία τοῦ Θεοῦ παρομοιάζεται ἐδῶ μέ τά πιό μικρά καὶ ἀσήμαντα πράγματα, πού ώστόσο ἔχουν μέσα τους τεράστια δύναμη. Ταπεινός καὶ ἀσήμαντος ἡρθε στή γῆ ὁ Χριστός. Οι δώδεκα Ἀπόστολοι, τό πρῶτο προζύμι τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἦταν ἀπλοί κι ἀγράμματοι ψαράδες. Η πρώτη Ἐκκλησία εξεκίνησε σάν μιά μικρή κοινότητα, ἄγνωστη καὶ χαμένη μέσα σέ μιά τεράστια αὐτοκρατορία.

"Ομως κάτω ἀπό αὐτά τά ταπεινά στοιχεῖα κρύθεται μιά δύναμη ἀνυπολόγιστη: ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ, ἡ Σταύρωση καὶ ἡ Ἀνάστασή Του, ἡ χάρη τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Μέ τή δύναμη αὐτή ἀπλώνεται ἡ Ἐκκλησία σ' ὅλοκληρη τήν οἰκουμένη. Καί σάν προζύμι δυνατό μεταμορφώνει καί ἀγιάζει τόν κόσμο ὅλοκληρο, τά σώματα καὶ τίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων, τά ἔργα τους καὶ τή ζωή τους.

‘Ο σπόρος τοῦ σινάπεως (Φ. Κόντογλου).

‘Η ἐπέκταση τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ γίνεται ἀνεπαίσθητα. Δέν είναι δυνατό νά τή διαπιστώσουμε μέ τήν παρατήρηση καὶ τό πείραμα, οὐτε νά τήν ύπολογίσουμε στατιστικά. “Ως τή στιγμή πού θά βλαστήσει ὁ σπόρος ἢ πού θά ζυμωθεῖ τό ζυμάρι, καμιά δύναμη δέ γίνεται φανερή. ‘Η φανέ-

ρωση τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ σ' ὅλη της τή δόξα θά γίνει μέ τή Δεύτερη Παρουσία τοῦ Χριστοῦ στή γῆ.

Οἱ δυσκολίες γιά τήν ἀποδοχή τῆς: Τά ζιζάνια (Ματθ. 13, 24-30), οἱ δέκα παρθένες (Ματθ. 25, 1-13). Σ' αὐτή τή φανέρωση τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ πού θά 'vai καὶ ὥρα κρίσεως ἀναφέρονται οἱ παρακάτω παραβολές. "Ἐνας ἄνθρωπος ἔσπειρε στό χωράφι του σιτάρι ὥραϊ καὶ διαλεχτό. "Ομως τήν ὥρα πού οἱ ἐργάτες του κοιμοῦνταν, ἦρθε ἔνας ἔχθρός του καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνάμεσα στό σιτάρι. "Ἔτσι ὅταν φάνηκαν τά στάχυα καὶ ἔδεσαν καρπό, φούντωσαν ἀνάμεσά τους καὶ τ' ἀγριόχορτα. Οἱ ἐργάτες θιάζονται νά τά ξεριζώσουν, ἀλλά τό ἀφεντικό δέ συμφωνεῖ μαζί τους. «Οχι, τούς λέει, γιατί μπορεῖ μαζί μέ τά ζιζάνια νά ξεριζώσετε καί τό σιτάρι. Ἀφῆστε τα νά μεγαλώσουνε μαζί ὡς τή σιγμή τοῦ θερισμοῦ. Τότε θά πῶ στούς θεριστές νά μαζέψουν πρῶτα τά ζιζάνια καὶ νά τά ρίξουν στή φωτιά καί τό σιτάρι νά τό πᾶν στίς ἀποθῆκες».

'Ακόμα μοιάζει ή 'Εκκλησία τοῦ Θεοῦ μέ δέκα νέες κοπέλες πού βγῆκαν νά ύποδεχτούν τό γαμπρό, ὅπως τό συνήθιζαν τότε. Οἱ πέντε είχαν σκεφτεῖ μέ φρόνηση καὶ είχαν πάρει μαζί τους λάδι ἀρκετό γιά τά λυχνάρια τους· οἱ ἄλλες πέντε ὄχι. Καθώς ἀργοῦσε ό νυμφίος, νύσταξαν ὅλες καὶ κοιμήθηκαν. Ξάφνου, μέσα στά θαθιά μεσάνυχτα, ἀκούστηκε μιά δυνατή φωνή: «Νάτος ό νυμφίος πού ἔρχεται, βγείτε νά τόν ύποδεχτεῖτε». "Ἔτσι σηκώθηκαν ὅλες οἱ κοπέλες κι ἔσιαξαν τά λυχνάρια τους. Τότε οἱ πέντε ἀνόητες εἶδαν ὅτι τά λυχνάρια τους κόντευαν νά σβήσουν. Ζητήσαν λάδι ἀπό τίς πέντε συνετές πού είχαν, ἀλλά δέ θά 'φτανε γιά ὅλες. Πήραν τούς δρόμους γιά νά βροῦν καὶ νά ἀγοράσουν. Στό μεταξύ ἔφτασε ό γαμπρός κι οἱ συνετές κοπέλες μέ ἀναμμένα τά λυχνάρια μπήκαν στό σπίτι πού θά γινόταν ό γάμος καὶ οἱ πόρτες ἔκλεισαν. "Οταν ἔφτασαν οἱ ἄλλες πέντε καὶ ζητοῦσαν ἀπό τό νυμφίο νά τούς ἀνοίξει, ἐκεῖνος τούς ἀπάντησε: «Ἀλλητινά σᾶς λέω, δέ σᾶς ξέρω».

'Η ὥρα τοῦ θερισμοῦ καὶ ή ἄφιξη τοῦ νυμφίου είναι οἱ εἰκόνες πού ἀναφέρονται στή Δεύτερη "Ἐλευση τοῦ δικαιοκρίτη Χριστοῦ. Τότε ή Βασιλεία Του θά είναι μόνιμη κατάσταση διχως τέλος. Τώρα ομως, αὐτή ή Βασιλεία πού ἔγκαινίασε ό Χριστός βρίσκεται σέ ἀδιάκοπη πορεία ὥσπου νά φτάσει στόν ὄριστικό της θρίαμβο. Στή διάρκεια αὐτῆς τῆς πορείας δοκιμάζεται ή ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου. Γιατί, ἐνώ ό Θεός φροντίζει τήν 'Εκκλησία Του ὅπως ό γεωργός τό χωράφι του, ό διάβολος δέ μένει ἄπραγος. Μέ κάθε τρόπο προσπαθεῖ νά φέρει ἐμπόδια στό ἔργο τοῦ

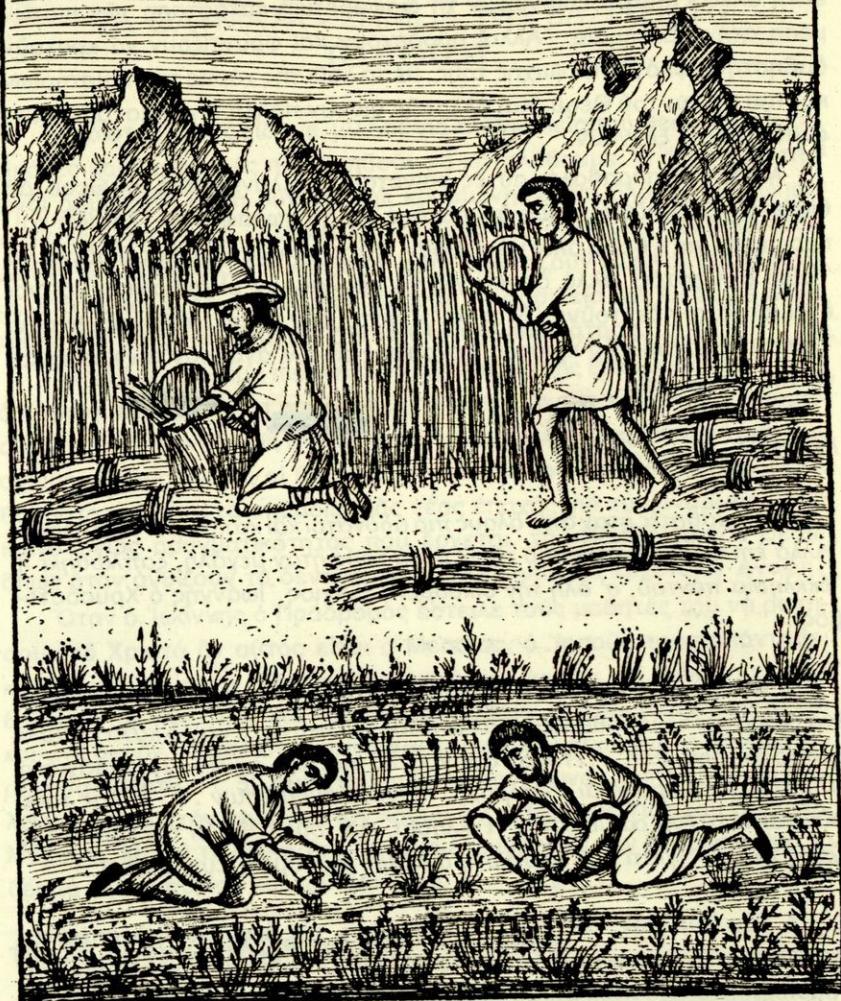
Η ΖΥΜΗ

Η Ζύμη (Φ. Κόντογλου).

Θεοῦ. Κοντά στόν καλό σπόρο σπέρνει τά ζιζάνια, μέσα στήν ίδια τήν Ἔκκλησία φέρνει τό σκάνδαλο, τή σύγχυση, τό διχασμό. "Ομως ὁ Χριστός μέ τίς παραβολές αύτές μᾶς λέει ὅτι δέν πρέπει νά τρομάζουμε μέ αὐτή τήν κατάσταση οὔτε νά χάνουμε τήν πίστη μας. Τό χωράφι ὅπου

Ο ΚΑΙΡΟΣ ΤΗΣ ΘΕΡΙΣΜΟΥ

Ο καιρός του θερισμού (Φ. Κόντογλου).

σιτάρι καὶ ζιζάνια μεγαλώνουν μαζί, εἶναι μιά εἰκόνα πού πρέπει νά τήν
έχουμε πάντα στό νοῦ μας, γιατί μᾶς διδάσκει νά περιμένουμε τήν κρίση
του Θεού καί νά μή σκανδαλιζόμαστε ἀπό τήν ὑπαρξη του κακοῦ στόν
κόσμο. Τό ἵδιο κι οἱ δέκα κοπέλες πού περιμένουν ὅλες μαζί, ἀλλά δέν

είναι όλες έτοιμες, είκονίζουν τή διαφορετική κατάσταση τών πιστών μέσα στήν Ἑκκλησία. "Άλλοι προσέχουν καί φροντίζουν νά κρατοῦν ἀσθηση τή φλόγα τῆς ψυχῆς τους, μέ τό λάδι τῆς χάρης τῶν Μυστηρίων καί τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Καί ἄλλοι δέ δίνουν πολλή σημασία, ἀμελοῦν, ἀναβάλλουν, ξεχνοῦν.

Μέσα στίς παραθολές αύτές φαίνεται κι ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ. Δέ βιάζεται νά ξεριζώσει τούς ἄχρηστους ἀπ' τό χωράφι Του. Ἐλπίζει καί περιμένει, γιατί θέλει ὅλοι νά σωθοῦν. Οὔτε πάλι ως Νυμφίος βιάζεται νά 'ρθει ὁ Χριστός, ἀλλά ἀργεῖ, γιά νά προλάβουν οἱ ἀνθρωποί νά 'ναι ἔτοιμοι νά τόν δεχτοῦν. "Ετοι καί οἱ πιστοί δέν πρέπει ν' ἀνυπομονοῦν. "Ωσπου νά ξαναρθεῖ ὁ Χριστός, ἔργο τους είναι ν' ἀγαποῦν τόν κόσμο καί νά τόν ύπηρετοῦν.

KEIMENA

1. Οἱ μαθητές ἡταν ἀπό ὅλους πιό ἀδύνατοι καί κατώτεροι ἀπό ὅλους. Ἀλλά ἐπειδὴ ἡ δύναμη πού εἶχαν μέσα τους ἡταν μεγάλη, ξαπλώθηκε ἡ Ἑκκλησία παντοῦ, σ' ὅλη τήν οἰκουμένη ("Ἄγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος").

2. "Οπως ἡ ζύμη, ἐνῶ είναι ἐλάχιστη . . ὅλο τό ἀλεύρι τό συνενώνει σ' ἕνα σῶμα καί τό μεταβάλλει σέ ἄλλο είδος καί ἐνῶ είναι νεκρό κατά κάποιο τρόπο τοῦ δίνει ζωή . . . ἔτοι καί ὁ λόγος τῆς πίστεως, ἐνῶ είναι μιά ἐλάχιστη ποσότητα καί κρύβεται στίς ψυχές πολλῶν ἀνθρώπων . . . ὅλους τούς συνενώνει σ' ἕνα σῶμα, στήν Ἑκκλησία, καί τούς ἀλλάζει τόν τρόπο τῆς ζωῆς τους. . . γιατί ἔχει ἀνείπωτη δύναμη (Εὐθύμιος Ζυγαρινός).

3. Τόν Νυμφίον, ἀδελφοί, ἀγαπήσωμεν, τάς λαμπάδας ἑαυτῶν εὐτρεπίσωμεν ἐν ἀρεταῖς ἐκλάμποντες καί πίστει ὥρθῃ· ἵνα ως οἱ φρόνιμοι τοῦ Κυρίου παρθένοι, ἔτοιμοι εἰσέλθωμεν σύν αὐτῷ εἰς τούς γάμους. 'Ο γάρ Νυμφίος δώρον, ως Θεός, πᾶσι παρέχει τόν ἄφθαρτον στέφανον (Κάθισμα Μ. Τρίτης).

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ - ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

‘Ο Χριστός, ὅπως εἶδαμε, μίλησε γιά τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καί ἔδωσε εἰκόνες καὶ παραβολές πού βοηθοῦν νά καταλάβουμε: 1) ὅτι ἡ ἀξία της είναι ἀσύγκριτη καὶ ἡ δύναμη της κρυμμένη, 2) ὅτι ὄλοι οἱ ἄνθρωποι, χωρίς ἔξαίρεση, είναι καλεσμένοι στή χαρά της, ἀλλά ὄλοι δέν ἀπαντοῦν μέ τήν ἴδια προθυμία στό κάλεσμα, οὕτε φροντίζουν νά είναι τά ζωντανά μέλη της, καὶ 3) ὅτι ὁ διάβολος μάχεται τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ μέ κάθε τρόπο καὶ θά τή μάχεται ώς τήν τελική της ἐπικράτηση.

Γιά νά δώσει ἀκόμα πιο ζωντανά τήν εἰκόνα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὁ Κύριος, ἐκτός ἀπό τίς παραβολές πού εἶπε, ἔκανε καὶ πράξεις θαυμαστές, πού ξεπερνοῦν τίς ἀνθρώπινες δυνάμεις καὶ ὑπερνικοῦν τούς φυσικούς νόμους. Αύτές οι θαυμαστές πράξεις τοῦ Χριστοῦ ὀνομάζονται θαύματα καὶ είναι τά σημάδια μιᾶς νέας ἐποχῆς γιά τόν ἄνθρωπο, μιᾶς καινούργιας πραγματικότητας πού ἔρχεται, τής Βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ὅπως ὅταν ἀνθίζουν τά δέντρα καταλαβαίνουμε ὅτι ἔρχεται ἡ “Ανοιξη”.

“Οταν ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ἔστειλε τούς μαθητές του νά ρωτήσουν τό Χριστό ἂν αὐτός είναι ὁ Μεσσίας, ὁ Ἰησοῦς τούς ἀπάντησε: «Πηγαίνετε καὶ πέστε στόν Ἰωάννη αὐτά πού ἀκοῦτε καὶ θλέπετε: τυφλοί θρίσκουν τό φῶς τους καὶ κουτσοί περπατοῦν, λεπροί γιατρεύονται καὶ κουφοί ἀκοῦν, νεκροί ἀνασταίνονται καὶ φτωχοί δέχονται τό χαρούμενο μήνυμα» (Ματθ. 11, 5). Αύτά τά θαύματα φανέρωναν λοιπόν ὅτι τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ τήν ἔφερνε στόν κόσμο ὁ Χριστός, ώς Υἱός τοῦ Θεοῦ καὶ Μεσσίας, καὶ μέ τή θεϊκή Του δύναμη ἐλευθέρωνε τόν ἄνθρωπο ἀπό τά δεσμά τής ἀμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου.

10. Τό θαῦμα στήν Κανά τής Γαλιλαίας

‘Ο Χριστός στό γάμο τής Κανᾶ. Ό γάμος γιά τούς Ιουδαίους ἦταν μεγάλο γεγονός, ἀληθινή γιορτή πού κρατοῦσε ἐφτά μέρες. Τά φαγητά ἦταν πλούσια καὶ ἐκλεκτά, τό κρασί ἄφθονο καὶ διαλεχτό καὶ ἡ τελετή λαμπρή. “Ολα συμβόλιζαν τή χαρά τοῦ Παραδείσου, τότε πού ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὕα δέχονταν τήν εύλογία τοῦ Θεοῦ στόν πρώτο γάμο τής Δημιουργίας. Σ’ ἔνα γάμο πού γινόταν στήν Κανά τής Γαλιλαίας ἦταν καλεσμένος καὶ ὁ Χριστός μέ τούς μαθητές Του. Ή Παναγία, πού θρισκόταν καὶ ἐκείνη

Ο Γάμος στήν Κανά. Τοιχογραφία του 16ου αι. στή Μονή του Αγίου Νικολάου Αναπαυσᾶ τῶν Μετεώρων. "Εργο τοῦ Θεοφάνη.

στό γάμο ώς συγγενής τῶν νεονύμφων, βλέπει κάποια στιγμή ὅτι τό κρασί είχε σωθεῖ. Πλησιάζει λοιπόν τὸν Ἰησοῦν καὶ τοῦ λέει: «Δέν ἔχουν κρασί». Ἐκεῖνος τῆς ἀπαντάει μέ σεβασμό: «Δέν ἔχει ἐρθεὶ ἀκόμα ἡ ὥρα μου». Ἡ Παναγία τὸν ἐμπιστεύεται καὶ ἀπευθύνεται στοὺς υπηρέτες. «Κάνετε ο, τι σᾶς πεῖ», τούς λέει.

Τό θαῦμα καὶ ἡ ἐπενέργειά του. Ἐκεῖ θρίσκονταν ἔξι πέτρινες ύδριες, ὅπου ἔθαζαν τό νερό γιά τό πλύσιμο τῶν καλεσμένων, ὅπως τό συνήθιζαν οἱ Ιουδαῖοι πρὶν καθίσουν στό τραπέζῃ. Λέει λοιπόν στούς ύπηρέτες ὁ Χριστός: «Γεμίστε τίς ύδριες μέ νερό». Οἱ ύπηρέτες τίς γέμισαν ώς ἀπάνω. Τότε ὁ Ἰησοῦς τούς λέει: «Πάρτε μέσα ἀπό τίς ύδριες καὶ πηγαίνετε το στόν ἀρχιπρίκλινο». Ἀρχιτρίκλινος ἦταν αὐτός πού μοιράζει στό τραπέζῃ τό κρασί καὶ ἐπρεπε νά τό δοκιμάζει πρῶτα ὁ Ἰδιος γιά νά

6

θεσαιώνεται ώς ειδικός πώς είναι καλό. Οι ύπηρέτες πήραν μέσα από τίς ύδριες καὶ ἔφεραν στόν ἀρχιτρίκλινο πού δέν είχε ίδεα γιά τό πού θρέθηκε αύτό τό κρασί ἀλλά οἱ ύπηρέτες, πού είχαν γεμίσει τίς ύδριες νερό, ἤξεραν. Δοκιμάζει λοιπόν ὁ ἀρχιτρίκλινος τό νερό πού είχε γίνει κρασί, θλέπει ὅτι είναι πιο καλό ἀπό ἐκείνο πού ἔπιναν ὡς αύτήν τήν ὥρα καὶ λέει γεμάτος ἔκπληξη στό γαμπρό: «Πρώτα βγάζει κανείς στό τραπέζι τό καλύτερο κρασί γιά νά τό ἐκτιμήσουν οἱ καλεσμένοι καὶ ὅταν πιον ἀρκετό καὶ μεθύσουν τούς δίνει καὶ ἀπό τό πιό δεύτερο. Ἀλλά ἐσύ τό καλό κρασί τό φύλαξες ὡς τώρα».

Μ' αὐτό τό πρώτο θαῦμα Του ὁ Χριστός ἄρχισε νά φανερώνει τή θεϊκή Του δύναμη καὶ τήν ἔξουσία, καὶ οἱ μαθητές Του πίστεψαν σ' Αὐτόν. Ἄνακαλύπτουν ὅτι ὁ Δάσκαλός τους, πού συμμετέχει στή χαρά τῶν ἀνθρώπων καὶ κάνει γιά χάρη τους τό νερό κρασί, είναι ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας, «πού γι' Αὐτόν είχε γράψει στό Νόμο ὁ Μωυσῆς κι οἱ Προφήτες» (Ιωάν. 1, 45).

Τό θαθύτερο νόημα τοῦ θαύματος. Ἀλήθεια, γιατί ἄρχισε ὁ Χριστός τά θαύματά Του, αὐτά τά σημάδια τής Βασιλείας Του, στό γάμο τῆς Κανᾶ καὶ μέ τό θαῦμα τοῦ κρασιοῦ; Γιά τούς ἰουδαίους ἦταν θαθιά ἡ πεποίθηση ὅτι ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας θά ἔφερνε στή γῆ τή χαμένη χαρά τοῦ Παραδείσου καὶ τήν οὐράνια εύλογία. «Οταν ὁ Ἰακώβ προφήτευε τόν ἐρχομό τοῦ Μεσσία, ἔλεγε ὅτι «θά πλύνει τή στολή του στό κρασί καὶ τά ροῦχα του στό αἷμα τοῦ σταφυλίοῦ» (Γεν. 49, 11). Μέ τό θαῦμα λοιπόν τῆς Κανᾶ φανερώνεται ἡ ἀλήθεια ὅτι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔρχεται στόν κόσμο ώς Γάμος καὶ ώς εύλογία. Μέσα στή Βασιλεία Του ὁ Χριστός δημιουργεῖ μιά νέα σχέση ἀγάπης (ἀληθινό γάμο) μέ τό λαό Του, δηλ. τήν Ἐκκλησία. Καί, ὅπως στό θαῦμα τῆς Κανᾶ τό νερό ἔγινε κρασί, ἔτσι καὶ μέσα στήν Ἐκκλησία ὅλα μεταμορφώνονται καθώς μετέχουν στή δόξα καὶ στή λαμπρότητα τοῦ Χριστοῦ. Τήν ὥρα τῆς Θείας Λειτουργίας, ἡ Ἐκκλησία, ὅλοι ἐμεῖς, ζούμε καὶ σήμερα τό θαῦμα τῆς Κανᾶ. Ὁ Χριστός μεταβάλλει τόν ἄρτο καὶ τόν οἶνο σέ Σῶμα καὶ Άιμα Του. Κι ἐμεῖς, ὁ λαός Του, μέ τή Θεία Κοινωνία, συμμετέχουμε στό δεῖπνο τῆς Βασιλείας Του. Στή λειτουργία τῆς Κυριακῆς ὅλα είναι χαρούμενα καὶ γιορτινά, γιατί θρισκόμαστε ἀπό τώρα μέσα στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ προγευόμαστε τό καινούργιο κρασί καὶ τήν ἀτέλειωτη χαρά τῆς Παρουσίας Του.

1. "Οταν πήρε τό ποτήρι, εύχαριστησε τό Θεό καί είπε: «Πάρτε το καί μοιράστε το μεταξύ σας, γιατί σᾶς λέω ότι δέν θά ξαναπιώ ἀπ' τόν καρπό αὐτό τοῦ κλήματος ώσπου νά' ρθει ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ» (Λουκ. 22,18).

2. "Οταν ὁ Κύριος ὁ Θεός μας ἔφτασε στήν Κανά τῆς Γαλιλαίας, ὁ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος ἐτοίμαζε τά νυφικά καί ὁ Γαβριήλ ἐπλεκε τά στέφανα τοῦ γάμου, χαίρονταν οἱ ἄγγελοι... ὁ ἀέρας γινόταν λαμπρός γιά τὴν ἐτοιμασία τοῦ γάμου... τὰ ζῶα τρέχαν κοπαδιαστά τό γάμο ν' ἀνταμώσουν, τά δέντρα λυγίζονταν κι ἐσειοῦσαν τά κλαδιά τους, ἡ θάλασσα καί ὀλάκερη ἡ κτίση ἔχαιρόταν, τό "Ἄγιο Πνεῦμα ὀδηγοῦσε τούς μελλόνυμφους κι ὁ Πατέρας τῶν ὅλων εὐλογοῦσε... (Εὔχη τῆς ἀκολουθίας τοῦ γάμου, ἀπό τόν 958 κώδικα τοῦ Σινᾶ).

3. Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεός μας... ἐσύ πού πῆγες στήν Κανά τῆς Γαλιλαίας κι εὐλόγησες τίς ἔξι ὑδρίες καί τό νερό τό ἔκαμες κρασί καί φανέρωσες τή δόξα Σου στούς ἄγιους Μαθητές καί Ἀποστόλους Σου. Ἐσύ ὁ Ἰδιος εὐλόγησε καί τώρα τοῦτο (τό κρασί) στό ἄγιο ὄνομά Σου (Εὔχη τῆς Ἑκκλησίας στήν νέα παραγωγή τοῦ κρασιοῦ).

11. Ο Χριστός, κυριαρχος τῆς φύσεως

Ο Δημιουργός καί Κύριος τοῦ κόσμου. "Έχουμε δεῖ σέ παλιότερα μαθήματα ὅτι ὁ Θεός ἔφτιαξε τόν κόσμο μέ τό Λόγο Του. Ὡς Δημιουργός λοιπόν ἔξουσιάζει ὁ Θεός τόν κόσμο καί χαρίζει κάθε εὐλογία μέσα στήν κτίση. Ὁ προφήτης Δαθίδ, στόν περίφημο 1030 ψαλμό, περιγράφει μέ λαμπρό τρόπο τή μεγαλειώδη κυριαρχία τοῦ Θεοῦ πάνω στόν κόσμο καί τά ἀναρίθμητα ἀγαθά πού ἀναβρύζουν ἀπό τή θεϊκή ἀγάπη:

Εὐλόγει, ἡ ψυχή μου, τόν Κύριον.

Κύριε ὁ Θεός μου, ἐμεγαλύνθης σφόδρα,
ἐξομολόγησιν καί μεγαλοπρέπειαν ἐνεδύσω
ἀναθαλλόμενος φῶς ὡς ἴματιον...

ὁ θεμελιών τήν γῆν ἐπί τήν ἀσφάλειαν αὐτῆς,
οὐ κλιθήσεται εἰς τόν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος...

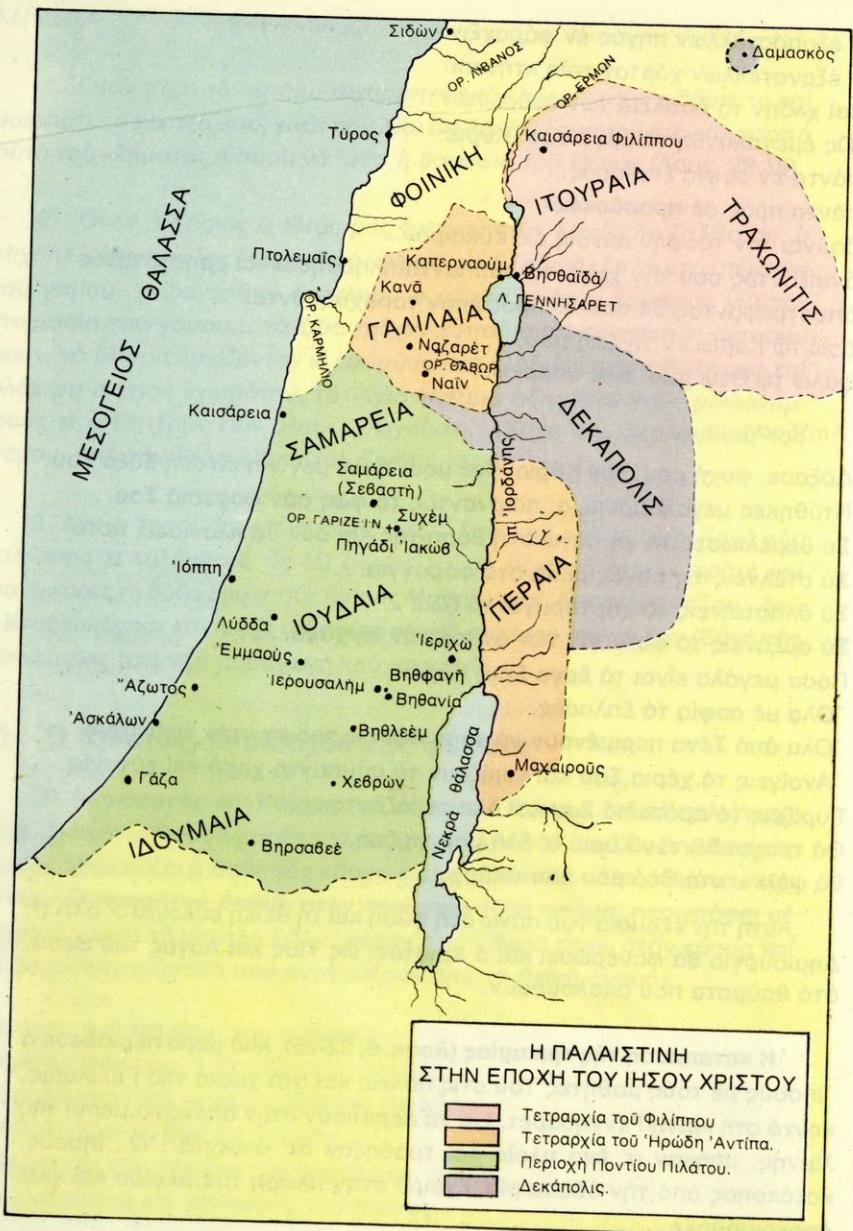
ό ἔξαποστέλλων πιγάς ἐν φάραγξι...
ό ἔξανατέλλων χόρτον τοῖς κτήνεσι
καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων...
'Ως ἐμεγαλύνθη τά ἔργα σου, Κύριε
πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας...
πάντα πρός σέ προσδοκῶσι
δοῦναι τὴν τροφήν αὐτοῖς εἰς εὔκαιρον...
ἀνοίξαντός σου τὴν χεῖρα τά σύμπαντα πλησθήσονται χρηστότητος
ἀποστρέψαντος δέ σου τό πρόσωπον ταραχθήσονται:
ቅσω τῷ Κυρίῳ ἐν τῇ ζωῇ μου,
ψαλῶ τῷ Θεῷ μου, ἔως ὑπάρχω...

'Απόδοση

Δόξασε, ψυχή μου, τὸν Κύριο. Θεέ μου, πολύ μεγάλη εἶναι ἡ δόξα Σου.
Ντύθηκες μεγαλοπρέπεια, παίρνοντας τό φῶς σάν φορεσιά Σου. . .
Σύ θεμέλιωσες τή γῆ πάνω στή βάση της καὶ δέν θά κλονιστεῖ ποτέ.
Σύ στέλνεις τίς πιγές μέσα στά φαράγγια. . .
Σύ θλασταίνεις τό χορτάρι γιά τά ζῶα. . .
Σύ αὔξάνεις τά φυτά γιά τῶν ἀνθρώπων τή χαρά. . .
Πόσο μεγάλα εἶναι τά ἔργα Σου, Κύριε!
"Ολα μέ σοφία τά ἐπλασες. . .
"Ολα ἀπό Σένα περιμένουν νά τούς δώσεις τροφή στήν ὥρα τους.
'Ανοίγεις τά χέρια Σου καὶ γεμίζουν τά σύμπαντα χαρά καὶ εύτυχία.
Γυρίζεις τό πρόσωπό Σου καὶ ὅλα ταράζονται. . .
Θά τραγουδῶ τὸν Κύριο σ' ὅλη μου τή ζωή,
Θά ψέλνω στό Θεό μου ὅσο ὑπάρχω. . .

Αύτή τήν ἔξουσία Του πάνω στή φύση καὶ τή θεϊκή εύλογία σ' ὅλη τή Δημιουργία θά φανερώσει καὶ δέ Χριστός, ως Υἱός καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, στά θαύματα πού ἀκολουθοῦν.

'Η κατάπauση τῆς τρικυμίας (Λουκ. 8, 22-25). Μιά μέρα περιόδευε ὁ Ιησοῦς μέ τούς μαθητές Του στίς πόλεις καὶ στά χωριά τῆς Γαλιλαίας, κοντά στή λίμνη Γεννησαρέτ. Γιά νά περάσουν στήν ἀπέναντι μεριά τῆς λίμνης, μπῆκαν σ' ἕνα πλοϊο καὶ τράβηξαν στ' ἀνοιχτά. 'Ο Ιησοῦς, κατάκοπος ἀπό τήν ὄδοιπορία, ἔγειρε στήν πλώρη τοῦ πλοίου καὶ ἐκεὶ ἀποκοιμήθηκε.

Ἐνῶ λοιπόν τὸ πλοῖο εἶχε ξανοιχτεῖ, ἄνεμος σφοδρός κατέβηκε ἀπό τὰ βουνά τριγύρω καὶ ξεσήκωσε μεγάλη τρικυμία. Τά κύματα ἔσπαγαν πάνω στὸ πλοῖο, τὸ γέμιζαν νερά καὶ πήγαιναν νά τὸ βουλιάξουν. Ἀναστατωμένοι οἱ μαθητές τρέχουν καὶ ξυπνοῦν τὸν Ἰησοῦ. «Διδάσκαλε, διδάσκαλε, τοῦ λένε, χανόμαστε! Τότε ὁ Κύριος σηκώθηκε καὶ, ὡς ἔξουσιαστής ἀπόλυτος τῆς φύσεως, πρόσταξε τὸν ἄνεμο καὶ τὰ κύματα νά σωπάσουν. Καὶ νά, ὥραγος Του ὁ θεϊκός ἔφερε τὴ γαλήνη καὶ τὴν ἡρεμία πάνω στὰ νερά!» Υστερα γυρίζει καὶ λέει στούς μαθητές Του ὁ Ἰησοῦς: «Ποῦ είναι ἡ πίστη σας; Ἐγώ δέν είμαι ἐδῶ; Γιατί ἀποδειχτήκατε τόσο ὀλιγόπιστοι!»; Καὶ ἐκείνοι ἔλεγαν μεταξύ τους: «Ποιός ἄραγε είναι Αὐτός, πού διατάζει τούς ἀνέμους καὶ τὰ κύματα καὶ Τὸν ὑπακούουν!»;

Ομως ὁ Χριστός δέν είναι μόνο κυρίαρχος καὶ ἔξουσιαστής τοῦ κόσμου. Στό θαῦμα τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἄρτων θά ἀποδειχτεῖ ὅτι ἀπό Αὐτόν τηγάζει κάθε εύλογία στόν κόσμο.

Ἡ εύλογία τῶν ἄρτων στήν ἔρημο (Λουκ. 9,10-17). Ο λαός ἀκολουθοῦσε τὸν Ἰησοῦ ὅπου κι ἀν πήγαινε. Μιά μέρα θέλησε ὁ Χριστός νά πάει μέ τούς μαθητές Του πρός τὰ ἡσυχά μέρη τῆς Βηθσαΐδα γιά νά ἀναπαυτεῖ. Ο λαός ἔμαθε τὴν ἀναχώρηση τοῦ Ἰησοῦ καὶ, ἀκολουθώντας ἄλλο δρόμο, ἔφτασε στόν τόπο ὅπου ἀναπαυόταν ὁ Ἰησοῦς. Ο Κύριος σπλαχνίζεται τοῦτο τὸ λαό πού ἔμοιαζε μέ πρόθατα χωρίς ποιμένα. Οι Φαρισαῖοι μιλοῦσαν μέ περιφρόνηση γιά ὅλους αύτούς τούς ταπεινούς ἀνθρώπους. Ἐνῶ ἐκείνος τούς δεχόταν κοντά Του, θεράπευε τούς ἀρρώστους πού ἔφερναν μαζί τους καὶ τούς μιλοῦσε γιά τὰ μυστήρια τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ἐτσι ἔγινε καὶ αὐτό τὸ ἀπόγευμα. Ἡ ὥρα περνοῦσε, ὁ ἥλιος πήγαινε νά βασιλέψει καὶ ὁ κόσμος δέν ἔλεγε νά φύγει. Σάν διψασμένη ἔρημος δεχόταν τὸ θεῖο λόγο. Τότε οἱ μαθητές παρακαλοῦν τὸν Ἰησοῦ νά ἀφήσει ἔλευθερο τὸν κόσμο, γιά νά ἀγοράσει κάτι πρόχειρο ἀπό τὰ γειτονικά χωριά. «Ο τόπος είναι ἔρημος, Τοῦ λένε, καὶ ἡ ὥρα περασμένη. Αφησε τὸν κόσμο νά πάει στὰ χωριά γιά ν' ἀγοράσει τρόφιμα». Καὶ ὁ Ἰησοῦς τούς ἀπαντᾶ: «Δῶστε τους ἐσεῖς νά φάνε. . .». Οι μαθητές δέν μποροῦν νά κρύψουν τὴν ἀμηχανία τους. Πῶς μπορεῖ νά χορτάσει τόσος κόσμος; Πρέπει νά είναι περίπου πέντε χιλιάδες ἄντρες, χώρια οἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά. Καὶ δέν ὑπάρχουν παρά μόνο πέντε ψωμιά καὶ δυσό ψάρια.

Τότε ὁ Κύριος ἔδωσε ἐντολή νά καθίσουν ὄλοι κατά γῆς. Πήρε στὰ χέρια Του τὰ πέντε ψωμιά καὶ τὰ δυσό ψάρια, σήκωσε τὰ μάτια Του στόν

ούρανό καί τά εύλόγησε. "Υστερα ἔκοψε τά ψωμιά καί τά ἔδωσε στούς μαθητές νά τά μοιράσουν στὸ λαό. Ἡ χαρά τώρα τῶν μαθητῶν ἦταν ἀπερίγραπτη. "Εθλεπαν ὅτι τά εύλογημένα ἀγαθά, παρ' ὅλο πού μοιράζονταν, γίνονταν ἀτέλειωτα στά χέρια τοῦ Κυρίου! "Ἐφαγαν ὄλοι καὶ χόρτασαν, καί ὅταν μάζεψαν τά περισσεύματα γέμισαν δῶδεκα κοφίνια.

Ο λαός δέν κατάλαβε τί νόημα εἶχε αὐτό τό θαῦμα. Μάλιστα μερικοί ἐλεγαν μεταξύ τους: «Ἄντον πρέπει νά κάνουμε Βασιλιά, πού ἔχει τόση δύναμη καί μᾶς μοιράζει πλούσια τό ψωμί». "Ομως ὁ Χριστός δέν ἔκαμε αὐτό τό θαῦμα μόνο γιά νά φάει ὁ κόσμος καί νά χορτάσει ἀλλά γιά νά καταλάθουν ὄλοι ὅτι Αὔτος εἶναι ὁ Μεσσίας πού εύλογει τούς καρπούς τῆς Δημιουργίας καί χαρίζει στόν κόσμο μιά νέα Τροφή. «Οἱ προπάτορές σας ἔφαγαν στήν ἔρημο τό μάννα, εἴπε στά πλήθη ὁ Χριστός, καί πείνασαν πάλι. Ἐκεῖνο τό μάννα συμβόλιζε τόν καινούργιο "Αρτο πού θά κατέβαινε ἀπό τόν οὐρανό, γιά νά χαρίσει στούς ἄνθρώπους τήν ἀληθινή ζωή. Ἐγώ είμαι ὁ "Αρτος τῆς ζωῆς. Τό Σῶμα καί τό Αἷμα μου θά προσφερθοῦν γιά τή ζωή τοῦ κόσμου. Ἐκεῖνος πού θά γευτεί τό Σῶμα καί τό Αἷμα μου θά ἐνωθεῖ μέ μένα στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ».

Τό πλήθος τελικά δέν μπόρεσε νά καταλάβει τί σήμαιναν τά λόγια αύτά τοῦ Ἰησοῦ. Ἀκόμα κι οί μαθητές, μόνο μετά τήν Πεντηκοστή, θά καταλάθουν τή νέα Εὐλογία πού ἔφερε στήν Ἐκκλησία Του ὁ Χριστός. Μέ τό Σῶμα καί τό Αἷμα Του θά θρέψει τό Λαό Του στή Θεία Εύχαριστία. Κι οί πιστοί, μετέχοντας στή Θεία Εύχαριστία, παίρνουν μέρος στό Τραπέζι τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

12. Ὁ Χριστός, νικητής τῆς ἀμαρτίας

Η θεραπεία τοῦ παραλυτικοῦ τῆς Βηθεσδᾶ (Ιωάν. 5, 1-47). Ἡταν μιά μεγάλη γιορτή τῶν 'Ιουδαίων καί γι' αὐτό ὁ Ἰησοῦς εἶχε ἀνεβεῖ στά 'Ιεροσόλυμα. Στή βορεινή πλευρά τῆς πόλης, κοντά στήν παλιά πύλη πού λεγόταν «προθατική», γιατί περνοῦσαν ἀπό κεῖ συχνά τά πρόβατα, ἦταν ἡ δεξαμενή τῆς Βηθεσδᾶ, πού σήμαινε: σπίτι εύσπλαχνίας. Στά πέντε θολωτά ύπόστεγα τῆς δεξαμενῆς θρίσκονταν πολλοί ἄρρωστοι, τυφλοί, κουτσοί, πιασμένοι, καί περίμεναν τή θεραπεία τους. Κάθε τόσο ἔνας ἄγγελος κατέβαινε στή δεξαμενή καί τάραζε τό νερό. Ἐκεῖνος πού προλάβαινε νά μπει πρώτος στή δεξαμενή μετά τό ἀνακάτωμα τοῦ νεροῦ γιατρευόταν, ὅποια ἄρρωστια κι ἃν εἶχε.

‘Η κολυμβήθρα τῆς Βηθεσδᾶ. Μικρογραφία ἀπό Εὐαγγελιστάριο τοῦ 11ου αἰ. τῆς Μονῆς Διονυσίου τοῦ ‘Αγίου ’Ορους.

Ἐκεῖ βρισκόταν καὶ ἔνας δυστυχισμένος, πού ἦταν παράλυτος τρί-
άντα ὄχτα ὁλόκληρα χρόνια! Ὁταν τὸν εἶδε ὁ Ἰησοῦς κατάκοιτο, κατά-
λαβε τὴν πολύχρονη δοκιμασία του καὶ τὸν ρωτᾷ: «Θέλεις νά γίνεις καλά»;
Ο ἄρρωστος Τοῦ ἀπαντᾷ: «Κύριε, δέν ἔχω κανένα δικό μου ἄνθρωπο, νά
μέ βάλει στή δεξαμενή μόλις ταραχτεῖ τό νερό. Ἐκεῖ πού προσπαθῶ νά
φτάσω ἐγώ, ἄλλος προλαβαίνει καὶ μπαίνει στό νερό πρίν ἀπό μένα». Τότε
ὁ Ἰησοῦς λέει στὸν ἄρρωστο: «Σήκω καὶ στερεώσου στά πόδια σου,
σήκωσε καὶ τό κρεβάτι σου καὶ περπάτα!» Ἔτσι κι ἔγινε. Μονομαῖα ὁ
ἄνθρωπος σηκώθηκε γερός, σήκωσε καὶ τό κρεβάτι του καὶ περπατοῦσε.

‘Ο Κύριος ἀποκαλύπτει ὅτι εἶναι ὁ Μεσσίας. Ἡ ήμέρα πού ἔγινε τό
θαῦμα ἦταν Σάββατο. Γι’ αὐτό οἱ Ιουδαῖοι ἔλεγαν στὸν ἄρρωστο πού εἶχε
γίνει καλά: «Εἶναι Σάββατο καὶ δέν πρέπει νά σηκώνεις τό κρεβάτι σου». Τί
νά τούς πεῖ; «Ἐκεῖνος πού μ’ ἔκαμε καλά, τούς ἀποκρίνεται, ἐκεῖνος μοῦ
ἔπει νά σηκώσω τό κρεβάτι μου καὶ νά περπατήσω». «Καὶ ποιός εἰν’ αὐτός
πού σου ἔπει νά σηκώσεις τό κρεβάτι σου καὶ νά περπατήσῃς»; ρωτοῦν οἱ
Ιουδαῖοι. Ἀλλά ὁ ἄνθρωπος δέν ἤξερε νά τούς πεῖ, γιατί ἦταν πολύς

κόσμος σ' ἐκεῖνο τό μέρος καί ὁ Ἰησοῦς εἶχε φύγει χωρίς νά Τόν καταλά-
βουν.

Ο Μωσαϊκός νόμος ἀπαγόρευε κάθε ἐργασία τήν ήμέρα τοῦ Σαβ-
βάτου. Μόνο ἔνας ἦταν ἐλεύθερος ἀπό τίς διατάξεις τοῦ νόμου, Ἐκεī-
νος πού εἶχε κάνει τό νόμο, ὁ Θεός. Εἶχε λοιπόν ὁ Χριστός τήν ἔξουσία νά
μήν τηρήσει τήν ἀργία τοῦ Σαββάτου, ἀφοῦ ἦταν ὁ Μεσσίας, ἐκεῖνος δηλ.
πού ἐρχόταν νά λυτρώσει τόν κόσμο ἀπό τήν τυραννία τῆς ἀμαρτίας, πού
εἶχε ως ἐπακόλουθο τό νόμο, καί νά δώσει στούς ἀνθρώπους τή χάρη καί
τήν ἐλευθερία πού ἔχουν τά παιδιά τοῦ Θεοῦ.

Τώρα μποροῦμε νά καταλάθουμε γιατί ὁ Χριστός ἔκανε τόσα θαύ-
ματα τήν ήμέρα τοῦ Σαββάτου. Γιά νά φανερώσει ὅτι Αὔτός είναι ὁ
ἀναμενόμενος Μεσσίας, ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό θά πεῖ στούς ἐξαγρι-
ωμένους Ἰουδαίους, πού θέλουν νά Τόν σκοτώσουν ἐπειδή κάνει θαύ-
ματα τό Σάββατο: « Ὁ πατέρας μου παντοτενά ἐργάζεται καί ἐγώ ἐργά-
ζομαι. » Οποιο ἔργο κάνει ὁ Πατέρας, κάνει καί ὁ Υἱός. « Οπως ὁ Πατέρας
ἀναστάίνει νεκρούς, ἔτσι καί ὁ Υἱός χαρίζει ζωή. » Οποιος τιμᾶ τόν Υἱό, τιμᾶ
καί τόν Πατέρα. . .».

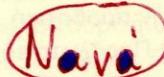
Οι Ἰουδαίοι ἀρνοῦνται τό Μεσσία. Οι Ἰουδαίοι ὀργίζονται τώρα
διπλά ἐνάντια στόν Ἰησοῦ. « Οχι μόνο γιατί καταργεῖ τό Σάββατο, ἀλλά
καί γιατί λέει ὅτι είναι γιός τοῦ Θεοῦ, Ισος μέ τό Θεό. » Ομως ὁ Χριστός
τούς ἔξηγει ὅτι αὐτό πού λέει είναι ἀλήθεια. « Τά θαύματά πού κάνω,
τούς λέει, βεβαιώνουν πώς μ' ἔχει στείλει ὁ Θεός. » Άλλα ἐσεῖς δέν πιστεύ-
ετε σ' Ἐκείνον πού μ' ἔστειλε, γι' αὐτό δέν ἀκοῦτε τά λόγια Του. Λέτε ὅτι
διαβάζετε τίς γραφές, ἀλλά οί γραφές γράφουν γιά μένα. Ἐπειδή ὅμως
δέν ἀγαπάτε τό Θεό, γι' αὐτό δέ δέχεστε κι ἐμένα πού μ'ἔστειλε ὁ Θεός.
Άλλα πῶς μπορείτε νά πιστέψετε, ἀφοῦ σᾶς ἐνδιαφέρουν οί ἀνθρώπινες
τιμές πού κάνετε ὁ ἔνας στόν ἄλλον καί ὅχι ἡ τιμή πού προέρχεται ἀπό τό
Θεό; Δέ σᾶς κατηγορῶ ἐγώ, ἀλλά ὁ ίδιος ὁ Μωυσῆς, ἐσᾶς πού κάνετε ὅτι
φροντίζετε γιά τήν τήρηση τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. « Αν πιστεύατε στό Μω-
υσῆ θά πιστεύατε καί σ' ἐμένα, γιατί ἐκεῖνος ἔγραψε γιά μένα. » Άλλα ἀφοῦ
δέν πιστεύετε στό Μωυσῆ, πῶς θά πιστέψετε σέ μένα; »

« Ετσι ὁ Ἰησοῦς δείχνει στούς Ἰουδαίους ὅτι τό ἐνδιαφέρον τους γιά
τήν ἀργία τοῦ Σαββάτου είναι ύποκριτικό. Στό θάθος, οὔτε στό Θεό
πιστεύουν, οὔτε στό Μωυσῆ. Ἡ φιλοδοξία τους καί ἡ δίχως ἀγάπη καρδιά
τους δέν τούς ἀφήνει νά ἀναγνωρίσουν τόν Ἰησοῦ σάν τόν σταλμένο
ἀπό τό Θεό Μεσσία καί νά Τόν πιστέψουν.

‘Αντίθετα, ο ἄνθρωπος πού ἔγινε καλά δέχεται μαζί μέ τή θεραπεία του καί τή λυτρωτική ἀλήθεια γιά τό Μεσσία. ‘Οταν ό ‘Ιησοῦς τόν βρίσκει στό ναό, τοῦ λέει: «Τώρα πιά ἔγινες καλά. Πρόσεξε μήν παραδοθεῖς πάλι στήν ἀμαρτία, γιά νά μή σέ βρει τίποτα χειρότερο». Καταλαβαίνει ἔτσι ὅτι ὁ Χριστός, ὥχι μόνο τόν ἔκαμε καλά, ἀλλά τόν ἐλευθέρωσε καί ἀπό τήν ἀμαρτία, πού τοῦ εἶχε σακατέψει καί τό κορμί.

Στήν ‘Εκκλησία τοῦ Χριστοῦ τό ἵδιο θαῦμα γίνεται. ‘Ο Κύριος ἀποδείχνεται ἀληθινός ἐλευθερωτής καί θεραπευτής τοῦ λαοῦ Του. Μέσα στά μυστήρια τῆς ‘Εκκλησίας μας, ἡ θεραπεία τοῦ ἀνθρώπου παίρνει τή μορφή ἀληθινῆς ἀναγεννήσεως. ‘Ο ἵδιος ὁ Χριστός, ὡς νικητής τῆς ἀμαρτίας, παίρνει ἐπάνω Του τήν ἀρρωστημένη ἀπό τήν ἀμαρτία ὑπαρξή μας καί τή θεραπεύει μέ τήν ἀγιαστική Του δύναμη καί τή λυτρωτική Του χάρη.

KEIMENA

1. ‘Ο ‘Ιησοῦς εἶδε κόσμο πολύ καί τούς σπλαχνίσθηκε καί θεράπευσε τούς ἀρρώστους πού εἶχαν μαζί τους (Ματθ. 14, 14).

2. ‘Ιδιόμελο τῆς Κυριακῆς τοῦ Παραλύτου

‘Αταφος νεκρός ὑπάρχων ὁ Παράλυτος,
ἰδών σε ἐβόησε·

‘Ἐλέησόν με, Κύριε,
ὅτι ἡ κλίνη μου τύμβος μοι ἐγένετο.

Τί μοι κέρδος ζωῆς; . . .

‘Αλλά σοί τή πηγή προσέρχομαι τῶν ιαμάτων
ἵνα κάγω μετά πάντων κράζω.

Παντοδύναμε, Κύριε, δόξα σοι.

‘Ο Παράλυτος, σάν ἔνας ἄταφος νεκρός,

ὅταν Σέ εἶδε φώναξε:

«‘Ἐλέησέ με, Κύριε,
γιατί σάν τάφος μου ἔχει γίνει τό κρεβάτι μου.

Τί τ’ ὄφελος πού ζῶ;

‘Αλλά Σέ πλησιάζω ‘Εσένα, τήν πηγή κάθε γιατρειᾶς,

γιά νά Σοῦ λέω κι ἐγώ μαζί μέ ὄλους:

Δόξα σέ Σένα, Κύριε Παντοδύναμε».

3. Ἰδιόμελο τῆς Κυριακῆς τοῦ Παραλύτου

Ο τῇ παλάμη τῇ ἀχράντῳ πλαστουργήσας τόν ἄνθρωπον,
ἡλθες εὔσπλαγχνε τούς νοσοῦντας ιάσασθαι.

Χριστέ, τόν Παράλυτον ἐν τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ
διά τοῦ λόγου σου ἀνέστησας.

Αἰμόρρου δέ τό ἄλγος ἐθεράπευσας·

τῆς Χαναναίας τήν παῖδα ἐνοχλουμένην ἡλέησας·
καὶ τήν αἴτησιν τοῦ Ἐκατοντάρχου οὐ παρεῖδες·
διά τούτον κράζομεν·

Παντοδύναμε Κύριε, δόξα σοι.

Ἐσύ, πού μέ παλάμη ἀμόλυντη ἔπλασες τόν ἄνθρωπο,
ἡρθες γιά νά γιατρέψεις τούς ἀφρώστους, σπλαχνικέ.

Στήν κολυμπήθρα τήν προβατική,

μ' ἔνα Σου λόγο τόν Παράλυτο τόν ἔστησες στά πόδια του.

Τῆς Αἰμορροούσας τόν πόνο γιάτρεψες·

τῆς Χαναναίας τή θυγατέρα πού δαιμόνια τή βασάνιζαν ἐλέησες
καὶ τήν παράκληση τοῦ Ἐκατόνταρχου δέν τήν παράθλεψες·
γι' αὐτό Σοῦ λέμε,

Κύριε Παντοδύναμε, ἃς είσαι δοξασμένος.

13. Ὁ Χριστός, νικητής τοῦ θανάτου

Θαύματα ἀναστάσεων: Ὁ γιός τῆς χήρας τῆς Ναΐν (Λουκ. 7, 11-17).

Ο Χριστός περιόδευε στίς πόλεις τῆς Γαλιλαίας. Σέ μιάν ἀπό αὐτές, στή μικρή Ναΐν, ὁ Χριστός συναντά τό θάνατο στήν πιό ὄδυνηρή του μορφή: μιά πένθιμη συνοδεία πηγαίνει στόν τάφο ἔνα νεαρό παλικάρι. Είναι ὁ μοναχογίος μιᾶς χήρας γυναικας τῆς Ναΐν, χαμένη ἐλπίδα καί παρηγοριά τῆς μάνας του.

Ο Χριστός σπλαχνίζεται τήν πονεμένη μάνα πού τήν ἀκούει νά κλαίει καί νά θρηνεῖ καί τήν παρηγορεῖ: «Μήν κλαῖς», τῆς λέει. "Υστερα πλησιάζει καί λέει στό νεκρό παιδί σάν νά προστάζει: «Νεανίσκε, δοί λέγω, ἐγέρθητ». Καί ὁ λόγος τοῦ Κυρίου, σάν ρεῦμα ζωῆς, περνάει μέσα στό νεκρό παιδί καί τ' ἀνασταίνει. Ποιός μπορεῖ νά περιγράψει τή χαρά τῆς χήρας μάνας καί τό θαυμασμό τοῦ κόσμου γιά τό πρωτάκουστο αὐτό

γεγονός! "Ολοι δόξαζαν τό Θεό καί ἔλεγαν: «Προφήτης μεγάλος φανερώθηκε ὀνάμεσά μας. 'Ο Θεός ἐπισκέψθηκε τό λαό Του».

‘Η θυγατέρα τοῦ Ἰαείρου (Λουκ. 8, 40-56). 'Ο Ἰάειρος ἦταν προϊστάμενος τῆς συναγωγῆς (ἀρχισυνάγωγος) στήν πόλη Καπερναούμ καί εἶχε ἑνα μονάκριβο κορίτσι, ἄρρωστο θαριά. Μιά μέρα λοιπόν πού ὁ Χριστός ἦταν στό σπίτι τοῦ Ματθαίου, ἔρχεται ἀναστατωμένος ὁ Ἰάειρος, πέφτει στά πόδια τοῦ Ἰησοῦ καί Τόν παρακαλεῖ νά ρθεῖ στό σπίτι του νά σώσει τό ἐτοιμοθάνατο παιδί του. 'Ο Ἰησοῦς συμπονεῖ τόν Ἰάειρο καί ξεκινοῦν μαζί γιά τό σπίτι του. Στό δρόμο τούς συναντᾶ κάποιος πού ἔρχεται ἀπό τό σπίτι τοῦ Ἰαείρου καί τοῦ λέει: «Τό παιδί σου πέθανε. Μή θάζεις πιά σέ κόπτο τό Δάσκαλο». Ἀλλά ὁ Χριστός, ὅταν τό ἄκουσε, λέει στό θλιψμένο πατέρα: «Μή φοβᾶσαι, μόνο πίστευε καί θά σωθεῖ». "Οταν φτάνουν στό σπίτι θρίσκουν πλήθος πολύ, καί ὅλοι αὐτοὶ θρηνοῦσαν ἀπελπισμένα τό θάνατο τοῦ κοριτσιοῦ. 'Ο Χριστός ὅμως δέν ἀνησυχεῖ: «Μήν κλαίτε, τούς λέει, τό κορίτσι δέν πέθανε, ἀλλά κοιμᾶται». Ποιός ὅμως μποροῦσε νά τό πιστέψει αὐτό, ἀφοῦ ὅλοι τό ξέραν καλά ὅτι εἶχε πεθάνει; Εἰρωνίες διαδέχτηκαν τά λόγια τοῦ Χριστοῦ. Τότε ὁ Χριστός τούς θγάζει ὅλους ἔξω ἀπό τό δωμάτιο τοῦ κοριτσιοῦ, πιάνει τό χέρι της καί λέει: «Κόρη, σήκω πάνω». Τότε τό κορίτσι ἀρχισε πάλι νά ἀναπνέει καί μέ μιᾶς σηκώθηκε πάνω. 'Ο Ἰησοῦς είπε νά τῆς δώσουν νά φάει κι οἱ γονεῖς εἶχαν μείνει ἄφωνοι ἀπό τήν ἐκπληξη καί τό θαυμασμό. 'Ο Χριστός τούς λέει νά μήν ποῦν σέ κάνενα τί ἔγινε.

‘Η Ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου (Ἰωάν. 11, 1-57). Μιά μέρα βρισκόταν ὁ Χριστός πέρα ἀπό τόν Ἰορδάνη, ὅταν οἱ ἀδελφές τοῦ Λαζάρου, ἡ Μάρθα καί ἡ Μαρία, στέλνουν μήνυμα καί τόν εἰδοποιοῦν ὅτι ὁ φίλος του ὁ Λάζαρος ἀρρώστησε θαριά. 'Ο Κύριος βλέπει τήν ἀρρώστια τοῦ Λαζάρου ὡς εὔκαιρία «γιά νά δοξαστεῖ ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ μέ αὐτή». Γι' αὐτό λέει στούς μαθητές Του ὅτι ὁ Λάζαρος κοιμήθηκε καί πρέπει νά πάει νά τόν ξυπνήσει. 'Αλλά ἐκεῖνοι δέν μποροῦν νά καταλάβουν τό νόημα πού ἔκρυθαν τά λόγια τοῦ Δασκάλου. Τότε ὁ Χριστός μίλησε καθαρά: «'Ο Λάζαρος είναι πιά πεθαμένος. "Ἄς πάμε κοντά του».

Στή Βηθανία ἔφτασε ὁ Χριστός μέ τούς μαθητές Του τέσσερις μέρες μετά τό θάνατο τοῦ Λαζάρου. 'Η Μάρθα τόν ύποδέχεται ἔξω ἀπό τό χωριό καί τοῦ λέει μέ δάκρυα στά μάτια: «Κύριε, ἀν ἥσουν ἐδῶ δέν θά εἶχε πεθάνει ὁ ἀδελφός μου». 'Αλλά καί πώρα ξέρω πώς ὅ, τι ζητήσεις ἀπό τό Θεό θά σου τό δώσει». Τότε ὁ Χριστός βεβαιώνει τή Μάρθα ὅτι θά ἀν-

4

στηθεῖ ὁ ἀδελφός της, γιατί Αὔτος (ὁ Χριστός) εἶναι ἡ Ἀνάσταση καὶ ἡ Ζωὴ. Καὶ ὅποιος πιστεύει σ' Αὐτόν δέν θά πεθάνει ποτέ.

Σέ λίγο ἔρχεται καὶ ἡ Μαρία πού θρηνώντας λέει στό Χριστό: «Κύριε, ἀν ἥσουν ἐδῶ δέ θά μοῦ πέθαινε ὁ ἀδελφός μου». Ἐκούγοντας τὰ λόγια καὶ τούς θρήνους τῆς Μαρίας «ἐδάκρυσεν» ὁ Ἰησοῦς! «Ολοι ἔφτασαν στὸν τάφο. Τότε σήκωσαν τὴν πέτρα καὶ ἀφοῦ προσευχήθηκε ὁ Χριστός στὸ Θεό Πατέρα Του «φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω». Καὶ νά, ὁ Λάζαρος ξαναζεῖ! Ο λαός μένει ἐκθαμβως καὶ ἡ πίστη τῶν μαθητῶν γιγαντώνεται. Μόνο οἱ Φαρισαῖοι μισοῦν τὸν Ἰησοῦν πού ἔκανε αὐτό τὸ θαῦμα. Γι' αὐτό συγκαλοῦν τὸ Συνέδριο καὶ ἀποφασίζουν νά Τὸν θανατώσουν.

Ο Κύριος εἶναι ἡ Ἀνάσταση καὶ ἡ Ζωὴ. Στά θαύματα τῶν ἀναστάσεων καὶ περισσότερο στὴν ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου, ὁ Χριστός ἀναμετρεῖται μὲ τὸ θάνατο. Συμμετέχει καὶ Αὔτος στὴν πίκρα καὶ στὴν ὄδύνη τῶν ἀνθρώπων καὶ δακρύζει ὅταν βλέπει ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος νά εἶναι ύποταγμένο στὸ φοβερό βασίλειο τοῦ θανάτου. Γι' αὐτό παρηγορεῖ ὁ Κύριος τούς ἀπελπισμένους καὶ ἀνασταίνει τούς νεκρούς. Γιά νά τούς φανερώσει ὅτι μέ τῇ Βασιλείᾳ Του σπάζουν τά δεσμά τοῦ θανάτου καὶ ἔρχεται στὸν κόσμο ἡ Ἀνάσταση καὶ ἡ Ζωὴ. Φορέας αὐτοῦ τοῦ θαύματος εἶναι ὁ Ἰδιος ὁ Χριστός, ὁ ἔξουσιαστής τοῦ θανάτου, ἡ πηγή τῆς Ζωῆς. Αὕτη τή μεγάλη ἀλήθεια ἀποκάλυψε ὁ Κύριος στή Μάρθα, ὅταν τῆς είπε: «Ἐγώ εἰμι ἡ Ἀνάστασις καὶ ἡ Ζωὴ. Ο πιστεύων εἰς ἐμέ, κἀν ἀποθάνη, ζήσεται».

Ἐτσι ἡ Ἀνάσταση παύει νά εἶναι μιά ἀφηρημένη ἔννοια καὶ μιά μακρινή καὶ ἀμφίθολη ἐλπίδα. Παίρνει συγκεκριμένη μορφή καὶ ύπόσταση στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι ὁ Ἰδιος Ἀνάσταση καὶ Ζωὴ. Ἡ δική μας ζωὴ καὶ ἡ δική μας ἀνάσταση βρίσκονται στό Χριστό. «Οταν πιστεύουμε σ' Αὐτόν καὶ ζοῦμε σέ κοινωνία μαζί Του μέσα στὴν Ἐκκλησία, δέ φοβόμαστε τὸ θάνατο, γιατί ζοῦμε τή ζωή τοῦ Χριστοῦ, μιά ζωή πού φανερώθηκε δυνατότερη ἀπό τὸ θάνατο καὶ σύντριψε τήν καταστροφική του ἔξουσία.

KEIMENA

1. Ἰδιόμελο τῶν Αἴνων τοῦ Σαββάτου τοῦ Λαζάρου

Λάζαρον τεθνεῶτα τετραήμερον ἀνέστησας ἐξ "Ἄδου Χριστέ,

πρό τοῦ σοῦ θανάτου, διασείσας τοῦ θανάτου τό κράτος,
καὶ δι' ἐνός προσφιλοῦς, τήν πάντων ὀνθρώπων προμηνύων
·ἐκ φθορᾶς ἐλευθερίαν.

Διό προσκυνοῦντες σου τήν παντοδύναμον ἔξουσίαν, θοῶμεν.
Εὐλογημένος εἰ Σωτήρ, ἐλέησον ἡμᾶς.

Τό Λάζαρο, τέσσερις μέρες πεθαμένο, τόν ἀνάστησες, Χριστέ,
μές ἀπ' τόν Ἀδη, πρίν ἀπ' τό δικό Σου θάνατο,
κλονίζοντας τή δύναμη τοῦ θανάτου·
κι ἔφερες τό προμήνυμα τῆς λευτεριάς ἀπ' τή φθορά,
μέσα ἀπό ἔνα ἀγαπητό Σου ἄνθρωπο, για ὅλους τούς ὀνθρώπους.
Γιά τοῦτο προσκυνάμε τήν παντοδύναμη ἔξουσία Σου
καί Σοῦ φωνάζουμε:
Εὐλογημένος εἰσ' Ἐσύ, Σωτήρα, ἐλέησέ μας.

2. 'Ο Χριστός, πού ἀνάστησε τό Λάζαρο, τέσσερις μέρες πεθαμένο, τή
θυγατέρα τοῦ Ἱαείρου, τό γιό τῆς χήρας. . . καί τόν ἐαυτό Του τόν ἴδιο,
εἶναι ἡ σιγουριά καί ὁ ἀρραβώνας καί τής δικῆς μας ἀναστάσεως (Διαταγάι
'Αποστόλων, Β.Ε.Π.Ε.Σ., τόμ. 2, σελ. 80, 12).

3. Σᾶς λέω ἀλήθεια, ὅποιος ἀκούει τό λόγο μου καί πιστεύει σ' Αὔτόν
πού μ' ἔχει στείλει ἔχει ζωὴν αἰώνια καί ἀπό κρίση δέν περνάει, ἀλλά ἔχει
κιόλας περάσει ἀπό τό θάνατο στή ζωὴ ('Ιωάν. 5, 24).

14. 'Ο Χριστός, φῶς τοῦ κόσμου

Οἱ Ἰουδαῖοι ἀρνοῦνται νά πιστέψουν τό Χριστό, ώς Υἱό τοῦ Θεοῦ,
'Ανάσταση καί Ζωὴ τοῦ κόσμου. Οὕτε στά θαύματα τοῦ Ἰησοῦ μποροῦν
νά δοῦν τά σημάδια τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. 'Αντί ἀπό τά θαύματα αύτά
νά ὄδηγοῦνται στήν πίστη, ὅλο καί περισσότερο σκληραίνει ἡ καρδιά
τους. Τελευταῖα εἶχαν ιδιαίτερα ἔξαγριαθεῖ μέ σα ἔλεγε ὁ Χριστός γιά
τήν ἀποστολή Του στόν κόσμο ἀπό τό Θεό-Πατέρα Του.

Αύτή ἡ πεισματική ἄρνηση νά ἀνοίξουν τά μάτια τους στό φῶς πού
φέρνει ὁ Χριστός μέ τά λόγια καί μέ τά ἔργα Του φαίνεται πολύ καθαρά
στό θαῦμα τῆς θεραπείας τοῦ τυφλοῦ. 'Ενώ ἔνας ἄνθρωπος τυφλός
καταυγάζεται ἀπό καινούργιο φῶς, ἐκεῖνοι μένουν τελικά σέ ψυχικό
σκοτάδι.

Η θεραπεία τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ. Μικρογραφία ἀπό Εὐαγγελιστάριο τοῦ 11ου αι. πού βρίσκεται στή Μονή Διονυσίου τοῦ Ἀγίου ὄρους.

‘Η θαυματουργική θεραπεία τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ’ (Ιωάν. 9, 1-41). Ο Ἰησοῦς βρισκόταν στά ‘Ιεροσόλυμα γιά τή γιορτή τῆς Σκηνοπιγίας. Μετά τή γιορτή συνάντησε ό Ἰησοῦς καθώς περπατούσε μέ τούς μαθητές Του ἔναν τυφλό, πού ζητοῦσε στή γωνιά τοῦ δρόμου ἐλεημοσύνη. Τότε οί μαθητές ρώτησαν τόν Κύριο, γιατί νά γεννηθεῖ ὁ ἀνθρωπος αύτός τυφλός. Ο Χριστός τούς ἀπαντά ὅτι ἡ δοκιμασία τοῦ ἀνθρώπου αύτοῦ είναι γιά νά φανερωθοῦν τά ἔργα τοῦ Θεοῦ: «Ἐγώ πρέπει νά ἐργάζομαι τά ἔργα τοῦ Θεοῦ». Οσο βρίσκομαι στόν κόσμο, είμαι τό φῶς τοῦ κόσμου». Μετά ό Ἰησοῦς φτύνει στή γῆ καί φτιάχνει λάσπη μέ τό σάλιο Του, ἀλείθει μέ τή λάσπη αύτή τά μάτια τοῦ τυφλοῦ καί τοῦ λέει: «Πήγαινε νά νιφτεῖς στήν κολυμβήθρα τοῦ Σιλωάμ», πού στά ἐλληνικά σημαίνει ἀ π ε σ τ α λ μ ἐ ν ο ց. Ο τυφλός πιστεύει μέ ὅλη του τήν καρδιά στά λόγια τοῦ Χριστοῦ. Τρέχει, νίβεται στήν κολυμβήθρα τοῦ Σιλωάμ καί νά πού τό θαῦμα γίνεται. Τά σκοτάδια, ὅπου ἦταν ὡς τώρα θυθισμένος, διαλύονται. Ο τυφλός βλέπει.

‘Η πίστη καί ἡ ὁμολογία τοῦ τυφλοῦ παρά τίς ἀντιδράσεις τῶν Φαρι-

σαίων. Οι γείτονες καὶ ὄλοι οἱ γνωστοὶ κατάπληκτοι ρωτοῦν τὸν ἄνθρωπο πού ἦταν πρίν τυφλός, πῶς ἀνοιχαν τὰ μάτια του καὶ βλέπει. Ἐκεῖνος τούς λέει μέ απλότητα: «Ἐνας ἄνθρωπος μέ τὸ ὄνομα Ἰησοῦς ἔκαμε λάσπη ἀπό τῇ γῆ, ἀλειψε τά μάτια μου καὶ μ' ἔστειλε νά νιφτῶ στήν κολυμβήθρα τοῦ Σιλωάμ. Νίφτηκα καὶ τώρα βλέπω!»

Τὸ πράγμα ἔκαμε σ' ὄλους ἐντύπωση, γιατὶ ἦταν ἡμέρα Σάθθατο πού ἔκαμε ὁ Ἰησοῦς τῇ λάσπῃ καὶ θεράπευσε τὸν τυφλό. Γι' αὐτό ὅδηγον τὸν ἄνθρωπο μπροστά στοὺς Φαρισαίους. Κι ἐκεὶ ὁ γιατρεμένος τυφλός διηγήθηκε τά ἵδια. Τότε οἱ Φαρισαῖοι κατηγοροῦν ἀνοιχτά τὸν Ἰησοῦ: «Ο ἄνθρωπος αὐτός δέν εἶναι σταλμένος ἀπό τὸ Θεό, ἀφοῦ δέν κρατάει τὴν ἀργίατοῦ Σαββάτου!» Άλλοι ὅμως ἔλεγαν: «Πῶς μπορεῖ ἔνας ἀμαρτωλός νά κάνει τέτοια θαύματα?» Τότε ρωτᾶνε τὸν τυφλό τί γνώμη ἔχει γιά τὸν Ἰησοῦ. Ἐκεῖνος ἀπλά καὶ σταθερά τούς ἀπαντᾶ: «Εἶναι προφήτης!»

Καλοῦν τώρα οἱ Φαρισαῖοι τούς γονεῖς τοῦ τυφλοῦ καὶ τούς ρωτοῦν, πῶς ἔγινε καλά ὁ γίος τους. Καὶ οἱ γονεῖς φοβισμένοι ἀπαντοῦν. «Ἐμεῖς ξέρουμε ὅτι ὁ γίος μας γεννήθηκε τυφλός. Ἀλλά πῶς τώρα βλέπει, δέν ξέρουμε νά σᾶς ποῦμε. Αὐτὸν ρωτήστε νά σᾶς τό πεῖ». Οἱ Φαρισαῖοι ξαναρωτοῦν τὸν τυφλό γιά νά τούς πεῖ πῶς ἔγινε καλά. Καὶ ἐκεῖνος τούς ἀπαντᾶ: «Σᾶς εἴπα πρίν ἀπό λίγο καὶ δέν πιστέψατε. Γιατὶ θέλετε νά ξανακούσετε τά ἵδια; Μήπως θέλετε καὶ σεῖς νά γίνετε μαθητές *Tου*!» Άλλα οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ἀπαντοῦν μέ περιφρόνηση: «Ἐμεῖς εἴμαστε μαθητές τοῦ Μωυσῆ! Ἐνῶ αὐτόν δέν τὸν ξέρουμε ἀπό ποῦ ἔρχεται». «Ἐδῶ εἶναι τὸ περίεργο, λέει πάλι ὁ ἄνθρωπος, ὅτι ἐσεῖς δέν τὸν ξέρετε ἀπό ποῦ ἔρχεται, ἀλλά αὐτός μοῦ ἀνοιξε τά μάτια. Ἐγώ ξέρω ὅτι ὁ Θεός δέν ἀκούει τούς ἀμαρτωλούς: ἀλλ' ἂν εἶναι κανείς εὐσεβής, αὐτόν τὸν ἀκούει. Ποῦ ἀκούστηκε ποτέ ν' ἀνοίξει κανείς τά μάτια κάποιου πού γεννήθηκε τυφλός; Ἄν δέν ἦταν ὁ ἄνθρωπος αὐτός σταλμένος ἀπό τὸ Θεό δέν θά μπορούσε νά κάνει κάτι τέτοιο». Οἱ Φαρισαῖοι δέν ἔχουν τώρα τίποτα νά ποῦν. Ξεσποῦν μόνο μέ ὄργη καὶ ύπεροφωία: «Ἐσύ γεννήθηκες θουτηγμένος στήν ἀμαρτία, τοῦ φωνάζουν, καὶ κάνεις τό δάσκαλο σ' ἐμᾶς!» Καὶ τόν διώχνουν ἔξω ἀπό τῇ συναγωγή.

Ἡ φανέρωση τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ στὸν τυφλό. Ο Ἰησοῦς μαθαίνει τήν ὁμοιολογία τοῦ τυφλοῦ καὶ τήν ἀντίδραση τῶν Φαρισαίων. Συναντᾶ λοιπόν τὸν τυφλό καὶ τὸν ρωτᾶ: «Ἐσύ πιστεύεις στὸν Υἱό τοῦ Θεοῦ?» Ο τυφλός τοῦ ἀπαντᾶ: «Ποιός εἶναι, Κύριε, γιά νά πιστέψω?» Τότε ὁ Χριστός τοῦ λέει: «Τόν ἔχεις κιόλας δεῖ. Καὶ αὐτός πού μιλεῖ μαζί σου, ἐκεῖνος εἶναι».

Καινούργιο φῶς πλημμυρίζει τώρα τό φτωχό ἄνθρωπο. «Πιστεύω Κύριε», λέει καὶ προσκυνά τόν Ἰησοῦ.

Σ' αὐτό τό θαῦμα κρίθηκαν όριστικά οἱ Φαρισαῖοι. Ὁ Χριστός τούς ζητεῖ νά παραδεχτοῦν ὅτι εἰναι τυφλοί καὶ ὅτι γι' αὐτό ἔχουν ἀνάγκη ἀπό τό φῶς Του. Μόνο μέ μιά ριζική ἀλλαγή στή σκέψη τους καὶ στήν καρδιά τους εἰναι δυνατόν νά δοῦν σωστά τόν Κύριο σάν Μεσσία, Υἱό τοῦ Θεοῦ καὶ φῶς τοῦ κόσμου. Τότε θά μποροῦσαν νά ἀποδεχτοῦν τό φῶς πού φέρνει μές στή σκοτισμένη σκέψη τους ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. «Ομως οἱ Φαρισαῖοι πιστεύουν ὅτι θλέπουν καὶ μάλιστα πολύ καλά.» Αρα δέν ἔχουν ἀνάγκη τό Χριστό οὕτε τό φῶς τῆς Βασιλείας του. «Ἐτσι, κλεισμένοι στή σαθρή τους βεβαιότητα, ἀρνοῦνται τό φῶς τό ἀληθινό πού ἔστειλε ὁ Θεός στόν κόσμο καὶ μένουν τυφλοί. Γι' αὐτό κι ὁ Χριστός θά πεῖ μετά τό θαῦμα: «Ἐγώ ἡρθα στόν κόσμο γιά νά φωτιστοῦν ἐκεῖνοι πού παραδέχονται ὅτι ἔχουν ἀνάγκη ἀπό τό φῶς μου. Ἐνώ ἐκεῖνοι πού πιστεύουν στή σοφία τους καὶ στά δικά τους φάτα θά μείνουν τελικά τυφλοί» (Ἰωάν. 9, 39).

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. Ἐγώ είμαι τό φῶς τοῦ κόσμου. Ἐκεῖνος πού μ' ἀκολουθεῖ δέν θά βαδίσει στό σκοτάδι, μά θά 'χει τῆς ζωῆς τό φῶς (Ἰωάν. 8, 12).

2. Εύχή τῆς Πρώτης "Ωρας

Χριστέ, τό φῶς τό ἀληθινόν, τό φωτίζον καὶ ἀγιάζον πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τόν κόσμον, σημειωθήτω ἐφ' ἡμᾶς τό φῶς τοῦ προσώπου Σου, ἵνα ἐν αὐτῷ ὁψόμεθα φῶς τό ἀπρόσιτον· καὶ κατεύθυνον τά διαθήματα ἡμῶν πρός ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν Σου· πρεσβείας τῆς παναχράντου Σου μητρός καὶ πάντων τῶν Ἀγίων. Ἀμήν.

Χριστέ, τό φῶς τό ἀληθινό, πού δίνεις φῶς καὶ ἀγιασμό σέ κάθε ἄνθρωπο πού ἔρχεται στόν κόσμο, ἃς σημειωθεῖ καὶ σέ μᾶς τό φῶς τοῦ προσώπου Σου, γιά νά δοῦμε μέσα σ' αὐτό, τό Φῶς τό ἀπρόσιτο. Καὶ ὁδήγησε τά ἔργα μας στῶν ἐντολῶν Σου τήν τήρηση· μέ τίς δεήσεις τῆς πανάχραντης μητέρας Σου καὶ ὄλων τῶν ἀγίων. Ἀμήν.

Οι άνθρωποι που στέκονται στην άκρη της θάλασσας, έχουν την ολόκληρη θάλασσα στα πόδια τους. Οι άνθρωποι που στέκονται στην άκρη της θάλασσας, έχουν την ολόκληρη θάλασσα στα πόδια τους.

Ο Ιησοῦς μιλώντας με τή Σαμαρείτισσα στό πηγάδι τοῦ Ἱακώβ. Μικρογραφία τοῦ 11ου αἱ. σέ Εὐαγγελιστάριο τῆς Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἅγιου ὄρους.

15. Η Σαμαρείτισσα (Ἰωάν. 4, 4-42)

Η συνομιλία μέ τή Σαμαρείτισσα. Ο Ιησοῦς ἐπιστρέφει ἀπό τήν Ιουδαία καὶ πάλι στή Γαλιλαία. Στήν ἐπιστροφή περνάει ἀπό τή Σαμάρεια, παρά τίς διαφορές, τό μίσος καὶ τήν ἔχθρα πού εἶχαν μεταξύ τους οἱ Ιουδαῖοι καὶ οἱ Σαμαρείτες. Εξω ἀπό τήν πόλη τής Σαμάρειας, τή Συχέμ, ὑπῆρχε ἔνα παλιό πηγάδι τοῦ Ἱακώβ. Εδῶ στάθηκε ὁ Χριστός νά ξεκουραστεῖ. Οταν οἱ μαθητές τράβηξαν κατά τήν πόλη γιά νά ἀγοράσουν τρόφιμα, ἐρχεται γιά νά πάρει νερό ἀπό τό πηγάδι μιά γυναίκα Σαμαρείτισσα.

‘Από τή Σαμαρείτισσα λοιπόν ζήτησε ό Χριστός λίγο νερό. Αύτό ξάφνιασε τή γυναίκα τόσο, πού λέει στόν Κύριο: «Πώς ἐσύ, ἔνας Ἰουδαῖος, ζητᾶς νερό ἀπό μένα, πού είμαι Σαμαρείτισσα, ἀφοῦ οἱ Ἰουδαῖοι δέν ἔχουν καμιά σχέση μέ τούς Σαμαρεῖτες»; Τότε ό Ιησοῦς τῆς ἀποκρίθηκε: «Ἄν γνώριζες τή δωρεά τοῦ Θεοῦ καί ποιός είναι αὐτός πού σοῦ λέει «δός μου νά πιῶ», ἐσύ θά τοῦ γύρευες καί θά σοῦ ἔδινε τό νερό πού χαρίζει τήν ἀληθινήν ζωήν». Η γυναίκα, μέ τή φτωχήν ἀνθρώπινη σκέψη, δέν μπορεῖ νά καταλάβει γιά ποιό νερό μιλοῦσε ό Χριστός. Γι’ αὐτό σκέφτεται ἀπλοϊκά: «Κύριε, τοῦ λέει, οὕτε κουθά ἔχεις καί τό πηγάδι είναι θαθύ. Ἀπό πού λοιπόν τό ‘χεις αὐτό τό νερό; Μήπως είσαι πιό μεγάλος ἐσύ ἀπό τόν πατέρα μας τόν Ἰακώβ;

Ο Κύριος θέλει νά βοηθήσει τή γυναίκα νά καταλάβει ὅτι Αὔτός φέρνει στόν κόσμο κάτι ριζικά καινούργιο, πού δέν ἔχει σχέση μέ τό φυσικό νερό τοῦ πηγαδιοῦ: «Οποιος πίνει ἀπό τό νερό τοῦ πηγαδιοῦ, λέει ό Ιησοῦς, θά διψάσει πάλι. Οποιος ὅμως πιει ἀπό τό νερό πού ἐγώ θά τοῦ δώσω δέν πρόκειται νά ξαναδιψάσει ποτέ. Τοῦτο τό νερό θά δειπηδάει μέσα του σάν πηγή καί θά χαρίζει τήν αἰώνια ζωή. . .».

Τώρα είναι πού ή Σαμαρείτισσα δέν μπορεῖ νά παρακολουθήσει τά λόγια τοῦ Κυρίου. Η σκέψη της ἔχει μείνει στό φυσικό νερό. . . Ωστόσο τής ἀρέσειή ἰδέα νά ἔχει ἀπό αὐτό τό παράξενο νερό, γιά νά μή βασανίζεται καθημερινά κουθαλώντας στήν πόλη τό νερό τοῦ πηγαδιοῦ, καί τό ζητᾶ ἀπ’ τόν Κύριο. Ο Ιησοῦς τότε τῆς μιλάει γιά τήν ταραγμένη της προσωπική ζωή καί τά οίκογενειακά της δράματα (πέντε φορές ἔχει διαλυθεῖ ἡ οίκογένειά της, χωρίς τελικά νά ἔχει καί τώρα ἄντρα. . .) καί ή γυναίκα μένει κατάπληκτη. Αναγνωρίζει τόν Κύριο ώς προφήτη, ἀφοῦ ἔχει τό ύπερφυσικό χάρισμα νά γνωρίζει τή ζωή καί τά προβλήματα τῶν ἀνθρώπων.

Η ἀληθινή προσκύνηση τοῦ Θεοῦ. Αφοῦ κατάλαβε ή Σαμαρείτισσα ὅτι ό Ιησοῦς είναι προφήτης, Τόν ρωτάει πού πρέπει οι ἀνθρώποι νά λατρεύουν τό Θεό, στό ναό τῶν Ἱεροσολύμων, ὅπως ἤθελαν οἱ Ἰουδαῖοι, ἢ στό ὅρος Γαριζείν, ὅπως ἔκαναν οἱ Σαμαρεῖτες. Τότε ό Κύριος κάνει στή γυναίκα τή μεγάλη ἀποκάλυψη: «Ἐρχεται στόν κόσμο μιά καινούργια ἐποχή, πού ἄρχισε κιόλας, ὅπόταν ή πίστη στό Μεσσία θά ὀδηγήσει τούς ἀνθρώπους στήν ἀληθινή λατρεία τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἀληθινοί προσκυνητές θά λατρεύουν τό Θεό-Πατέρα ἀληθινά καί πνευματικά! Γιατί ό Θεός είναι

Πνεῦμα καὶ ἐκεῖνοι πού τὸν προσκυνοῦν πρέπει νά τὸν λατρεύουν μέ τὴν ἀληθινή γνώση καὶ μέ ὄλες τίς πνευματικές τους δυνάμεις.

‘**Η φανέρωση τοῦ Μεσσία καὶ ἡ πίστη τοῦ κόσμου στὸ Σωτῆρα Χριστό.** Τά λόγια τοῦ Κυρίου θυμίζουν στή γυναίκα τὸν ἀναμενόμενο Μεσσία. «Ξέρω, λέει στόν ’Ιησοῦ, ὅτι θά ’ρθει ὁ Μεσσίας. ’Εκεῖνος θά μᾶς διδάξει ὄλες αὐτές τίς ἀλήθειες». Τότε ὁ Χριστός ἀποκαλύπτει στή Σαμαρείτισσα τὸν ‘Εαυτό Του καὶ τῇ βεθαίνει ὅτι Αὐτός εἶναι ὁ Μεσσίας: «’Ἐγώ εἰμι ὁ λαλῶν σοι», τῆς λέει. ’Αφήνει τώρα τῇ στάμνα ή Σαμαρείτισσα καὶ τρέχει νά φωνάξει τούς συμπατριώτες της: «Τρέξτε νά δεῖτε ἔναν ἀνθρωπο πού μοῦ εἶπε ὅλα ὅσα ἔχω κάνει. Μήπως αὐτός εἶναι ὁ Χριστός»;. Καὶ οἱ ἀνθρώποι θγαίνουν ἀπό τὴν πόλη καὶ τρέχουν πρός τό μέρος τοῦ ’Ιησοῦ.

Στό μεταξύ γύρισαν οἱ μαθητές μέ τά τρόφιμα, ἀλλά ὁ Κύριος δέν ἔχει ὄρεξη γιά φαγητό: «’Η τροφή ἡ δική μου, λέει στούς μαθητές Του ὁ ’Ιησοῦς, εἶναι νά κάνω τό θέλημα τοῦ Οὐράνιου Πατέρα καὶ νά δλοκληρώσω τό ἔργο Του. ’Ο κόσμος εἶναι ἔτοιμος γιά τὸν πνευματικό θερισμό. Σηκώστε τά μάτια σας καὶ κοιτάξτε τούς ἀγρούς πού εἶναι κιόλας λευκοί, ἔτοιμοι γιά τό θερισμό». Καὶ δ.πρώτος πνευματικός θερισμός ἔγινε ἐκεὶ πού δέν περίμενε κανείς – στή Σαμάρεια. Οἱ Σαμαρείτες παρακάλεσαν τόν ’Ιησοῦ νά μείνει κοντά τους. Καὶ πραγματικά ἔμεινε ἐκεὶ δυό μέρες. “Ετοι δόθηκε ἡ εὐκαιρία σέ πολὺ περισσότερους νά τὸν γνωρίσουν καὶ νά τὸν πιστέψουν γιατί τὸν ἀκουσαν, τὸν εἶδαν καὶ δέχτηκαν τή μοναδική ἀλήθεια ὅτι ὁ ’Ιησοῦς εἶναι ἀληθινά ὁ Σωτῆρας τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

Οἱ ἀνθρώπινες ἀντιλήψεις καὶ παραδόσεις πού εἶχαν οἱ Σαμαρείτες ἔμοιαζαν μέ τό φυσικό νερό, πού δέν μποροῦσε νά ξεδιψάσει τήν καρδιά τους. ”Ολα αὐτά τά φυσικά ἀνθρώπινα στοιχεῖα ἔπρεπε νά μεταμορφωθοῦν μέσα στή νέα πραγματικότητα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Μέσα στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ πού εἶναι ἡ ’Εκκλησία, ὁ ἀνθρωπος γεμίζει ἀπό τήν ἀληθινή γνώση τοῦ Θεοῦ. ’Η κοινωνία τῆς ἀγάπης Του ἀναβρύζει στήν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου τήν αἰώνια ζωή. Αὐτή τή γνώση τοῦ Θεοῦ, τήν ἀλήθεια καὶ τή ζωή δέχτηκε στήν καρδιά της καὶ ὡραία γυναίκα τῆς Σαμάρειας. Κατά τήν παράδοση τῆς ’Εκκλησίας μας, η Σαμαρείτισσα θαφτίστηκε στό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ ὀνομάστηκε Φωτεινή. Κήρυξε τό Εὐαγγέλιο ὡς «ἰσαπόστολος» καὶ στήν ἐποχή τοῦ αὐτοκράτορα Νέρωνα θρήκε μαρτυρικό θάνατο. ’Η μνήμη της γιορτάζεται στίς 26 Φεβρουαρίου.

KEIMENA

1. Κυριακή τῆς Σαμαρείτισσας, 'Ωδή ζ'
 Σαρκικῶς ἐκοπίασας, ἡ ἀνάπαιση πάντων·
 ἐκουσίως ἐδίψησας, ἡ πηγή τῶν θαυμάτων·
 τό υδωρ ἐζήτησας, υδωρ τό ζῶν, 'Ιησοῦ ἐπαγγειλάμενος. . .

Κουράστηκε τό σῶμα Σου

'Εσένα πού 'σαι ή ἀνάπαιση ὅλων τῶν κουρασμένων.
 Τό θέλησες καί δίψασες,
 'Εσύ ή πηγή ή ἀστείρευτη πού θαύματα ἀναβρύζει.
 'Εζήτησες λίγο νερό,
 καί ύποσχέθηκες, 'Ιησοῦ, τά ζωντανά ποτάμια. . .

2. Δοξαστικό τοῦ 'Εσπερινοῦ τῆς Κυριακῆς τῆς Σαμαρείτισσας

Παρά τό φρέαρ τοῦ 'Ιακώθ εύρων ό 'Ιησοῦς τήν Σαμαρείτιδα,
 αἰτεῖ υδωρ παρ' αὐτής
 ό νέφεσι καλύπτων τήν γῆν.

"Ω τοῦ θαύματος! ό τοις Χερουθείμ ἐποχούμενος
 πόρνη γυναικί διελέγετο·
 υδωρ αἰτῶν ό ἐν υδαισι τήν γῆν κρεμάσας·
 υδωρ ζητῶν ό πηγάς καί λίμνας υδάτων ἐκχέων,
 θέλων ἐλκύσαι ὄντως αὐτήν,
 τήν θηρευομένην ύπο τοῦ πολεμήτορος ἔχθροῦ,
 καί ποτίσασθαι υδωρ ζωῆς
 τήν φλεγομένην ἐν τοῖς ἀτοπήμασι δεινῶν,
 ώς μόνος εϋσπλαγχνος καί φιλάνθρωπος.

Πλάι στό πηγάδι τοῦ 'Ιακώθ θρῆκε ό Χριστός τή Σαμαρείτισσα
 κι 'Εκείνος πού μέ νέφη σκεπάζει ὅλη τή γῆ
 νερό ἀπ' αύτήν γυρεύει.

Τί θαῦμα! Αύτός πού Τόν κρατοῦν οί φτέρουσγες τῶν Χερουθείμ
 μέ μιά γυναικά ἀμαρτωλή ἐστάθη καί μιλοῦσε.

Νερό γυρεύει ό πού τή γῆ μές στά νερά ἐκρέμασε,

νερό γυρεύει ό πού σκορπά νερῶν πηγές καὶ λίμνες,
κοντά Του νά τραβήξει θέλοντας
αύτήν πού πολεμόχαρος ἔχθρός τήν εἶχε ἀρπάξει
καὶ νά τῆς δώσει ζωντανό νερό νά πιεῖ καὶ νά δροσίσει
τή φλόγα πού τήν ἔκαιγε φριχτά τῶν ἀνομιῶν της,
σάν μόνος πού εἶναι σπλαχνικός κι ἀγαπᾶ τούς ἀνθρώπους.

3. Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με καὶ πινέτω. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ,
καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοί ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ
ρεύσουσιν ὅδατος ζῶντος (Ἰωάν. 7, 37-38).

Ο ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΡΟΦΗΤΗΣ

16. 'Ο Χριστός Διδάσκαλος

Στά προηγούμενα μαθήματα εῖδαμε ὅτι ὁ Χριστός φανέρωνε τόν 'Εαυτό Του στούς ἀνθρώπους μέσα ἀπό τά θαύματά Του. 'Η ἔδια ἀποκάλυψη γίνεται καί μέ τή διδασκαλία τοῦ Κυρίου. 'Ο Χριστός, ὡς μοναδικός Προφήτης καί Δάσκαλος, ἀποκαλύπτει τό Πρόσωπό Του καί τήν ἀποστολή Του στόν κόσμο, γιά νά βοηθήσει τούς ἀκροατές Του νά πιστέψουν σ' Αὐτόν καί νά δεχτοῦν τή Βασιλεία Του.

'Η ἔξοχότητα τοῦ Χριστοῦ ὡς Διδασκάλου-Προφήτη. Τά λόγια τοῦ Κυρίου ἔχουν μοναδικό κύρος, γιατί ἀποτελοῦν τή γνήσια ἔκφραση τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ. Οἱ παλαιοί Προφῆτες ἀντλοῦσαν στό κήρυγμά τους δύναμη ἀπό τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Γ' αὐτό ἄρχιζαν συχνά τό λόγο τους μέ τίς λέξεις: «Αὐτά λέει ὁ Κύριος, ὁ Θεός...». "Ομως στό κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ ἔχουμε κάτι ριζικά διαφορετικό. 'Ο Κύριος συχνά χρησιμοποιούσε τή φράση: «Ἀκούσατε ὅτι εἰπώθηκε ἀπό τούς παλιούς Προφῆτες... 'Ἐγώ ὅμως σᾶς λέω...». Ποιός ἄλλος ἀπό τόν 'Ιησοῦ μποροῦσε νά κάνει αὐτόν τό διαχωρισμό καί νά τονίσει τόσο πολύ τά δικά Του λόγια; Μόνο ὁ Κύριος, γιατί ἡ διδασκαλία Του ἀφορᾶ τό πρόσωπό Του, γιατί Αὔτός είναι τό κέντρο καί τό περιεχόμενο τής Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἀνθρωποὶ πού τόν ἄκουγαν «ἔμεναν κατάπληκτοι, γιατί τούς δίδασκε σά νά εἶχε θεία ἔξουσία κι ὅχι ὅπως δίδασκαν οἱ Φαρισαῖοι», μᾶς λέει ὁ Εὐαγγελιστής Μάρκος (1, 21-22). Αὕτη ἡ θεία ἔξουσία καί τό μοναδικό κύρος πήγαζαν ἀπό τό Πρόσωπο τοῦ Κυρίου. 'Από τό γεγονός ὅτι ὁ Χριστός είναι Υἱός τοῦ Θεοῦ, Μεσσίας καί Λυτρωτής τοῦ κόσμου.

'Η διδαχή καί ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Καθώς ἄκουγαν οἱ 'Ιουδαῖοι τά λόγια τοῦ Κυρίου ἀναρωτιοῦνταν μεταξύ τους: «Τί είναι αὐτά τά παράξενα λόγια; Τί είναι αὐτή ἡ καινούργια διδασκαλία» (Μάρκ. 1, 27); 'Η διδασκαλία τοῦ Κυρίου λέγεται στό Εὐαγγέλιο «καινή διδαχή», γιατί είναι ἡ καινούργια, ἡ μοναδική ἀλήθεια, ὅπως γνήσια τή φανέρωσε στούς ἀνθρώπους ὁ Χριστός. Είναι τό φῶς πού ἔρχεται νά διαλύσει τά σκοτάδια

τῆς ψυχῆς. Είναι ή δύναμη πού ἀλλάζει καὶ μεταμορφώνει τὴν ζωή τοῦ ἀνθρώπου. Μέσα στό λόγο τοῦ Θεοῦ προσφέρει ὁ Χριστός τόν Ἑαυτόν Του στούς ἀνθρώπους, σάν οὐράνιο μάννα, σάν ζωντανό νερό, σάν ἀλήθεια~~καὶ~~ ζωή. "Οποιος πιστεύει στά λόγια τοῦ Κυρίου δέχεται στήν καρδιά του Αὐτόν τόν ἴδιο τόν Ἰησοῦ καὶ μετέχει στήν Βασιλεία Του. Πῶς ὅμως ἀπαντοῦν οἱ ἀνθρωποι στό λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ στό κήρυγμα~~τῆς~~ Βασιλείας Του;

Ἡ παραβολὴ τοῦ Σπορέα (Ματθ. 13, 1-23). Κάποτε ἦνας γεωργός βγῆκε νά σπείρει τό στάρι του. Τό χωράφι ἦταν ἀνώμαλο, μέ πέτρες, ἀγκάθια καὶ ἄγονα μονοπάτια. Καθώς λοιπόν γινόταν ἡ σπορά, ἔνα μέρος ἀπό τό στάρι ἔπεσε στό σκληρό καὶ ἀκαλλιέργητο μονοπάτι. Ὁ σπόρος ποδοπατήθηκε ἀπό τούς ἀνθρώπους καὶ τά πουλιά τ' οὐρανοῦ τόν κατάφαγαν. "Αλλο μέρος τῆς σπορᾶς ἔπεσε ἀνάμεσα σέ πέτρες καὶ ἀφοῦ φύτρωσε, ξεράθηκε, γιατί δέν εἶχε ἀρκετό χῶμα καὶ ύγρασία. "Ενα ἄλλο μέρος τοῦ σπόρου φύτρωσε ἀνάμεσα στ' ἀγκάθια. 'Αλλά καθώς φούντωσαν τ' ἀγκάθια, γέμισαν τόν τόπο καὶ τό στάρι τό ἐπνιξαν.

Τέλος, τό ὑπόλοιπο στάρι ἔπεσε σέ καλό καὶ καλλιεργημένο χῶμα. Φύτρωσε καὶ ἔδωσε τόν ἀνάλογο καρπό. 'Αλλοῦ τριάντα, ἀλλοῦ ἔξηντα καὶ ἀλλοῦ ἔφτασε νά δώσει ἑκατό φορές πιό πάνω! Καὶ ὁ Κύριος τελείωσε τήν παραβολή μέ τήν παρατήρηση: «"Οποιος ἔχει αὐτιά ν' ἀκούει, ἀς ἀκούει...». Δηλαδή, ὅποιος ἔχει ψυχική διάθεση καὶ ἀνοιχτή καρδιά γιά ν' ἀκούει τίς μεγάλες ἀλήθειες πού θγαίνουν ἀπό τά λόγια αὐτά, ἃς ἀκούει...».

Τό βαθύτερο νόημα τῆς παραβολῆς. Σ' αὐτήν τήν παραβολή κρύθεται τό μυστήριο τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. 'Ο καλός Σπορέας είναι ὁ Χριστός πού ἔρχεται στόν κόσμο, ὅπως ὁ γεωργός πηγαίνει στό χωράφι του. 'Ο σπόρος είναι ὁ λόγος κι ἡ ἀλήθεια γιά τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, πού προσφέρεται μέ ἀπλοχεριά στόν κόσμο. Καὶ τό χωράφι είναι ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, πού κάνει νά καρποφορήσει ἥ ἀφήνει ἄκαρπο τό λόγο τοῦ Θεοῦ.

Τό ἔργο τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ Βασιλεία Του στόν κόσμο θά συναντήσουν ἐμπόδια, ἀντιδράσεις καὶ ἀποτυχίες. "Αν δέ φέρει καρπούς ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ, τοῦτο δέ θά ὀφείλεται στόν καλό Σπορέα ούτε στή δύναμη τοῦ σπόρου, ἀλλά στή δεκτικότητα πού θά ἔχουν οἱ καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Αὐτά πρέπει νά τά έρουν οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου,

γιά νά μήν ἀπογοητεύονται. Στό τέλος, μέσα ἀπό τίς ἀπογοητεύσεις καὶ τά ἐμπόδια, θά ῥθει καὶ ἡ πλούσια πνευματική σοδειά. Θά ύπάρξουν καὶ ἄνθρωποι πολλοί πού θά δεχτοῦν τό λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ τό κήρυγμα τῆς Βασιλείας Του.

**Ο λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ διάφορες ὁμάδες τῶν ἀνθρώπων - ἀκρο-
ατῶν.** Στήν παραβολή παρουσιάζονται τέσσερις ὁμάδες ἀνθρώπων πού
ἀκοῦν τό λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνάλογα ἀπαντοῦν. Ἐκεῖνοι πού μοιάζουν
μέ τά πατημένα καὶ ἄγονα μονοπάτια, εἰναι οἱ ἄνθρωποι μέ τίς σκληρές
καὶ ἀκαλλιέργητες καρδιές. Καὶ σ' αὐτούς προσφέρεται ὁ Χριστός. Ἀλλά
οι ἄνθρωποι αὐτοί στέκονται ἀδιάφοροι μπροστά στό λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ
στήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Παρασυρμένοι στά ἔργα τοῦ πονηροῦ, ἀφή-
νουν ἄκαρπο τό λόγο τοῦ Θεοῦ μέσι στίς καρδιές τους. "Ἐτσι μένουν γιά
πάντα πνευματικά νεκροί.

Μέ τό χωράφι πού ἔχει λίγο χῶμα καὶ εἶναι γεμάτο πέτρες μοιάζουν οἱ
ἄνθρωποι πού εὔκολα ἐνθουσιάζονται ὅταν ἀκοῦν τό λόγο τοῦ Θεοῦ.
Πιστεύουν γιά λίγο στό Χριστό, ἀλλά ἡ πίστη τους δέν ἔχει βαθιές ρίζες.
"Ἐτσι στήν πρώτη δυσκολία, οἱ ἄνθρωποι αὐτοί ξεχνᾶνε τό Θεό. Ἡ πίστη
τους μαραίνεται. Ἀποξενώνονται ἀπό τή ζωή τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπό τά
μυστήρια. "Ἐτσι, σιγά-σιγά, πεθαίνουν ψυχικά, ἀφοῦ ξεκόθουν ἀπό τή
ζωή πού δίνει ὁ Θεός.

Καί ὁ τόπος μέ τά ἄγρια ἀγκάθια φανερώνει τούς ἀνθρώπους πού
εἶναι ύποδουλωμένοι στά πολλά χρήματα καὶ στίς ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς.
Δέχονται στήν ἀρχή τό λόγο τοῦ Θεοῦ, ἀλλά ἡ καρδιά τους εἶναι κολλη-
μένη στά ύλικά ἀγαθά. Ἡ ζωή τους πνίγεται μέσα στίς ἔγνιες καὶ στίς
ἀγωνίες. "Ἐτσι λόγος τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ δέν καρποφορεῖ μέσι στήν
ψυχή τους καὶ οἱ ἄνθρωποι χάνουν τό πιό πολύτιμο ἀπ' τ' ἀγαθά τους.
Παρά τά τόσα πλούτη τους, ζοῦνε δυστυχισμένοι.

Ἄλλα ύπάρχουν καὶ καρδιές ὅπου μπορεῖ ν' ἀναπτυχθεῖ ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ. Εἶναι οἱ ἄνθρωποι πού μοιάζουν μέ τό καλό καὶ καρπερό χωράφι.
Δέχονται τά λόγια τοῦ Χριστοῦ καὶ τά καλλιεργοῦν μέ ύπομονή. "Ἐτσι ἡ
Βασιλεία τοῦ Θεοῦ φέρνει στήν καρδιά τους πλούσια καρποφορία. Ἡ
ζωή τοῦ ἀληθινοῦ πιστοῦ γεμίζει ἀπό τά ἔργα τῆς ἀγάπης, μέ τά ὅποια
δοξάζεται ὁ Θεός.

KEIMENA

1. Γιατί ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι ζωντανός καὶ δραστικός καὶ κοφτερός

πιότερο ἀπό δίκοπο μαχαίρι καί εἰσχωρεῖ βαθιά ("Εθρ. 4, 12).

2. "Οσοι λοιπόν ἔχουν σκληρό τὸ νοῦ τους, καμιά δέν μπαίνει μέσα τους ιερή καί θεϊκά συμβουλή πού μ' αὐτή νά καρποφορήσουν οἱ προσπάθειες γιά τὴν ἀπόκτηση τῆς ἀρετῆς. Αύτοί . . . εἶναι σάν τὸν πατημένο δρόμο καί δέν μποροῦν νά θρέψουν ποτὲ ἄγιους καρπούς, γιατί ἡ καρδιά τους εἶναι στείρα καί ἄγονη ("Άγιος Κύριλλος 'Αλεξανδρείας).

3. "Αλλ' ἂν ἡ γῆ εἶναι καλή καί ὁ σποριάς ἔνας καί ἴδιοι οἱ σπόροι, γιατί ἄλλος σπόρος ἔδωσε καρπό ἐκατό φορές περισσότερο καί ἄλλος ἔξηντα καί ἄλλος τριάντα; Βλέπεις ὅτι αἵτια γι' αὐτό δέν εἶναι ὁ γεωργός, οὕτε οἱ σπόροι, ἀλλὰ ἡ γῆ πού τοὺς δέχεται; Καί ἐδῶ φαίνεται ἡ ἀγάπη γιά τὸν ἄνθρωπο, γιατί δέ γυρεύει ἀπ' ὅλους νά δώσουν τίς ἴδιες ἀρετές, ἀλλά καί τοὺς πρώτους δέχεται καί τοὺς δεύτερους δέν τούς διώχνει καί στοὺς τρίτους δίνει χαρά. . . Κι οὕτε εἴπε ὅτι ἂν κάποιος δέ δώσει ἐκατό εἶναι χαμένος· ἀλλά καί αὐτός πού δίνει τά ἔξηντα σώζεται, καί ὅχι μονάχα αὐτός, ἀλλά κι ἐκείνος πού δίνει τά τριάντα. Καί τὸ 'κανε ἔτσι ὥστε ἡ σωτηρία νά γίνει εὐκολη ("Άγιος 'Ιωάννης ὁ Χρυσόστομος).

17. **Η Καινή ἐντολή (Ματθ. 5, 17-20, 38-48)**

Περιεχόμενο τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ ἀγάπη. Αὐτήν ἔφερε στὸν κόσμο ὁ Χριστός μέ τῇ διδασκαλίᾳ Του, τὸ παράδειγμά Του καί τῇ σταυρική Του θυσίᾳ. Μέσα ἀπό τὴν ἀγάπην ὅλα στὴ ζωή τοῦ ἄνθρωπου ἀποκτοῦν καινούργιο νόημα. Ὁ Θεός ἀποκαλύπτεται στοργικός Πατέρας καί ὁ ἄνθρωπος γίνεται γιά τὸν ἄλλον ἄνθρωπο ἀδερφός.

Ἡ ἀγάπη καὶ τὸ πλήρωμα τοῦ νόμου. Ὁ Χριστός εἴπε μιά μέρα σ' ἐκείνους πού Τόν ἄκουγαν: «Δεν ἡρθα νά καταργήσω τὸ νόμο τοῦ Μωυσῆ ἢ τοὺς προφῆτες, ἀλλά νά τοὺς ὀλοκληρώσω». Ἡ ὀλοκλήρωση τοῦ νόμου, γιά τὴν ὁποία κάνει λόγο ὁ Χριστός, εἶναι ἡ ἀγάπη. Οἱ Φαρισαῖοι ἔρμήνευαν τὸ νόμο τυπικά καί ἔξωτερικά, χωρίς συμπόνια γιά τὸ συνάνθρωπο. «Ἔτσι φαίνονταν στὸν κόσμο δίκαιοι. Ἀλλά ἡ δικαιοσύνη τους ἀποδεικνύόταν στὴν πράξη σωστή ἀπανθρωπιά, γιατί δέν είχε ἀγάπη. Ὁ νόμος καταντοῦσε τελικά θασανισμός γιά τὴ ζωή τῶν ἄνθρωπων.

«Ἀπό ἔναν τέτοιο θασανισμό ἤρθε νά μᾶς ἐλευθερώσει ὁ Χριστός. Μέσα στὴ Βασιλεία Του μαθαίνουμε ὅτι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ

άγάπη. "Οποιος άγαπάει τό Θεό και τό συνάνθρωπό του γίνεται πραγματικά έλευθερος. Καί έκεινος πού ἐφαρμόζει τό νόμο τῆς άγάπης γίνεται άληθινά «μεγάλος» στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. 'Η άγάπη πού δίδαξε ό Χριστός οὕτε πού συγκρίνεται μέ τή στεγνή καί ψεύτικη «δικαιοσύνη» τῶν Φαρισαίων, γιατί ξεκινάει ἀπό τό Θεό καί ἀγκαλιάζει όλόκληρο τόν κόσμο. Μόνο ό Χριστός μποροῦσε νά προσφέρει τό πρότυπο αύτῆς τῆς τέλειας καί δίχως ὥρια άγάπης.

‘Η εὐσπλαχνία καί τό ἔλεος (’Ιωάν. 8, 1-11). Στό περιστατικό μέ τήν ἀμαρτωλή γυναίκα, βλέπουμε τόν Κύριο νά δίνει ἔμπρακτα τό πιό μεγάλο μάθημα εὐσπλαχνίας καί συγγνώμης. Οι Φαρισαῖοι σέρνουν μέ χαιρεκακία καί ἀπανθρωπία μιά δυστυχισμένη ἀμαρτωλή γυναίκα μπροστά στόν ’Ιησοῦν. 'Ασυγκίνητοι καί σκληρόκαρδοι καθώς είναι, δέ βλέπουν τό ἀνθρώπινο δράμα τῆς γυναίκας αύτῆς. Σημασία ἔχει γι' αύτούς ή αὐτηρή ἐφαρμογή τοῦ νόμου. 'Η γυναίκα ἀμάρτησε· σύμφωνα μέ τό νόμο πρέπει νά θανατωθεῖ μέ λιθοβολισμό. Κι ἀκόμα θέλουν νά φέρουν σέ δύσκολη θέση τόν ’Ιησοῦν: πῶς μπορεῖ νά συγχωρέσει μιά τέτοια γυναίκα καί νά καταργήσει τό νόμο πού ἀπαιτεῖ τήν τιμωρία της; Πῶς μπορεῖ νά τήν ἀθωάσει, ἀφοῦ ή ἐνοχή της είναι βέθαιη;

Τότε ό Χριστός ἀποκαλύπτει τό ἀπέραντο πλάτος τῆς εὐσπλαχνίας καί τῆς άγάπης Του. Κοιτάζει μέ συμπόνια τή γυναίκα. Πιό πέρα ἀπό τήν ἀμαρτία ὅπου στέκουν οἱ ἄλλοι, 'Εκεῖνος βλέπει μιά ψυχή διψασμένη γιά ἔλεος καί ἀγάπη. Σκύβει καί ἀρχίζει νά γράφει μέ τό δάχτυλο στό χῶμα. Αύτές οι στιγμές τῆς σιωπῆς είναι μιά εὔκαιρια γιά τούς Φαρισαίους νά σκεφτοῦν πιό ἀνθρωπινά. "Ομως ἔκεινοι ἐπιμένουν νά Τόν ρωτοῦν. Τότε σηκώνει τό βλέμμα Του ό ’Ιησοῦς καί λέει στούς Φαρισαίους: «"Οποιος ἀπό σᾶς είναι ἀναμάρτητος ἃς κάνει τήν ἀρχή κι ὃς ρίξει πρώτος τήν πέτρα ἐπάνω της». Κι ἔσκυψε πάλι κάτω καί ἔγραφε στή γῆ. Οι Φαρισαῖοι ὅταν τ' ἀκουσαν ξαφνιάστηκαν. Τά λόγια τοῦ ’Ιησοῦ τούς ύποχρέωναν νά πάρουν τό βλέμμα τους ἀπό τή γυναίκα καί τήν ἀμαρτία της καί νά τό στρέψουν ό καθένας στόν ἐαυτό του καί στίς δικές του ἀμαρτίες. "Αρχισαν νά φεύγουν ἔνας-ἔνας, πρώτοι οι γεροντότεροι, ἀφήνοντας τίς πέτρες ἀπό τά χέρια τους ...

"Ετσι ἔμεινε ἡ γυναίκα μοναχή καί ἤταν ἀκόμα τρομαγμένη. Τότε ό Κύριος σήκωσε τό κεφάλι καί τή ρώτησε: «Ποὺ πήγαν ὄλοι αύτοί; Κανένας δέ σέ καταδίκασε»; Καί ἡ γυναίκα είπε: «Κανένας». «Οὕτ' ἐγώ σέ καταδικάζω, είπε ό ’Ιησοῦς, πήγαινε καί μήν ἀμαρτάνεις πιά».

Αύτός ὁ τρόπος πού ἀντιμετώπισε ὁ Ἰησοῦς τὸν ἀμαρτωλὸν ἀνθρωποῖς ἡταν κάτι καινούργιο γιά τοὺς Φαρισαίους καὶ ἐντελῶς ἀκατανόητο. Ὡστόσο κανεὶς δέ διαμαρτυρήθηκε· γιατί κατάλαβαν ὅτι ἡ λύση πού πρότεινε ὁ Ἰησοῦς, δχι μόνο δέν καταργοῦσε τὴ δικαιοσύνη, ἀλλά θασιζόταν σὲ μιὰ δικαιοσύνη πολὺ τελειότερη ἀπό τὸ γράμμα τοῦ νόμου. Γιατί τό ἔθλεπαν ὅτι δέν εἶναι δίκαιο νά γίνεται κανεὶς κριτής τοῦ ἄλλου, ὅταν καὶ ὁ ἕδιος εἶναι ἀμαρτωλός. Ὁ Χριστός, ὁ μόνος ἀναμάρτητος, εἶναι γεμάτος ἔλεος γιά κάθε ἀμαρτωλό· αὐτὸν ἤρθε ν' ἀναζητήσει καὶ νά σώσει καὶ δχι ἐκείνους πού, ὅπως οἱ Φαρισαῖοι, περηφανεύονται γιά τὴ δικαιοσύνη τους.

Η ἀγάπη καὶ ἡ ἄφεση τῶν ἀμαρτιῶν (Λουκ. 7, 36-50). Ὁ Ἰησοῦς ἡταν καλεσμένος στό σπίτι τοῦ Σίμωνα τοῦ Φαρισαίου. Ὁ Σίμωνας, ἂν καὶ προσκάλεσε τὸν Ἰησοῦν στό δεῖπνο, δέν ἔκαμε τίποτα ἀπ' ὅσα ἔλεγαν τὰ ιουδαϊκά ἔθιμα γιά νά τιμήσει τό μεγάλο ξένο του. Οἱ ἄλλοι Φαρισαῖοι κάθονται ἐπιδεικτικά στὶς πρῶτες θέσεις τοῦ τραπεζιοῦ. Ξαφνικά παρουσιάζεται στή συντροφιά μιὰ γυναίκα, γνωστή γιά τὴν ἀμαρτωλή ζωή της. Στά χέρια τῆς κρατάει ἔνα ἀλαβάστρινο δοχεῖο μέ μύρο. Πηγαίνει πίσω, ἐκεὶ πού καθόταν ὁ Ἰησοῦς καὶ γονατίζει κοντά στά πόδια Του. Ὁ Σίμωνας κι οἱ Φαρισαῖοι τή βλέπουν μέ περιφρόνηση βαθιά. "Ομως ἡ γυναίκα εἶναι σίγουρη ὅτι ὁ Χριστός δέν εἶναι σάν τούς Φαρισαίους. Ξέρει ὅτι Αύτός μπορεῖ νά συγχωρέσει τό πλῆθος τῶν ἀμαρτιῶν της, καὶ ἡ μετάνοια καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη της ξεσποῦν σ' ἔνα κλάμα ὅλο ἀναφιλητά. Τά δάκρυά της βρέχουν τά πόδια τοῦ Κυρίου καὶ ἐκείνη τά σκουπίζει μέ τά μακριά μαλλιά της, τά φιλάει εὐλαβικά καὶ τ' ἀλείθει μέ μύρο εύωδιαστό.

Οἱ Φαρισαῖοι ἀποροῦν γιά ὅλα αὐτά. Μέ τὴν κρύα καρδιά τους δέν μποροῦν οὔτε νά συμπονέσουν οὔτε νά καταλάβουν τί σημαίνει μετάνοια, ἀγάπη καὶ συγγνώμη. Ὁ Σίμωνας, ἀντί νά συγκινηθεῖ ἀπό τὴ συντριβή τῆς γυναικάς, ἀναλογίζεται ὅτι ὁ Ἰησοῦς δέν εἶναι πραγματικός προφήτης καὶ Μεσσίας: «Ἀν ὁ ἀνθρωπὸς αὐτός ἡταν προφήτης, θά γνώριζε τί ζωή κάνει ἡ γυναικά αὐτή», λέει μέ τό μυαλό του. Ὁ Κύριος διαβάζει τίς σκέψεις τοῦ Σίμωνα καὶ προσπαθεῖ νά τὸν βοηθήσει νά καταλάβει τί σημαίνει ἀγάπη καὶ εὐγνωμοσύνη. Τοῦ λέει λοιπόν τὴν ιστορία γιά κάποιο δανειστή, πού χάρισε σ' ἔνα χρεοφειλέτη 50 δηνάρια καὶ σ' ἔναν ἄλλον 500 δηνάρια. «Ποιός ἀπό τούς δυο χρεοφειλέτες, ρωτάει τό Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς, θά νιώσει στὴν καρδιά του πιὸ μεγάλη ἀγάπη γιά τὸν φιλάνθρωπο δανειστή»; Καὶ ὁ Σίμωνας ἀπαντᾶ: «Μά εἶναι φανερό· ἐκείνος

ό χρεοφειλέτης στόν όποιο χάρισε ό δανειστής τά περισσότερα».

Έτσι έφτασε ό Χριστός στό κρίσιμο σημεῖο. 'Η μικρή ίστορία έχει σχέση με τή γυναίκα αύτή και μ' ὅλο τόν κόσμο. 'Ο Θεός, σάν φιλάνθρωπος δανειστής χαρίζει όλα τά χρέη και συγχωρεῖ όσους μετανοοῦν. 'Η Βασιλεία Του είναι ένα πέλαγος ἀγάπης και φιλανθρωπίας. Γι' αύτό και οι ἀμαρτωλοί κλαίνε ἀπό εύγνωμοσύνη καθώς ὁ Θεός τούς δέχεται στή Βασιλεία Του και συγχωρεῖ τίς ἀμαρτίες τους τίς πολλές. Τότε ό Χριστός δίνει τό μεγάλο μάθημα στό Σίμωνα: «Βλέπεις αὐτή τή γυναίκα, Σίμωνα; Μπῆκα στό σπίτι σου και νερό δέ μοῦ ἔδωσες γιά τά πόδια μου. 'Ενῶ αὐτή ἡ γυναίκα τά πλυνε μέ τά δάκρυα της και τά σκούπες μέ τά μαλλιά της. Φίλημα δέ μοῦ ἔδωσες ὅπως ὅριζε ἡ συνήθεια. 'Ενῶ αὐτή δέν ἔπαψε νά καταφιλεῖ τά πόδια μου. Δέν ἔθαλες λάδι στό κεφάλι μου και ἐκείνη ἀλειψε μέ μύρο τά πόδια μου. Γι' αὐτό σου λέω ὅτι συγχωρέθηκαν οι πολλές της ἀμαρτίες· ἡ μεγάλη της ἀγάπη τό δείχνει».

Ό Σίμωνας θά κατάλαβε· ὅτι μοιάζει μέ τό μικρό χρεοφειλέτη τής παραβολῆς. 'Ενῶ ἡ γυναίκα ἀγάπησε πολύ τόν Κύριο γιατί ἡ μετάνοιά της ἔγινε δεκτή και ἀλάφρωσε τό βάρος τῶν ἀμαρτιῶν της. Τότε ό 'Ιησοῦς στρέφεται πρός τή γυναίκα και τής λέει: «Συγχωροῦνται οἱ ἀμαρτίες σου. 'Η πίστη σου σ' ἔσωσε. Πήγαινε στό καλό και ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ νά είναι πάντα στήν καρδιά σου. . . .».

Η ἀγάπη στόν ἔχθρο. "Αν ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ φέρνει τέτοιο ξεχείλισμα ἀγάπης, οι ἄνθρωποι πού δέχονται τό κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ και μπαίνουν στή Βασιλεία Του, πρέπει νά ἔχουν στήν καρδιά τους κάτι ἀπό τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Αύτή ἡ ἀγάπη καταργεῖ τήν παλιά δικαιοσύνη και τήν στενή καρδιά τῶν Φαρισαίων. 'Ο Μωσαϊκός Νόμος, γιά νά περιορίσει τήν ἄγρια ἐκδικητικότητα τοῦ ἀνθρώπου, ὅριζε «ὅφθαλμόν ἀντί ὅφθαλμοῦ αἱ ὀδόντα ἀντί ὀδόντος». Μέ ἄλλα λόγια, ὁ φταίχτης και ὁ ἔνοχος πρέπει νά δεχτοῦν ώς τιμωρία τήν ἵδια ἀδίκια πού ἔκαμαν στό συνάνθρωπό τους. "Ομως ὁ ἄνθρωπος τής Βασιλείας τοῦ Θεοῦ πρέπει νά ξεπερνᾷ τήν ἐκδικητικότητα. "Οχι μονάχα αύτό, ἀλλά και νά μπορεῖ νά συγχωρεῖ ἐκείνους πού τοῦ ἔφταιξαν. "Αν κανείς σέ χτύπησε, λέει ό Χριστός, ἀν κανείς σέ ἀδίκησε, θά πρέπει νά ἔχεις πλατιά καρδιά και νά τόν συγχωρέσεις. Και ἀν αὐτός είναι ἔχθρος σου, θά πρέπει νά τόν ἀγαπᾶς και νά προσεύχεσαι γι' αὐτόν και νά τόν εὐεργετεῖς ἀκόμη».

'Η ἡθική τῶν Φαρισαίων ἔλεγε νά ἔχει κανείς ἀγάπη γιά κεῖνον πού

τόν ἀγαπᾶ καὶ εἶναι πιστός του φίλος. Ἐνῶ ἡ ἀγάπη τοῦ χριστιανοῦ δέν πρέπει νά ἔχει ὄρια. "Οπως δέν ᔁχει ὄρια ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, πού «στέλνει τόν ἥλιο Του σέ πονηρούς καὶ ἀγαθούς καὶ βρέχει γιά δικαίους καὶ ἀδικους». Μέ μιά τέτοια ἀγάπη γίνεται ό καθένας τέλειος καὶ μοιάζει μέ τόν τέλειο, οὐράνιο Θεό.

ΚΕΙΜΕΝΑ

Δοξαστικό τοῦ "Ορθρου τῆς Μεγάλης Τετάρτης. Τροπάριο Κασσιανῆς

Κύριε,
ἡ ἐν πολλαῖς ἀμαρτίαις περιπεσοῦσα γυνή,
τήν σήν αἰσθομένη θεότητα,
μυροφόρου ἀναλαβοῦσα τάξιν,
ὸδυρομένη μύρα σοι πρό τοῦ ἐνταφιασμοῦ κομίζει.

Οἵμοι, λέγουσα, ὅτι νύξ μοι ὑπάρχει,
οἰστρος ἀκολασίας,
ζοφώδης τε καὶ ἀσέληνος ἔρως τῆς ἀμαρτίας.

Δέξαι μου τάς πηγάς τῶν δακρύων,
ὅ νεφέλαις διεξάγων τῆς θαλάσσης τό ὕδωρ.
Κάμφθητί μοι πρός τούς στεναγμούς τῆς καρδίας,
ό κλίνας τούς οὐρανούς τῇ ἀφάτῳ σου κενώσει.

Καταφιλήσω τούς ὄχράντους σου πόδας,
ἀποσμήνω τούτους δέ πάλιν τοῖς τῆς κεφαλῆς μου βοστρύχοις·
ῶν ἐν τῷ παραδείσῳ Εὔα τό δειλινόν,
κρότον τοῖς ωσίν ἡχηθεῖσα, τῷ φόβῳ ἐκρύθη.

Ἀμαρτιῶν μου τά πλήθη καὶ κριμάτων σου ἀβύσσους
τίς ἔξιχνιάσει, ψυχοσώστα Σωτήρ μου;
Μή με τήν σήν δούλην παρίδης,
ό ἀμέτρητον ἔχων τό ἔλεος.

Κύριε,
ἡ γυναίκα πού ἔπεσε σέ πολλές ἀμαρτίες
καθώς αἰσθάνθηκε Θεός πώς ἤσουν

παίρνει τή θέση μυροφόρας καί θρηνώντας
Σοῦ φέρνει μύρα πρίν ἀπ' τήν ταφή Σου.

Καί λέει: ἀλίμονο, τί νύχτα ἐντός μου νιώθω,
μιά παραζάλη ἀκόλαστη,
τό σκοτεινό κι ἀφέγγαρο τῆς ἀμαρτίας τόν πόθο.

Γίνε μου καταδεχτικός στ' ἀστείρευτα δάκρυά μου,
'Εσύ πού κάνεις σύγνεφο τό κύμα τοῦ πελάγου.
Σκύψε ν' ἀκούσεις πῶς πικρά ἀναστενάει ἡ καρδιά μου,
'Εσύ πού ὅταν σαρκώθηκες τά οὐράνια σκύψαν χάμου.

Τ' ἀμόλυντά Σου πόδια θά θερμοφιλήσω
καί μέ πλεξοῦδες ξέπλεκες πάλι θά τά σφουγγίσω,
πού ἡ Εὔα στόν Παράδεισο, σάν ἄκουσε τόν ἥχο τους
πού βάδιζες τό δειλινό, κρύφτηκε τρομαγμένη.

Τίς ἀμαρτίες μου τίς πολλές καί τήν ἀπύθμενη ἄθυσσο
πού 'ναι ἡ δική Σου κρίση
ποιός θά τά δεῖ Σωτήρα μου πού σώζεις τήν ψυχή μου
καί ποιός θά τά ἔρευνήσει;

'Εμέ τή δούλη Σου μή μέ καταφρονέσεις
'Εσύ πού ἀμέτρητη τήν εύσπλαχνία ἔχεις.

18. Τά πετεινά καί τά κρίνα (Ματθ. 6, 19-34)

Μέσα στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἴδαμε νά ἀποκαλύππεται τό πέλαγος
τῆς ἀγάπης, τῆς συγγνώμης καί τῆς καλοσύνης τοῦ Θεοῦ. Καθώς ὁ
ἄνθρωπος ζεῖ μέσα στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ξεπερνάει ὅλους τούς φόβους
του, γιατί ξέρει ὅτι δέν είναι μόνος καί ἔρημος στόν κόσμο. Ἡ καρδιά του
γεμίζει ἀπό ἓνα αἰσθημα θαθιᾶς ἐμπιστοσύνης, γιατί πιστεύει στήν
πρόνοια καί στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

'Η πρόνοια τοῦ Θεοῦ γιά τόν κόσμο. Ο Κύριος μίλησε γιά τήν
πρόνοια καί τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μ' ἔναν τρόπο πολύ ἀπλό. Μᾶς δίδαξε ὅτι

ό Θεός, ἀφοῦ ἔφτιαξε τὸν κόσμο, δέν τὸν ἄφησε στὴν τύχη του, ἀλλά, ως Θεός-Πατέρας, ἀγκαλιάζει μὲ τὴν ἀγάπη Του ὅλη τὴν κτίση. Πόσο ζωντανά καὶ πειστικά εἰναι τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ γιά τὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ: «Κοιτάξτε τὰ πουλιά τοῦ οὐρανοῦ, λέει στούς ἀκροατές του ὁ Ἰησοῦς, οὕτε σπέρνουν, οὕτε θερίζουν, οὕτε μαζεύουν τὸν καρπό στὶς ἀποθῆκες. Καί ὅμως ὁ Οὐράνιος Πατέρας μας δέν τὰ ἀφήνει νηστικά! Παραπτρεῖστε μέ πολλὴ προσοχὴ πῶς μεγαλώνουν τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ. Οὕτε κουράζονται οὕτε γνέθουν. Καί ὅμως οὕτε ὁ βασιλιάς ὁ Σολομώντας σ' ὅλη του τὴν λαμπρότητα δέν ἡτανε ντυμένος σάν ἔνα ἀπό τὰ λουλούδια αὐτά!» Αν λοιπόν τὰ πουλιά τοῦ οὐρανοῦ τὰ τρέφει ὁ Θεός καὶ τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ τὰ ντύνει μὲ τόση ὁμορφιά καὶ δόξα, πόσο περισσότερο θά φροντίζει γιά τὸν ἄνθρωπο, πού τὸν ἐπλασε «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὅμοιώσιν Του».

‘Η ἐμπιστοσύνη τοῦ ἄνθρωπου στούς ἐπίγειους θησαυρούς. “Ομως οἱ ἄνθρωποι ξεχνοῦν συχνά τὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ καὶ δέν πιστεύουν στὴν ἀγάπη Του. Γι' αὐτό κυριεύονται ἀπό ἔνα βαθύ αἰσθήμα φόβου καὶ ἀνασφάλειας μπροστά στὶς δυσκολίες τῆς ζωῆς. Τότε θέλουν ἀπό κάπου νά πιαστοῦν γιά νά αἰσθάνονται σιγουριά. ”Ετσι νομίζουν ὅτι ἀσφάλεια καὶ σιγουριά βρίσκουν στά χρήματα καὶ στούς ἐπίγειους θησαυρούς. Ρίχνονται λοιπόν μ' ὅλες τους τίς δυνάμεις γιά νά ἀποκτήσουν χρήματα, σπίτια, περιουσίες. Καὶ αὐτός ὁ ἀδιάκοπος ἀγώνας εἶναι μιά ύποδούλωση χωρίς τελειωμό.

Τό παράξενο εἶναι ὅτι, παρ' ὅλους τούς θησαυρούς πού μαζεύει, αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος καὶ πάλι φοβισμένος. Ὁ καρδιά του εἶναι καὶ πάλι γεμάτη ἀνησυχία, φόβο καὶ ἀγωνία. Χίλιες δυό σκέψεις καθημερινά τὸν βασανίζουν: Πῶς θά προστατέψει ὅλα αὐτά τὰ πλούτη ἀπό τούς κλέφτες καὶ τούς κακοποιούς. Πῶς θά τὰ ἀξιοποιήσει μὲ νέες ἀγορές. Πῶς θά τὰ ἀσφαλίσει σέ μεγάλες Τράπεζες... ”Οσο πιό πολλά ἀποκτᾶ τόσο οἱ ἔγνιες του μεγαλώνουν. ”Ετσι χάνει ἐντελῶς ὁ ἄνθρωπος τὴν ἐσωτερική του ἡρεμία, μπλεγμένος σ' ἔνα φαῦλο κύκλο, χωρίς νά βρίσκει πουθενά διέξοδο.

‘Η Βασιλεία καὶ ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ ἐλευθερώνει τὸν ἄνθρωπο ἀπό τίς μέριμνες καὶ τίς ἀγωνίες. Ἀπό αὐτή τῇ βασανιστικῇ κατάσταση ἔρχεται νά ἐλευθερώσει τούς ἄνθρωπους ὁ Χριστός. Καταγγέλλει ὁ Ἰησοῦς τὴν ύποδούλωση στά ύλικά ἀγαθά καὶ ὅλους τούς καλεῖ νά

κάνουν τό πρώτο θῆμα γιά τήν πνευματική τους ἀπελευθέρωση: «Μή μαζεύετε μέ απληστία καὶ πλεονεξίᾳ ύλικούς θησαυρούς, διδάσκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ μήν κολλᾶτε τήν καρδιά σας πάνω σ' αὐτούς! Ἐκεῖνο πού πρέπει νά ζητᾶτε πρώτο είναι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ».

Μέσα στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ οἱ ἄνθρωποι ἀνακαλύπτουν τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ-Πατέρα, πού είναι ὁ ἀληθινός καὶ αἰώνιος θησαυρός. Αὕτη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ φέρνει ἔνα αἴσθημα βαθιᾶς ἐμπιστοσύνης – κάτι σάν αὐτό πού νιώθει τό μικρό παιδί κοντά στό στοργικό πατέρα του. Ὁ ἄνθρωπος ἀρχίζει νά μή φοβᾶται πιά, ἀφοῦ ὅλη του τή ζωή τήν ἐμπιστεύεται στά χέρια τοῦ Θεοῦ. Οὔτε ἀνησυχίες καὶ ἀγωνίες, τί θά φάει καὶ πῶς θά ντυθεῖ, ἔχει ὁ ἄνθρωπος πού πιστεύει στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Βλέπει τήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ στά κρίνα τοῦ ἀγροῦ καὶ στά πουλιά τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἡ καρδιά του γεμίζει ἀπό βαθιά εἰρήνη. Καί ἂν ἔρθουν οἱ δοκιμασίες καὶ τ' ἀτυχήματα σάν ἄγρια ἀνεμοθύελλα, ὁ ἄνθρωπος δέ φοβᾶται, γιατί πιστεύει στό Χριστό. Αὔτο τόν κάνει νά αἰσθάνεται σάν νά 'χει θεμελιώσει τή ζωή του πάνω σέ βράχο ἀμετακίνητο. Ἡ ζωή τοῦ ἄνθρωπου, πού ζει μέσα στήν πίστη τοῦ Χριστοῦ, μοιάζει μ' ἐκεῖνο τό σπίτι πού λέει ὁ Χριστός στό Εὐαγγέλιο. «Κατεβαίνει ἡ βροχή κι ἔρχονται καταπάνω του τά ποτάμια. Λυσσομανᾶ ὁ ἀγέρας καὶ πέφτει μέ δρμή πάνω στό σπίτι! Καί ὅμως ἐκεῖνο δέν γκρεμίζεται, γιατί είναι θεμελιωμένο πάνω σέ πέτρα ἀσάλευτη...» (Ματθ. 7, 24-25).

Μέσα λοιπόν στήν πίστη καὶ στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἐλεύθερος καὶ δυνατός. Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ γεμίζει τόν ἄνθρωπο μέ πλούτη ἀληθινά. Γι' αὐτό κι ὁ Χριστός συμβούλευε τούς μαθητές Του: «Μήν ἔχετε βασανιστικές ἀγωνίες γιά τή ζωή... Ζητᾶτε πρώτα τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ τότε ὅλα τ' ἄλλα – τροφή, ἔνδυμα, ὑγεία, πρόσδοσ – θά 'ρθουν σάν δώρα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ».

“Ολα αυτά είναι βέθαια ἀναγκαῖα, ἀλλά ἔχουν ἀξία σχετική. Ποτέ δέν πρέπει νά γίνουν στόν ἄνθρωπο ἀντικείμενο λατρείας. Ἐκεῖνο πού ἔχει ἀπόλυτη ἀξία καὶ ἀναφαίρετη είναι σίγουρα ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ πρός τά 'κει πρέπει νά σκοπεύει ὁ ἀγώνας τοῦ ἄνθρωπου.

KEIMENA

1. «Πᾶσαν τήν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρρίψαντες ἐπ' Αὐτόν (τό Θεό), ὅτι Αὐτῷ μέλει περί ὑμῶν» (Α' Πέτρ. 5, 7).

2. «Μηδέν μεριμνάτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ . . . τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρός τὸν Θεόν» (Φιλιπ. 4, 6).

3. Λοιπόν, δέν πρέπει νά σπέρνουμε; Δέν εἶπε ὁ Χριστός ότι δέν πρέπει νά σπέρνουμε, ἀλλά ότι δέν πρέπει νά φροντίζουμε μέ άγωνία. Δέν εἶπε ότι δέν πρέπει νά ἔργαζόμαστε, ἀλλά ότι δέν πρέπει νά στενεύει ἡ καρδιά μας καί νά περιορίζεται στίς ύλικες ἀνάγκες, καί οὕτε πάλι νά ἔξαντλοῦμε τὸν ἔαυτό μας μέ προσπάθειες ἐναγώνιες καί φροντίδες ("Αγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος").

19. Τά τάλαντα (Ματθ. 25, 14-30)

‘Η παραβολή τῶν ταλάντων. "Ἐνας ἄνθρωπος δίκαιος καί καλός ἐτοιμαζόταν νά κάνει ταξίδι μακρινό. Κάλεσε λοιπόν τούς ύπηρέτες του καί τούς ἐμπιστεύτηκε τὴν περιουσία του. Στόν πρώτο ἔδωσε πέντε τάλαντα, στόν ἄλλο δύο καί στόν τρίτο ἔδωσε ἕνα τάλαντο. Συμβούλεψε τούς ύπηρέτες του νά αὐξήσουν σάν σοφοί διαχειριστές τὸ ἀρχικό ποσό (κάθε τάλαντο ἀντιστοιχοῦσε πρός 70.000 σημερινές δραχμές περίπου) κι ἔφυγε γιά τό μακρινό ταξίδι του.

‘Ο πρώτος ύπηρέτης ρίχτηκε μέ προθυμία στή δουλειά. "Εβαλε τά δυνατά του, ἐργάστηκε σκληρά καί τά πέντε τάλαντα τά ἔκαμε δέκα. Τό ἵδιο ἔκαμε καί ὁ ύπηρέτης πού είχε πάρει τά δύο τάλαντα. Δούλεψε μέ ὅρεξη πολλή καί σύντομα διπλασίασε τά δύο τάλαντα. 'Ο τρίτος ύπηρέτης ὅμως δέν ἔκαμε τίποτα γιά νά αὔξησει τό ἀρχικό κεφάλαιο.

"Εσκαψε στή γῆ κι ἔχωσε τό τάλαντο ὅσο μποροῦσε πιό βαθιά.

“Υστερα ἀπό καιρό, γύρισε ὁ Κύριος καί ζήτησε ἀπό τούς διαχειριστές λογαριασμό. 'Ο πρώτος ύπηρέτης λέει στόν Κύριο μέ χαρά: «Κύριε, μού ἐμπιστεύτηκες πέντε τάλαντα. Κοίταξε, μέ βάση αὐτά πού μοῦ ἔδωσες κέρδισα ἄλλα πέντε». 'Ο Κύριος χάρηκε πολύ γιά τὴν προθυμία πού ἔδειξε ὁ ύπηρέτης του ὁ πιστός καί πλούσια τόν θραβεύει: «Πολύ καλά, ύπηρέτη μου καλέ καί πιστέ. 'Αποδείχτηκες πιστός στά λίγα πού σοῦ ἔδωσα, σέ κάνω συμμέτοχο καί στά πλούτη τά πολλά. "Εμπα λοιπόν στή χαρά τοῦ Κυρίου σου».

“Υστερα πλησιάζει ὁ δεύτερος ύπηρέτης, λέει τά ἵδια λόγια μέ τόν πρώτο καί φέρνει τό κέρδος ἀπό τά δύο τάλαντα. 'Ο Κύριος μέ τόν ἵδιο τρόπο ἀκριθῶς ύποδέχεται καί ἐπαινεῖ καί ἐκείνον: «Πολύ καλά, ύπηρέτη μου καλέ καί πιστέ. 'Αποδείχτηκες πιστός στά λίγα, σέ κάνω συμμέτοχο καί στά πολλά. "Εμπα στή χαρά τοῦ Κυρίου σου».

5-2-1

‘Ο τρίτος ύπηρέτης στέκεται μπροστά στόν Κύριο καί λέει μέ τρόπο ἄσχημο: «Κύριε, ἥξερα ὅτι είσαι ἀνθρωπος σκληρός· θερίζεις ἐκεῖ παύ δέν ἔσπειρες καί μαζεύεις ἐκεῖ πού δέ σκόρπισες. Ἐπειδή λοιπόν φοβήθηκα, πῆγα καί ἔκρυψα τό τάλαντο στή γῆ. Νά το λοιπόν, αὐτό πού είναι δικό σου, πάρ’ το». Τότε ὁ Κύριος τοῦ λέει: «Πονηρέ ύπηρέτη καί τεμπέλη. Ἀφοῦ ἥξερες ὅτι θερίζω ἐκεῖ πού δέ σπέρνω καί μαζεύω ἐκεῖ πού δέ σκορπίζω, ἔπρεπε νά καταθέσεις τά χρήματα στήν Τράπεζα, ὡστε ὅταν γυρίσω νά πάρω τό τάλαντό μου μέτόκο. Πάρτε του λοιπόν τό τάλαντο καί δῶστε το σ’ αὐτόν πού ἔχει τά δέκα. Γιατί σ’ ἐκείνον πού αὐξάνει τά τάλαντά του θά τοῦ δοθοῦν καί ἄλλα καί θά τοῦ περισσέψουν. Ἀπό ἐκείνον ὅμως πού δέν ἔκαμε τίποτα γιά νά τά αὐξήσει, καί αὐτό τό λίγο πού τοῦ δόθηκε θά τοῦ ἀφαιρεθεῖ. Καί αὐτόν τόν ἀνθρωπο πάρτε τον μακριά ἀπό τή χαρά τῆς Βασιλείας μου».

Τό βαθύτερο νόμα τῆς παραθολῆς. Μέσα στήν παραθολή αὐτή φαίνεται ἡ ἐμπιστοσύνη πού δείχνει στούς ἀνθρώπους ὁ Θεός. “Οπως ὁ Κύριος τῆς παραθολῆς, ἔτσι κι ὁ Θεός κάνει τούς ἀνθρώπους ὑπεύθυνους διαχειριστές τῆς περιουσίας Του. Καί ἡ πολύτιμη περιουσία πού ἐμπιστεύεται στούς ἀνθρώπους ὁ Θεός είναι ἡ ὑπαρξή τους, στολισμένη μέ ποικίλα ψυχικά καί σωματικά χαρίσματα. Η ζωή, ή ύγεια, οἱ πνευματικές ίκανότητες, οἱ ψυχικές ἀρετές, τά καλλιτεχνικά χαρίσματα είναι μερικά ἀπό τά πλούτη πού δίνει μέ ἀπλοχεριά ὁ Θεός στόν κάθε ἀνθρωπο.

“Ομως καί οἱ ἀνθρωποι, ὅπως οἱ ύπηρέτες τῆς παραθολῆς, δέν κάνουν ὅλοι τήν ἴδια χρήση τῶν ταλάντων τους. Ἄλλοι ἀποδείχνονται σοφοί διαχειριστές καί, σάν τούς δυό πιστούς ύπηρέτες, δέχονται μέ προθυμία καί ζῆλο τό ἔργο πού τούς δόθηκε ἀπό τό Θεό· δουλεύουν ὑπεύθυνα γιά ν’ αὐξήσουν καί ν’ ἀξιοποιήσουν τά χαρίσματά τους. Ἐνῶ ἄλλοι, σάν τόν τρίτο ύπηρέτη, καταχωνιάζουν στή γῆ κι ἀχρηστεύουν ὅποιο τάλαντο κι ἃν ἔχουν.

Τή καλλιέργεια τῶν ταλάντων ἀπό τόν ἀνθρωπο. Τά χαρίσματα λοιπόν πού ἔχουμε καί ἡ συναίσθηση ὅτι μᾶς τά ἐμπιστεύθηκε ὁ Θεός γεμίζουν τήν ψυχή μας μέ ἓνα αἰσθήμα εύθύνης. Ξέρουμε ὅτι ὁ Θεός θά περιμένει νά δεῖ τήν προκοπή μας. Πότε ὅμως διαχειρίζεται ὁ ἀνθρωπος σωστά, σάν ἀκριβή περιουσία, τά χαρίσματα πού τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός;

1. “Οταν ἀναγνωρίζει ὅτι κάθε τάλαντο καί χάρισμα πού ἔχει είναι

δῶρο τοῦ Θεοῦ. Μέ το Βάπτισμα καὶ τὸ Χρίσμα γεμίζει ὁ ἄνθρωπος μέ
όλες τίς χάρες τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, γίνεται ιερέας, βασιλιάς καὶ
προφήτης μέσα στὸν κόσμο, πολίτης τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ μέλος
τῆς Ἑκκλησίας Του.

2. "Οταν δουλεύει ὁ ἄνθρωπος καὶ κοπιάζει μέ χαρά στή ζωή του
ώστε νά αὐξήσει τά χαρίσματα αὐτά καὶ νά τά ἀναπτύξει. Η μελέτη, ἡ
προσευχή, ὁ φωτισμός καὶ ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ, πού ὅλοι παίρνουμε στήν
Ἐκκλησία, μᾶς βοηθοῦν στήν καλλιέργεια τῶν χαρισμάτων μας.

3. "Οταν προπάντων προσφέρουμε τά χαρίσματά μας στούς ἄλλους
ώς ἀγάπη. Τότε μόνο κάθε τάλαντο γίνεται χάρισμα ἀληθινό, ὅταν μ'
αὐτό ὑπηρετοῦμε τούς συνανθρώπους μας γιά τή δόξα τοῦ Θεοῦ. Μέ
αυτόν τόν τρόπο ἐργάστηκαν τά χαρίσματά τους οἱ ἁγιοι τῆς Ἑκκλησίας
μας, γιά νά ὑπηρετήσουν τούς ἀνθρώπους ώς ἀδελφούς καὶ νά δοξάσουν
τό Θεό.

"Αν λοιπόν, ἀπό ἀμέλεια ἢ τεμπελιά, δέν πάρουμε στά σοθαρά τή ζωή
μας καὶ ἂν δέν καλλιεργήσουμε τά χαρίσματά μας γιά νά ὑπηρετήσουμε
τούς ἀδελφούς μας, θά ἀποδειχτοῦμε «ἄχρηστοι» γιά τό Θεό καὶ τούς
ἀνθρώπους. "Αν ὅμως καλλιεργοῦμε καὶ προσφέρουμε τά χαρίσματά μας
ώς ἀγάπη, θά ζούμε ἀπό τώρα μέσα στόν πλοῦτο τῆς ζωῆς τῆς Βασιλείας
τοῦ Θεοῦ.

KEIMENA

1. Διεξαστικό τῶν Ἀποστίχων τοῦ "Ορθρου τῆς Μεγάλης Τρίτης

'Ιδού σοι τό τάλαντον ὁ Δεσπότης ἐμπιστεύει, ψυχή μου·
φόβῳ δέξαι τό χάρισμα, δάνεισαι τῷ δεδωκότι,
διάδος πτωχοῖς καὶ κτήσαι φίλον τόν Κύριον·
ἵνα στῆς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, ὅταν ἔλθῃ ἐν δόξῃ,
καὶ ἀκούσης μακαρίας φωνῆς·
Εἴσελθε, δοῦλε, εἰς τήν χαράν τοῦ Κυρίου σου.
Αὐτῆς ἀξίωσόν με, Σωτήρ, τόν πλανηθέντα, διά τό μέγα σου ἔλεος·

Νά, ψυχή μου, πού ὁ Κύριος σοῦ ἐμπιστεύεται τό τάλαντο.
Δέξου μέ δέος τό χάρισμα, δάνεισε σ' Αὔτόν πού στο 'δωσε,
μοίρασε στούς φτωχούς κι ἀπόκτησε φίλο τόν Κύριο.

Γιά νά σταθείς στά δεξιά Του όταν θά 'ρθει μέ δόξα
καί ν' ἀκούσεις τήν καλότυχη φωνή:

"Ελα, ύπηρέτη μου καί μπές στή χαρά τοῦ Κυρίου σου.
Κι ἐμένα πού πλανήθηκα, Σωτήρα,
κάνε με ἄξιο γιά τή χαρά αὐτή,
ἀπ' τή μεγάλη σου εύσπλαχνία.

2. Καθένας ἀνάλογα μέ τό χάρισμα πού ἔλαθε, νά τό θέτετε στήν
ύπηρεσία τῶν ἄλλων σάν καλοί διαχειριστές τῆς πολύτροπης χάρης τοῦ
Θεοῦ (Α΄ Πέτρ. 4, 10).

3. 'Η λέξη «τάλαντα» σημαίνει ἐδῶ τήν ἰκανότητα τοῦ καθενός, εἴτε
στό ἀξίωμα, εἴτε στά χρήματα, εἴτε στή διδασκαλία, εἴτε σ' ὅτιδήποτε ἄλλο.
Γι' αὐτό ὁ Θεός μᾶς ἔδωσε τή γλώσσα καί τά χέρια καί τά πόδια καί τή
σωματική δύναμη καί τό νοῦ καί τή φρόνηση, γιά νά τά χρησιμοποιούμε
γιά τή σωτηρία καί τή δική μας καί τῶν διπλανῶν μας ("Άγιος Ἰωάννης ὁ
Χρυσόστομος").

20. Ο καλός Σαμαρείτης (Λουκ. 10, 25-37)

‘Η ἀφορμή τῆς παραβολῆς. Κάποτε ἔνας δάσκαλος καί ἐρμηνευτής
τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου πλησίασε τό Χριστό καί Τόν ρώτησε τί ἔπρεπε νά
κάνει γιά νά κερδίσει τήν αἰώνια ζωή. Βέθαια ὁ Νομικός αὐτός, ὅπως καί
κάθε ἄλλος Ἰουδαϊος, ἥξερε ἀπ' ἔξω τήν ἀπάντηση. "Ομως κάνει τό
ἐρώτημα αὐτό στό Χριστό, γιά νά Τόν μπλέξει σέ συζήτηση καί νά Τόν
φέρει σέ σύγκρουση μ' αὐτά πού δίδασκαν οἱ Γραμματεῖς καί οἱ Φαρισαῖ
οι.

'Ο Κύριος, σάν καρδιογνώστης πού εἶναι, γνωρίζει τίς βαθύτερες
σκέψεις τοῦ Νομικοῦ. Βλέπει ὅτι πίσω ἀπό αὐτόν κρύθονται οἱ Φαρισαῖοι
πού διαστρεβλώνουν τό Νόμο καί ψάχνουν νά βροῦν εὔκαιρια νά κατη-
γορήσουν τόν ἴδιο τό Χριστό γιά παραβάτη τοῦ Νόμου. Γι' αὐτό, ὁ Χρι-
στός, ἀντί ν' ἀπαντήσει, γίνεται Αὐτός ἔξεταστής καί ρωτάει τό δάσκαλο
καί ἐρμηνευτή τοῦ Νόμου: «Τί γράφει ὁ Νόμος σχετικά μ' αὐτό; 'Εσύ πού
ἐρευνᾶς, τί ἔχεις διαβάσει ἐκεῖ καί ποιά ἔξήγηση δίνεις?'; 'Ο Νομικός ταπει-
νωμένος ἀπαντᾶ: «Ν' ἀγαπᾶς τό Θεό μ' ὅλη σου τήν καρδιά καί τήν ψυχή
καί τή δύναμη καί τό νοῦ, καί τόν πλησίον σου, σάν τόν ἐαυτό σου». Καί ὁ

‘Ο Καλός Σαμαρείτης. Τοιχογραφία του Μ. Πανσέληνου στό Πρωτάτο του Αγίου Όρους, 14ος αι.

‘Ιησοῦς, μέ τό κύρος τοῦ μοναδικοῦ Δασκάλου, λέει στό Νομικό: «Σωστά ἀπάντησες. Ἐφάρμοσέ τα αὐτά στήν καθημερινή ζωή σου καί θά ζήσεις αἰώνια».

Τώρα ό ἐρμηνευτής τοῦ Νόμου αἰσθάνεται σχεδόν ντροπιασμένος. Γιά νά δικαιολογηθεῖ κάπως, ρωτάει τόν ‘Ιησοῦ: «Καί ποιός εἶναι ὁ πλησίον μου»; “Ετσι βρίσκει ὁ Χριστός τήν εὐκαιρία νά ἀποκαλύψει στούς ἀνθρώπους τό πλάτος τῆς ἀγάπης πού φέρνει ἡ Βασιλεία Του στή γῆ.

Η διήγηση καὶ τά πρόσωπα. Λέει, λοιπόν, ὁ ‘Ιησοῦς τήν παραβολή: “Ἐνας ἄνθρωπος κατηφόριζε ἀπό τά ‘Ιεροσόλυμα στήν ‘Ιεριχώ. Καθώς περνοῦσε μέσα ἀπό θουνά καί χαράδρες, ἔπεισε στά χέρια ληστῶν πού, ἀφοῦ τόν γύμνωσαν καί τόν πλήγωσαν, τόν παράτησαν ἐκεῖ μισοπεθαμένο.

Κατά τύχη περνοῦσε ἀπό αύτό τό δρόμο ἔνας ἱερέας. Εἶδε τόν πληγωμένο καί κατάλαβε ἀπό τά ροῦχα του ὅτι ἦταν συμπατριώτης του. Σύμφωνα μέ τό Νόμο ἔπρεπε νά τόν βοηθήσει. “Ομως ὁ τόπος ἦταν ἔρημος.” Ισως σέ λίγο νά ξαναθγαίναν οἱ ληστές. Κρύος φόβος κυρίεψε τόν ἱερέα, σκέφτηκε τόν ἔαυτό του καί τελικά προσπέρασε τόν ἀνθρώπο, ἀφήνοντάς τόν ἀθοήθητο. Μετά ἀπό λίγο πέρασε ἔνας Λευίτης. Τό ἵδιο ἔκανε καί αύτός. Προσπέρασε τό χτυπημένο, χωρίς νά τοῦ προσφέρει τήν παραμικρή βοήθεια.

‘Από τόν τόπο αύτό πέρασε καί ἔνας Σαμαρείτης. Πλησίασε τόν πληγωμένο, εἶδε ὅτι ἦταν ‘Ιουδαῖος, ἀλλά δέ σκέφθηκε τό μίσος πού

χώριζε Ἰουδαίους καὶ Σαμαρείτες, οὕτε τούς κινδύνους σκέφτηκε. Αὐτός βλέπει τόν ἄνθρωπο καὶ τόν σπλαχνίζεται. Σκύβει καὶ πλένει τίς πληγές του μέ λάδι καὶ κρασί, πού ἡταν πρόχειρα φάρμακα γιά ἔναν ταξιδιώτη. Δένει τά τραύματά του μέ πρόχειρους ἐπίδεσμους. Ἀνεβάζει μέ προσοχή τόν ἄνθρωπο πάνω στό ζῶο του καὶ τόν μεταφέρει σιγά-σιγά στό πρώτο πανδοχεῖο πού συναντᾶ σ' ἐκείνη τήν περιοχή. Ἐδῶ, ὅπου ἄνθρωποι καὶ ζῶα ἕποσταίνουν, ὁ Σαμαρείτης φροντίζει γιά τόν πληγωμένο καὶ ξενυχτᾶ μαζί του. Τήν ἄλλη μέρα φεύγει, ἀφήνοντας στόν ξενοδόχο δύο δηνάρια ως ἀμοιθή γιά δύο μέρες καὶ τόν παρακαλεῖ νά φροντίσει τόν ἄνθρωπο καὶ νά τόν περιποιηθεῖ ἂν ξόδευε κάτι παραπάνω, στό γυρισμό του θά τόν πλήρωνε.

Ἡ ἀπάντηση τοῦ Νομικοῦ καὶ τοῦ Κυρίου. Ἡ παραβολὴ δέν ἄφηνε περίθωρια γιά συζητήσεις καὶ ἀμφιθολίες. Τό παράδειγμα τοῦ Σαμαρείτη ἡταν συγκλονιστικό. Γι' αὐτό κιό Χριστός ρωτᾷ τό Νομικό: «Ποιός λοιπόν ἀπό αὐτούς τούς τρεῖς νομίζεις ὅτι ἔγινε πλησίον γιά τόν ἄνθρωπο πού ἔπεσε στούς ληστές»; Ὁ Νομικός ἀναγκάζεται νά καταδικάσει τή διαγωγή τοῦ Ἱερέα καὶ τοῦ Λευΐτη καὶ νά ὁμολογήσει: «Ἐκεῖνος πού τοῦ ἔδειξε ἐμπρακτα τή συμπόνοια του». Τότε ὁ Ἰησοῦς λέει στό Νομικό: «Πήγαινε καὶ σύ καὶ κάνε τό ἴδιο».

Τό νόμημα τῆς παραβολῆς. Στήν παραβολή διαγράφεται τό πλαίσιο τῆς ἀγάπης, ὅπου καλοῦνται νά ζήσουν οἱ ἄνθρωποι μέσα στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Οἱ Φαρισαῖοι ἔθαζαν ὄρια στήν ἀγάπη, ὅταν δίδασκαν ν' ἀγαπᾶ κανείς τόν συμπατριώτη του καὶ νά μισεῖ τόν ἔχθρό του. Στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡ ἀγάπη καὶ ἡ εὐσπλαχνία δέν ἔχει περιορισμούς. Ξεχειλίζει αὐθόρυμητα καὶ πλούσια καὶ προσφέρεται καὶ σ' αὐτόν ἀκόμα τόν ἔχθρό. Είναι μιά καινούργια σχέση ἄνθρωπων πού καταργεῖ τή φαρισαϊκή «δικαιοσύνη». Ὁ ἔνας ἄνθρωπος προσφέρεται στόν ἄλλον, καθώς ξεπερνά τό φόβο, τίς διακρίσεις, τίς διαιρέσεις, τά πάθη καὶ τά μίση, ὅπως ἔκανε ὁ Σαμαρείτης τῆς παραβολῆς. Αὐτή ἡ προσφορά δέν ἔχαντλεῖται σέ λόγια ἢ σέ ψευτοσυναισθήματα. Ἡ ἀγάπη μέσα στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔκφραζεται μέ τά ἔργα τῆς εὐσπλαχνίας γιά τό συγκεκριμένο ἄνθρωπο καὶ τίς πραγματικές του ἀνάγκες, ἔστω κι ἂν είναι ἔχθρος. Αὐτήν τήν ἀγάπη δίδαξε μέ τό παράδειγμά Του καὶ μέ τή θυσία Του ὁ Χριστός. Γι' αὐτό κι ἡ Ἐκκλησία στό πρόσωπο τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη ἀναγνώρισε τόν Κύριο.

21. Ο ἄσωτος (Λουκ. 15, 11-32)

‘Η διήγηση.’ Ένας πατέρας είχε δυό γιούς και τούς ἀγαποῦσε πολύ. Άλλά ό μικρότερος γιός στενοχωριόταν ἀπό τήν ἀγάπη τοῦ Πατέρα του και πῆρε τήν ἀπόφαση νά φύγει ἀπ’ τό σπίτι. Παρουσιάζεται λοιπόν μιά μέρα στόν πατέρα του και τοῦ ζητάει ὅσο μερίδιο ἀπό τήν περιουσία τοῦ ἀναλογοῦσε. Ο πατέρας μέ πόνο στήν καρδιά μοίρασε τήν περιουσία και ἔδωσε στό μικρότερο γιό τό ἔνα τρίτο, ὅπως ὅριζε ὁ Νόμος (Δευτ. 21, 17). Μετά ἀπό λίγες μέρες, ό μικρότερος γιός ἔφυγε και ἔζεντεύθηκε σέ χώρα μακρινή. Εκεῖ σκόρπισε τήν περιουσία του σέ γλέντια και ἀσωτείες.

Ομως ἔπεισε πείνα φοβερή σ’ αὐτά τά μέρη και ὁ «ἄσωτος» ἄρχισε νά πεινᾶ. Οι φίλοι του, σάν εἶδαν ὅτι τέλειωσαν τά χρήματά του, τόν ἄφησαν ὀλομόναχο. Και ἐκεῖνος ἀναγκάστηκε νά γίνει χοιροβοσκός. Μέ τά χαρούπια πού ἔτρωγαν οι χοῖροι προσπαθοῦσε νά χορτάσει τήν πείνα του. Τί θλιβερό κατάντημα! Σέ μιά τέτοια στιγμή αἰσθάνθηκε ὁ ἄσωτος ὅλο τόν ξεπεσμό του. Αναλογίσθηκε τό πατρικό του σπίτι, τά πλούσια ἀγαθά και τήν ἀγάπη τοῦ πατέρα του και ράγισε ἡ καρδιά του. Τότε πῆρε και τή μεγάλη ἀπόφαση: «Θά σηκωθῶ νά πάω στό σπίτι τοῦ πατέρα μου και θά τοῦ πώ: Πατέρα, ἀμάρτησα στό Θεό και σέ σένα. Δέν ἀξίζω νά λέγομαι παιδί σου. Πάρε με κοντά σου σάν ἐργάτη σου». Μ’ αὐτή τή σκέψη πῆρε δύναμη και ἔκινησε γιά τό πατρικό του σπίτι.

Ἐνῶ βρισκόταν ἀκόμα μακριά, ό πατέρας πού πάντα περίμενε, τόν εἶδε. ‘Ετρεξε κοντά του, τόν ἀγκάλιασε στοργικά και τόν γέμισε μέ τά φιλιά του. Μπροστά σ’ αὐτό τό χείμαρρο τής πατρικῆς ἀγάπης, ό μετανιωμένος γιός μόλις πού πρόλαβε νά πει: «Πατέρα, ἀμάρτησα στό Θεό και σέ σένα. Δέν είμαι ἀξιος νά λέγομαι παιδί σου. . .». Μόνο τόσο μπόρεσε νά πει, γιατί ό πατέρας ἔδωσε ἀμέσως ἐντολή στούς ύπηρέτες: «Βγάλτε τήν καλύτερη φορεσιά και ντύστε τον. Περάστε στό χέρι του δαχτυλίδι και στά πόδια του φορέστε του ύποδήματα. Και φέρτε τό θρημένο μας μοσχάρι και σφάξτε το νά φάμε και νά χαροῦμε. Γιατί αὐτός ό γιός μου ἦταν νεκρός καις ἔανάζησε, ἦταν χαρένος και βρέθηκε. . .».

Στό μεταξύ γύρισε ό μεγαλύτερος γιός πού ἦταν στά χωράφια και ρώτησε τί σήμαιναν τά τραγούδια κι οίχοροί. Οι ἄνθρωποι τοῦ σπιτιοῦ τόν πληροφόρησαν ὅτι είχε γυρίσει ό ἀδελφός του και ό πατέρας του γιόρταζε τήν ἐπιστροφή. Θύμωσε τότε ό μεγαλύτερος γιός και δέν ἥθελε νά μπει στό σπίτι. ‘Αδικα ό πατέρας τόν παρακαλοῦσε νά πάρει μέρος στή χαρά. Εκεῖνος ἔμενε ἀσυγκίνητος. «Τόσα χρόνια σοῦ δουλεύω, λέει

στόν πατέρα, καί καμιά σου έντολή δέν παράκουσα ποτέ. Καί όμως, ποτέ σου δέ μοῦ χάρισες ἔνα κατσικάκι γιά νά γλεντήσω μέ τούς φίλους μου καί ἐγώ. Καί τώρα πού γύρισε ό γιός σου αὐτός, πού ἔφαγε όλο σου τό βιός μέσα στίς ἀσωτείες, ἔσφαξες γιά χατήρι του τό θρεμμένο μας μοσχάρι». Τότε ὁ πατέρας τοῦ ἀπάντησε: «Παιδί μου, ἐσύ εἶσαι πάντα μαζί μου καί ὅ, τι ἔχω εἶναι δικό σου. Ἐπρεπε ὅμως κι ἐσύ νά εὐχαριστηθεῖς καί νά χαρεῖς μαζί μου, γιατί ό ἀδελφός σου αὐτός ἦταν νεκρός καί ξανάζησε· ἥταν χαμένος καί βρέθηκε. . .».

Τό βαθύτερο νόμημα τῆς παραβολῆς. Τό κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ γιά τόν ἔρχομό τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ στόν κόσμο, γέμιζε μέ παρηγοριά ὄλους τούς πονεμένους καί τούς ἀμαρτωλούς. Γι' αὐτό συχνά πλησίαζαν οἱ ἄνθρωποι αὐτοί τόν Ἰησοῦ καί ὁ Κύριος τούς ἔκανε συντροφιά γιατί εἶχαν ἀνάγκη ἀπό τήν ἀγάπη του. «Ομως οἱ Φαρισαῖοι ἀντιδροῦσαν φοβερά, ὅταν ἔθλεπαν τόν Ἰησοῦ νά κάνει παρέα μέ τούς ἀμαρτωλούς. Δέν μποροῦσαν μέ τή στενή καρδιά τους νά καταλάβουν τή θεϊκή ἀγάπη, αὐτή τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ-Πατέρα γιά τούς ἀμαρτωλούς, πού εἶναι τό κέντρο τῆς παραβολῆς.

Τό πρόσωπο τοῦ Πατέρα – 'Ο μικρότερος γιός – 'Ο μεγαλύτερος ἀδελφός. Κεντρικό πρόσωπο τῆς παραβολῆς εἶναι ὁ πατέρας. Ἡ ἀγάπη του ξεπερνᾷ τά ὅρια τῆς «δικαιοσύνης» τῶν Φαρισαίων. Περιμένει νά γυρίσει τό χαμένο του παιδί καί μόλις τό θλέπει πέφτει στήν ἀγκαλιά του καί δέ χορταίνει νά τό φιλεῖ. Μέ τήν καλύτερη φορεσιά, τό δαχτυλίδι καί τά ύποδήματα πού τοῦ φορεῖ, τόν ξανακάνει γιό του. Καί μέ τό πανηγύρι τῆς χαρᾶς γιορτάζει τήν ἐπιστροφή του. Στό πρόσωπο τοῦ πατέρα τῆς παραβολῆς ἀποκαλύπτεται ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Κι Ἐκείνος ἀγκαλιάζει καί συγχωρεῖ ὅλα τά πλάσματά Του, πού κάποτε εἶχαν φύγει μακριά καί τώρα γυρίζουν πάλι κοντά Του, ὅπως ὁ μικρότερος γιός. Εἶναι οἱ ἄνθρωποι πού νόμισαν ὅτι θά ζήσουν πραγματικά εύτυχισμένοι ἀν φύγουν μακριά ἀπό τό Θεό. «Ομως μέσα στήν ἐρημιά τους Τόν ἀναζητοῦν καί πάλι. Λαχταροῦν τήν ἀγάπη καί τή ζεστασιά πού εἶχαν στό σπίτι τοῦ Πατέρα. «Ολους αὐτούς τούς δέχεται στήν ἀνοιχτή ἀγκαλιά Του ὁ Θεός.

'Ο μεγαλύτερος γιός ἐκφράζει τούς Φαρισαίους πού πιστεύουν στήν ἀρετή τους καί ὅτι εἶναι τέλειοι καί ἐντάξεις ἀπέναντι στό Θεό. "Ετοι δέν αἰσθάνονται νά τοῦ χρωστοῦν τίποτα οὕτε νά ἔχουν ἀνάγκη ἀπό τήν ἀγάπη καί τήν εὔσπλαχνία Του. Αύτή ἡ πεποίθηση στόν ἔαυτό τους τούς

κάνει νά βλέπουν τό Θεό ώς ἀποκλειστικά δικό τους καί ὅχι σάν Πατέρα ὄλου τοῦ κόσμου. Γι' αὐτό καί δέν καταλαβαίνουν τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρός τούς ἀμαρτωλούς, οὕτε εἶναι πρόθυμοι νά χαροῦν γιά τήν ἐπιστροφή τους. Τό Εὐαγγέλιο δέ μᾶς λέει ἂν μπῆκε τελικά ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός στό πανηγύρι τοῦ σπιτιοῦ, ὅπως πολλοί ἀπό τούς Φαρισαίους δέν μπῆκαν στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Τέτοιοι ἄνθρωποι ὑπάρχουν καί σήμερα πολλοί. Καυχιοῦνται γιά τήν πίστη τους στό Θεό καί γιά τά καλά τους ἔργα καί κρίνουν μέ σκληρότητα τούς συνανθρώπους τους. Ἀλλά ὅσοι ἀνήκουν στήν οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ καί εἶναι παιδιά Του προσπαθοῦν νά μοιάσουν στόν Πατέρα τους πού εἶναι γεμάτος ἔλεος, ἀγάπη καί ~~μ~~υγγνώμη γιά ὄλους τούς ἀνθρώπους. Ἡ σκληρότητα τῆς καρδιᾶς καί ἡ περηφάνια δέν ἔχουν θέση μέσα στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

· Η ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί ἡ ἐλπίδα τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἀγάπη τοῦ Πατέρα γεμίζει μ' ἐλπίδα τήν καρδιά. Τό σπίτι ὅπου γίνεται ἡ μεγάλη γιορτή εἶναι ἡ Ἔκκλησία. Ἔδω λέμε στό Θεό: «Πατέρα, συχάρεσέ μας. . .». Καί Ἐκεῖνος μᾶς δέχεται μ' ἀγάπη καί στοργή. Ἔδω φορᾶμε τήν καινούργια μας στολή, αὐτήν πού πήραμε στό Βάπτισμα καί πού τήν ἀνανεώνουμε συνέχεια μέ τή μετάνοιά μας, καί νιώθουμε παιδιά Του. Καί στή μεγάλη χαρά, ὁ Ἰδιος ὁ Χριστός προσφέρει τήν ἀγάπη Του, προσφέρει τόν Ἐαυτό Του στόν Ἀρτο καί στόν Οἶνο τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Αύτή ἡ συγκατάθαση καί ἡ ἀπροσμέτρητη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γεμίζει τήν καρδιά μας ἐλπίδα. Ξέρουμε πώς ἡ ἀγκαλιά Του εἶναι πάντα ἀνοιχτή καί πώς μᾶς περιμένει ὄλους.

ΚΕΙΜΕΝΑ

Δοξαστικό τῶν Αἴνων στόν "Ορθρο τῆς Κυριακῆς τοῦ Ἀσώτου

Πάτερ ἀγαθέ, ἐμακρύνθην ἀπό σοῦ,
μή ἐγκαταλίπης με, μηδὲ ὀχρείον δείξης τῆς βασιλείας σου·
ὁ ἔχθρός ὁ παμπόνηρος ἐγύμνωσέ με καί ἥρέ μου τόν πλοῦτον·
τῆς ψυχῆς τά χαρίσματα ἀσώτως διεσκόρπισα·
ἀναστάς οὖν ἐπιστρέψας πρός σέ ἐκθοῶ·

Ποίησόν με ώς ἔνα τῶν μισθίων σου,
ὅ δι' ἐμέ ἐν Σταυρῷ τάς ἀχράντους σου χεῖρας ἀπλώσας,
ἵνα τοῦ δεινοῦ θηρός ἀφαρπάσης με

καί τήν πρώτην καταστολήν ἐπενδύσης με,
ώς μόνος πολυέλεος.

΄Αγαθέ Πατέρα, ἀπομακρύνθηκα ἀπό Σένα,
μή μ' ἐγκαταλείψεις οὕτε νά μ' ἀφήσεις
ἄχρηστος νά γίνω γιά τή Βασιλεία Σου.

΄Ο παμπόνηρος ἔχθρος μέ γύμνωσε καί πήρε μου τά πλούτη.
Σπατάλησα τῆς ψυχῆς τά χαρίσματα.

Λοιπόν σηκώθηκα καί γύρισα κοντά Σου καί Σοῦ φωνάζω:
πάρε με κοντά Σου σάν ἐργάτη Σου,

΄Εσύ πού ἄπλωσες γιά μένα στό Σταυρό τ' ἀμόλυντα Σου χέρια,
γιά νά μ' ἀρπάξεις ὅπ' τό φοθερό θηρίο (τό διάβολο)
καί νά μέ ντύσεις τήν καλύτερη στολή,
ώς μόνος πολυεύσπλαχνος.

ΣΥΝΟΨΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΟΜΙΛΙΑ

(Οχι)

Μέσα στά Εύαγγέλια όλα μιλοῦν γιά τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ πού φέρνει ό Χριστός στόν κόσμο. Τά λόγια, οί πράξεις, τά θαύματα τοῦ Κυρίου γίνονται «σημαδία» αύτῆς τῆς νέας Βασιλείας. «Ομως τό κήρυγμα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ δόθηκε συμπυκνωμένο ἀπό τό Χριστό στή λεγόμενη «ἐπί τοῦ ὅρους ὁμιλία». Είναι ή ἄφθαστη ὁμιλία πού ἔκαμε ό Χριστός πάνω σ' ἑνα λόφο, ἐξηγώντας στό λαό τή νέα πραγματικότητα πού φέρνει ή Βασιλεία Του στή γῆ.

'Εκεῖνοι πού θά πιστέψουν στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, κήρυξε ό Χριστός, θά ἀποδειχτοῦν ἀληθινά «μακάριοι», γιατί θά ἀποτελέσουν τή νέα οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ, πού είναι ή 'Εκκλησία. Σ' αὐτήν τήν οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ θά μποῦν ὅσοι ἐμπιστεύονται ταπεινά τόν ἑαυτό τους στό Θεό. "Οσοι είναι πράοι στήν καρδιά. 'Εκεῖνοι πού πενθοῦν γιά τά παθήματα τοῦ κόσμου καί γιά τά δικά τους ἀμαρτήματα. 'Εκεῖνοι πού ἐπιθυμοῦν θαθιά, σάν «νά πεινᾶνε καί νά διψᾶνε», νά θασιλέψει ή δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ στή γῆ. "Οσοι ἀγωνίζονται γι' αύτό καί καταδιώκονται καί θασανίζονται. Καί ὅσοι ἔχουν καθαρή καί σπλαχνική καρδιά. Καί ἐκεῖνοι πού είναι «εἰρηνοποιοί» καί γύρω τους σκορπίζουν τήν εἰρήνη τοῦ Θεοῦ. Σ' ὅλους αύτούς δίνει ό Θεός τήν ἀγάπη Του, τό ἔλεος καί τήν παρηγορία Του. Τούς κάνει λαό Του καί κληρονόμους τῆς Βασιλείας Του.

Οι ἀνθρωποι τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἔχουν μεγάλη ἀποστολή στόν κόσμο. «'Εσεῖς είστε τό φῶς τοῦ κόσμου καί τό ἀλάτι τῆς γῆς», λέει ό Χριστός στούς μαθητές Του ὅλων τῶν αἰώνων. Γιά νά μήν πέσει ό κόσμος στά σκοτάδια καί στούς γκρεμούς, καί γιά νά μήν παραδοθεῖ στή σαπίλα καί στή φθορά. "Οσοι πιστεύουν στό Χριστό θά ύπηρετοῦν τόν κόσμο μέ τά ἔργα τους τά φωτεινά, γιά νά δοξάζεται ό Θεός. Γιατί ὅλοι οι ἄλλοι ἀνθρωποι θά ἔχουν τά μάτια τους στραμμένα πάνω στούς μαθητές τοῦ Χριστοῦ, ὅπως μέσα στή νύχτα κοιτάμε τό λυχνάρι ἥ, ὅταν είναι μέρα, μιά πολιτεία χτισμένη σ' ἑνα ψύψωμα.

Μέ τό περίσσευμα τῆς ἀγάπης τους οι ἀνθρωποι τοῦ Χριστοῦ θά γίνουν τό φῶς τοῦ κόσμου. "Οχι μόνο τό φόνο θά ἀποφεύγουν, ἄλλα καί ὅλο τό βάθος τῆς καρδιᾶς τους πρέπει νά είναι καθαρό ἀπό τήν ὄργη, τίς φιλονικίες, τούς ἔξευτελισμούς τοῦ συνανθρώπου, τά πάθη καί τίς

ἐπιθυμίες τίς κακές. "Ετσι θά είναι πάντα ἔτοιμοι νά συχωρᾶνε τούς
ἄλλους καί νά συμφιλώνονται μαζί τους.

'Η καθαρή καρδιά τους καί ή σχέση τους μέ τό Θεό θά κάνει τά λόγια
καί τά ἔργα τους ἀληθινά. Δέ θά 'χουν ἀνάγκη, ὅσοι πιστεύουν στό
Χριστό, ἀπό ὄρκους καί ψευδορκίες. 'Ο λόγος τους θά είναι ἔνα ναί ἢ ἔνα
ὅχι ὀλοκάθαρο καί ἀληθινό. 'Η ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ θά διαποτίζει τίς
καθημερινές τους σχέσεις.

'Ακόμα οί χριστιανοί θά πρέπει νά ξεπερνᾶνε κάθε μορφή
ἐκδικητικότητας. 'Ο κόσμος ἀπαντάει στό κακό πάλι μέ τό κακό:
«ὁφθαλμόν ἀντί ὁφθαλμοῦ. . .». 'Ενω οί ἄνθρωποι τῆς Βασιλείας τοῦ
Χριστοῦ θά πρέπει στό κακόν ἀποκρίνονται μέ τό καλό, μέ τή συγγνώμη
καί μέ τήν ἀγάπη. Αύτό τό πνεῦμα τῆς ἀγάπης, καί μάλιστα πρός τούς
ἔχθρούς («ἀγαπᾶτε τούς ἔχθρούς ὑμῶν καί προσεύχεσθε ὑπέρ τῶν
διωκόντων ὑμᾶς»), μᾶς κάνει ὅμοιους μέ τό Θεό, πού «ἀνατέλλει τόν ἥλιον
αὐτοῦ ἐπί πονηρούς καί ἀγαθούς καί βρέχει ἐπί δικαίους καί ἀδίκους».

'Η ζωή τῆς εὔσέθειας μέσα στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ δέ θά 'ναι μιά
ψεύτικη καί ἀρρωστημένη κατάσταση μέ ἐλεημοσύνες, προσευχές καί
νηστεῖες πού γίνονται γιά ἐπίδειξη «ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων». 'Η
εὔσέθεια στή Βασιλεία τοῦ Χριστοῦ ἔχει σχέση μέ τήν καρδιά, πού είναι
τό κέντρο τοῦ ἀνθρώπου. 'Εκεῖ στό βάθος τῆς καρδιᾶς θλέπει ὁ Θεός «ἐν
τῷ κρυπτῷ». Κάθε πράξη – προσευχή, ἐλεημοσύνη, νηστεία – πρέπει ν'
ἀναφέρεται σ' Αὐτόν γιά νά 'ναι ἀληθινή.

Μιά ζωή λοιπόν ἀνοιχτή στή ματιά τοῦ Θεοῦ-Πατέρα μας είναι ή ζωή
μας στή Βασιλεία τοῦ Χριστοῦ. Καί ή προσευχή μας πού μᾶς παρέδωσε ὁ
Κύριος, καί τή λέμε κι ἐμεῖς, τό «Πάτερ ἡμῶν. . .», ἀναφέρεται σ' αὐτή τή
Βασιλεία. "Ολοι ἐμεῖς πού ἀποτελοῦμε τήν οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ, τήν
Ἐκκλησία, ἀναγνωρίζουμε τό Θεό γιά Πατέρα μας, δοξάζουμε τό
"Ονομά Του καί Τόν παρακαλοῦμε νά φέρει τή Βασιλεία Του στή γῆ, γιά νά
γίνεται πάντοτε τό θέλημά Του καί νά είναι Αύτός τό πᾶν στή ζωή τοῦ
ἀνθρώπου. Παρακαλοῦμε ἀκόμα τόν Κύριο μας νά μᾶς δίνει τό ψωμί τό
καθημερινό, ἀλλά καί τόν "Ἄρτο τῆς Βασιλείας – τό Σῶμα καί τό Αἷμα Του.
Νά συχωράει τίς ἀμαρτίες μας (καθώς συχωρᾶμε κι ἐμεῖς τίς ἀμαρτίες
τῶν ἀδελφῶν μας) καί τώρα, ἀλλά καί κατά τήν ἡμέρα τῆς κρίσεως Του
τῆς δίκαιης. Τότε, ὅπως καί τώρα, Τόν παρακαλοῦμε νά μας σώσει ἀπό
κάθε δοκιμασία.

'Η ζωή μας μέσα στή Βασιλεία Του είναι γεμάτη ἀπό τά πλούτη καί τίς

Η Ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου. Τοιχογραφία σέ Μονή τῶν Μετεώρων.

εύλογίες τοῦ Θεοῦ. Γι' αύτό κάθε θησαυρισμός στὸν κόσμο τοῦτο εἶναι ἄχρηστος. Τό πρῶτο καὶ τὸ κύριο εἶναι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ, ἡ Σταύρωση κι ἡ Ἀνάστασή Του, ἡ μετοχή στὸ Τραπέζι τῆς γιορτῆς, στὴ Θεία Εὐχαριστία, εἶναι ὁ πιό μεγάλος θησαυρός γιά τή ζωή τοῦ ἀνθρώπου. «Ζητᾶτε πρῶτα τὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ τή δικαιοσύνη Του, κι ὅλα τά ἄλλα πού ἔχετε ἀνάγκη ὁ Θεός θά σᾶς τά χαρίσει».

Ο ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΡΧΙΕΡΕΑΣ

‘Ο Υἱός τοῦ Θεοῦ, ὁ Κύριος ἡμῶν’ Ιησοῦς Χριστός, τὴν ἅπειρη ἀγάπην του στὸν ἄνθρωπο τὴν ἔδειξε ὅχι μόνο μὲ τή Σάρκωσή Του, τή διδασκαλία καὶ τά θαύματά Του, ἀλλά καὶ μέ τή θυσία Του. Η θυσία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ κορύφωση τοῦ ἔργου τῆς σωτηρίας. Δέ συγκρίνεται μέ καμιά ἀπό τίς θυσίες πού πρόσφεραν οἱ ἄνθρωποι στό Θεό. ‘Ο Ἀρχιερέας τῶν’ Ιουδαίων ἔμπαινε μιὰ φορά τό χρόνο στά ‘Ἄγια τῶν’ Αγίων ἀφοῦ πρόσφερε θυσία ζώων γιά τὸν ἐαυτό του καὶ γιά τό λαό. Ἀλλά ὁ Χριστός μιὰ φορά γιά πάντα πρόσφερε πάνω στό Σταυρό θυσία τὸν ἴδιο τὸν ἐαυτό Του, μόνο καὶ μόνο γιά τό λαό καὶ τοῦ χάρισε λύτρωση αἰώνια.

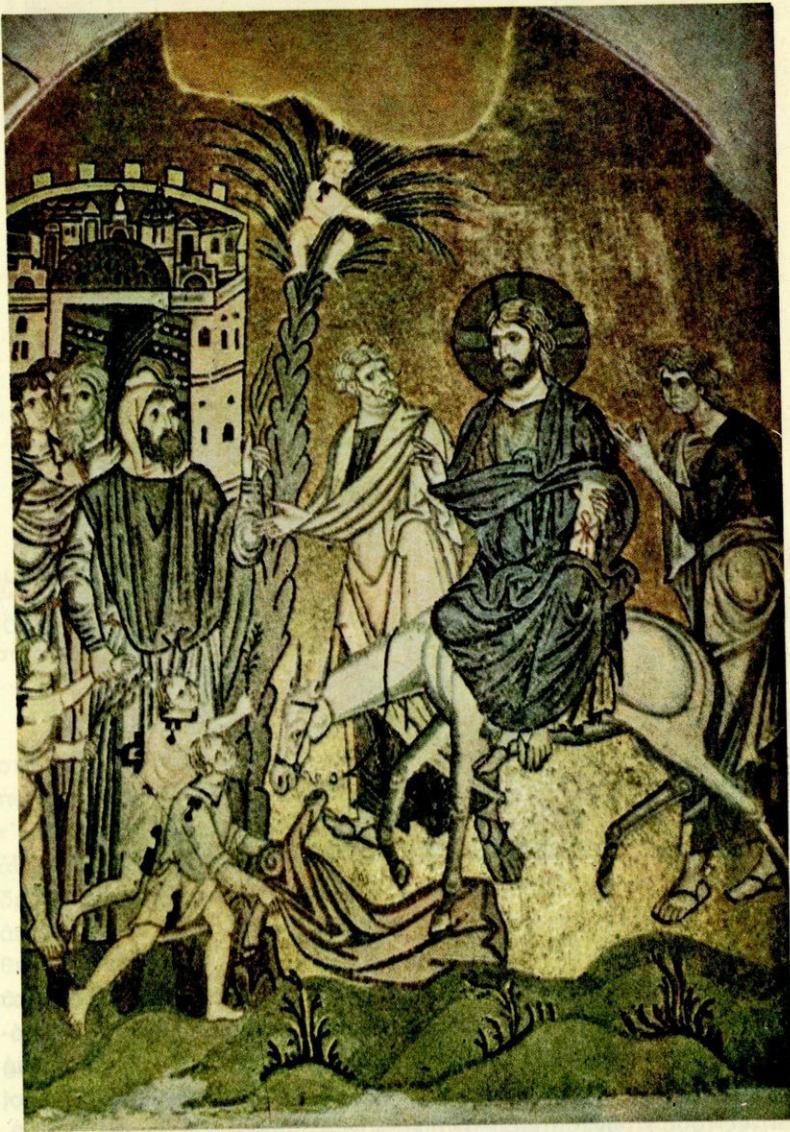
Στά μαθήματα πού ἀκολουθοῦν, θά παρακολουθήσουμε τά γεγονότα πού συνδέονται μ’ αὐτή τή μοναδική καὶ ἀνεπανάληπτή προσφορά τοῦ Κυρίου σ’ ἐμᾶς.

22. Η εἰσοδος στά Ιεροσόλυμα

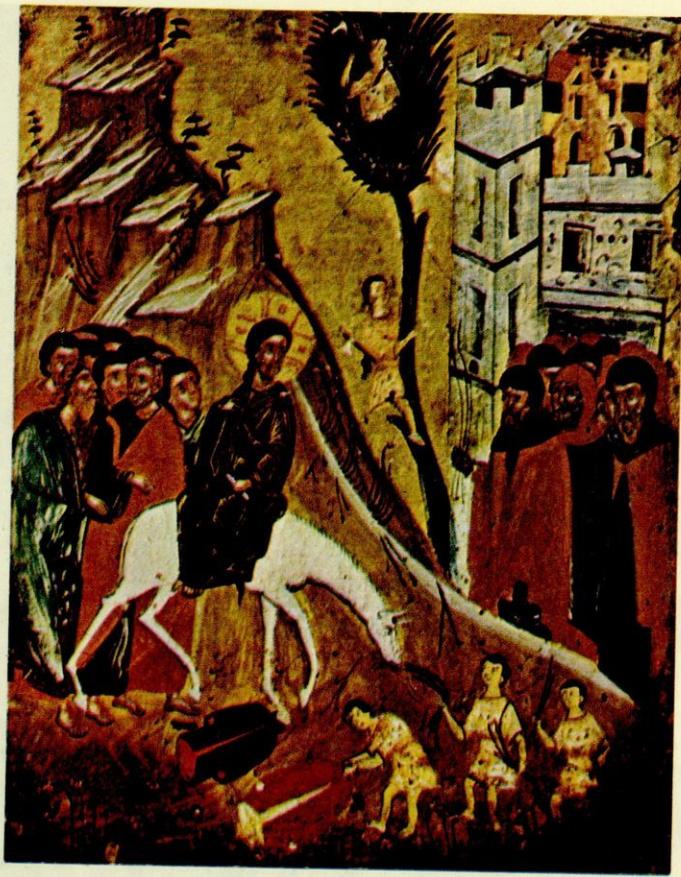
‘Η προετοιμασία. Στά Ιεροσόλυμα εἶχε ἀνέβει ὁ Κύριος γιά πρώτη φορά ὅταν ἡταν δώδεκα χρονῶν καὶ εἶχε προκαλέσει τό θαυμασμό τῶν δασκάλων τοῦ Νόμου μέ τή σοφία Του. Από τότε εἶχε ἐρθει πολλές φορές στήν ἀγία πόλη γιά νά γιορτάσει τό Πάσχα, ὅπως τό συνήθιζαν οἱ Ιουδαῖοι ἡ γιά ἄλλους λόγους. Τήν τελευταία ὅμως τούτη φορά ἐρχεται μέ διαφορετικό σκοπό, καθώς εἶχε ἐξηγήσει στούς μαθητές Του.

Πολύς κόσμος εἶχε μάθει μέ κατάπληξη ὅτι ὁ Ιησοῦς πρίν λίγες μέρες εἶχε ἀναστήσει τό φίλο Του, τό Λάζαρο. Ο θαυμασμός αὐτός ἡταν ἀνάμεικτος μέ τήν παιλά πίστη, ὅτι ὁ Μεσσίας θά ῥχόταν στά Ιεροσόλυμα τίς μέρες τοῦ Πάσχα γιά νά ἐλευθερώσει τό ιουδαϊκό ἔθνος. Μαζεύτηκε λοιπόν στή Βηθανία πλήθος Ιουδαίων πού ἤρθαν, ὅχι μόνο γιά τόν Ιησοῦ, ἀλλά γιά νά δοῦν καὶ τό Λάζαρο.

Στό όρος τῶν Ελαιῶν. “Εξι μέρες πρίν τό Πάσχα ξεκίνησε ὁ Ιησοῦς

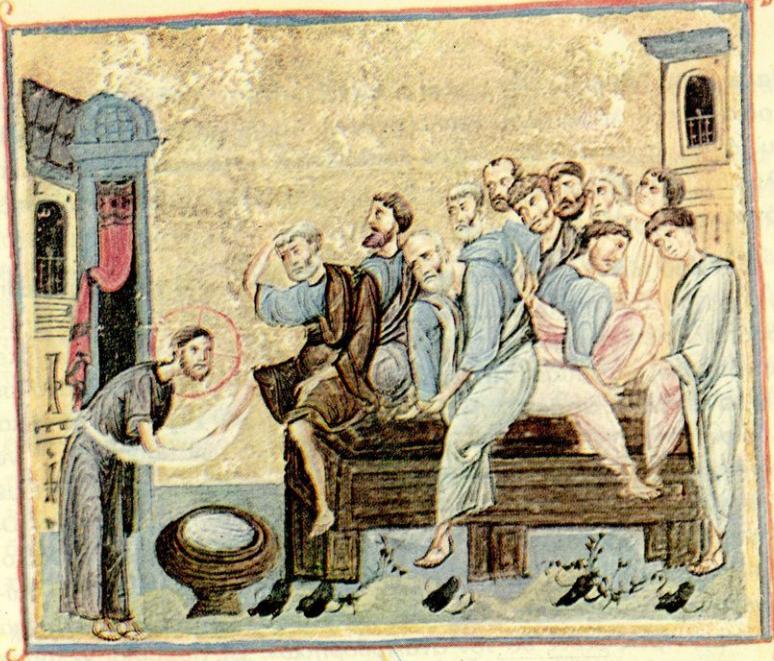

Η θριαμβευτική είσοδος τοῦ Κυρίου στά Ιεροσόλυμα. Ψηφιδωτό τῆς Μονῆς Δαφνιού, 11ος αι.

Είσοδος στά Ιεροσόλυμα. Βυζαντινό Μουσείο Αθηνών, 17ος αι.

άπό τή Βηθανία, πού βρίσκεται τρία χιλιόμετρα περίπου έξω άπό τά Ιεροσόλυμα. Καθώς πλησιάζε ή πορεία σ' ένα προάστιο τής άγιας πόλεως κοντά στό όρος τῶν Ελαιῶν, τή Βηθσφαγή, ἔστειλε ό Ιησοῦς δύο μαθητές Του νά Του φέρουν ένα γαϊδουράκι. Στή ράχη του ἔριξαν οι μαθητές τούς χιτῶνες τους γιά νά καθίσει ό Ιησοῦς. "Ετσι άπό τή Βηθσφαγή, στό όρος τῶν Ελαιῶν, ἀρχισε τό τελευταῖο μέρος τῆς πορείας τοῦ Κυρίου πρός τά Ιεροσόλυμα.

Ο Χριστός νίθει τά πόδια τῶν μαθητῶν. Μικρογραφία τοῦ 11ου αι. ἀπό Εύαγγελιστάριο τῆς Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἀγίου Όρους.

‘Ο μεσσιανικός ύμνος. “Οταν ὁ Ἰησοῦς καί οἱ μαθητές Του ἔφτασαν στίς πύλες τῆς πόλεως ὡς τό μεγάλο Δάσκαλο πού ἔκανε τόσα θαύματα, καὶ μὲν ένθουσιασμό ἅρχισε νά φωνάζει: «‘Ωσανά στό Γιό τοῦ Δαβίδ· εὐλογημένος νά ‘ναι αὐτός πού ἔρχεται ὡς ἀντιπρόσωπος Κυρίου τοῦ Θεοῦ». Πολλοί ἔστρωναν τά ροῦχα τους στό δρόμο γιά νά περάσει ὁ Ἰησοῦς, ἐνώ ἄλλοι, κρατώντας στά χέρια κλαδιά ἀπό φοινικιές, φώναζαν μ' ἐνθουσιασμό: «‘Ωσανά. . .». Τότε ἐκπληρώθηκε ἡ προφητεία τοῦ Ζαχαρία: «Μή φοβᾶσαι, θυγατέρα Σιών, νά ὁ βασιλιάς σου ἔρχεται καθισμένος σ' ἔνα γαῖδουράκι» (Ζαχ. 9, 9).

“Ολη ἡ πόλη ἀπόρησε. «Ποιός εἶναι αὐτός πού ἔρχεται»; ρωτούσαν ὅσοι δέν ἤξεραν: Καί ἄλλοι ἀπαντοῦσαν: «‘Ο Ἰησοῦς ὁ προφήτης ἀπό τῆς Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας». ‘Από ὅλους περισσότερο ταράχτηκαν οἱ Φαρισαῖοι: ζητοῦσαν λοιπόν ἀπό τὸν Ἰησοῦν νά πει σ' αὐτούς πού φώναζαν νά σταματήσουν. Καί Ἐκεῖνος τούς ἀπάντησε: «Ξεχνάτε ὅτι ἔχει γραφτεῖ ὅπι σταματήσουν. Καί Ἐκεῖνος τούς ἀπάντησε: «Ξεχνάτε ὅτι ἔχει γραφτεῖ ὅπι σταματήσουν τὸν Κύριο τά νήπια καὶ αὐτά πού θηλάζουν ἀκόμα»

(Ψαλμ. 8, 3); Τό νόημα τῶν λόγων αὐτῶν εἶναι ὅτι τά παιδιά μέ τήν ἄδολη καρδιά τους, ἀλλά καὶ ὅλοι οἱ ἀπλοί ἄνθρωποι πού διατήρησαν τήν καρδιά τους ἀγνή, ἔρχονται εὐκολότερα κοντά στό Χριστό καὶ δέχονται τό ἄγγελμα ὅτι μέ τήν παρουσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἥρθε ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ στόν κόσμο.

Στό Ναό τῶν Ἱεροσολύμων. Ο Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθητές Του ἀνέβηκαν στό Ναό, πού παρουσίαζε ἀληθινά θλιβερό θέαμα. Ἐκεῖ ἔκαναν τίς ἀγοραπωλήσεις νομισμάτων, ἐκεῖ πουλοῦσαν τά ζῶα γιά τίς θυσίες, ἐκεῖ οἱ ἀργόσχολοι περνοῦσαν τήν ὥρα τους. Ἡ κατάσταση πού ἐπικρατοῦσε ἐκεῖ ἦταν ἐντελῶς ἀτάριαστη πρός τήν ἱερότητα τοῦ χώρου. Γ' αὐτό καὶ ὁ Κύριος ἄρχισε ν' ἀναποδογυρίζει τά τραπέζια τῶν σαράφηδων, νά διώχνει τούς ζωέμπορους καὶ ὅσους βεθήλωναν τό Ναό, ἐνῶ ἔλεγε μέ ιερή ἀγανάκτηση: «Κάματε τό σπίτι τοῦ Πατέρα μου σπῆλαιο ληστῶν». Οι ἔμποροι δέν τόλμησαν νά φέρουν ἀντίρρηση. Μερικοί ὅμως Ἰουδαῖοι Τόν ρώτησαν: «Πῶς μπορεῖς νά ἀποδείξεις ὅτι ἔχεις ἔξουσία νά ἐπεμβαίνεις μέσα στό Ναό»; Ο Κύριος τούς ἀπάντησε: «Καταστρέψτε τό Ναό αὐτό καὶ σέ τρεῖς μέρες θά τόν ἀνοικοδομήσω». Οι Ἰουδαῖοι γέλασαν εἰρωνικά καὶ εἶπαν: «Σαράντα ἔξι χρόνια χρειάστηκαν γιά νά χτιστεῖ ὁ Ναός αὐτός, κι ἐσύ θά μπορέσεις νά τόν ξαναχτίσεις σέ τρεῖς μέρες»; Δέν κατάλαβαν οὔτε αὐτοί, ἀλλά οὔτε κι οἱ μαθητές, πῶς ὁ Ἰησοῦς ἐννοοῦσε τό Ναό τοῦ σώματός Του, τήν τριήμερη ταφή καὶ τήν Ἀνάστασή Του. Τή σημασία τῶν λόγων τοῦ Κυρίου τήν κατάλαβαν οἱ μαθητές μετά τήν Ἀνάσταση τοῦ Δασκάλου τους.

Ἡ δημόσια φανέρωση τοῦ Μεσσία. Μέ τή θριαμβευτική εἴσοδο στά Ιεροσόλυμα καὶ τό διώξιμο τῶν ἐμπόρων ἀπό τό Ναό, ὁ Κύριος ἀποδείχνει γιά μιά ἀκόμη φορά τή μεσσιανική δύναμή Του. Δέν ἥρθε στά Ιεροσόλυμα σάν πολεμόχαρος ἀρχηγός γιά νά διώξει τούς ἔχθρούς τοῦ λαοῦ, ἀλλά σάν σταλμένος ἀπό τό Θεό, γιά νά νικήσει τό φοβερότερο ἔχθρό τοῦ ἄνθρωπου, τό διάβολο. Ἀλλά οἱ Ἰουδαῖοι δέ θέλησαν νά καταλάθουν τό ἔργο αὐτό τοῦ Ἰησοῦ, καὶ προπάντων τί νόημα είχε τό διώξιμο τῶν ἐμπόρων ἀπό τό Ναό. Γιατί ἀπό τή στιγμή τῆς γεννήσεώς Του ὁ Ἰησοῦς είχε ζήσει ἀσημος καὶ ταπεινός. «Οταν ἔκανε θαύματα ἔλεγε νά μή διαδίουν τό γεγονός. Μόνο σέ μικρό ἀριθμό ἀκροατῶν Του φανέρωνε καθαρά ὅτι Αύτός ἦταν ὁ Μεσσίας. Τώρα ὅμως φανερώνει στούς ἔκπληκτους Ἰουδαίους καὶ στούς ἡγέτες τους ὅτι πραγματικά ἔχει

έξουσία, καί μάλιστα τέτοια ώστε τίποτα νά μήν μπορεῖ νά τῆς άντισταθεῖ,
οὔτε ό ՚διος ό θάνατος.

”Οταν, ύστερα ἀπό λίγες μέρες, ὁ Καΐάφας καί τὸ Συνέδριο θά Τοῦ
ζητήσουν νά δηλώσει ἂν είναι «ὁ Χριστός ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ», θά φανερώσει
τή θεία καταγωγή καί τήν έξουσία Του. ’Ακόμα καί μπροστά στὸν Πιλάτο
θ' ἀποκαλύψει πώς είναι βασιλιάς ὅχι ἐπίγειος, ἀλλά οὐράνιος καί πώς τό^{το}
βασίλειό Του θρίσκεται στίς ἀνθρώπινες καρδιές. Τό ἀποκορύφωμα ὅμως
τῆς φανέρωσής Του ώς Μεσσία θά είναι πάνω στό Σταυρό· ἡ θυσία αὐτή
τοῦ Χριστοῦ είναι ή πιό μεγάλη ἀπόδειξη τῆς μεσσιανικῆς Του δυνάμεως.

Οι Ἰουδαίοι περίμεναν τό Μεσσία νά φανερωθεῖ τίς μέρες τοῦ Πάσχα
ἐνδοξος καί δυνατός, γιά νά συντρίψει τούς ἔχθρούς τους. ’Ο Χριστός
τίς μέρες τοῦ ιουδαϊκοῦ Πάσχα φανέρωσε ὅλη τή δύναμή Του συντρίβον-
τας μέ τή δική Του θυσία τόν πιό φοβερό ἔχθρό τοῦ ἀνθρώπου, τό
διάθιολο· καί ὁδήγησε τό λαό σ' ἔνα καινούργιο Πάσχα, ἀπό τή δουλεία
τῆς ἀμαρτίας στήν ἐλευθερία τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ.

KEIMENA

1. Ε΄ Στιχηρό Μ. Ἐσπερινοῦ Κυριακῆς τῶν Βαΐων

Βαία ἀρετῶν ἀδελφοί,
προσάξωμεν Χριστῷ πῷ Θεῷ,
ἔρχομένῳ,
δι' ἡμᾶς ἀνθρωπικῶς,
παθεῖν ἐθελουσίως,
Θεότηος ἰσχύι,
πᾶσιν ἀπάθειαν δωρήσασθαι.

’Αδέρφια, θάγια ἄς φέρουμε
τίς ἀρετές μας στό Χριστό·
στό Θεό μας πού ἔρχεται
σάν ἀνθρωπος νά πάθει
γιά χάρη μας ἐκούσια
καί μέ τή θείκη Του δύναμη νά δώσει
σ' ὅλους μας τήν ἀπάθεια.

2. Α΄ Κάθισμα Ὁρθρου Κυριακῆς τῶν Βαΐων

Μετά κλάδων νοητῶς,

κεκαθαρμένοι τάς ψυχάς,
ώς οἱ Παιδες τόν Χριστόν,
ἀνευφημήσωμεν πιστῶς,
μεγαλοφάνως κραυγάζοντες τῷ Δεσπότῃ.
Εὐλογημένος εἴ Σωτήρ,
ὁ εἰς τόν κόσμον ἐλθών,
τοῦ σῶσαι τόν Ἀδάμ,
ἐκ τῆς ἀρχαίας ἀρᾶς,
πνευματικῶς γενόμενος φιλάνθρωπε,
νέος Ἀδάμ ώς εύδόκησας.
ὁ πάντα Λόγε,
πρός τό συμφέρον οἰκονομήσας
δόξα σοι.

Νοερά μέ τά κλαδιά
καὶ μέ καθαρές ψυχές
τό Χριστό σάν τά παιδιά
ἄς τιμήσουμε πιστά
καὶ μέ δυνατές φωνές
στό Δεσπότη μας Χριστό
φωναχτά νά ποῦμε:
Εὐλογημένος εἰσ' Ἔσύ,
Σωτήρα, πού στόν κόσμο
ἡρθες νά σώσεις τόν Ἀδάμ
ἀπ' τήν παλιά κατάρα,
ἀφοῦ ἔγινες πνευματικά νέος Ἀδάμ
κατά τό θέλημά Σου
Σύ πού τόν ἄνθρωπο ἀγαπᾶς.
Λόγε, πού τά σχεδίασες
ὅλα γιά τό συμφέρον μας
καὶ γιά τή σωτηρία μας,
ἄς εἰσαι δοξασμένος.

23. Ὁ Μυστικός Δεῖπνος

Τό πασχαλινό τραπέζι καὶ τό πλύσιμο τῶν ποδιῶν. Πλησίαζε ἡ μεγάλη

‘Ο Μυστικός Δεῖπνος. Τοιχογραφία τοῦ 11ου αἰ. στή Μονή Διονυσίου τοῦ ‘Αγίου Όρους.

γιορτή τῶν Ἰουδαίων, τό Πάσχα. Κάθε χρόνο, στίς 14 τοῦ μήνα Νισάν, οἱ Ἰουδαῖοι γιόρταζαν τὴν ἔξοδό τους ἀπό τὴ δουλεία τῆς Αἰγύπτου καὶ τὴν πορεία τους πρὸς τή γῆ πού τούς εἶχε ὑποσχεθεῖ ὁ Θεός. Σημαντικό μέρος τῆς γιορτῆς ἦταν τό πασχαλινό τραπέζι, ὅπου ἔτρωγαν ψητό ἄρνι, χόρτα πικρά, ψωμί ἄζυμο καὶ ἐπιναν κρασί, ἀκριθῶς ὅπως καὶ οἱ πρόγονοί τους τή νύχτα τῆς ἔξοδου. Στό τραπέζι αὐτό συγκεντρωνόταν ὅλη ἡ οἰκογένεια καθώς καὶ συγγενεῖς ἢ φίλοι. “Αν μερικοί δέν εἶχαν οἰκογένεια, μποροῦσαν νά σχηματίσουν ὅμάδες, πού ἡ καθεμιά δέν ἔπρεπε νά ‘χει λιγότερα ἀπό δέκα ἄτομα. Πρίν ἀπό τό φαγητό, ὁ πατέρας ἢ ὁ ἀρχηγός τῆς ὅμάδας ἔπρεπε νά εύχαριστήσει τό Θεό γιά τίς εὐεργεσίες Του.

Οι μαθητές ρώτησαν τόν Ἰησοῦν, πού βρισκόταν στή Βηθανία: «Κύριε, ποῦ θέλεις νά ἐτοιμάσουμε τό πασχαλινό τραπέζι;» Ο Κύριος ἀνέθεσε στόν Πέτρο καὶ στόν Ἰωάννη νά πᾶν νά συναντήσουν κάποιον στήν Ἱερουσαλήμ καὶ νά ζητήσουν νά τούς δώσει τό κατάλληλο γιά τὴν περίσταση δωμάτιο. “Ετοι καὶ ἔγινε. Τό θράδυ τῆς Πέμπτης, ἔφτασε ὁ Κύριος μέ τούς ὑπόλοιπους μαθητές Του. Δέν εἶχε ἀκόμη ἀρχίσει ἡ ἡμέρα τῶν ἄζυμων, γι’ αὐτό καὶ στό τραπέζι εἶχαν ζυμωτό ψωμί καὶ ὅχι ἄζυμο. Φτάνοντας τό θράδυ ὁ Ἰησοῦς εἶπε: «Μεγάλη ἐπιθυμία ἔνιωσα στό πασχα-

‘Η Μετάδοση. Τοιχογραφία τοῦ 16ου αι. στή Μονή Μεταμορφώσεως τῶν Μετεώρων.

λινό αὐτό τραπέζι νά φάω μαζί σας πρίν ἀπό τό πάθος μου, γιατί, σας λέω ἀληθινά ὅτι δέ θά ξαναφάω σέ πασχαλινό τραπέζι πρίν ἀπό τό μεγάλο τραπέζι τῆς θασιείας τοῦ Θεοῦ». “Υστερα ζώστηκε μιά ποδιά, ἔθαλε νερό σέ μιά λεκάνη καί ἄρχισε νά πλένει τά πόδια τῶν μαθητῶν Του. ‘Ηταν παλιά συνήθεια στόν ἀρχαίο κόσμο καί στόν Ἰουδαιϊσμό, οἱ δοῦλοι νά πλένουν τά πόδια ἐκείνων πού θά κάθονταν στό τραπέζι. Αύτή τή δουλειά τήν ἔκαμε ἐκείνη τήν ὥρα ὁ Ἰησοῦς. Οἱ μαθητές ἔμειναν κατάπληκτοι καί ὁ Πέτρος εἶπε: «Κύριε, ποτέ δέ θά δεχτῶ νά μοῦ πλύνεις τά πόδια». ‘Ο Ἰησοῦς τοῦ ἀπάντησε: «Ἀν δέ θελήσεις νά σου πλύνω τά πόδια, δείχνεις ὅτι δέ θέλεις νά χεις σχέση μαζί μου». Τότε ὁ Πέτρος εἶπε: «Κύριε δέχομαι νά μοῦ πλύνεις ὅχι μόνο τά πόδια, ἀλλά καί τά χέρια καί τό κεφάλι».

‘Η πράξη αύτή τοῦ Κυρίου εἶναι συμβολική καί διδακτική. Συμβολίζει τό βάπτισμα, μέ τό ὅποιο ὁ νεοφύτιστος χριστιανός συμμετέχει στή ζωή καί στό θάνατό τοῦ Χριστοῦ. ‘Αλλά καί διδάσκει ὅτι κάθε ἄνθρωπος πρέπει νά ταπεινώνεται, ὅπως ταπεινώθηκε ὁ Κύριος.

‘Η προδοσία τοῦ Ἰούδα. Κάθισαν ὅλοι στό τραπέζι καί ἐνῶ ἔτρωγαν, ὁ Ἰησοῦς ἄφησε νά φανεῖ ἡ θλίψη Του μ' αὐτά τά λόγια: «Ἄληθινά σας λέω· κάποιος ἀπό σας θά μέ προδώσει». Οἱ μαθητές ταραγμένοι ἄρχισαν νά ρωτοῦν τόν Ἰησοῦ: «Μήπως ἐγώ, Κύριε»; ‘Ο Ἰωάννης, πού καθόταν

κοντά στόν Κύριο, ἔσκυψε καὶ ρώτησε: «Κύριε, ποιός εἶναι ὁ προδότης»; Καί ὁ Ἰησοῦς ἀπάντησε: «Ἐίν' ἐκεῖνος πού θά τοῦ δώσω μιά μπουκιά ψωμί βουτηγμένη στό ζωμό». Ἡταν παλιά Ἰουδαϊκή συνήθεια νά προσφέρει ὁ οἰκοδεσπότης στό φιλοξενούμενό του πού ἥθελε νά τιμήσει μιά μπουκιά ψωμί βουτηγμένη στό ζωμό. Τήν ξεχωριστή αὐτή τιμή τήν κάνει τώρα ὁ Ἰησοῦς στόν Ἰούδα τόν Ἰσκαριώτη, πού λίγες μέρες πρίν είχε πάει κρυφά στούς ἀρχιερεῖς καὶ τούς είχε πει: «Πόσα θά μου δώσετε γιά νά σᾶς παραδώσω τόν Ἰησοῦν»; Καὶ ἐκεῖνοι τοῦ ἔδωσαν τριάντα ἀργύρια, δηλ. 1400 δραχμές περίπου. Ἀπό τότε ὁ προδότης μαθητής ζητοῦσε εύκαιρια γιά νά θάλει σ' ἑφαρμογή τό σχέδιό του.

Ο Ἰησοῦς μ' ἐκείνη τή μπουκιά τοῦ ψωμιοῦ ἔδινε μιά τελευταία εύκαιρια στόν Ἰούδα νά καταλάβει τό κακό πού σχεδίαζε καὶ νά μετανιώσει. Ἀλλά ἐκεῖνος, τυφλωμένος ἀπό τή φιλαργυρία, ἔψυγε ἀμέσως ἀπό τό δεῖπνο. «Ἡταν νύχτα», γράφει ὁ εύαγγελιστής Ἰωάννης. Οι ἄλλοι μαθητές δέν κατάλαβαν τί ἀκριβῶς γινόταν ἐκείνη τή στιγμή, γιατί ὁ Δάσκαλός τους προφύλαξε τόν προδότη ἀπό τήν ὄργη πού δικαιολογημένα θά ἔνιωθαν ἐναντίον του.

Ἡ παράδοση τῆς θείας Εὐχαριστίας. Στή διάρκεια τοῦ δείπνου, ὁ Κύριος πήρε τό ψωμί καὶ ἀφοῦ εὐχαρίστησε τό Θεό Πατέρα Του, τό εὐλόγησε, τό ἔκοψε καὶ μοιράζοντάς το στούς μαθητές Του είπε: «Λάθετε, φάγετε, τοῦτό ἐστι τό σῶμά μου τό ὑπέρ ὑμῶν κλώμενον». Δηλαδή: «Πάρτε καὶ φάτε, τό ψωμί αὐτό εἶναι τό σῶμα μου, πού θυσιάζεται γιά σᾶς». Μετά τό δεῖπνο πήρε τό κρασί καὶ ἀφοῦ τό εὐλόγησε είπε: «Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτό ἐστι τό αἷμά μου, τό τῆς καινῆς διαθήκης, τό ὑπέρ ὑμῶν καὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν». Δηλαδή: «Πιετε ὅλοι ἀπό αὐτό τό κρασί, γιατί εἶναι τό αἷμα μου, πού χύνεται γιά νά ἐπικυρώσει τήν καινούργια συμφωνία τοῦ Θεοῦ μέ τούς ἀνθρώπους καὶ γιά νά συγχωρθοῦν πολλῶν οἱ ἀμαρτίες». Καὶ συνέχισε: «Ἐτσι κι ἐσεῖς στό ἔξῆς νά κάνετε γιά νά θυμᾶστε καὶ νά ξαναζείτε ὅσα σᾶς πρόσαφερα, ἀλλά καὶ γιά νά προγεύεστε ὅσα θά ἀπολαύσετε μαζί μου στή βασιλεία μου».

Ἐτσι ὁ Κύριος παρέδωσε στούς μαθητές Του, ἀλλά καὶ στήν Ἐκκλησία, τό πιό ιερό καὶ τό πιό μεγάλο μυστήριο, καὶ μάλιστα μέ λόγια πού ἔδειχναν ὅτι ἡ θυσία Του είχε κιόλας ἀρχίσει (κλώμενον, ἐκχυνόμενον: μετοχές ἐνεστώτα). Ἀπό τότε οι μαθητές τοῦ Κυρίου καὶ ὅλοι ὅσοι πίστεψαν σ' Αὐτόν καὶ ἀποτέλεσαν τήν Ἐκκλησία Του, μέ τήν τέλεση τοῦ

μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας, σύμφωνα μέ τήν ἐντολή Του, ξανάζοντας τήν προσφορά Του και τή θυσία Του γιά τήν ἀνθρώπινη σωτηρία, ἀλλά και φανερώνουν τήν προσμονή τους γιά τό μεγάλο δεῖπνο τῆς θασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Μέ σα εἴπαμε, μποροῦμε τώρα νά καταλάθουμε γιατί ό Κύριος εἶπε ὅτι εἶχε ἐπιθυμήσει τόσο πολύ νά φάει σ' ἐκεῖνο τό πασχαλινό τραπέζι. "Οχι γιά νά γιορτάσει σύμφωνα μέ τά ιουδαϊκά ἔθιμα, ἀλλά γιά νά ὁδηγήσει, σάν νέος Μωυσῆς, τό λαό τοῦ Θεοῦ σ' ἔνα καινούργιο πάσχα (=διάβαση, πέρασμα) ἀπό τή δουλεία τῆς ἀμαρτίας στήν ἐλευθερία τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ. Αύτό τό πέρασμα θά γινόταν ἀπό τό Σταυρό καί τόν Τάφο γιά νά καταλήξει στή δόξα τῆς Ἀναστάσεως.

ΤΟ ΠΑΣΧΑΛΙΝΟ ΔΕΙΠΝΟ

ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

1) Τό ἄρνι ("Εξοδ. 12, 5 ἔξ.)

α) Πρότυπο ἀθωότητας

β) Χωρίς ἐλάττωμα

2) Τό αἷμα τοῦ ἄρνιοῦ
σώζει τά παιδιά τῶν
Ισραηλιτῶν ἀπό τή σφαγή

3) Τό Δεῖπνο

α) Ἀνάμνηση τῶν γεγονότων
τῆς Ἑξόδου
β) Ἀναμονή τοῦ ἐρχόμενου
Μεσσία

ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

1) Τό «Ἀρνίον» (ό Χριστός)

('Αποκάλ. 5,6)

α) Ἀθῶος (Ματθ. 27, 4)

β) Ἀναμάρτητος ('Ιωάν. 8, 46)

2) Τό αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ
σώζει ὅλους τούς ἀνθρώπους
ἀπό τήν ἀμαρτία (Ματθ. 26, 28.
Α' 'Ιωάν. 1, 17).

3) Ἡ θεία Εὐχαριστία

α) Ξαναζοῦμε τά λυτρωτικά
γεγονότα ὅλης τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου
β) Κοινωνία ἀγάπης μέ τόν Κύριο
('Ιωάν. 6, 54) καί ἀναμονή τῆς
ἐνδοξῆς Δεύτερης παρουσίας Του

24. Η Σταύρωση τοῦ Κυρίου

‘Η προσευχή τοῦ Κυρίου στή Γεθσημανή. Μετά τό Μυστικό Δεῖπνο, ὁδήγησε ὁ Κύριος τούς μαθητές Του στή Γεθσημανή, ἐναν ἐλαιώνα στό σῆρος τῶν Ἐλαιῶν, πού 8ρισκόταν πέρα ἀπό τό χείμαρρο τῶν Κέδρων. Στήν ἄκρη τοῦ ἐλαιώνα ἄφησε τούς ὅκτω μαθητές καί μέ τούς τρεῖς ὑπόλοιπους, τόν Πέτρο, τόν Ἰάκωβο καί τόν Ἰωάννη προχώρησαν περισσότερο. ’Επειτα τούς ἄφησε καί αὐτούς καί ἀπομακρύνθηκε μόνος γιά νά προσευχηθεῖ. Γονατιστός καί γεμάτος ἀγωνία παρακαλοῦσε τό Θεό Πατέρα Του: «Πατέρα, ἀν είναι δυνατόν, ἀς μήν τό πιῶ τό πικρό αὐτό ποτήρι». ’Οσο ἀγωνιούσε περισσότερο, τόσο καί προσευχόταν πιό θερμά. Τή φοβερή ἐκείνη στιγμή, ὁ Ἰησοῦς ζοῦσε τήν ἀγωνία ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας μπροστά στό θάνατο. ’Ετοι ἐπρεπε νά γίνει, γιά νά νικήσει τό θάνατο μέσα στό ἵδιο τό βασίλειό του καί νά ἀπαλλάξει τόν ἀνθρωπο ἀπό τήν κυριαρχία του, ἐκεῖ πού τόν είχε ρίξει ἡ μοχθηρία τοῦ διαθόλου. Μέσα σ’ αὐτή τή φοβερή ἀγωνία Του, ἔνας ἄγγελος ἀπό τόν ούρανό Τόν συμπαράστεκε. Οί μαθητές δέν ἄντεξαν νά ἀγρυπνήσουν μαζί Του, ἀποκοιμήθηκαν ἐνῶ ὁ προδότης ἀγρυπνοῦσε καί ἐρχόταν νά ἐκτελέσει τό φοβερό του σχέδιο.

‘Η σύλληψη καί ἡ δίκη τοῦ Κυρίου. Στήν ἄκρη τοῦ κήπου φάνηκαν δάδες ἀναμμένες πού τίς κρατοῦσαν ὄπλισμένοι ἀνθρωποι. ’Οταν πλησίασαν τόν Κύριο καί τούς μαθητές, ὁ Ἰησοῦς τούς ρώτησε: «Ποιόν ζητᾶτε»; ’Εκείνοι ἀπάντησαν: «’Ιησοῦ τό Ναζωραῖο». «’Εγώ είμαι», ἀπάντησε ὁ Κύριος. ’Ο Ἰούδας, πού ἦταν μαζί μέ τούς ὄπλισμένους φίλησε τό Δάσκαλό του. Αύτό ἦταν τό σύνθημα. ’Αμέσως συνέλαβαν τόν Κύριο, τόν ἔδεσαν καί τόν ὁδήγησαν στόν “Αννα, τόν προηγούμενο ἀρχιερέα. Οί μαθητές, ἐκτός ἀπό τόν Πέτρο καί τόν Ἰωάννη, φοβήθηκαν, ἄφησαν τό Δάσκαλό τους καί ἔφυγαν.

‘Ο ”Αννας, ἀν καί δέν είχε δικαίωμα, ἔκαμε ἀνάκριση στόν Ἰησοῦ. ’Επειδή ὁ Κύριος ἀπάντησε θαρραλέα στίς ἐρωτήσεις τοῦ ”Αννα, ἔνας δοῦλος τοῦ ἔδωσε ἔνα δυνατό χτύπημα στό πρόσωπο. ’Από τόν ”Αννα ὁδήγησαν τόν Κύριο στόν Καϊάφα τόν ἀρχιερέα, πρόεδρο τοῦ Μεγάλου Συνεδρίου, πού γι’ αὐτό τό σκοπό, ἀν καί παράνομα, είχε συγκεντρωθεῖ τή νύχτα ἐκείνη στό σπίτι τοῦ ἀρχιερέα. Μάταια ὁ Καϊάφας καί τό Συνέδριο προσπάθησαν νά θροῦν μιά κατηγορία. Στό τέλος παρουσιάστηκαν δυό ψευδομάρτυρες πού, διαστρεβλώνοντας τά λόγια τοῦ Κυρίου,

Η Προσευχή τοῦ Κυρίου στό "Ορος τῶν Ἐλαιῶν. Τοιχογραφία τοῦ Φώτη Κόντογλου (1961).

εἶπαν: «Αὐτός εἶπε: μπορῶ νά γκρεμίσω τό Ναό τοῦ Θεοῦ καί σέ τρεῖς μέρες νά τόν ξαναχτίσω». Ἡ κατάθεση αὐτή τῶν ψευδομαρτύρων θεωρήθηκε ἀπό τό Συνέδριο ἀπόδειξη ὅτι ὁ Κύριος εἶχε βλαστημήσει κατά τοῦ Ναοῦ. Τότε ὁ Καϊάφας, μέ προσποιητή ἀγανάκτηση, ρώτησε τόν Ἰησοῦ: «Σ' ἔξορκίζω στ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ νά μᾶς πεῖς ὃν ἐσύ εἶσαι ὁ Χριστός ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ». Τότε ὁ Χριστός ἀπάντησε: «Ἐσύ τό εἶπες, ἀλλά ἐγώ σᾶς λέω ὅτι ἀπό δῶ καί ἐμπρός θά δεῖτε τόν Υἱό τοῦ Ἀνθρώπου νά κάθεται στά δεξιά τοῦ Θεοῦ καί νά ῥχεται πάνω στά σύννεφα». Φανέρωσε ἔτσι ὁ Κύριος ἐπίσημα μπροστά στό Συνέδριο ὅτι εἶναι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, ὁ οὐράνιος Μεσσίας ὁ ἔνδοξος καί αἰώνιος κυρίαρχος τοῦ κόσμου. Τό Συνέδριο πού μισοῦσε τόν Ἰησοῦ δέν μποροῦσε νά δεχτεῖ τή θεία καταγωγή Του. Καί ὁ Καϊάφας ἔσκισε ἀγανακτισμένος τά ροῦχα του καί φώναξε: «Βλαστήμησε. Τί ἀνάγκη ἔχουμε ἀπό μάρτυρες; Τώρα τήν ἀκούσατε τή θλαστήμια του. Τί νομίζετε?»; Καί ὅλο τό Συνέδριο ἀποκρίθηκε: «Εἶναι ἔνοχος θάνατου».

Τότε Τόν παρέδωσαν στούς ύπηρέτες πού Τόν βασάνισαν ὡς τό πρωί. Τήν ἴδια ὥρα στήν αὐλή τοῦ Ἀρχιερέα περίμεναν νά ἀκούσουν τήν ἀπόφαση τοῦ δικαστηρίου ὁ Πέτρος καί ὁ Ἰωάννης. Κάποιοι ύπηρέτες τοῦ Καϊάφα ρώτησαν τόν Πέτρο ὃν ἤταν καί αὐτός μαθητής τοῦ Ἰησοῦ. Φοβισμένος ἀπό ὅσα ἔθλεπε γύρω του ὁ Πέτρος ἀρνήθηκε τό Δάσκαλό του τρεῖς φορές. Τότε ἀκούστηκε τό λάλημα τοῦ πετεινοῦ. Θυμήθηκε ὁ Πέτρος τά λόγια τοῦ Ἰησοῦ, ὅτι πρίν λαλήσει ὁ πετεινός θά Τόν ἀρνιόταν τρεῖς φορές. Βγήκε ἔξω καί ἔσπασε σέ κλάμα πικρό.

Ἡ θανατική καταδίκη καί ἡ Σταύρωση. Τό πρώι τής Παρασκευῆς οἱ ἀρχιερεῖς καί ὁ ὄχλος ὁ δήγησαν τόν Ἰησοῦ μπροστά στό Ρωμαϊο ἡγεμόνα, τόν Πόντιο Πιλάτο. Σύμφωνα μέ τό ρωμαϊκό νόμο, ἡ θανατική καταδίκη ἤταν ἀπαραίτητο νά ἐπικυρωθεῖ ἀπό τίς ρωμαϊκές ἀρχές. Στόν Πιλάτο κατηγόρησαν οἱ ἀρχιερεῖς τόν Ἰησοῦ ὅχι σάν βλάστημο, γιατί αὐτό δέν ἐνδιέφερε τούς Ρωμαίους, ἀλλά σάν ἐπαναστάτη πού ἔσησκώνει τούς Γαλιλαίους κατά τῶν Ρωμαίων καί τούς συμβουλεύει νά μή δίνουν φόρους. Ἡ ποινή γιά τίς κατηγορίες αὐτές ἤταν θάνατος.

Ο Πιλάτος ρώτησε τόν Κύριο: «Εἶσαι ὁ βασιλιάς τῶν Ιουδαίων»; Ὁ Ἰησοῦς ἀπάντησε: «Ἐσύ τό λές αὐτό. Ἡ βασιλεία μου δέν εἶναι κοσμική, ἀλλά πνευματική. Ἔγώ ἥρθα στόν κόσμο γιά νά φανερώσω τήν ἀλήθεια». Ο Πιλάτος ἔδειξε κάποιο ἐνδιαφέρον· «τί εἶναι ἀλήθεια»; ρώτησε. Ἄλλα δέν περίμενε νά πάρει ἀπάντηση. Καταλάθαινε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἤταν ἀθώος

Η προδοσία τοῦ Ἰούδα. Ψηφιδωτό τοῦ 11ου αἰ. στή Μονή Δαφνιοῦ.

καὶ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ἤθελαν νά Τὸν σκοτώσουν ἀπό μίσος. Θέλοντας λοιπόν ν' ἀπαλλαγεῖ ἀπό τῇ δυσάρεστῃ αὐτῇ ύπόθεσῃ, ὅταν ἔμαθε ὅτι ὁ Ἰησοῦς καταγόταν ἀπό τῇ Γαλιλαίᾳ, Τὸν ἐστειλε μέ στρατιωτικὴ συνοδεία στὸν τετράρχη τῆς Γαλιλαίας, Ἡρώδη Ἀντίπα, πού βρισκόταν τίς μέρες ἐκείνες στά Ιεροσόλυμα. Ἡρώδη καὶ στὸν Πιλάτο ύππηρχε ἔχθρα, ἀλλά συμφιλιώθηκαν τῇ μέρᾳ ἐκείνῃ.

‘Ο Ἡρώδης χάρηκε ὅταν εἶδε τὸν Ἰησοῦ, γιατί εἶχε ἀκούσει πολλά γιά τό ἔργο Του. Εἶχε τὴν ἐλπίδα νά Τὸν δεῖ νά κάνει μπροστά του κάποιο θαῦμα, σάν νά ἡταν κανένας θαυματοποιός. Στὸν Ἡρώδη παρουσιάστηκαν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἄρχισαν νά κατηγοροῦν τὸν Ἰησοῦ. Στίς ἐρωτήσεις τοῦ Γαλιλαίου Τετράρχη ὁ Ἰησοῦς δέν ἔδωσε καμιά ἀπάντηση. Τότε ὁ Ἡρώδης, ἀφοῦ μαζί με τοὺς στρατιώτες του ἔξευτέλισε τὸν Κύριο, Τοῦ φόρεσε, γιά νά Τὸν ἐμπαίξει περισσότερο μιάν ὥραία χλαμύδα καὶ Τὸν ἐστειλε πάλι στὸν Πιλάτο.

‘Ο Πιλάτος εἶχε τῇ δύναμη καὶ τὴν ἔξουσία νά ἀθωώσει ἀμέσως τὸν Ἰησοῦ. Δείλιασε ὅμως καὶ προτίμησε νά προκαλέσει τῇ συμπάθεια τῶν Ἰουδαίων. Διέταξε νά φραγγελώσουν τὸν Κύριο, καὶ ἔτσι ὅπως ἡταν, γεμάτος πληγές καὶ αἷματα, Τὸν παρουσίασε στό πλῆθος καὶ στούς ἀρχιερεῖς. Ἐκείνοι ὅμως μέ περισσότερο ἀκόμα πάθος φώναζαν: «Σταύρωσέ Τὸν». ‘Υπῆρχε κάποιο ἔθιμο νά ἀπολύει ὁ Ρωμαῖος ἡγεμόνας κάθε Πάσχα ἓνα φυλακισμένο. ‘Υπῆρχε καὶ ἔνας φυλακισμένος διάσημος ληστής, ὁ

Η Σταύρωση. Μονή Δαφνιοῦ 1100 μ.Χ.

Βαραθθᾶς. Ὁ Πιλάτος σκέφτηκε ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι δέ θά προτιμοῦσαν νά ἐλευθερωθεῖ ἔνας ἑπικίνδυνος ληστής, γι' αὐτό τούς ρώτησε ποιόν ἤθελαν νά ἀφήσει ἐλεύθερο, τό Βαραθθᾶ ἢ τό Χριστό. Οἱ ἀρχιερεῖς ὅμως ἔπεισαν τόν ὄχλο νά ζητήσει νά ἐλευθερωθεῖ ὁ Βαραθθᾶς. Μπροστά στήν

Ο Χριστός, «ή ἄκρα ταπείνωσις», 17ος αι. Βυζαντινό Μουσεῖο Αθηνῶν.

ἐπιμονή τοῦ ὄχλου, καὶ ἐνῶ ἡταν βέθαιος γιά τὴν ἀθωότητα τοῦ Κυρίου, ὁ Πιλάτος, φοβισμένος ἀπό τὴν ἀπειλή ὅτι θά μποροῦσε νά θεωρηθεῖ ἔχθρος τοῦ Καίσαρα, πῆρε νερό καὶ ἐπλυνε τά χέρια του λέγοντας: «Εἶμαι ἀθώος γιά τό θάνατο αὐτοῦ τοῦ δικαίου». Ἡρθε τότε ἀπό κάτω ἡ μανιασμένη φωνή τοῦ ὄχλου πού ἔλεγε: «Γό αἴμα Του ἀς πέσει πάνω σ' ἐμᾶς καί στά παιδιά μας». «Υστερά ἀπ' αύτό, ὁ Πιλάτος παρέδωσε τὸν Κύριο στούς στρατιώτες γιά νά σταυρωθεῖ.

Φορτωμένο τό βαρύ Σταυρό Του, ἔφεραν οἱ στρατιώτες τὸν Κύριο ἔξω ἀπό τὴν Ἱερουσαλήμ, στό Γολγοθά, καὶ ἐκεῖ Τὸν σταύρωσαν ἀνάμεσα σέ δυό ληστές. Ο ἔνας ἀπό αὐτούς Τὸν περιγελοῦσε ἐπαναλαμβά-

Η Ἀποκαθήλωση. Φορητή εἰκόνα του 16ου αι. στή Μονή Κουτλουμουσίου του Αγίου "Ορους.

νοντας τά λόγια τοῦ ὄχλου πού περνοῦσε ἀπό κάτω. Ὁ ἄλλος ὅμως κατάλαβε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦταν ἀθῶος, Τόν πίστεψε καὶ Τοῦ εἶπε: «Μνήσθητί μου Κύριε, ὅταν ἐλθῆς ἐν τῇ βασιλείᾳ Σου». Κιό χριστός τοῦ ἀπάντησε: «Ἄληθινά σοῦ λέω· ἀπό σήμερα θά’ σαι μαζί μου στὸν Παράδεισο». Οἱ στρατιώτες μοιράστηκαν τά ροῦχα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔθαλαν τό χιτώνα Του στὸν κλῆρο. Κοντά στό Σταυρό ἦταν ἡ Παναγία μητέρα Του καὶ ὁ μαθητής Του Ἰωάννης. Ὁ Ἰησοῦς ἀνέθεσε τὴν προστασία τῆς μητέρας Του στὸν Ἰωάννην. Γιά κείνους πού Τόν σταύρωσαν καὶ Τόν περιγελοῦσαν προσευχόταν: «Πατέρα, συχώρεσέ τους γιατί δέν ἔρουν τί κάνουν». Ἀπό τίς δώδεκα τό μεσημέρι ὡς τίς τρεῖς τό ἀπόγευμα σκοτάδι ἀπλώθηκε σ' ὅλη τή γῆ. Ὁ Ἰησοῦς εἶπε «διψῶ» καὶ οἱ στρατιώτες ἔθρεξαν ἔνα σφουγγάρι στό ξύδι καὶ τοῦ 'διναν νά πιει. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε «τετέλεσται», ἔκλινε τό κεφάλι καὶ παρέδωσε τό πνεῦμα. Ἀμέσως τότε φοβερός σεισμός τράνταξε τή γῆ καὶ ὁ Ρωμαϊος ἐκαντόνταρχος εἶπε: «'Ο ἄνθρωπος αὐτός ἦταν πραγματικά γιός τοῦ Θεοῦ».

Ἐπειδή ξημέρωνε τό Σάββατο τοῦ Πάσχα καὶ οἱ Ἰουδαῖοι δέν ἥθελαν νά μείνουν τά σώματα τῶν σταυρωμένων ἑκεῖ, ζήτησαν ἀπό τόν Πιλάτο νά διατάξει νά τούς σπάσουν τά σκέλη γιά νά συντομέψουν τό θάνατό τους. Ἄλλα ὅταν ἥρθαν οἱ στρατιώτες στόν Ἰησοῦ, Τόν θρήκαν νεκρό. Ἔτσι δέν Τοῦ ἔσπασαν τά σκέλη, μόνο ἔνας στρατιώτης Τόν λόγχισε στό πλευρό καὶ ἀπό τήν πληγή ἔτρεξε αἷμα καὶ νερό.

Ἡ Ταφή. Ἀργά τό ἀπόγευμα τῆς Παρασκευῆς, δυό κρυφοί μαθητές τοῦ Κυρίου, ὁ Ιωσήφ ἀπό τήν Ἀριμαθαία κι ὁ Νικόδημος, βουλευτής καὶ μέλος τοῦ Μεγάλου Συνεδρίου, ζήτησαν ἀπό τόν Πιλάτο καὶ τούς χάρισε τό σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἦρθαν λοιπόν στό Γολγοθά καὶ ἀφοῦ Ξεκρέμασαν τό "Αγιο Σῶμα ἀπό τό Σταυρό, τό ἄλειψαν σμύρνα καὶ ἀλόη κατά τό ἔθιμο τῶν Ιουδαίων, τό τύλιξαν σέ καθαρό σεντόνι καὶ τό ἔθαλαν σ' ἔνα λαξευτό καινούργιο τάφο, κοντά στό Γολγοθά. Οἱ ἀρχιερεῖς, ὅταν ἔμαθαν τήν ταφή τοῦ Ἰησοῦ, ζήτησαν ἀπό τόν Πιλάτο νά στείλει φρουρά, μήπως οἱ μαθητές κλέψουν τό σῶμα καὶ διαδώσουν ὅτι ἀναστήθηκε.

Τό νόημα τής Μεγάλης Παρασκευῆς. Ἡ σταυρική θυσία καὶ ἡ ταφή τοῦ Κυρίου είναι ἡ πιό μεγάλη ἐκδήλωση τῆς ταπεινώσεώς Του πού ἄρχισε μέ τήν ἐνανθρώπηση. Ταυτόχρονα ὅμως είναι ἀπόδειξη τῆς δόξας καὶ τῆς δυνάμεως Του. Γιατί μέ τό θάνατο καὶ τήν ταφή Του μπαίνει μές στό βασίλειο τοῦ θανάτου, ἀναμετριέται μέ τήν καταστρεπτική του δύ-

‘Ο Επιτάφιος Θρήνος (Έμμ. Λαμπάρδου). Βυζαντινό Μουσεῖο Αθηνῶν, 17ος αι.

ναμη καί θγαίνει νικητής. ‘Ο διάθολος, πού όδήγησε τόν ἄνθρωπο, τό πιό τιμημένο πλάσμα τοῦ Θεοῦ στήν πτώση, τόν ἔφερε σέ τέτοιο σημεῖο καταπτώσεως ὥστε νά σταυρώσει τόν Ἱδιο τόν Πλάστη του. “Ομως ὁ Χριστός αὐτήν τήν ἀποτυχία τοῦ ἄνθρωπου τή μετατρέπει σέ θρίαμβο. Γιατί μέ τή θυσία Του συντρίβει τό κεφάλι τοῦ «ὅφεως», ὅπως τό εἶχε πεῖ ὁ Θεός στό «πρωτευαγγέλιο», καί ἀπελευθερώνει τόν ἄνθρωπο ἀπό τήν τυραννία τοῦ διαβόλου καί ἀπό τήν ἀπελπισία τοῦ θανάτου.

Γι’ αύτό ή Μεγάλη Παρασκευή είναι γιά τήν Εκκλησία μας ἡμέρα πένθους ἀλλά καί χαρᾶς. Πένθους γιά ὅσα ἐπαθε ὁ Κύριος γιά χάρη μας γιά νά μᾶς λυτρώσει ἀπό τήν ἀμαρτία καί τίς συνέπειές της. ‘Αλλά καί χαρᾶς, γιατί μέ τή σταυρική θυσία Του ὁ Κύριος ἀναδείχτηκε νικητής τοῦ θανάτου καί ἀνοιξε γιά κάθε ἄνθρωπο τό δρόμο τῆς σωτηρίας. Τά δυό αὐτά συναισθήματα, παρ’ όλο πού μοιάζουν ἀντίθετα μεταξύ τους, ἐκφράζονται θαυμαστά μέσα στίς ἀκολουθίες τῆς Μ. Πέμπτης καί τῆς Μ. Παρασκευῆς πού μᾶς θοηθοῦν νά τά νιώσουμε καί ἐμεῖς καί νά τά ζήσουμε.

25. ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Τροπάριο τοῦ "Ορθρου τῆς Μεγάλης Δευτέρας

Ίδού ό Νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός
καὶ μακάριος ὁ δοῦλος, ὃν εύρήσει γρηγοροῦντα·
ἀνάξιος δέ πάλιν ὃν εύρήσει ραθυμοῦντα.

Βλέπε οὖν, ψυχή μου, μή τῷ ὑπνῳ κατενεχθῆς,
ἴνα μή τῷ θανάτῳ παραδοθῆς,

καὶ τῆς Βασιλείας ἔξω κλεισθῆς·

ἀλλά ἀνάνηψον κράζουσα·

"Ἄγιος, "Ἄγιος, "Ἄγιος εἰ ὁ Θεός ἡμῶν,
προστασίαις τῶν Ἀσωμάτων, ἐλέησον ἡμᾶς.

Κάθισμα τοῦ "Ορθρου τῆς Μεγάλης Δευτέρας

Τῶν παθῶν τοῦ Κυρίου τάς ἀπαρχάς
ἡ παροῦσα ἡμέρα λαμπροφορεῖ.

Δεῦτε οὖν, φιλέορτοι, ὑπαντήσωμεν ἄσμασιν·
ὁ γάρ Κτίστης ἔρχεται σταυρὸν καταδέξασθαι,
ἐτασμούς καὶ μάστιγας, Πιλάτῳ κρινόμενος·
ὅθεν καὶ ἐκ δούλου ραπισθείς ἐπὶ κόρης,
τά πάντα προσίεται, ίνα σώσῃ τὸν ἄνθρωπον.

Διά τοῦτο θοήσωμεν·

Φιλάνθρωπε Χριστέ ὁ Θεός,
τῶν πταισμάτων δώρησαι τὴν ἄφεσιν
τοῖς προσκυνοῦσιν ἐν πίστει τὰ ἄχραντα Πάθη σου.

Τό έξαποστειλάριο τοῦ "Ορθρου τῆς Μεγάλης Δευτέρας

Τόν νυμφῶνά σου θλέπω, Σωτήρ μου, κεκοσμημένον,
καὶ ἔνδυμα οὐκ ἔχω, ίνα εἰσέλθω ἐν αὐτῷ·
λάμπρυνόν μου τὴν στολὴν τῆς ψυχῆς,
φωτοδότα, καὶ σῶσόν με.

Τροπάριο τοῦ "Ορθρου τῆς Μεγάλης Πέμπτης

"Οτε οἱ ἔνδοξοι μαθηταί ἐν τῷ νιπτῆρι τοῦ δείπνου ἐφωτίζοντο,
τότε Ἰούδας ὁ δυσσεθῆς φιλαργυρίαν νοσήσας ἐσκοτίζετο
καὶ ἀνόμοις κριταῖς σὲ τὸν δίκαιον κριτήν παραδίδωσι.

Νά ό Νυμφίος πού ἔρχεται στό μέσο τῆς νυχτός·
χαρά στό δοῦλο πού θά θρεῖ νά Τόν προσμένει ὀρθός
κι ἀνάξιος ὅπου θά θρεθεῖ νά κείτεται νωθρός.
Κοίτα ψυχή μου μή σέ πάρει ό ὑπίνος ό βαθύς
κι ἔτσι ἄθελα στό θάνατο μήπως παραδοθεῖς
κι ἀπ' τό Βασίλειο τοῦ Θεοῦ ἔξω νά μήν κλειστεῖς.
Κοίταξε νά συνέλθεις λέγοντας τοῦτο τόν ψαλμό:
"Ἄγιος είσαι "Ἄγιος, "Ἄγιος ό δικός μας Θεός.
"Ἄγγελους δῶσ' μας φύλακες καὶ γίνε σπλαχνικός.

Τῶν παθῶν τοῦ Κυρίου τήν πρώτη ἀρχή
ἡ σημερινή μας μέρα λαμπροφορεῖ.
Ἐλάτε όσοι τιμάτε τίς γιορτές νά τήν ὑποδεχτοῦμε ψάλλοντας.
Γιατί ό Πλάστης ἔρχεται γιά νά δεχτεῖ σταυρό θαρύ,
μαστίγια καὶ συνέδρια κι ἀπ' τόν Πιλάτο νά κριθεῖ.
Δούλου παλάμη δέχεται ἀψιά στό πρόσωπό Του
καὶ τά ὑπομένει ὅλα ἀρκεῖ ό ἄνθρωπος νά σωθεῖ.
Γιά τοῦτο ἃς Τοῦ φωνάξουμε: Φιλάνθρωπε Χριστέ,
πού είσαι Θεός μας, χάρισε συχώρεση στά λάθη
ὅσων μέ πίστη προσκυνάνε τ' ἄχραντά Σου Πάθη.

Τό σπίτι λαμπροστόλιστο θωρῶ όπού 'σαι Νυμφίος,
Σωτήρα μου, κι ἐγώ στολή νυφιάτικη δέν ἔχω
γιά νά 'μπω μέσα: λάμπρυνε τό ντύμα τῆς ψυχῆς μου,
Ἐεύ, πού δίνεις πλούσιο φῶς παντοῦ, σῶσε κι ἐμένα.

"Οταν στό δεῖπνο τό στερνό ἀπ' τοῦ νιπτήρα τό νερό
οι διξασμένοι μαθητές τό φῶς πλούσια δεχόντανε,
τότε ό 'Ιούδας ό ἀσεβής, πού ἀρρώστια τοῦ 'γινε θαριά
κείνη ἡ φιλαργυρία του, στό σκότος θυθιζότανε,

Βλέπει, χρημάτων ἐραστά,
τόν διά ταῦτα ἀγχόνη χρησάμενον·
φεῦγε ἀκόρεστον ψυχήν,
τήν διδασκάλῳ τοιαῦτα τολμήσασαν.
‘Ο περί πάντας ἀγαθός, Κύριε, δόξα σοι.

Δοξαστικό Αἰνων τοῦ "Ορθρου τῆς Μεγάλης Πέμπτης

“Ον ἐκήρυξεν Ἀμνόν Ἡσαΐας,
ἔρχεται ἐπὶ σφαγήν ἔκουσιον
καὶ τόν νῶτον δίδωσιν εἰς μάστιγας,
τάς σιαγόνας εἰς ραπίσματα·
τό δέ πρόσωπον οὐκ ἀπεστράφῃ ἀπό αἰσχύνης ἐμπτυσμάτων·
Θανάτῳ δέ ἀσχήμονι καταδικάζεται·
πάντα ὁ ἀναμάρτητος ἔκουσίως καταδέχεται,
ἴνα πᾶσι δωρήσηται τήν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν.

Δοξαστικό 'Αποστίχων τοῦ "Ορθρου τῆς Μεγάλης Πέμπτης

Μυσταγωγῶν σου, Κύριε, τούς μαθητάς,
ἐδίδασκες λέγων·
ὦ φίλοι, ὄρατε,
μηδείς ὑμᾶς χωρίσει μου φόβος·
εἰ γάρ πάσχω, ἀλλ’ ὑπέρ τοῦ κόσμου·
μή οὖν σκανδαλίζεσθε ἐν ἐμοί,
οὐ γάρ ἥλθον διακονηθῆναι, ἀλλά διακονῆσαι,
καὶ δοῦναι τήν ψυχήν μου λύτρον ὑπέρ τοῦ κόσμου.
Εἰ οὖν ὑμεῖς φίλοι μού ἔστε, ἐμέ μιμεῖσθε·
ὁ θέλων πρῶτος εἶναι, ἔστω ἔσχατος·
ὁ δεσπότης, ὃς ὁ διάκονος·
μείνατε ἐν ἐμοί ίνα θόρυμν φέρητε·
ἐγώ γάρ εἰμι τῆς ζωῆς ἡ ἅμπελος.

‘Αντίφωνο τῆς 'Ακολουθίας τῶν 'Αγίων Παθῶν

Σήμερον κρεμάται ἐπί ξύλου
ὅ ἐν ὕδασι τήν γῆν κρεμάσας.

καί σέ κριτές παράνομους. Έσένα τό δικαιότατο κριτή Σέ παραδίνει.

"Οποιος τά χρήματα ποθεί ἃς δεῖ πῶς ἔξαιτίας τους

ἐκεῖνος ἐκρεμάσθη·

μακριά ἀπό τὴν ἀκόρεστη ψυχή πού τέτοια τόλμησε
στὸν Κύριο νά πράξει.

"Εσύ πού είσαι ἀγαθότερος ἀπ' τὸν καθένα, Κύριε,

ἄς είσαι δοξασμένος.

Τό πρόβατο πού κήρυξε ὁ Ἡσαΐας
ἔρχεται θεληματικά νά σφαγιαστεῖ,
δίνει τῇ ράχῃ Του γιά νά δεχτεῖ μαστίγωμα
καί τὰ σαγόνια σέ προσθλητικά χτυπήματα
κι οὕτε πού γύρισε ἀπ' ἄλλοῦ τὸ πρόσωπο
γιά ν' ἀποφύγει τὴν ντροπή πῶς Τόν ἐφτύναν.

Σέ θάνατο φριχτό καταδικάζεται
κι ὅλ' αὐτά θεληματικά τά δέχεται ὁ ἀναμάρτητος
γιά νά χαρίσει σ' ὅλους ἀνάσταση ἀπ' τό θάνατο.

Τή μύηση τῶν μαθητῶν Σου, Κύριε,
τὴν ἔκανες διδάσκοντας μ' αὐτά τά λόγια:

Προσέξτε, φίλοι,
φόβος κανείς μή σᾶς μακρύνει ἀπό κοντά μου,
γιατί τά Πάθη μου γιά χάρη είναι τοῦ κόσμου.

Καί μή σκανδαλιζόσαστε μ' ἔμένα
γιατί δέν ἡρθα νά μ' ὑπηρετήσουν
ἄλλα νά ὑπηρετήσω ἐγώ τούς ἄλλους
κι ἀντάλλαγμα νά δώσω τή ζωή μου
γιά νά σωθεῖ ὁ κόσμος.

"Αν είστε φίλοι μου, κι ἔσεις τό ἴδιο κάντε.

Κεῖνος πού θέλει πρώτος νά 'ναι γίνει

ὁ τελευταῖος: ὁ κύριος σάν ύπηρέτης.

Σέ μένα μείνετε γιά νά καρποφορεῖτε σταφύλια,
ἀφοῦ ἐγώ είμαι τῆς ζωῆς τό κλῆμα.

Κρεμιέται σήμερα στό ξύλο

Κεῖνος πού κρέμασε τή γῆ στά νέφη τῶν ύδάτων.

Στέφανον ἐξ ἀκανθῶν περιτίθεται
ο τῶν ἄγγέλων Βασιλεύς.
Ψευδῆ πορφύραν περιβάλλεται
ο περιθάλλων τόν ούρανόν ἐν νεφέλαις.
Ράπισμα κατεδέξατο
ο ἐν Ἰορδάνῃ ἐλευθερώσας τόν Ἀδάμ.
“Ηλοὶς προσηλώθη
ο Νυμφίος τῆς Ἔκκλησίας.
Λόγχῃ ἐκεντήθη
ο Υἱός τῆς Παρθένου.
Προσκυνοῦμέν σου τά πάθη, Χριστέ.
Δεῖξον ἡμῖν καὶ τήν ἔνδοξόν σου ἀνάστασιν.

Τροπάριο τῶν Μακαρισμῶν τῆς Ἀκολουθίας τῶν Ἅγιων Παθῶν

Διά ξύλου ὁ Ἀδάμ
Παραδείσου γέγονεν ἀποικος·
διά ξύλου δέ σταυροῦ
ο ληστῆς Παράδεισον ὡκησεν·
ο μέν γάρ γευσάμενος
ἐντολήν ἡθέτησε τοῦ ποιήσαντος·
ο δέ συσταυρούμενος
Θεόν ὡμολόγησε τόν κρυπτόμενον.
Μνήσθητι καὶ ἡμῶν, Σωτήρ, ἐν τῇ Βασιλείᾳ σου.

Τροπάριο τῶν Μακαρισμῶν τῆς Ἀκολουθίας τῶν Ἅγιων Παθῶν

‘Η ζωηφόρος σου πλευρά,
ώς ἐξ Ἐδέμ πηγή ἀναβλύζουσα,
τήν Ἐκκλησίαν σου, Χριστέ,
ώς λογικόν ποτίζει Παράδεισον,
ἐντεῦθεν μερίζουσα
ώς εἰς ἀρχάς εἰς τέσσερα Εύαγγέλια,
τόν κόσμον ἀρδεύουσα, τήν κτίσιν εύφραίνουσα
καὶ τά ἔθνη πιστῶς διδάσκουσα
προσκυνεῖν τήν Βασιλείαν σου.

Στεφάνι ἀγκάθινο φορεῖ τριγύρω στό κεφάλι Του ὄντος νότι οἰασποοῦ
ό Βασιλιάς τῶν Ἀσωμάτων.
Πορφύρα ψεύτικη τυλίγεται
Κείνος πού ντύνει μέ νεφέλες τά ούράνια.
Χτύπημα καταδέχτηκε στό πρόσωπο
Ἐκείνος πού ἐλευθέρωσε τόν ἄνθρωπο
στά ρεῖθρα τά ἱορδάνια.
Μέ τά καρφιά καρφώθηκε
τῆς Ἐκκλησίας ὁ Νυμφίος.
Μέ τή λόγχη κεντήθηκε
τῆς Παρθένου ὁ Υἱός.
Χριστέ, τ' ἄγια Σου Πάθη προσκυνοῦμε.
Δῶσε μας καὶ τήν ἔνδοξή Σου Ἀνάσταση νά δοῦμε.

Τό δέντρο αἰτία πού ὁ Ἀδάμ
ἐδιώχτη ἀπ' τόν Παράδεισο.
“Ομως τό δέντρο τοῦ Σταυροῦ
αὐτόν πού πρώτα ἤταν ληστής
τόν βάζει στόν Παράδεισο.
‘Ο ἑνας ἐγεύτη τόν καρπό^{τόν}
παράκουσε τήν ἐντολή τοῦ Πλάστη του.
‘Ο ἄλλος σταυρώθηκε μαζί μέ τό Χριστό^{τόν}
καὶ Τόν ἐκήρυξε Θεό κι ἄς μή φαινότανε.
Στή Βασιλεία Σου κι ἐμᾶς θυμήσου μας Σωτήρα.

‘Ωσάν πηγή, Χριστέ, τοῦ Παραδείσου,
πού τή ζωή ἀναβρύζει, στό πλευρό ἡ πληγή Σου
ώς λογικό Παράδεισο ποτίζει
τήν Ἐκκλησία τῶν πιστῶν
κι ἀπ' αὐτήν τέσσερα χωρίζονται ποτάμια,
σάν κεφαλόθρυσα, τά τέσσερα Εύαγγέλια·
κι ἔτσι τόν κόσμο ξεδψάει, τήν πλάση εύφραινε,
ἀκόμα καὶ τούς ἐθνικούς διδάσκει πῶς
νά προσκυνοῦν τή Βασιλεία Σου.

Τροπάριο τῶν Μακαρισμῶν τῆς Ἀκολουθίας τῶν Ἅγιων Παθῶν

Ἐσταυρώθης δι' ἐμέ,
ἴνα ἐμοὶ πιγάσης τήν ἄφεσιν·
ἐκεντήθης τήν πλευράν,
ἴνα κρουνούς ζωῆς ἀναβλύσης μοι·
τοῖς ἥλοις προσήλωσαι,
ἴνα ἐγώ τῷ βάθει τῶν παθημάτων σου,
τό ψῷος τοῦ κράτους σου,
πιστούμενος κράζω σοι·
Ζωοδότα Χριστέ,
δόξα καὶ τῷ Σταυρῷ,
Σῶτερ, καὶ τῷ Πάθει σου.

Οἶκος Κοντακίου τῆς Ἀκολουθίας τῶν Ἅγιων Παθῶν

Τόν ἵδιον ἄρνα ἡ ἀμνάς θεωροῦσα πρός σφαγήν ἐλκόμενον, ἡκολούθει Μαρία, τρυχομένη μεθ' ἑτέρων γυναικῶν, ταῦτα θιώσα· Ποῦ πορεύῃ, τέκνον; τίνος χάριν τόν τραχύν δρόμον ἐπιτελεῖς; Μή ἔτερος γάμος πάλιν ἔστιν ἐν Κανᾷ, κάκει νῦν σπεύδεις, ἴνα ἔξ ύδατος αὐτοῖς οίνον ποιήσῃς; Συνέλθω σοι, τέκνον, ἡ μείνω σοι μᾶλλον; Δός μοι λόγον, Λόγε, μή σιγῶν παρέλθης με ὁ ἄγνην τηρήσας με. Σύ γάρ ύπάρχεις ὁ Υἱός καὶ Θεός μου.

Α' Ἰδιόμελο Ἀποστίχων τῆς Ἀκολουθίας τῶν Ἅγιων Παθῶν

Πᾶσα ἡ κτίσις ἡλλοιοῦτο φόβῳ
θεωροῦσα σε ἐν σταυρῷ κρεμάμενον, Χριστέ·
ὁ ἥλιος ἐσκοτίζετο καὶ γῆς τά θεμέλια συνεταράττετο·
τά πάντα συνέπασχον τῷ τά πάντα κτίσαντι.
‘Ο ἔκουσίως δι’ ἡμᾶς ὑπομείνας, Κύριε, δόξα σοι.

Β' Ἰδιόμελο Τρίτης “Ωρας τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς

Πρό τοῦ τιμίου σου Σταυροῦ
στρατιωτῶν ἐμπαιζόντων σε, Κύριε,
αἱ νοεραί στρατιαί κατεπλήττοντο.

Ἐσταυρώθης γιά μένα
γιά ν' ἀνοίξεις σέ μένα τήν πηγή τῆς συχώρεσης.
Στό πλευρό Σου ἐκεντήθης
ν' ἀναθρύσουν γιά μένα βρυσομάνες ζωῆς.
Μέ καρφιά ἐκαρφώθης
γιά νά 'θρω ἐγώ μές στό βάθος τοῦ Πάθους Σου
τῆς μεγάλης Σου δύναμης τό ψύχος
νά τό πιστέψω καὶ μέ μιά φωνή μεγάλη νά Σοῦ πῶ:
Χριστέ πού δίνεις τή ζωή,
δόξα καὶ στό Σταυρό Σου,
Σωτήρα, καὶ στό Πάθος Σου.

Βλέποντας ἡ ἀμνάδα τό πρόβατό της νά τραβοῦν πρός τή σφαγή,
ἀκολουθοῦσε ἡ Μαρία πού κλαίει καὶ δέρνεται –κι ἄλλες γυναῖκες
ἔρχονται μαζί – κι ἔτσι φωνάζει: Ποῦ πᾶς, παιδί μου; Γιά ποιανοῦ χάρη τό
θιαστικό πήρες στρατί; Μήν είναι στήν Κανά καινούργιος γάμος κι ἔκει
τώρα πηγαίνεις νά κάνεις πάλι ἀπ' τό νερό γιά χάρη τους κρασί; Παιδί
μου, νά 'ρθω ἀπό κοντά ἡ χώρια Σου νά μείνω; Πέξ μου ἑνα λόγο, Λόγε,
μήν προσπερνᾶς με σιωπηλός, Ἐσύ πού ἀγνή μέ φύλαξες. Γιατί Ἐσύ
'σαι ὁ Γιός μου γιά μένα κι ὁ Θεός μου.

Ἡ κτίση ἀλλοιωνότανε ὀλάκερη ἀπ' τό φόβο
πού Σ' ἔθλεπε νά κρέμεσαι, Χριστέ μου, στό Σταυρό.
Ο ἥλιος σκοτιζότανε καὶ τά βαθιά θεμέλια
τῆς γῆς ἀναταράζονταν σέ δυνατό σεισμό.
Ολα ὑποφέρανε μαζί μέ τό Δημιουργό τους.
Κύριε, πού θεληματικά ὅλα γιά μᾶς τά ὑπόμεινες
ἄς είσαι δοξασμένος.

Μπροστά στόν τίμιό Σου, Κύριε, Σταυρό
πού οἱ στρατιώτες Σέ περιγελοῦσαν
τ' ἀγγελικά στρατεύματα ἀποροῦσαν.

Ανεδήσω γάρ στέφανον ὕθρεως,
ό την γῆν ζωγραφήσας τοῖς ἄνθεσι·
καὶ τὴν χλαῖναν χλευαζόμενος ἐφόρεσας,
ό νεφέλαις περιθάλλων τὸ στερέωμα·
τοιαύτη γάρ οἰκονομίᾳ ἐγνώσθη σου ἡ εὐσπλαγχνία,
Χριστέ, τό μέγα ἔλεος, δόξα σοι.

Δοξαστικό Ἀποστίχων Ἐσπερινοῦ τῆς Μεγάλης Παρασκεύῆς

Σέ τόν ἀναθαλλόμενον τό φῶς ὥσπερ ίμάτιον
καθελών· Ἰωσήφ ἀπό τοῦ ξύλου σύν Νικοδήμῳ
καὶ Θεωρήσας νεκρόν, γυμνόν, ἅταφον,
εύσυμπάθητον θρῆνον ἀναλαβών, ὀδυρόμενος ἔλεγεν·
Οἵμοι, γλυκύτατε Ἰησοῦ!

ὅν πρό μικροῦ ὁ ἥλιος ἐν σταυρῷ κρεμάμενον θεασάμενος,
ζόφον περιεθάλλετο,
καὶ ἡ γῆ τῷ φόβῳ ἐκυμαίνετο,
καὶ διερρήγνυτο ναοῦ τό καταπέτασμα·
ἀλλά ίδού νῦν θλέπω σε
δὶ' ἐμέ ἔκουσίως ὑπελθόντα θάνατον·
πῶς σε κηδεύσω, Θεέ μου; ἡ πᾶς σινδόσιν εἰλήσω;
ποίαις χερσί δέ προσψαύσω τό σόν ἀκήρατον σῶμα;
ἢ ποια ἄσματα μέλψω τῇ σῇ ἐξόδῳ, Οἰκτίρμον;
Μεγαλύνω τά Πάθη σου, ὑμνολογῶ καὶ τὴν Ταφήν σου
σύν τῇ Ἀναστάσει, κραυγάζων· Κύριε, δόξα σοι.

Οἶκος Κοντακίου τοῦ Ὁρθρου τοῦ Μεγάλου Σαθθάτου

Ο συνέχων τά πάντα ἐπί σταυροῦ ἀνυψώθη, καὶ θρηνεῖ πᾶσα ἡ
κτίσις, τοῦτον θλέπουσα κρεμάμενον γυμνόν ἐπί τοῦ ξύλου· ὁ ἥλιος τάς
ἀκτίνας ἀπέκρυψε, καὶ τό φέγγος οἱ ἀστέρες ἀπεβάλοντο· ἡ γῆ δέ σύν
πιολῷ τῷ φόβῳ συνεκλονεῖτο, ἡ θάλασσα ἔψυγε, καὶ αἱ πέτραι
διερρήγνυντο· μνημεῖα δέ πολλά ἀνεψίθησαν, καὶ σώματα ἡγέρθησαν
ἄγιων ἀνδρῶν. "Ἄδης κάτω στενάζει καὶ Ἰουδαῖοι σκέπτονται
συκοφαντῆσαι Χριστοῦ τήν Ἀνάστασιν, τά δέ γύναια κράζουσι· Τοῦτο
Σάθθατόν ἔστι τό ὑπερευλογημένον, ἐν ᾧ Χριστός ἀφυπνώσας
ἀναστήσεται τριήμερος.

Γιατί έστέφθης μ' ἀτιμωτικό στέφάνι

Σύ πού μέ λούλουδα ζωγράφισες τή γῆ.

Καὶ ντύθηκες χλευαστικήν· Ἐσύ χλαμύδα

πού συγνεφένιο ἔκαμες τό ντύμα τ' οὐρανοῦ.

"Ομως σ' αὐτό τῆς σωτηρίας μας τό σχέδιο,

Χριστέ, ἐφανερώθη ἡ εύσπλαχνία Σου

κι ἡ θαυμαστή συγγνώμη Σου·

ἄς είσαι δοξασμένος.

'Εσένα πού τυλίγεσαι σάν φορεσιά τό φῶς

ό 'Ιωσήφ κατέβασε ἀπ' τοῦ Σταυροῦ τό ξύλο,

μαζί μέ τό Νικόδημο, κι ὡς Σέ θωρεῖ νεκρό

γυμνό κι ἄταφο, ἀρχινάει θρῆνον ὅλο συμπόνια

ὅλο ὄδυρμό καὶ λέγοντας: 'Αλίμονο, 'Ιησοῦ,

γλυκύτατε, πού λίγο πρίν ὁ ἥλιος κρεμασμένον

ώς σ' εἶδε πάνω στό Σταυρό βυθίστηκε στό σκότος,

κι ἡ γῆ ἀπ' τό φόβο τόν πολύ συθέμελα ἐσειόταν,

ναοῦ τό καταπέτασμα στή μέσην ἐσκιζόταν!

Καὶ νά πού θεληματικά θλέπω νά παραδίνεσαι

τώρα γιά μέ στό θάνατο. Θεέ μου, πῶς 'Εσένα

νά Σέ κηδέψω ἢ πῶς νά Σέ τυλίξω μέ σεντόνια;

Τό σῶμα Σου τό ἀγνό μέ τί χέρια νά τ' ἀκουμπήσω,

Εὕσπλαχνε, καὶ τί ψαλμουδιές στό ξόδι Σου νά ψάλω;

Δοξάω τ' ἄγια Πάθη Σου, ὑμνώ καὶ τήν ταφή Σου

μαζί μέ τήν 'Ανάσταση καὶ λέω: δόξα Σοι, Κύριε.

'Εκεῖνος πού γερά κρατεῖ τά σύμπαντα ἐνωμένα στό Σταυρό ἀνυψώθηκε

καὶ θρηνεῖ ὅλη ἡ κτίση ώς Τόν θωρεῖ νά κρέμεται γυμνός πάνω στό ξύλο.

"Ἐκρυψε τίς ἀκτίνες του ὁ ἥλιος καὶ τό φῶς τους τ' ἀστέρια τό γδυθήκα-

νε. Μές σ' ἔνα φόβο τρομερό ἡ γῆ συγκλονίζόταν, ἡ θάλασσα τραβή-

χτηκε οἱ πέτρες ἐσκιστήκαν. Πολλά μνημεῖα ἀνοίχτηκαν καὶ σώματα

ἀγίων ἀντρῶν βγῆκαν κι ἀναστηθήκαν. Στενάζει ὁ "Ἄδης χαμηλά καὶ οἱ

'Ιουδαῖοι σκέφτονται τοῦ Χριστοῦ τήν 'Ανάσταση πῶς νά συκοφαντή-

σουν. 'Αλλά οἱ γυναικες φωναχτά λένε: τοῦτο εἶναι τό Σάββατο τό τρι-

σευλογημένο πού ὁ Χριστός ξυπνώντας ἀπό τόν ὑπνό τό θαθύ τριήμερος

θ' ἀναστηθεῖ.

Έγκώμια τοῦ "Ορθρου τοῦ Μεγάλου Σαθθάτου"

Από τήν Πρώτη Στάση:

Η ζωή ἐν τάφῳ κατετέθης, Χριστέ,
καὶ θανάτῳ σου τὸν θάνατον ὥλεσας
καὶ ἐπήγασας τῷ κόσμῳ τὴν ζωήν.

Ἐν καινῷ μνημείῳ κατετέθης, Χριστέ,
καὶ τὴν φύσιν τῶν θροτῶν ἀνεκαίνισας,
ἀναστάς θεοπρεπῶς ἐκ τῶν νεκρῶν.

Από τήν Τρίτη Στάση:

Αἱ γενεαὶ πᾶσαι ὑμνον τῇ ταφῇ σου προσφέρουσι, Χριστέ μου.

Ἀνάστηθι, Οἰκτίρμον, ἡμᾶς ἐκ τῶν θαράθρων ἔξανιστῶν τοῦ "Αδού".

Α' Τροπάριο Εὐλογηταρίων τοῦ "Ορθρου τοῦ Μεγάλου Σαθθάτου"

Τῶν ἀγγέλων ὁ δῆμος κατεπλάγῃ ὄρῶν σε ἐν νεκροῖς λογισθέντα,
τοῦ θανάτου δέ, Σωτήρ, τὴν ισχύν καθελόντα
καὶ σύν ἐαυτῷ τὸν Ἀδάμ ἐγείραντα,
καὶ ἐξ "Αδου πάντας ἐλευθερώσαντα.

Β' Τροπάριο Εὐλογηταρίων τοῦ "Ορθρου τοῦ Μεγάλου Σαθθάτου"

Τί τά μύρα συμπαθῶς τοῖς δάκρυσιν, ὡς μαθήτριαι, κιρνάτε;
ὁ ἀστράπτων ἐν τῷ τάφῳ ἄγγελος προσεφθέγγετο ταῖς μυροφόροις.
"Ιδετε ἡμεῖς τὸν τάφον καὶ ἥσθητε·
ὅ Σωτήρ γάρ ἔξανέστη τοῦ μνήματος.

Ασματικό "Ορθρου τοῦ Μεγάλου Σαθθάτου"

Τόν ἥλιον κρύψαντα τάς ίδιας ἀκτίνας
καὶ τό καταπέτασμα τοῦ ναοῦ διαρραγέν τῷ τοῦ Σωτῆρος θανάτῳ,
ὁ Ἰωσήφ θεασάμενος, προσῆλθε τῷ Πιλάτῳ
καὶ καθικετεύει λέγων·

Δός μοι τοῦτον τὸν ξένον,
τόν ἐκ βρέφους ὡς ξένον ξενωθέντα ἐν κόσμῳ·
δός μοι τοῦτον τὸν ξένον,
ὅν ὅμόφυλοι μισοῦντες θανατοῦσιν ὡς ξένον·

Χριστέ, πού είσαι ή ζωή, στόν τάφο Σ' ἀποθέσανε
καὶ μέ τό θάνατό Σου ξολόθρεψες τό θάνατο
κι ἀνάβρυσες στόν κόσμο τή ζωή.

Χριστέ, μές σέ μνημεῖο καινούργιο Σ' ἀποθέσανε
κι Ἐσύ τήν ξεκαινούργωσες τή φύση τῶν ἀνθρώπων
καθώς ἀνέστης ἐκ νεκρῶν ὡς πρέπει σέ Θεό.

Τοῦ κόσμου ὅλες οἱ γενιές προσφέρουν στήν ταφή Σου
τόν ὑμνο τους, Χριστέ μου.

Εὕσπλαχνε ἀναστήσου
κι ἀπό τό χάος τοῦ "Αδη ἐμᾶς ἀνάστησε μαζί Σου.

Τῶν ἀγγέλων τό πλῆθος Σέ κοιτοῦσε μέ θάμπος
πού λογαριάστηκες ἔνας ἀπ' τούς νεκρούς,
μά κατάλυσες τότε τοῦ θανάτου, Σωτήρα, τή δύναμη
κι μαζί Σου ἀνάστησες τόν Ἀδάμ
κι ἐλευθέρωσες ἀπ' τόν "Αδη τούς πάντες.

Μαθήτριες, γιατί μέσα στά μύρα σας στάζουν πονετικά τά δάκρυά σας,
ό ἀστραποβόλος μές στόν τάφο ἄγγελος
μιλοῦσε κι ἔλεγε στίς μυροφόρες.
Δέστε καὶ μόνες σας τόν τάφο κι αἰσθανθεῖτε το,
γιατί ό Σωτήρας ἀναστήθηκε ἀπ' τό μνήμα Του.

Βλέποντας ό Ἰωσήφ τόν ἥλιο
νά κρύθει τίς ἀχτίνες του
καὶ τοῦ ναοῦ τό καταπέτασμα νά σκίζεται στοῦ Σωτήρα τό θάνατο.
ήρθε πρός τόν Πιλάτο καὶ τοῦ λέει παρακαλώντας τον:
Δῶσ' μου τοῦτον τόν ξένο
πού ἀπό βρέφος σάν ξένος μές στόν κόσμο ἀποξενώθη.
Δῶσ' μου τοῦτον τόν ξένο
πού οἱ δικοί Του ἀπό μίσος Τόν σκοτώνουν σάν ξένο.

δός μοι τοῦτον τὸν ξένον,
ὅν ξενίζομαι θλέπων τοῦ θανάτου τὸν ξένον·
δός μοι τοῦτον τὸν ξένον,
ὅστις οἰδε ξενίζειν τούς πτωχούς καὶ τούς ξένους·
δός μοι τοῦτον τὸν ξένον,
ὅν Ἐθραῖοι τῷ φθόνῳ ἀπεξένωσαν κόσμων.
δός μοι τοῦτον τὸν ξένον,
ἵνα κρύψω ἐν τάφῳ,
ὅς ώς ξένος οὐκ ἔχει τὴν κεφαλήν ποῦ κλίνηται·
δός μοι τοῦτον τὸν ξένον,
ὅν ἡ Μήτηρ ὥρωσα νεκρωθέντα ἑθόα·
Ὦ Υἱέ καὶ Θεέ μου,
εἰ καὶ τὰ σπλάγχνα τιτρώσκομαι
καὶ καρδίαν σπαράττομαι νεκρόν σε καθορῶσα,
ἀλλά τῇ σῇ ἀναστάσει θαρροῦσα μεγαλύνω.
Καί τούτοις τοῖνυν τοῖς λόγοις δυσωπῶν τὸν Πιλᾶτον
οὐ εὔσχημῶν λαμβάνει τοῦ Σωτῆρος τὸ σῶμα,
οὐ καὶ φόβῳ ἐν σινδόνι ἐνειλήσας καὶ σμύρνῃ,
κατέθετο ἐν τάφῳ τὸν παρέχοντα πᾶσι
ζωὴν αἰώνιον καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

26. Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ

Ο κενός τάφος. Οἱ μαθήτριες τοῦ Ἰησοῦ, ποὺ θρίσκονταν κοντά στό Σταυρό, παρακολούθησαν ἀπό μακριά καὶ τὴν ταφὴν Του. Γύρισαν λοιπόν στήν πόλη, ἀγόρασαν ἀρώματα καὶ περίμεναν νά περάσει τό Σάββατο πού δέν ἐπιτρεπόταν τίποτα νά κάνουν. Τὴν ἄλλη μέρα μετά τό Σάββατο ξεκίνησαν χαράματα νά πᾶν στό μνημεῖο, νά ἀλείψουν μέ ἀρώματα τό σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ ἀγάπη γιά τό Δάσκαλό τους ἦταν τόση, ώστε τίποτα δέν τίς φόθιζε. Ἡ μόνη τους σκέψη ἦταν ποιός θά κυλοῦσε τή μεγάλη πέτρα πού ἔφραζε τό ἄνοιγμα τοῦ τάφου. Ἄλλα νά! πού εἶχε γίνει δυνατός σεισμός καὶ ἔνας ἄγγελος Κυρίου εἶχε κυλήσει τὴν πέτρα. “Ἐτσι ὅταν ἔφτασαν ἐκεῖ οἱ μυροφόρες εἶδαν ἀνοιχτό τὸν τάφο καὶ ἔνα φεγγοβόλο λευκοφορεμένο ἄγγελο νά κάθεται πάνω στήν πέτρα.

Δέν εἶχαν προλάβει νά συνέλθουν ἀπό τὴν ἕκπληξη καὶ ὁ ἄγγελος τούς εἶπε: «Μή φοβᾶστε. Ζητάτε τὸν Ἰησοῦ τὸ Ναζαρηνό τὸ σταυρωμένο;

Δῶσ' μου τοῦτον τὸν ξένο
πού ἡ θωριά μέ δενίζει τῆς παράξενης θανῆς Του.

Δῶσ' μου τοῦτον τὸν ξένο
πού φιλόξενος εἶναι στούς φτωχούς καὶ στούς ξένους.

Δῶσ' μου τοῦτον τὸν ξένο
πού οἱ Ἐθραῖοι ἀπό φθόνο κάναν ξένο στὸν κόσμο.

Δῶσ' μου τοῦτον τὸν ξένο νά Τόν κρύψω στὸν τάφο
γιατί ώς ξένος δέν ἔχει ποῦ τό κεφάλι νά γείρει.

Δῶσ' μου τοῦτον τὸν ξένο
πού ώς Τόν εἶδε ἡ Μάνα νεκρωμένο θρηνοῦσε:

Ὦ παιδί μου καὶ Θεέ μου
τά σπλάχνα μου πληγώνονται,
σπαράζει κι ἡ καρδιά μου νά Σέ θωρῶ νεκρό,
ώστόσο θάρρος παίρνοντας ἀπ' τήν ἀνάστασή Σου Σέ δοξολογῶ.

Μ' αὐτὰ λοιπόν τά λόγια παρακαλώντας τόν Πιλάτο
παίρνει τό σῶμα τοῦ Σωτῆρα ὁ Ἰωσήφ ὁ ἔντιμος
κι ἀφοῦ μέ σέθας στό σεντόνι καὶ σέ μύρνα ἐτύλιξε
στὸν τάφο ἀπόθεσε Αὔτόν πού σ' ὅλους δίνει
αιώνια ζωή κι εύσπλαχνία μεγάλη.

΄Αναστήθηκε. Δέστε τόν τόπο ὅπου Τόν εἶχαν βάλει. Καί τώρα πηγαίνετε νά
πείτε τό γεγονός στούς μαθητές Του».

Ο Κύριος καὶ οἱ Μυροφόρες. Οἱ γυναῖκες ἔφυγαν ἀπό τό μνημεῖο
τρέχοντας, γεμάτες φόβο καὶ χαρά. Στό δρόμο νά ὁ ἀναστημένος Κύριος
μπροστά τους. «Χαίρετε», τούς εἶπε. Καί ἐκείνες ἔπεσαν στά πόδια Του
καὶ Τόν προσκύνησαν. «Καθόλου μή φοβάστε, συνέχισε ὁ Ἰησοῦς, μόνο
πηγαίνετε στούς ἀδελφούς μου καὶ πέστε τους τό χαρούμενο μήνυμα».

΄Η Μαρία ἡ Μαγδαληνή, ὅταν εἶδε ὅτι ἡ πέτρα δέν ἔφραζε πιά τήν
εἰσοδο τοῦ μνημείου, νόμισε ὅτι εἶχαν πάρει ἀπό κεῖ τό σῶμα τοῦ Κυρίου.
Τρέχει λοιπόν στόν Πέτρο καὶ στόν Ἰωάννη καὶ τούς τό λέει. "Ἐρχονται
καὶ ἐκείνοι στό μνημεῖο καὶ βλέπουν τά νεκρικά σάθανα καὶ τό σουδάριο,
πού μέ αὐτό εἶχαν σκεπάσει τό κεφάλι τοῦ Κυρίου. Ή Μαρία καθόταν
μόνη στό μνημεῖο καὶ ἔκλαιγε. Ξάφνου διακρίνει κάποιον μέσα στό

‘Η Ἀνάσταση. Στή Βυζαντινή ἀγιογραφία ἡ Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου εἰκονίζεται μέτην Κάθισδο τοῦ Χριστοῦ στὸν “Ἄδη καὶ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν δικαίων ἀπό τὰ δεσμά. Τοιχογραφία τοῦ 14ου αἰ. στή Μονή τῆς Χώρας στήν Κωνσταντινούπολη.

μισοσκόταδο τῆς αύγης καὶ τόν ἀκούει νά τή ρωτάει γιατί κλαίει καὶ ποιόν ζητᾶ. Θαρρώντας ὅτι εἶναι ὁ κηπουρός τοῦ λέει: «Κύριε, ἄν σήκωσες ἐσύ τό σῶμα τοῦ Δασκάλου μου, πές μου ποῦ τό ἔβαλες, νά πάω νά τό πάρω». Τότε τόν ξανακούει νά λέει τό ὄνομά της: «Μαρία». Γυρίζει καὶ ἀναγνωρίζει τόν Ἰησοῦ. «Δάσκαλέ μου», Τοῦ λέει καὶ Τόν προσκυνᾷ. Τότε ὁ Ἰησοῦς τῆς λέει: «Μή μ’ ἀγγίζεις, γιατί δὲν ἀνέβηκα ἀκόμα στὸν Πατέρα μου. Πήγαινε ὅμως στούς ἀδελφούς μου καὶ πές τους, «΄Ανεβαίνω πρός τόν Πατέρα μου καὶ Πατέρα σας καὶ Θεό μου καὶ Θεό σας». ‘Η Μαρία ἡ Μαγδαληνή πήγε καὶ ἀνάγγειλε στούς μαθητές ὅτι εἶδε τόν Κύριο καὶ τί τῆς εἶπε.

Τό ἀπόγεμα τῆς ἵδιας μέρας, ἐκεῖ πού οἱ μαθητές ἦταν μαζεμένοι μέτις πόρτες κλειστές γιατί φοβόνταν τούς Ἰουδαίους, ἥρθε ὁ Ἰησοῦς, στάθηκε ἀνάμεσά τους καὶ τούς εἶπε: «Εἰρήνη ὑμῖν». Καὶ ἔτσι μιλώντας, τούς ἔδειξε τά σημάδια ἀπό τά καρφιά στά χέρια Του, τό τρύπημα ἀπό τή λόγχη στό πλευρό Του. Πόσο χάρηκαν οἱ μαθητές πού εἶδαν τόν Κύριο! ‘Ο μόνος πού ἔλειπε τήν ὥρα ἐκείνη ἦταν ὁ Θωμᾶς. “Οταν γύρισε, οἱ ἄλλοι μαθητές τοῦ εἶπαν: «Εἴδαμε τόν Κύριο». ‘Αλλά ἐκείνος δέν πείστηκε. «”Αν δέ δῶ στά χέρια Του τά σημάδια ἀπό τά καρφιά, ἄν δέν τά

Ἡ Ἀνάσταση. Μονὴ τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ, 11ος αἰ.

ψηλαφίσω καὶ ἂν δέ θάλω τό χέρι μου στήν πληγή ἀπό τή λόγχη στό πλευρό Του, δέν μπορῶ νά πιστέψω».

Ο ἀναστημένος Κύριος στούς Ἐμμαούς. Πιό ἀργά τήν ἴδια μέρα, δυό μαθητές, πού δέν ἦταν ἀπό τούς δώδεκα, πεζοποροῦσαν πρός τό χωριό Ἐμμαούς, ἔντεκα χιλιόμετρα περίπου δυτικά τῆς Ἱερουσαλήμ. Μιλούσαν μεταξύ τους ζωηρά γιά τά γεγονότα τῶν τελευταίων ἡμερῶν καὶ δέν κατάλαβαν τόν Ἰησοῦ πού ἡρθε καὶ βάδιζε στό πλάι τους, οὕτε Τόν γνώρισαν ὅταν τούς ρώτησε: «Τί εἶν' ὅλ' αὐτά πού συζητάτε καὶ εἴστε τόσο σκυθρωποί;» Ο ἔνας, πού τόν ἔλεγαν Κλεώπα, Τοῦ ἀπάντησε: «Πῶς εἶναι δυνατόν νά μένεις στήν Ἱερουσαλήμ καὶ νά μήν ἔμαθες ὄσα ἔγιναν τοῦτες τίς μέρες;»; «Ποιά;» λέει ἐκείνος, «Νά, γιά τόν Ἰησού τό Ναζωραϊο, πού ἀποδείχτηκε μεγάλος προφήτης καὶ εὐεργέτησε τό λαό, ἀλλά οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἀρχοντές μας τόν παρέδωσαν νά σταυρωθεῖ. Κι είναι τρεῖς μέρες σήμερα· καὶ μερικές γυναικες πού τίς ξέρουμε μᾶς εἴπανε ὅτι βρῆκαν ἀδειανό τόν τάφο Του καὶ ὅτι ὁ ἄγγελος τούς εἶπε ὅτι ζεῖ». Τότε ὁ Ἰησοῦς τούς μάλωσε γιατί δέν πίστευαν στίς προφητείες, πού ἔλεγαν ὅτι ὁ Χριστός ἔπρεπε νά τά πάθει ὅλ' αὐτά καὶ τελικά νά δοξαστεῖ. «Οταν ἔφτασαν στούς Ἐμμαούς, ὁ Ἰησοῦς ἔκαμε ὅτι λογάριαζε νά προχωρήσει τάχα πέρα ἀπό τό χωριό. Οι μαθητές ὅμως Τόν παρακάλεσαν θερμά:

«Μείνε μαζί μας, γιατί σέ λίγο σκοτεινιάζει». Έκεīνος δέχτηκε, μπήκε μαζί τους, και όταν κάθισαν νά δειπνήσουν, πήρε στά χέρια τό φωμί, τό εύλογησε, τό ἔκοψε καί τούς τό μοίρασε. Τότε, σάν νά ἄνοιξαν τά μάτια τους, Τόν ἀναγνώρισαν. 'Αλλά ό 'Ιησους είχε χαθεῖ ἀπό μπροστά τους. 'Αμέσως γύρισαν στά 'Ιεροσόλυμα καί βρῆκαν τούς ἔντεκα μαθητές νά λένε ότι ἀληθινά ἀναστήθηκε ὁ Κύριος. Τότε καί ἐκεīνοι διηγήθηκαν τή συνοδοιπορία τους μέ τόν Κύριο καί πῶς Τόν ἀναγνώρισαν τήν ὥρα πού εύλογογίσε τό φωμί. 'Η ἀναγνώριση τοῦ Κυρίου ἀπό τούς μαθητές τή συγκεκριμένη ἐκείνη στιγμή μᾶς θυμίζει ότι καί ἐμεῖς σήμερα, ὅπως κι οι χριστιανοί ὅλων τῶν αἰώνων, ζοῦμε τήν παρουσία τοῦ Κυρίου καί Τόν ἀναγνωρίζουμε στήν «κλάση τοῦ ἄρτου», δηλαδή στό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας.

27. ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Είρμος Α' 'Ωδῆς τοῦ Κανόνα τοῦ "Ορθρου τοῦ Πάσχα

'Αναστάσεως ἡμέρα!
λαμπρυνθῶμεν λαοί·
πάσχα Κυρίου πάσχα.
'Εκ γάρ θανάτου πρός ζωήν
καὶ ἐκ γῆς πρός οὐρανόν
Χριστός ὁ Θεός ἡμᾶς διεβίθασεν,
ἐπινίκιον ἄδοντας.

Α' Τροπάριο τῆς Ἰδιας 'Ωδῆς

Καθαρθῶμεν τάς αἰσθήσεις
καὶ ὀψόμεθα τῷ ἀπροσίτῳ φωτί τῆς ἀναστάσεως,
Χριστόν ἐξαστράπτοντα
καί χαίρετε φάσκοντα τρανῶς ἀκουσόμεθα,
ἐπινίκιον ἄδοντες.

‘Ο Κύριος καί ὁ Θωμᾶς. ‘Οκτώ μέρες μετά τήν ἀνάστασή Του, ὁ Ἰησοῦς παρουσιάστηκε πάλι στούς μαθητές. Μαζί τους ἦταν τώρα καί ὁ Θωμᾶς. «”Ελα Θωμᾶ, τοῦ λέει ὁ Κύριος, φέρε τό δάχτυλό σου ἐδῶ καί δές τά χέρια μου, φέρε τό χέρι σου καί θάλ’ το στό πλευρό μου καί μή γίνεσαι ἄπιστος ἀλλά πιστός». ‘Ο Θωμᾶς προσκύνησε καί εἶπε: «’Εσύ ’σαι ὁ Κύριός μου καί ὁ Θεός μου». Καί ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἀπάντησε: «Τώρα πού μέ εἶδες πίστεψες. Εὐτυχισμένοι ὅσοι πιστέψουν δίχως νά μέ δοῦν». Μέ τά λόγια αύτά ὁ Κύριος μακαρίζει τίς γενιές τῶν χριστιανῶν πού θά ῥθουν μέσα στούς αἰώνες καί πού θά Τόν πιστέψουν, χωρίς ποτέ νά Τόν ἔχουν δεῖ.

‘Ημέρα τῆς Ἀνάστασης
ἄς λαμπροφορεθοῦμε
λαοί: εἶναι Πάσχα τοῦ Θεοῦ καί Πάσχα τοῦ Κυρίου.
Γιατί μᾶς πῆρε ἀπ’ τή θανή
καί στή ζωή μᾶς πέρασε
Χριστός ὁ Θεός μας, κι ἀπ’ τή γῆ
στόν οὐρανό μᾶς ἔφερε,
καθώς τῆς νίκης ψάλλουμε τό θριαμβικό τραγούδι.

‘Ελατε ἄς καθαρίσουμε
ὅλες μας τίς αἰσθήσεις
νά δοῦμε καί ν’ ἀκούσουμε
τό Χριστό μας πού ἀστράφτει
μές στῆς ἀνάστασης τό φῶς
τό ἀπρόσιτο καί λέει
«Χαίρετε», μέ φωνή τρανή,
καθώς τῆς νίκης ψάλλουμε τό θριαμβικό τραγούδι.

Α' Τροπάριο τῆς Η' Ὡδῆς

Δεῦτε τοῦ καινοῦ τῆς ἀμπέλου γεννήματος,
τῆς θείας εὐφροσύνης,
ἐν τῇ εύσχήμῳ ἡμέρᾳ τῆς Ἐγέρσεως,
Βασιλείας τε Χριστοῦ κοινωνήσωμεν,
ύμνοῦντες αὐτόν, ὡς Θεόν εἰς τούς αἰῶνας.

Δοξαστικό Μεγαλυναρίων τῆς Θ' Ὡδῆς

Ὦ Πάσχα τό μέγα καὶ ἰερώτατον, Χριστέ,
ῷ Σοφία καὶ Λόγε τοῦ Θεοῦ καὶ Δύναμις:
δίδου ύμῖν ἐκτυπώτερον σοῦ μετασχεῖν
ἐν τῇ ἀνεσπέρῳ ἡμέρᾳ τῆς Βασιλείας σου.

Στιχηρό τῶν Αἴνων τῆς Πέμπτης τῆς Διακαινησίμου

Κύριε, ὥσπερ ἐξῆλθες ἐσφραγισμένου τοῦ τάφου,
οὕτως εἰσῆλθες καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων,
πρός τούς μαθητάς σου,
δεικνύων αὐτοῖς τὰ τοῦ σώματος πάθη,
ἀπερ κατεδέξω, Σωτήρ, μακροθυμήσας:
ώς ἐκ σπέρματος Δαυίδ, μώλωπας ὑπήνεγκας:
ώς Υἱός δέ τοῦ Θεοῦ, κόσμον ἡλευθέρωσας.
Μέγα σου τό ἔλεος,
ἀκατάληπτε Σωτήρ, ἐλέησον ἡμᾶς.

Στιχηρό Ἐσπερινοῦ τῆς Πέμπτης τῆς Β' Ἐθδομάδας τοῦ Πάσχα

Δικαιοσύνης ἐσθῆτα περιθαλλόμενοι,
λευκήν ὑπέρ χιόνα,
τῇ παρούσῃ τοῦ Πάσχα ἡμέρᾳ εὐφρανθῶμεν,
ἐν ἦ ὁ Χριστός,
δικαιοσύνης ὡς ἥλιος, ἐκ τῶν νεκρῶν ἀνατείλας,
πάντας ἡμᾶς, ἀφθαρσίᾳ κατεφαίδρυνε.

Ἐλάτε τήν ξεχωριστή ἡμέρα αύτή νά πιοῦμε
ἀπ' τόν καρπό τοῦ κλήματος καί κοινωνοί ἃς γενοῦμε
τῆς εύφροσύνης τῆς θεϊκῆς
τῆς Βασιλείας τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Ἀνάστασής Του
καθώς Ἐκεῖνον ώς Θεό Τόν ἀνυμνοῦμε αἰώνια.

Ω τό μεγάλο Πάσχα, Χριστέ, τό ιερότατο
ῶ Σοφία καί Λόγε τοῦ Θεοῦ καί Δύναμη.
Δῶσε νά κοινωνήσουμε πιό φανερά Ἐσένα
μέσα στῆς Βασιλείας Σου τήν ἀνέσπερη μέρα.

Κύριε, ὅπως βγῆκες ἀπ' τό μνημεῖο τό σφραγιστό
παρόμοια καί μπῆκες στό δῶμα ἐκεὶ τό σφαλιχτό
πού 'ταν οἱ μαθητές Σου
καί τούς καλοῦσες γιά νά δοῦν στό σῶμα τίς πληγές Σου
πού ἀπ' τή μακροθυμία Σου, Σωτήρα, καταδέχτηκες.
Ως ἄνθρωπος, Υίος Δαθίδ, ὑπόφερες κακώσεις.
Ἄλλα ώς τοῦ Θεοῦ Υίος λευτέρωσες τόν κόσμο.
Μεγάλη Σου ἡ συμπάθεια,
Σωτήρα ἀκατανόητε, δῶσ' μας τό ἔλεός Σου.

Ἐλάτε νά ντυθοῦμε δικαιοσύνης φορεσιά
κι ἀπό τό χιόνι πιό λευκή,
σήμερα νά εύφρανθοῦμε τή μέρα τήν πασχαλινή,
πού ὁ Χριστός σάν ἥλιος δικαιοσύνης πρόβαλε
ἀπ' τούς νεκρούς,
κι ὅλους ἐμᾶς χαρά μᾶς ἐπλημμύρισε
δίνοντας ἀφθαρσία.

΄Αποσπάσματα ἀπό τὸν Κατηχητικό Λόγο Ίωάννη τοῦ Χρυσόστομου

Εἴ τις εὔσεβής καὶ φιλόθεος, ἀπολαυσέτω τῆς καλῆς ταύτης καὶ λαμπρᾶς πανηγύρεως. Εἴ τις δοῦλος εὐγνώμων, εἰσελθέτω χαίρων εἰς τὴν χαράν τοῦ Κυρίου αὐτοῦ.

.....

Οὐκοῦν εἰσέλθετε πάντες εἰς τὴν χαράν τοῦ Κυρίου ὑμῶν· καὶ πρῶτοι καὶ δεύτεροι τὸν μισθόν ἀπολαύετε. Πλούσιοι καὶ πένητες μετ' ἀλλήλων χορεύσατε· ἐγκρατεῖς καὶ ράθυμοι τὴν ἡμέραν τιμήσατε· νηστεύσαντες καὶ μή νηστεύσαντες, εὐφράνθητε σήμερον. Ἡ τράπεζα γέμει, τρυφήσατε πάντες. Ο μόσχος πολύς, μηδείς ἔξελθη πεινῶν. Πάντες ἀπολαύσατε τοῦ συμποσίου τῆς πίστεως· πάντες ἀπολαύσατε τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος. Μηδείς θρηνείτω πενίαν· ἐφάνη γάρ ή κοινή Βασιλεία. Μηδείς δύσυρέσθω πταίσματα· συγγνώμη γάρ ἐκ τοῦ τάφου ἀνέτειλε. Μηδείς φοβείσθω θάνατον· ἡλευθέρωσε γάρ ήμᾶς ὁ τοῦ Σωτῆρος θάνατος.

.....

Ποῦ σου, θάνατε, τό κέντρον; Ποῦ σου, "Ἄδη, τό νίκος; Ἀνέστη Χριστός καὶ σύ καταβέθλησαι. Ἀνέστη Χριστός, καὶ χαίρουσιν ἄγγελοι. Ἀνέστη Χριστός, καὶ ζωὴ πολιτεύεται. Ἀνέστη Χριστός, καὶ νεκρός οὐδείς ἐν τῷ μνήματι. Χριστός γάρ ἐγερθείς ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχῇ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο. Αὐτῷ ή δόξα καὶ τό κράτος εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

"Οποιος είναι εύσεβης καὶ τό Θεό ἀγαπάει, ἃς ἀπολαύσει τοῦτο τό καλό καὶ λαμπρό πανηγύρι. "Οποιος μ' εὐγνωμοσύνη ύπηρέτης, ἃς μπεῖ χαρούμενος μές στοῦ Κυρίου του τή χαρά.

Περᾶστε λοιπόν ὅλοι μές στοῦ Κυρίου σας τή χαρά· πρῶτοι καὶ δεύτεροι χαρεῖτε τό μισθό σας· φτωχοί καὶ πλούσιοι πιᾶστε χορό ἀντάμα· ὅσοι μ' ἐγκράτεια κι ὅσοι νωθροί τιμῆστε τήν ήμέρα· οἱ νηστευτές κι ὅσοι ἔτρωγαν σήμερα νά εύφρανθεῖτε. Πλούσιο τραπέζι μέ ἀγαθά, ὅλοι τώρα ἀπολαύστε. Καὶ τό μοσχάρι είναι πολύ, κανείς μή θγεῖ πεινώντας. Τής πίστεως τό συμπόσιο ὅλοι νά τό χαρεῖτε κι ὅλοι ἀπολαύστε τόν πολύ πλούτο τής καλοσύνης. Τή φτώχεια του ἃς μήν κλαίει κανείς, γιατί φάνηκε ἀνοιχτή γιά ὅλους Βασιλεία. Κανείς τά λάθη ἃς μή θρηνεῖ, γιατί συγγνώμη ἀνέτειλε σάν ήλιος ἀπ' τόν τάφο. Τό θάνατο κανείς ἃς μήν τόν τρέμει, γιατί μᾶς ἐλευθέρωσε ὁ θάνατος τοῦ Σωτήρα.

Ποῦ εἰν' τό κεντρί σου θάνατε; Καὶ σένα "Αδη ποῦ είναι τη ἡ θριαμβική σου νίκη; 'Αναστήθηκε ὁ Χριστός κι ἐσύ κατατροπώθηκες. 'Αναστήθηκε ὁ Χριστός κι οἱ δαίμονες πέσανε. 'Αναστήθηκε ὁ Χριστός καὶ χαίρονται οἱ ἄγγελοι. 'Αναστήθηκε ὁ Χριστός κι ἡ ζωὴ εἰν' ἐλεύθερη. 'Αναστήθηκε ὁ Χριστός καὶ στό μνῆμα κανένας νεκρός. Γιατί ὁ Χριστός ἀνέστη ἀπ' τούς νεκρούς κι ἔγινε ἀνάστασης ἀρχή γι' αὐτούς πού είχαν παραδοθεῖ στόν ὑπό τοῦ θανάτου. Δική Του ἡ δόξα κι ἡ δύναμη στούς αἰώνες τῶν αἰώνων. 'Αληθινά.

28. Η Ανάληψη – Ο Παράκλητος

Τό ιεραποστολικό έργο τῶν μαθητῶν. Σαράντα μέρες συνέχεια μετά τήν Ανάσταση, ὁ Κύριος παρουσιάζοταν στούς μαθητές Του καὶ τούς μιλοῦσε γιά τὸν ἐρχομό τῆς θασιλείας τοῦ Θεοῦ. Οἱ μαθητές ζοῦσαν τίς μέρες ἐκεῖνες μιάν ἐντελῶς καινούργια πραγματικότητα: εἶχαν πάλι κοντά τους τὸ Δάσκαλό τους, ὅχι τώρα πιά ταπεινό καὶ ἀσημό, ὥπως Τόν εἶχαν ζῆσει τρία χρόνια στὶς πόλεις καὶ στὰ χωριά τῆς Ἰουδαίας καὶ τῆς Γαλιλαίας, ἀλλά ἀναστημένο καὶ λαμπρό, μὲ τὸ ἔνδοξο σῶμα τῆς ἀναστάσεως, πού κανένας φυσικός νόμος δέν μποροῦσε νά περιορίσει. "Οπως γράφει ὁ ἄγιος Ἰωάννης ὁ Χριστότομος, οἱ ἐμφανίσεις τοῦ Κυρίου εἶχαν σκοπό νά ὁδηγήσουν τούς μαθητές μές στήν καινούργια πραγματικότητα πού ἐγκαινιάζει γιά τὸν ἀνθρωπο ἡ ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, δηλαδὴ στή δόξα τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ μαθητές ἔπρεπε νά τό καταλάβουν καλά, ὅτι δέν μποροῦσαν πιά νά μένουν οἱ ἀπλοὶ Γαλιλαῖοι πού ἦταν. Εἶχε ἔρθει ὁ καιρός, σύμφωνα μέ τά λόγια τοῦ Κυρίου, νά πορευθοῦν σ' ὅλο τὸν κόσμο γιά νά φέρουν στὸν ἀπελπισμένο καὶ ταλαιπωρημένο ἀνθρωπο τὸ πιο χαρμόσυνο μήνυμα: ἡ θασιλεία τοῦ Θεοῦ ἦρθε μέ τήν παρουσία στὸν κόσμο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ μέ τήν ἀνάστασή Του. Γιά τό σκοπό αὐτό, ὁ Κύριος, στή διάρκεια τῶν ἐμφανίσεών Του, τούς ἔδωσε τήν ἔξουσία, σάν Θεός παντοδύναμος πού εἶναι, νά συγχωροῦν ἀμαρτίες, νά διδάσκουν σ' ὅλα τά ἔθνη τό Εὐαγγέλιο, καὶ ὅσους πιστεύουν νά τούς βαφτίζουν «εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρός καὶ τοῦ Υιοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος». Σ' αὐτή τή σκληρή καὶ ἐπικινδυνή ἀποστολή τῶν μαθητῶν, ὁ Κύριος τούς ὑποσχέθηκε πώς θά εἶναι πάντα μαζί τους, αἰώνια. «Πηγαίνω στὸν Πατέρα μου καὶ θά ῥω πάλι σ' ἐσάς» (Ἰωάν. 14, 28), εἶχε πεῖ ὁ Κύριος στούς μαθητές πρίν ἀπό τό πάθος Του. Αὐτό θά γίνει τώρα: θά φύγει, δέ θά Τόν βλέπουν πιά, ἀλλά θά εἶναι αἰώνια κοντά τους μέ τό "Ἄγιο Πνεύμα πού θά τούς στείλει. Γ' αὐτό δέν πρέπει νά ἀπομακρυνθοῦν ἀπό τά Ἱεροσόλυμα, πρίν λάθουν τή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Τό γεγονός τῆς Ἀναλήψεως. Ἀφοῦ πέρασαν σαράντα μέρες ἀπό τήν ἀνάστασή Του, ὁ Κύριος ὁδήγησε τούς μαθητές ἔξω ἀπό τή Βηθανία. Ἔκει τούς ξαναεῖπε ὅτι πρέπει νά περιμένουν τή δύναμη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ ἐνῶ τούς εὐλογοῦσε, Τόν εἶδαν νά ὑψώνεται πρός τόν οὐρανό καὶ μιά φωτεινή νεφέλη Τόν ἔκρυψε ἀπό τά μάτια τους. "Ετοι

Ἡ Ἀνάληψη τοῦ Χριστοῦ. Μονὴ Καισαριανῆς, 16ος αἰ.

εἶχαν μείνει νά κοιτοῦν ψηλά, ὅταν δυό λευκοφορεμένοι ἄγγελοι στάθηκαν κοντά τους καὶ τούς εἶπαν: «Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, γιατί μείνατε νά κοιτάτε μέ ἀπορίᾳ ἐκεῖ ψηλά; Ὁ Ἰησοῦς πού εἴδατε πώρα νά ὑψώνεται στούς οὐρανούς, ὁ ἴδιος, μέ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ μέ τὴν ἴδια δόξα θά ῥθει πάλι στή γῆ». Οἱ μαθητές προσκύνησαν τὸν Κύριο καὶ γύρισαν χαρούμενοι στήν Ἱερουσαλήμ.

Ἡ χαρά τῶν μαθητῶν. Αἵτια χαρᾶς μεγάλης γιά τούς μαθητές ἡταν ἡ ἀνάληψη τοῦ Κυρίου. Γιατί Τόν είδαν νά ἀνεβαίνει, μέ τό δοξασμένο σῶμα τῆς ἀναστάσεως, σάν ἀντιπρόσωπος ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας, γιά νά καθίσει στά δεξιά τοῦ Θεοῦ. Τήν ἀνθρώπινη φύση, πού ή ἀμαρτία τήν ταπείνωσε καὶ τήν ύπόταξη στό θάνατο, ὁ Ἰησοῦς μέ τή γέννησή Του τήν ἔκαμε δική Του, τήν ἀνέστησε μέ τήν ἀνάστασή Του, τήν ὑψώσε μέ τήν ἀνάληψη Του καὶ τήν ἔφερε δοξασμένη θτά δεξιά τοῦ Θεοῦ. «Οταν, πρίν ἀπό τό πάθος Του, παρηγοροῦσε τούς μαθητές Του, τούς ἔλεγε: «Θά παρακαλέσω τόν Πατέρα καὶ θά σᾶς στείλει ἄλλον Παράκλητο, γιά νά μένει μαζί σας αἰώνια». Ὁ Ἰησοῦς Χριστός είναι ὁ πρώτος Παράκλητος (παρηγορητής, ἐνισχυτής, μεσίτης τῶν ἀνθρώπων πρός τό Θεό). Φεύγοντας ἀπό τόν κόσμο, θά στείλει τόν ἄλλον Παράκλητο, τό «Ἄγιο Πνεῦμα, πού θά μένει αἰώνια στήν Ἐκκλησία, θά φωτίζει κάθε πιστό νά καταλάβει καλύτερα τίς ἐντολές τοῦ Κυρίου, θά τόν ἐνισχύει στό δύσκολο ἀγώνα του καὶ θά τόν παρηγορεῖ στίς θλίψεις του.

(Handwritten signature)

Ο ἑρχομός τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Τή μέρα πού οἱ Ἰουδαῖοι γιόρταζαν τήν Πεντηκοστή, ἡταν μαζεμένοι στό ἵδιο σπίτι οἱ μαθητές, – πάλι δώδεκα, γιατί στό μεταξύ εἶχαν ἐκλέξει ἀντικαταστάτη τοῦ Ἰούδα, τό Ματθία –, ἡ Θεοτόκος Μαρία καὶ ἄλλοι μαθητές τοῦ Κυρίου, περίπου ἑκατόν εἰκοσι ὅλοι μαζί. Ξαφνικά ἀκούστηκε ἀπό τόν οὐρανό μιά βοή, σάν νά φυσοῦσε δυνατός ἀέρας καὶ γέμισε τό σπίτι τῶν μαθητῶν. Φάνηκαν τότε πλήθος γλῶσσες σάν φλόγες φωτιᾶς πού διαμοιράστηκαν ἀπό μιά πάνω στό κεφάλι τοῦ κάθε μαθητῆ. Καὶ γέμισαν ἀπό τή χάρη τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Γιατί ὅλ' αύτά τά παράδοξα πράγματα ἡταν θεῖες ἐνέργειες πού ξεπερνοῦσαν τόν ἀνθρώπινο νοῦ. Ἡταν ἔνας τρόπος γιά νά καταλάθουν καλά ὅλοι οἱ μαθητές τήν παρουσία τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ἀκόμα καὶ μέ τίς αἰσθήσεις τους, μέ τά μάτια τους καὶ μέ τά αὔτιά τους. Πραγματικά, μιά βαθύτατη ἀλλαγή συντελέστηκε μέσα τους. Δέ φοβοῦνται πιά, μιλοῦν ξένες γλῶσσες πού τούς ἡταν ἄγνωστες ὡς τώρα, νιώθουν τήν ἀνάγκη νά κηρύξουν τά μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. Βγαίνοντας ἔξω βρέθηκαν μπροστά σ' ἔνα μεγάλο πλήθος. Πολλοί Ἰουδαῖοι τής διασπορᾶς, πού ἔφταναν στά 'Ιεροσόλυμα γιά τή γιορτή τοῦ Πάσχα, συνήθιζαν νά μένουν στήν ἄγια πόλη ὡς τήν Πεντηκοστή. "Οταν λοιπόν ὅλοι αύτοί πού κατοικοῦσαν στήν 'Ιερουσαλήμ ἄκουσαν τόν ἥχο, πού ἔμοιαζε μέ βοή σφοδροῦ ἀνέμου, βγῆκαν ἀπό τά σπίτια τους καὶ ἔτρεξαν πρός τό σημεῖο ἀπό ὅπου ἐρχόταν ἡ βοή. "Ετσι, ὅταν οἱ μαθητές βγῆκαν ἔξω, ἀντίκρισαν αύτό τό πλήθος τῶν Ἰουδαίων πού κατάγονταν ἀπό διαφορετικές χῶρες καὶ μιλοῦσαν γλῶσσες διαφορετικές. "Οταν αύτοί οἱ Ἰουδαῖοι ἄκουσαν

ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ

Ε' Στιχηρό 'Ιδιόμελο τῆς Λιτῆς

Τήν καταβᾶσαν φύσιν τοῦ Ἀδάμ,
εἰς τά κατώτερα μέρη τῆς γῆς ὁ Θεός,
καινοποιήσας σεαυτῷ,
ύπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἔξουσίας ἀνήγαγες σήμερον·
ὡς ἀγαπήσας γάρ,
συνεκάθησας·

τούς μαθητές νά μιλοῦν ἔτσι πού ὅλοι μποροῦσαν καί τούς καταλάβαιναν, ἀπόρησαν: «Δέν εἶναι Γαλιλαῖοι αὐτοὶ πού μᾶς μιλοῦν; Πῶς λοιπόν ξέρουν καί μιλοῦν τή γλώσσα πού ὁ καθένας μας μιλᾶ», έλεγαν μεταξύ τους. Μερικοί ἄρχισαν νά σκέπτονται σοθαρά τί ἄραγε νά σημαίνουν αὐτά τά περιέργα γεγονότα. "Άλλοι περιγελοῦσαν τούς μαθητές: «"Ηπιαν γλυκό κρασί καί μέθυσαν».

Τότε σηκώθηκε ὁ Πέτρος μαζί μέ τούς ἔντεκα καί μέ δυνατή φωνή τούς εἶπε: «"Ανδρες Ἰουδαῖοι, ἀπ' ὅπου καί ἂν ἔρχεστε, ἀκοῦστε. Δέν εἴμαστε μεθυσμένοι. 'Ο προφήτης Ἰωῆλ εἶχε προφητέψει ὅτι τίς τελευταῖς μέρες, ὅταν δηλαδή θά' ρθει ὁ Μεσσίας, ὁ Θεός θά στείλει τό Πνεῦμα Του σέ κάθε ἄνθρωπο καί θά τόν γεμίσει μέ ὅλα τά χαρίσματα ('Ιωῆλ 3, 1-5). Σήμερα ἡ προφητεία αὐτή ἐκπληρώθηκε. Τόν Ἰησοῦν τό Ναζωραῖο, πού ὁ Θεός τόν ἔστειλε γιά χάρη σας, ἐσεῖς Τόν σταυρώσατε. 'Ο Θεός ὅμως Τόν ἀνέστησε καί ὅλοι ἐμεῖς εἴμαστε μάρτυρες τῆς ἀναστάσεώς Του. Τώρα πού ἀναλήφθηκε στούς οὐρανούς, μᾶς ἔστειλε τό "Αγιο Πνεῦμα Του καί βλέπετε τά ἀποτελέσματά Του σήμερα σ' ἐμᾶς". Πολλοί ἄκουσαν τά λόγια τοῦ Πέτρου, ἡ καρδιά τους τά δέχτηκε καί ρώτησαν τούς μαθητές: «Τί πρέπει νά κάνουμε γιά νά σωθοῦμε»; «Νά μετανιώσετε καί νά βαφτιστείτε στό ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, γιά νά λάβετε ἀφεση τῶν ἀμαρτιῶν σας καί θά' ρθει καί σ' ἐσᾶς ἡ χάρη τοῦ 'Αγίου Πνεύματος», ἀπάντησαν οἱ μαθητές.

Τρεῖς χιλιάδες ἄνθρωποι βαφτίστηκαν ἐκείνη τή μέρα καί ἀποτέλεσαν τήν πρώτη Ἔκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων.

Τή φύση τοῦ Ἀδάμ πού ξέπεσε ὡς τά κατώτατα τῆς γῆς
Θεέ, τήν ξεκαινούργωσες δική Σου κάνοντάς την
καί σήμερα τήν ὑψωσες
πιό πάνω ἀπ' τῶν ἀγγέλων τίς ἐξουσίες καί τίς ἀρχές.
Γιατί, ἀφοῦ τήν ἀγάπησες
τή θρόνιασες μαζί Σου.

ώς συμπαθήσας δέ,
ήνωσας σαυτῷ·
ώς ένώσας,
συνέπαθες·
ώς ἀπαθής παθών δέ,
συνεδόξασας.
'Αλλ' οἱ Ἀσώματοι,
Τίς ἐστιν οὗτος ἔλεγον,
οὐραῖος ἀνήρ;
ἀλλ' οὐκ ἄνθρωπος μόνον,
Θεός δέ καὶ ἄνθρωπος,
τὸ συναμφότερον τὸ φαινόμενον . . .

A' Κάθισμα

Κατελθών ούρανόθεν εἰς τά ἐπίγεια,
καὶ τὴν κάτω κειμένην ἐν τῇ τοῦ "Ἄδου φρουρᾷ,
συναναστήσας ὡς Θεός, Ἀδαμιαίαν μορφήν,
τῇ Ἀναλήψει σου Χριστέ, εἰς ούρανούς ἀναγαγών,
τῷ θρόνῳ τῷ πατρικῷ σου,
συγκάθεδρον ἀπειργάσω,
ώς ἐλεήμων καὶ φιλάνθρωπος.

B' Τροπάριο τῆς Γ' 'Ωδῆς τοῦ Δεύτερου Κανόνα

'Η γῆ ἑορτάζει καὶ χορεύει,
ἀγάλλεται καὶ ὁ ούρανός,
τῇ Ἀναλήψει σήμερον,
τοῦ Ποιητοῦ τῆς κτίσεως,
τοῦ προφανῶς ἐνώσαντος,
τὰ διεστώτα βουλήματι.

‘Αφοῦ τήν ἐσυμπόνεσες
τήν ἔνωσες μέ Σένα.
‘Αφοῦ μ’ Ἐσέ τήν ἔνωσες
ἐπαθες καὶ μαζί της.
Κι ἀφοῦ νά πάθεις δέχτηκες
Ἐσύ ἀπάθης κι ἄν ἥσουν
μές στή μεγάλη δόξα Σου
τή δόξασες μαζί Σου.
“Ομως λέγαν οι Ἀσώματοι:
ποιός είναι τοῦτος τάχα
ό ώραίος ἄνδρας πού δέν είναι
ἄνθρωπος μονάχα
ἀλλά Θεός καὶ ἄνθρωπος
τά δυό μαζί ἔνωμένα
ώς φαίνεται στήν ὅψη Του . . .

‘Από τά οὐράνια ἐδῶ στής γῆς τά μέρη ἀφοῦ κατέθηκες
καὶ τοῦ ἀνθρώπου τή μορφή, πού κυλισμένη κάτου
ό ἄδης τήν ἐφύλαγε, ἀνάστησες μαζί Σου
ώσάν Θεός, κι ἀφοῦ ψηλά, μέ τήν Ἀνάληψή Σου,
Χριστέ μου, τήν ἀνέθασες στόν πατρικό Σου θρόνο
τιμητική τής ἔδωσες θέση κοντά σ’ Ἐσένα
ἀπ’ τό πολύ Σου ἔλεος καὶ τή φιλανθρωπία.

‘Η γῆ γιορτάζει καὶ χορεύει
ἀγάλλεται κι ό ούρανός
σήμερα πού στά ψηφή ἀνέβη
τής κτίσεως ό Πλαστουργός.
Κι ὅσα ἡταν πρῶτα χωρισμένα,
μέ τρόπο φανερό πολύ
‘Εκείνος τά χει κάνει ἔνα
μέ τή δική Του τή βουλή.

ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ

Δοξαστικό Ἐσπερινοῦ τῆς Γονυκλισίας

Βασιλεῦ οὐράνιε,
Παράκλητε,
τό Πνεῦμα τῆς ἀληθείας,
ὁ πανταχοῦ παρών καὶ τά πάντα πληρῶν,
ὁ θησαυρός τῶν ἀγαθῶν καὶ ζωῆς χορηγός,
έλθε, καὶ σκήνωσον ἐν ἡμῖν,
καὶ καθάρισον ἡμᾶς ἀπό πάσης κηλίδος,
καὶ σῶσον ἀγαθέ τάς ψυχάς ἡμῶν.

Γ' Στιχηρό Ἐσπερινοῦ τῆς Γονυκλισίας

Τό Πνεῦμα τό ἅγιον,
φῶς καὶ ζωὴ,
καὶ ζῶσα πηγή νοερά.
Πνεῦμα σοφίας, Πνεῦμα συνέσεως
ἀγαθόν, εύθετός, νοερόν,
ήγεμονεῦν, καθαίρον τά πταισματα.
Θεός καὶ θεοποιοῦν·
πῦρ, ἐκ πυρός προϊόν,
λαλοῦν, ἐνεργοῦν, διαιροῦν τά χαρίσματα·
δι' οὐ Προφῆται ἄπαντες καὶ Θεοῦ Ἀπόστολοι,
μετά Μαρτύρων ἐστέφθησαν.

Ξένον ἄκουσμα,
Ξένον θέαμα,
πῦρ διαιρούμενον, εἰς νομάς χαρισμάτων.

Ἐσύ ούράνιε Βασιλιά καί Παρηγορητή
τό Πνεῦμα τῆς ἀλήθειας
ἐσύ πού εἰσαι παντοῦ παρών καί τά γεμίζεις ὅλα
πού τά ἀγαθά ὅλα θρίσκονται σ' Ἐσέ θησαυρισμένα
καί δίνεις τῇ ζωῇ,
ἔλα καί στήσε τῇ σκηνῇ Σου μέσα μας καί μεῖνε
κι ἀπό τὴν κάθε μας θρωμάτια Ἐσύ καθάρισέ μας,
Πανάγαθε, καί σῶσε τίς ψυχές μας.

Τό Πνεῦμα τό "Ἄγιο εἶναι φῶς
εἶναι ζωή
καί ζωντανή νοερή πιηγή.
Εἶναι Πνεῦμα σοφίας καί Πνεῦμα σύνεσης.
Πνεῦμα τῆς καλοσύνης, τῆς εὐθύτητας, τοῦ νοῦ,
Πνεῦμα ὁδηγητικό πού καθαρίζει καί τά σφάλματα.
Εἶναι Θεός καί πρός τή Θέωση ὁδηγεῖ,
φωτιά πού θγαίνει ἀπό φωτιά
ὅπου μιλεῖ καί πού ἐνεργεῖ καί τά χαρίσματα σκορπά.
Ἐκεῖνο ὁδήγαε τούς Προφῆτες ὅλους,
τούς Ἀποστόλους τοῦ Θεοῦ,
ἀντάμα μέ τούς μάρτυρες νά λάβουν τό στεφάνι.
Παράξενο ν' ἀκούγεται
παράξενο νά τό θωρεῖς
φωτιά πού διαμοιράζεται καί χαρίσματα μοιράζει.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

29. Ἡ Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου

Τό θαῦμα τῆς Μεταμορφώσεως. – Ἡ δόξα τῆς θεϊκῆς μορφῆς τοῦ Κυρίου. Λίγο καιρό πρίν ἀπό τή σταυρική θυσία Του ὁ Κύριος πήρε μαζὶ Του τὸν Πέτρο, τὸν Ἰάκωβο καὶ τὸν Ἰωάννην καὶ ἀνέβηκαν σ' ἔνα βουνό, πού ἡ Ἱερή Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας λέει ὅτι ἦταν τὸ Θαβώρ. Ἐκεῖ καθώς προσευχόταν, τὸ πρόσωπό Του ἔλαμψε σάν τὸν ἥλιο καὶ τά ροῦχα Του ἔγιναν λευκά σάν τὸ φῶς. Δέν εἶχαν προφτάσει οἱ μαθητές νά συνέλθουν ἀπ' τὴν ἔκπληξή τους, καὶ βλέπουν τούς δυό μεγάλους προφήτες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τὸ Μωυσῆ καὶ τὸν Ἡλία, νά μιλοῦν μαζὶ Του γιά τὸ κοσμοσωτήριο πάθος Του στήν Ἱερουσαλήμ. Ὁ Πέτρος, θαμπωμένος ἀπό ὅσα ἔβλεπε καὶ γεμάτος ἐνθουσιασμό εἶπε: «Κύριε, καλά εἶναι νά μείνουμε ἐδῶ· καὶ νά φτιάξουμε τρεῖς σκηνές, μία γιά Σένα, μία γιά τὸ Μωυσῆ καὶ μία γιά τὸν Ἡλία». Τῇ στιγμῇ ἐκείνη, μιά νεφέλη φωτεινή ἔκρυψε ἀπό τά μάτια τῶν μαθητῶν τά τρία ἄγια πρόσωπα καὶ μιά φωνή ἀπό τή νεφέλη ἀκούστηκε νά λέει: «Ἄυτός εἶναι ὁ Γιός μου ὁ ἀγαπημένος, αὐτὸν νά ἀκούτε». Τρομαγμένοι οἱ τρεῖς μαθητές ἔπεσαν μέ τὸ πρόσωπο στή γῆ. Σέ λίγο κάποιον ἔνιωσαν νά τούς ἀκουμπᾶ ἐλαφρά. Ἦταν ὁ Ἰησοῦς, μόνος καὶ χωρίς τὴν ἐκθαμβωτική Του λάμψη τώρα. «Σηκωθεῖτε καὶ μή φοβόσσαστε», τούς εἶπε. Καθώς κατέβαιναν ἀπό τό βουνό γιά νά συναντήσουν τούς ύπολοιπους μαθητές, ὁ Ἰησοῦς τούς εἶπε ἀκόμα: «Μήν πεῖτε σέ κανέναν ὅσα εἶδατε, ὥσπου νά ἀναστηθῶ».

Τό νόημα τῆς Μεταμορφώσεως. Τό θαῦμα τῆς Μεταμορφώσεως εἶναι ἀπό τά πιο σπουδαῖα γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου καὶ ἡ σημασία του γιά κάθε ἄνθρωπο πολύ μεγάλη. Μπροστά στὸν Πέτρο, πού ἀπό φόβο θά Τόν ἀπαρνιόταν, στὸν Ἰάκωβο, πού πρῶτος ἀπ' ὅλους τούς μαθητές θά θυσιαζόταν γιά τὴν πίστη του στὸν Κύριο, καὶ στὸν Ἰωάννη, πού μονάχα αὐτός θά Τοῦ παραστεκόταν στίς φριχτές στιγμές τοῦ σταυρικοῦ μαρτυρίου Του, ἀποκάλυψε ὁ Κύριος μιά λάμψη μόνο – γιατί τόσο μόνο

Η Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου. Ψηφιδωτό τοῦ θου αἱ. στή Μονή τοῦ Σινᾶ.

Θά μπορούσαν οἱ μαθητές ὡς ἄνθρωποι νά δοῦν – ἀπό τήν αἰώνια, τή θεϊκή Του δόξα, πού ὅσο καιρό ζούσε μαζί τους τήν εἶχε μέ ταπείνωση κρυμμένη. Ἡ παρουσία τῶν δύο ἐκπροσώπων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τοῦ μεγάλου νομοθέτη Μωυσῆ καὶ τοῦ φλογεροῦ προφήτη Ἡλία, φανερώνει ὅτι ὁ Χριστός εἶναι ὁ Κύριος τῶν ζώντων καὶ τῶν νεκρῶν, καὶ ὅτι ὁ Νόμος καὶ οἱ Προφήτες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης θρίσκουν νόημα καὶ ἐκπλήρωση στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τήν ἀλήθεια αὐτή ἐπιβεβαίωσε καὶ ἡ φωνή τοῦ Θεοῦ Πατέρα: «Ἄυτόν (τόν ἀγαπημένο μου Γιό) ν' ἀκούτε».

Αλλά ἡ δόξα τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου φανερώνει καὶ μιάν ἄλλη, ἄγνωστη ὡς τότε, πραγματικότητα. Μᾶς δείχνει δηλ. ποιά δόξα εἶχε ὁ ἄνθρωπος ὅταν ζούσε στόν Παράδεισο, καί ποιά δόξα μπορεῖ καί πρέπει νά ἀποκτήσει πάλι. Αύτό δέν εἶναι ἀδύνατο. Ἡ ιστορία τῆς Ἔκκλησίας μας διηγεῖται ὅτι πολλῶν ἀγίων τά πρόσωπα ἔλαμψαν σάν τόν ἥλιο, ἐνόσω ζούσαν ἀκόμα στή ζωή αὐτή.

Σ

Στό βουνό ἐπάνω ἔλαμψε, ὅχι μόνο τό πρόσωπο, ἀλλά καὶ τό σῶμα τοῦ Κυρίου, ἀκτινοθολώντας τή δόξα τῆς θείας Του φύσεως. Ὁ Χριστός μέ τή σάρκωσή Του πῆρε τήν ταπεινωμένη ἀπό τήν ἀμαρτία ἀνθρώπινη φύση, τήν ἔκαμε δική Του καὶ τή δόξασε μέ τή δική Του θεϊκή δόξα. Λάμποντας ὁ Χριστός πάνω στό ὅρος γιά λίγο, φανέρωσε τή δόξα πού θά εἶχε τό σῶμα Του μετά τήν ἀνάστασή Του. Αὐτή τή δόξα τοῦ ἀναστημένου Σωτήρα μας θά ἔχουν καὶ ἔκεινοι πού θά ἀναστηθοῦν καὶ θά δικαιωθοῦν τή μέρα τῆς κρίσεως. Τότε τά σώματα τῶν δικαίων θά λάμψουν σάν τόν ἥλιο (Ματθ. 13, 43), γιατί θά θλέπουν τόν Κύριο «πρόσωπο πρός πρόσωπο» (Α' Κορ. 13, 12).

Τό "Άγιο Πνεῦμα καὶ ἡ Μεταμόρφωση τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου. Κύριος συντελεστής στή μεταμόρφωση τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τό "Άγιο Πνεῦμα. Αὐτό μέ τή δύναμή Του ἐνώνει τούς πιστούς ὄλους μαζί σ' ἔνα σῶμα: τήν Ἐκκλησία. Μέσα στόν πνευματικό χῶρο μιᾶς κοινωνίας ἀγάπης μέ τό Χριστό καὶ μέ τούς ἀδελφούς του, ὁ ἀνθρωπος μεταμορφώνεται, γίνεται καινούργιος. Μέ τή χάρη τοῦ Ἅγιου Πνεύματος μποροῦμε ὄρθρόδοξα νά πιστεύουμε καὶ νά ὁμολογοῦμε ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ὁ Θεός καὶ Σωτήρας μας. Ἡ δύναμη τοῦ Ἅγιου Πνεύματος μᾶς κάνει ἱκανούς, ὅχι μόνο νά κάταλαβαίνουμε, ἀλλά καὶ νά ζοῦμε σωστά τίς ἐντολές πού μᾶς ἔδωσε ὁ Κύριος. Τό "Άγιο Πνεῦμα μᾶς ἀγιάζει μέ τή χάρη τῶν μυστηρίων. Ἡ μυστική παρουσία Του στή ζωή μας κάνει δυνατό τόν ἀγώνα μας. Κάθε χάρισμα καὶ ἀρετή στόν ἀνθρωπο εἶναι καρπός τοῦ Ἅγιου Πνεύματος.

Τό "Άγιο Πνεῦμα λοιπόν εἶναι ὁ μοναδικός ἐνισχυτής μας (Παράκλητος) γιά μιά ζωή μέσα στήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἀναντικατάστατος θοηθός μας γιά τή μεταμόρφωσή μας, γιά νά γίνουμε εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Ἡ παρουσία τοῦ Ἅγιου Πνεύματος κάνει τόν ἀνθρωπο νά μεταμορφώνεται «ἀπό δόξης εἰς δόξαν» (Β' Κορ. 3,18). Ο δοξασμένος αὐτός ἀνθρωπος εἶναι ἡ αἰσθητή παρουσία τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ στή γῆ καὶ ἡ σίγουρη ἐλπίδα γιά τήν ἀνακαίνιση ὄλου τοῦ κόσμου μέσα στήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ.

Εἴδαμε ὅτι στή Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου τά ροῦχα Του ἔγιναν λευκά σάν τό φῶς. Αὐτό φανερώνει ὅτι τό καθετί κοντά Του δοξάζεται. Ἀκόμα καὶ ὁ ύλικός κόσμος μεταμορφώνεται καὶ ἀποκτά πάλι τήν παλιά του δύμορφιά, ἔκεινη πού εἶχε πρίν ὁ ἀνθρωπος πέσει στήν ἀμαρτία. Γιατί, ὅπως γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (Ρωμ. 8,21), «καὶ ἡ κτίση, πού εἶναι

ύποδουλωμένη στή φθορά, θά ἐλευθερωθεῖ γιά νά μπει στή δοξασμένη ἐλευθερία τῶν παιδιών τοῦ Θεοῦ». Ὁ λυτρωμένος ἄνθρωπος δέν ξεχωρίζει τόν έαυτό του ἀπό τήν ύπολοιπη δημιουργία, ἀλλά, μέ τή δική του μεταμόρφωση, συντελεῖ στή σωτηρία καί στή μεταμόρφωση ὅλων τῶν πλασμάτων τοῦ Θεοῦ, ἔμψυχων καί ἄψυχων, ὥστε νά ξαναθροῦν τήν παραδείσια ὄμορφιά τους.

Αύτή τήν πραγματικότητα μιᾶς μεταμορφώσεως πού τά περιλαμβάνει ὅλα τή ζοῦμε ἀπό τώρα οί πιστοί μέσα στήν Ἔκκλησία. Ἐκεῖ μεταδίδεται στόν ἄνθρωπο ἡ ἀγιαστική χάρη πού τόν μεταμορφώνει, καί ἐκεῖνος τή μεταφέρει μέσα στόν κόσμο ὄλοκληρο. "Ἐτσι ἡ μεταμόρφωση τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου ἀρχίζει ἀπό αὐτή τή γῆ καί συντελεῖται κάθε μέρα.

KEIMENA

1. Β' Τροπάριο ΣΤ' Ὡδῆς Ὀρθρου 5ης Αύγουστου

Ξενίζων φρένας Χριστός Μαθητῶν,
οὐράνιον ἐν γῇ σέλας ἵστραψε,
νόμου καί Προφητῶν,
δουλοπρεπῶν παριστῶν ἀρχηγούς,
ὑφ' ὧν νεκρῶν καί ζώντων, προσμαρτυρεῖται Θεός.

Οὐράνια λάμψη ἁστραψε στή γῇ ὁ Χριστός
ἐκπληξη φέρνοντας στό νοῦ τῶν Μαθητῶν
καθώς τούς ἀρχηγούς τοῦ Νόμου καί τῶν Προφητῶν
ἐδειξε ἐκεῖ νά στέκουν ὑπηρετικά κοντά Του.
Κι αύτοί Τόν ὁμολόγησαν Θεό τῶν ζωντανῶν καί τῶν νεκρῶν.

2. Β' Κάθισμα "Ορθρου 7ης Αύγούστου

Τήν μεθέορτον πιστοί, ἡμέραν σήμερον φαιδρῶς,
τῆς ἐνδόξου καὶ φρικτῆς, Μεταμορφώσεως Χριστοῦ,
ἐπιτελούντες βοήσωμεν ὁμοφρόνως·

Τό φύραμα ἡμῶν, ἀνεμορφώσω Σωτήρ, τῇ θείᾳ σου σαρκί,
συναπαστράψας αὐτῷ,
καὶ ἀποδούς τό πρώτιστον ἀξιωμα,
τῆς ἀφθαρσίας ὡς εὔσπλαγχνος· διό σε πάντες, δοξολογοῦμεν,
τόν μόνον Θεόν ἡμῶν.

Τήν ύστερη ἀπό τή γιορτή μέρα τιμώντας οἱ πιστοί
χαρούμενοι τῆς ἔνδοξης τοῦ Χριστοῦ Μεταμόρφωσης
μὲν μιά φωνή ἄς φωνάξουμε: τό σῶμα μας, Σωτήρα,
πῆρες καὶ μεταμόρφωσες μές στή θείκή Σου σάρκα
κι ἄστραφες φῶς μαζί μ' αὐτό καὶ πάλι τοῦ ξανάδωσες
τήν πρωτινή ἀφθαρσία καὶ τήν τιμή του τήν παλιά
ὡς εὔσπλαχνος πού είσαι.

Γι' αὐτό ὅλοι Ἐσέ δοξολογοῦμε
πού είσαι ό μόνος μας Θεός.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦ. Α': ΟΙΚΕΙΟΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

1. Ἡ Φιλοξενία	σελ.	5
2. Ἡ Ἑκκλησία μας	»	9
3. Ἡ Χαρά τοῦ Κυρίου	»	12
4. Ἡ Ἁγία Γραφή	»	15

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Ο ΘΕΟΣ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ

Κεφ. Β': Η ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

5. «Δι' οὐ τά πάντα ἐγένετο»	»	23
6. «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον» Α'	»	26
7. «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον» Β'	»	29

Κεφ. Γ': Η ΑΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

8. Ἡ ἄρνηση τῆς κοινωνίας Α'	»	33
9. Ἡ ἄρνηση τῆς κοινωνίας Β'	»	36
10. Τό «Πρωτευαγγέλιο» - 'Ο Θεός τοῦ ἐλέους	»	44

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ τῆς θείας Οἰκονομίας στὸ χῶρο
τῆς Π.Δ. μὲ ἀναφορά στούς περίοικους λαούς

»	47
---	----

Κεφ. Δ': Η ΚΛΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

11. Ἡ κλήση τοῦ Θεοῦ	»	54
12. Ἡ ἔξοδος	»	62
13. Ἡ Διαθήκη τοῦ Σινᾶ	»	66

14. Τό κοινωνικό περιεχόμενο τής μωσαϊκῆς νομομοθεσίας	σελ.	71
15. Ὁ Δαβίδ καὶ οἱ ψαλμοί	»	75
16. Ὁ σοφός Σολομώντας καὶ ὁ ναός	»	80
17. Οἱ προφῆτες - Ἡ προφητεία	»	89
18. Τό ἡθικό καὶ κοινωνικό κήρυγμα τῶν προφητῶν	»	94
19. Οἱ προφῆτες γιά τήν ἔλευση τοῦ Μεσσία	»	98
20. Ἡ αἰχμαλωσία - Οἱ Μακκαθαῖοι	»	102
21. Ἡ Π.Δ. ὡς «Παιδαγωγός εἰς Χριστόν»	»	106

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ-Ο ΥΙΟΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Κεφ. Ε': Ο ΕΡΧΟΜΕΝΟΣ

1. Ἡ Προσδοκία	111
2. Ὁ Πρόδρομος	» 113
3. Ἡ Παναγία	» 118
4. Ἡ Γέννηση	» 124
5. Ἡ Υπαπαντή	» 131
6. Ὁ δωδεκάχρονος Ἰησοῦς	» 136
7. Τά Θεοφάνεια	» 138

Κεφ. ΣΤ': Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ: ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

8. Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ Α'	» 145
9. Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ Β'	» 149

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ - ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

10. Τό θαῦμα στήν Κανά τῆς Γαλιλαίας	» 155
11. Ὁ Χριστός, κυρίαρχος τῆς φύσεως	» 158
12. Ὁ Χριστός, νικητὴς τῆς ἀμαρτίας	» 162
13. Ὁ Χριστός, νικητὴς τοῦ θανάτου	» 166

14. Ὁ Χριστός, φῶς τοῦ κόσμου	σελ. 169
15. Ἡ Σαμαρείτισσα	» 173

Κεφ. Ζ': Ο ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΡΟΦΗΤΗΣ

16. Ὁ Χριστός Διδάσκαλος	» 178
17. Ἡ Καινή ἐντολή	» 181
18. Τά πετεινά καὶ τά κρίνα	» 186
19. Τά τάλαντα	» 189
20. Ὁ καλός Σαμαρείτης	» 192
21. Ὁ ἄσωτος	» 195
ΣΥΝΟΨΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ μέ βάση τήν ἐπί τοῦ ὄρους	.
‘Ομιλία	» 199

Κεφ. Η': Ο ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΡΧΙΕΡΕΑΣ

22. Ἡ εἰσόδος στά Ἱεροσόλυμα	» 202
23. Ὁ Μυστικός Δεῖπνος	» 208
24. Ἡ Σταύρωση τοῦ Κυρίου	» 213
25. Κείμενα ἀπό τήν ύμνολογία τῆς Μ. Ἐθδομάδας	» 222
26. Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ	» 234
27. Κείμενα ἀπό τήν ύμνολογία τῆς Ἀναστάσεως	» 238
28. Ἡ Ἀνάληψη - Ὁ Παράκλητος	» 244

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

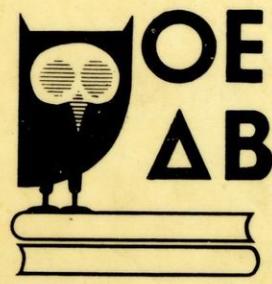
29. Ἡ Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου	» 252
------------------------------	-------

Lougrava 'Avaywagron
1977-78 A' Y

ΕΚΔΟΣΗ Α. 1977 (XII) -ΑΝΤΙΤΥΠΑ 200.000- ΣΥΜΒΑΣΗ 2906/12-8-77

ΕΚΤΥΠΩΣΗ-ΒΙΒΛΙΟΛΕΞΙΑ: ΑΣΠΙΩΤΗ - ΕΛΚΑ Α.Ε.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής